H.P Lovecraft

Chemarea lui Cthulhu

Redactor: Emil Paraschivoiu, Mirella Acsente

Tehnoredactare computerizată: Mihaela Ciufu, Andreea Apostol

H.P Lovecraft

The Call of Cthulhu and Other Weird Stories

Copyright © 1963, 64 August Derleth and Donald Wandrei.

Copyright renewed © Arkham House Publishers, Inc.

ISBN 978-973-102-347-2

Cuprins

- Fapte privitoare la defunctul Arthur Jermyn şi familia lui
- Nyarlathotep
- Ilustraţia din carte
- Veneticul
- Dulăul
- Sărbătoarea
- El
- Aer rece
- Chemarea lui Cthulhu
- Culoarea din afara spaţiului
- Cel care şuşotea în întuneric
- Coşmarul din Innsmouth

Fapte privitoare la defunctul Arthur Jermyn şi familia lui

I

Viaţa este un lucru hidos, iar din ceea ce se ascunde în spatele cunoştinţelor noastre despre ea se iţesc aluziile demonice ale adevărului, care o fac uneori de o mie de ori mai oribilă. Ştiinţa, deja opresivă prin revelaţiile sale şocante, va constitui, poate, exterminatorul suprem al speciei noastre umane —, dacă suntem într-adevăr o specie aparte. Nicicând creierii muritorilor n-ar rezista la rezerva ei de orori neînchipuite în cazul în care s-ar revărsa peste lume. Dacă am afla ce suntem, ar trebui să facem ce a făcut Sir Arthur Jermyn, care, într-o noapte, şi-a turnat petrol peste propriul trup şi şi-a dat foc. Nimeni n-a aşezat rămăşiţele lui arse într-o urnă şi nici n-a ridicat un monument funerar în amintirea celui care a fost. Căci s-au găsit anumite hârtii şi un anume *obiect* închis într-o cutie care i-au făcut pe oameni să-şi dorească să uite. Cei câţiva care l-au cunoscut nici măcar nu admit că el a existat vreodată.

Arthur Jermyn a ieşit afară din casă, s-a dus în mlaştini şi şi-a dat foc, după ce a văzut *obiectul* din cutia care îi parvenise din Africa. Tocmai acel *obiect,* şi nu propria sa înfăţişare bizară, l-a făcut să-şi pună capăt zilelor. Puţini sunt cei cărora le-ar fi plăcut să trăiască având trăsăturile stranii ale lui Arthur Jermyn, dar el a fost un poet şi un savant, aşa încât nu i-a păsat. Avea setea de învăţătură în sânge, căci străbunicul său, Sir Robert Jermyn, baronul, fusese la vremea lui un antropolog de marcă, în vreme ce stră-stră-străbunicul său, Sir Wade Jermyn, fusese unul dintre primii exploratori ai regiunii Congo şi scrisese cu multă erudiţie despre triburile, animalele şi presupusele antichităţi ale acelui ţinut. Într-adevăr, bătrânul Sir Wade manifestase un avânt intelectual care aducea cu o manie. Bizarele sale conjecturi asupra unei civilizaţii preistorice congoleze a unei rase albe l-au acoperit de ridicol la apariţia lucrării sale *Observaţii asupra mai multor părţi din Africa*. În 1765, acest explorator neînfricat fusese internat într-un ospiciu din Huntingdon.

Alienarea mintală şi-a găsit sălaş în toţi descendenţii familiei Jermyn, iar lumea se bucura că nu mai rămăseseră prea mulţi dintre ei. Trunchiul nu mai dăduse noi ramuri, iar Arthur era ultimul vlăstar. Dacă n-ar fi fost aşa, nu se poate spune ce ar fi făcut când i-a parvenit *obiectul*. Cei din neamul Jermyn au lăsat întotdeauna impresia că ceva nu era în ordine cu ei, ceva părea să le lipsească, deşi Arthur era cel mai oribil dintre ei, iar vechile portrete de familie din conacul Jermyn dezvăluiau destule figuri cu trăsături fine de dinainte de vremea lui Sir Wade. Cu siguranţă, demenţa a început odată cu Sir Wade, ale cărui poveşti incredibile despre Africa făcuseră odinioară deliciul şi, în acelaşi timp, constituiseră teroarea puţinilor săi prieteni. O dovedise colecţia lui de trofee şi de specimene, care nu era defel ceea ce un om normal ar fi adunat şi păstrat, şi şi-a făcut simţită prezenţa în mod izbitor în izolarea orientală în care şi-a ţinut nevasta. Aceasta din urmă, din câte povestea el, era fiica unui negustor portughez pe care-l

întâlnise în Africa; şi nu-i plăcea traiul englezesc. Ea, împreună cu un băieţel născut pe continentul negru, îl însoţise în cel de-al doilea şi cel mai lung dintre periplurile sale, ba chiar şi în cel de-al treilea, din care nu s-a mai întors niciodată. Nimeni n-o văzuse de aproape, nici măcar servitorii. Căci pornirile ei fuseseră violente şi bizare. În cursul scurtei sale şederi la conacul Jermyn, ocupase o aripă îndepărtată, fiind vizitată numai şi numai de soţul ei. Sir Wade a fost, într-adevăr, extrem de ciudat în solicitudinea arătată faţă de propria familie. Atunci când s-a reîntors în Africa, n-a permis nimănui să se ocupe de tânărul său fiu, în afara unei negrese oribile din Guineea. La întoarcere, după moartea lui Lady Jermyn, şi-a asumat singur creşterea băiatului.

Dar tocmai trăncăneala lui Sir Wade, mai ales după câteva pahare, a fost cea care i-a făcut pe prietenii lui să-l considere nebun. Într-o epocă raţionalistă, precum veacul al XVIII-lea, nu era deloc înţelept ca un om cu educaţie să vorbească despre privelişti virgine şi peisaje stranii luminate de o lună congoleză, despre zidurile şi pilaştrii gigantici ai unei cetăţi uitate, surpate şi acoperite de viţă sălbatică, de umedele, silenţioasele trepte de piatră ce coborau la nesfârşit în bezna unor subterane abisale pline de comori şi a unor catacombe inimaginabile. Mai presus de toate, nu era înţelept să aiureze despre vieţuitoarele care ar fi putut bântui un asemenea loc, despre creaturile pe jumătate aparţinând junglei, pe jumătate cetăţii nemaipomenit de vechi, fiinţe fabuloase pe care însuşi Pliniu cel Bătrân le-ar fi descris cu scepticism; despre lucruri care ar fi ieşit la iveală după ce marile maimuţe antropoide ar fi cotropit oraşul muribund, cu zidurile şi pilaştrii săi, subteranele şi straniile sculpturi. Totuşi, după ce se întorsese acasă pentru ultima oară, Sir Wade descria astfel de lucruri cu o însufleţire tulburător de stranie, mai ales după al treilea pahar servit la Capul Cavalerului, lăudându-se cu ce găsise el în junglă şi cum trăise printre groaznicele ruine ştiute numai de el. Şi, într-un târziu, vorbi despre vieţuitoare de-o asemenea manieră, încât a fost luat pe sus şi dus la balamuc. Arătă prea puţin regret când se trezi zăvorât în încăperea zăbrelită din Huntingdon, căci mintea îi lucra în chip curios. De când fiul lui începuse să treacă de vârsta copilăriei, îi plăcuse din ce în ce mai puţin să stea pe acasă, până când, în cele din urmă, ajunsese să lase impresia că-l înspăimânta propriul cămin. Făcuse din Capul Cavalerului cartierul său general şi când a fost închis în ospiciu îşi exprimă o vagă recunoştinţă, ca şi cum i s-ar fi acordat protecţie. Muri trei ani mai târziu.

Fiul lui Wade Jermyn, Philip, era o persoană extrem de bizară. În ciuda unei puternice asemănări fizice cu tatăl său, înfăţişarea şi conduita îi erau sub multe aspecte atât de grosolane, încât toată lumea-l ocolea. Deşi nu-i moştenise nebunia, aşa cum se temeau unii, era de o imbecilitate crasă şi cădea pradă unor crize de o violenţă incontrolabilă, pe perioade scurte. Era mic de statură, dar foarte puternic şi avea o agilitate incredibilă. La doisprezece ani după primirea titlului nobiliar, se căsători cu fiica paznicului său de vânătoare, o persoană despre care se spunea că ar fi de origine ţigănească, dar, înainte să i se nască fiul, se înrolă în marină ca simplu

matroz, desăvârşind dezgustul general stârnit de obiceiurile şi mezalianţa sa. După încheierea Războiului de Independenţă al Statelor Unite ale Americii, se auzi despre el c-ar fi fost marinar pe vasul unui negustor implicat în comerţul african, câştigându-şi o anumită reputaţie prin puterea fizică şi căţărările sale, dar, până la urmă, dispăru într-o noapte, în vreme ce nava lui se depărta de coasta congoleză.

În fiul lui Sir Philip Jermyn bine cunoscuta, de-acum, ciudăţenie a familiei luă o turnură stranie şi fatală. Înalt şi destul de chipeş, cu un soi de graţie orientală în ciuda anumitor uşoare anomalii în privinţa proporţiilor, Robert Jermyn îşi începu viaţa de savant şi de cercetător. El a fost primul care a supus studiului ştiinţific vasta colecţie de relicve pe care bunicul său nebun o adusese din Africa, şi care şi-a impus numele de familie atât în domeniul etnologiei, cât şi în cel al explorărilor. În 1815, Sir Robert s-a însurat cu fiica celui de-al şaptelea viconte Brightholme şi a fost binecuvântat cu trei copii, dintre care cel mai mare şi cel mai mic nu au fost niciodată văzuţi în public pe motivul diformităţilor trupeşti şi al anomaliilor psihice. Întristat de aceste nenorociri în familie, omul de ştiinţă îşi căută refugiul în muncă şi întreprinse două lungi expediţii în interiorul Africii. În 1849, cel de-al doilea fiu al său, Nevil, o persoană absolut dezgustătoare, care părea să îmbine caracterul ursuz al lui Philip Jermyn cu aroganţa neamului Brightholme, a fugit de acasă cu o dansatoare vulgară, dar a fost iertat la întoarcerea sa în anul următor. Se întoarse la conacul Jermyn ca văduv şi tatăl unui băieţel pe nume Alfred, cel care, într-o bună zi, avea să fie tatăl lui Arthur Jermyn.

Amicii povesteau că tocmai această serie de nenorociri a fost ceea care-l făcu pe Sir Robert Jermyn să-şi piardă minţile, totuşi probabil că a fost nevoie doar de un strop de folclor african care să provoace dezastrul. Bătrânul savant aduna legende despre triburile Onga din apropierea terenului de explorare al bunicului său, sperând într-un fel să găsească o justificare relatărilor incredibile ale lui Sir Wade în privinţa unei cetăţi pierdute, populate de hibrizi stranii. O anumită consistenţă în ciudatele manuscrise ale strămoşului său sugerau că imaginaţia ţicnitului fusese stimulată de miturile băştinaşilor. La 19 octombrie 1852, exploratorul Samuel Seaton trecu pe la conacul Jermyn cu manuscrisul unor observaţii adunate printre membrii triburilor Onga, crezând că anumite legende despre o cetate cenuşie a maimuţelor albe condusă de un zeu alb s-ar putea dovedi valoroase pentru etnolog. În conversaţia lui probabil că a mai furnizat multe detalii în plus, a căror natură nu va fi niciodată cunoscută, de vreme ce, dintr-odată, se iscară o serie de tragedii îngrozitoare. Când Sir Robert Jermyn ieşi din biblioteca sa, lăsă în urma lui cadavrul exploratorului strangulat şi, înainte ca cineva să-l poată împiedica, luă viaţa celor trei copii ai săi, celor doi care nu fuseseră niciodată văzuţi în public şi fiului care fugise de acasă. Nevil Jermyn muri apărându-şi cu succes propriul băiat, în vârstă de doi ani, care, pare-se, fusese şi el inclus în planul criminal şi demenţial al bătrânului. Sir Robert însuşi, după repetate tentative de sinucidere şi un refuz încăpăţânat de a mai rosti un singur sunet articulat,

decedă în urma unui atac de apoplexie în cel de-al doilea an de internare la balamuc.

Sir Alfred Jermyn se trezi baronet înainte de a împlini patru ani, dar gusturile lui nu se potriviră niciodată titlului său nobiliar. La douăzeci de ani se alătură unei trupe de music-hall, iar la treizeci şi şase de ani îşi abandonă soţia şi copilul pentru a călători cu un circ american itinerant. Sfârşitul lui a fost revoltător. Printre animalele din circul cu care călătorea se găsea şi o uriaşă gorilă mascul, de culoare mai deschisă decât în mod obişnuit. Era o fiară surprinzător de docilă, care se bucura de o mare popularitate printre circari. Această gorilă îl fascina în mod deosebit pe Alfred Jermyn şi, în multe ocazii, cei doi se priveau ochi în ochi timp îndelungat printre gratii. Până la urmă, Jermyn ceru şi obţinu permisiunea de a dresa animalul, uimind publicul şi colegii de circ cu succesul său. Într-o dimineaţă, pe când se aflau în Chicago, în vreme ce gorila şi Alfred Jermyn repetau un meci de box organizat cu multă inteligenţă, fiara îi dădu o lovitură mai puternică decât de obicei, vătămând atât trupul cât şi demnitatea dresorului amator. Despre ceea ce a urmat, membrilor „Celui Mai Mare Spectacol de pe Pământ” nu le place să vorbească. Nu s-au aşteptat să-l audă pe Sir Alfred Jermyn scoţând un urlet ascuţit, inuman, sau să-l vadă apucându-şi adversarul greoi cu amândouă mâinile, să-l trântească pe podeaua cuştii şi să-l muşte feroce de grumazul păros. Gorila a fost luată prin surprindere, dar nu pentru multă vreme, şi, înainte ca dresorul ei obişnuit să poată face ceva, trupul care aparţinuse cândva unui baronet devenise deja de nerecunoscut.

II

Arthur Jermyn era fiul lui Sir Alfred Jermyn şi al unei cântăreţe de music-hall, de origine obscură. Când soţul şi tatăl şi-a părăsit familia, mama a dus copilul la conacul Jermyn, unde nu mai rămăsese nimeni care ar fi putut obiecta împotriva prezenţei ei acolo. Nu era total neştiutoare în privinţa a ceea ce ar trebui să fie condiţia nobiliară, şi avu grijă ca fiul ei să primească cea mai aleasă educaţie pe care i-o puteau asigura puţinii ei bani. Mijloacele materiale ale familiei rămăseseră, din nefericire, reduse, iar conacul Jermyn ajunsese într-o stare jalnică de dărăpănare, însă tânărul Arthur îndrăgi vechiul edificiu, cu tot ce se afla în el. Nu semăna cu nici un alt Jermyn care trăise vreodată, căci era un poet şi un visător. O parte dintre familiile învecinate, cărora le ajunseseră la urechi poveştile legate de nevăzuta soţie portugheză a bătrânului Sir Wade Jermyn, declarară că sângele ei latin vorbea în el. Dar majoritatea oamenilor arătă dispreţ faţă de sensibilitatea lui la frumos, atribuind-o mamei sale care, pe vremuri, făcuse carieră în music-hall şi care nu se bucura de recunoaştere pe plan social. Delicateţea poetică a lui Arthur Jermyn era cu atât mai remarcabilă cu cât înfăţişarea sa exterioară era de-a dreptul oribilă. Majoritatea celor din neamul Jermyn se caracterizaseră printr-o conformaţie subtil bizară şi

respingătoare, dar, în cazul lui Arthur, acest lucru era de-a dreptul izbitor. Este greu de zis cu ce anume aducea el, dar expresia, unghiurile feţei sale şi lungimea braţelor făceau să-i treacă fiori de repulsie pe cei care-l vedeau pentru prima oară în viaţa lor.

Tocmai gândirea şi caracterul lui Arthur Jermyn compensau aspectul său fizic ingrat. Talentat şi cultivat, el şi-a adjudecat cele mai înalte onoruri la Oxford şi părea să recâştige faima intelectuală de odinioară a familiei sale. Deşi atras din fire mai curând spre poezie decât spre ştiinţă, el plănui să continue munca strămoşilor săi în domeniul antichităţilor şi etnologiei africane, utilizând cu adevărat minunata dar strania colecţie a lui Sir Wade. Mintea sa plină de fantezie îi zbura adesea la civilizaţia preistorică, în care crezuse atât de mult dementul explorator, punând cap la cap, una după alta, relatările despre tăcutul oraş din junglă menţionat în însemnările şi paragrafele manuscriselor înaintaşului său. Căci nebuloasele fraze referitoare la nebănuita rasă fără nume a hibrizilor din junglă îi dădeau un sentiment bizar de atracţie amestecată cu teroare. Specula în privinţa unei posibile baze empirice ale unei asemenea fabulaţii, căutând să facă lumină printre datele mai recente adunate de la triburile Onga de străbunicul său şi de Samuel Seaton.

În 1911, după decesul mamei sale, Sir Arthur Jermyn se hotărî să-şi continue investigaţiile până la cele mai mici detalii. Vânzându-şi o parte din proprietate spre a obţine banii necesari, el se pregăti pentru o expediţie şi se îmbarcă pe un vapor cu destinaţia Congo. Înţelegându-se cu autorităţile belgiene în privinţa unor călăuze, petrecu un an de zile în ţinuturile Onga şi Kaliri, descoperind date mai presus de aşteptările sale. În rândul populaţiei Kaliri, întâlni un şef de trib mai bătrân, pe nume Mwanu, care deţinea, pe lângă o memorie foarte bună, o mare inteligenţă şi un deosebit interes pentru vechile legende. Acest venerabil congolez îi confirmă fiecare relatare auzită de Jermyn, adăugând propria sa versiune referitoare la oraşul din piatră al maimuţelor albe, aşa cum îi fusese povestită.

Potrivit lui Mwanu, oraşul cenuşiu şi creaturile hibride nu mai existau, căci fuseseră rase de pe faţa pământului de războinicii N’bangus, cu mulţi ani în urmă. Acest trib, după ce a distrus majoritatea edificiilor şi a ucis vieţuitoarele, a luat cu el zeiţa mumificată care fusese ţinta războiului lor — zeiţa albă simiană la care straniile fiinţe se închinau şi despre care tradiţia congoleză spunea că era mumia celei care domnise odinioară ca prinţesă peste aceste creaturi. Ce fel de vieţuitoare mai erau şi acele maimuţe albe, Mwanu n-avea habar, însă era convins că ele construiseră cetatea aflată acum în ruină. Jermyn nu putu formula nici o ipoteză, dar din interogările sale susţinute obţinu o foarte pitorească legendă a zeiţei mumificate.

Prinţesa simiană, se zicea, devenise consoarta unui mare zeu de rasă albă care venise de la apus. Multă vreme au domnit ei împreună asupra cetăţii, însă când le veni pe lume un fiu, toţi trei plecară. Mai târziu, zeul şi prinţesa se reîntoarseră, iar după moartea ei, divinul soţ îi mumificase trupul şi îl păstrase într-o raclă în incinta unei imense case de piatră, unde era venerată. Apoi plecase de unul singur. De aici încolo, legenda părea să

prezinte trei variante. Potrivit uneia, nu s-a mai întâmplat nimic, în afară de faptul că zeiţa mumificată devenise un simbol al supremaţiei pentru orice trib care ar fi posedat-o. Tocmai din acest motiv războinicii N'bangus au luat-o cu ei. O a doua variantă relatează întoarcerea soţului şi moartea lui la picioarele soţiei sale, care zăcea în raclă. Cea de-a treia se referă la întoarcerea fiului, ajuns la deplina sa maturitate — umană, simiană sau zeiască, după cum este cazul —, totuşi neştiutor în privinţa identităţii sale. Cu siguranţă, negrii plini de fantezie au speculat la maximum orice evenimente care au constituit baza extravagantelor legende.

Cât despre realitatea cetăţii din junglă descrisă de bătrânul Sir Wade, Arthur Jermyn nici nu se mai îndoia; şi nu se mira când, la începutul anului 1912, întâlni în calea lui ce mai rămăsese din ea. Trebuie să fi existat anumite exagerări în privinţa dimensiunilor sale, deşi pietrele care zăceau împrăştiate peste tot dovedeau că nu fusese vorba de vreun sat de negri. Din păcate, nu se mai găsiră nici un fel de sculpturi, iar posibilităţile limitate ale expediţiei împiedicară întreprinderea unor operaţiuni pentru desfundarea unei treceri vizibile ce părea să coboare într-un sistem de cripte menţionate de Sir Wade. Maimuţele albe şi zeiţa mumificată au fost subiectul discuţiilor lui Jermyn cu toţi şefii triburilor de aborigeni din regiune, însă tocmai unui european i-a fost dat să îmbogăţească datele bătrânului Mwanu. Domnul Verhaeren, agent belgian al unei companii comerciale din Congo, credea nu numai că putea găsi, ba putea chiar obţine zeiţa mumificată, despre care auzise vag. De vreme ce războinicii N'bangus, preaputernicii de odinioară, erau de-acum slugile preaplecate ale regelui Albert, nu era nevoie decât de foarte puţină putere de convingere pentru a-i determina să cedeze îngrozitoarea zeitate, luată cu ei ca pradă de război. Prin urmare, când Jermyn se întoarse cu vaporul în Anglia, nutrea speranţe entuziaste ca în câteva luni să-i parvină nepreţuita relicvă etnologică, ce avea să confirme cele mai incredibile descrieri ale stră-stră-străbunicului său — de fapt, cea mai incredibilă din câte îi fusese vreodată lui dat să audă. Ţăranii din vecinătatea conacului Jermyn auziseră poate poveşti şi mai incredibile transmise de strămoşii lor care-l ascultaseră pe Sir Wade în jurul meselor de la Capul Cavalerului.

Arthur Jermyn aşteptă cu foarte multă răbdare să primească nesperata cutie din partea domnului Verhaeren, studiind între timp cu o conştiinciozitate sporită manuscrisele lăsate de străbunul său alienat mintal. Începu să se simtă strâns legat de Sir Wade şi să caute vestigii ale vieţii lui personale, atât din Anglia, precum şi din expediţiile sale africane. Povestirile orale referitoare la misterioasa şi solitara lui nevastă erau nenumărate, dar nu mai rămăsese nici o urmă palpabilă a şederii sale la conacul Jermyn. Ultimul vlăstar al neamului Jermyn se întrebă ce condiţii au provocat sau au permis o asemenea pierdere şi decise că maladia psihică a soţului a fost principala cauză. Despre stră-stră-străbunica lui, din câte-şi amintea, se zicea că fusese fiica unui negustor portughez din Africa. Fără îndoială că moştenirea ei şi cunoaşterea superficială a continentului negru o făcuseră să ia în derâdere trăncăneala lui Sir Wade în sânul căminului lor,

fapt pe care un asemenea om n-ar fi fost dispus să-l ierte. Îşi găsise sfârşitul în Africa, probabil târâtă până acolo de un soţ hotărât să-şi demonstreze spusele în faţa ei. Însă, pe când Jermyn se adâncea în astfel de reflecţii, nu-şi putu stăpâni un zâmbet la gândul deşertăciunii lor, după un secol şi jumătate de la moartea ambilor săi strămoşi, atât de ciudaţi.

În iunie 1913, primi o scrisoare de la domnul Verhaeren, în care era anunţat că zeiţa mumificată fusese găsită. Constituia, susţinea belgianul, un obiect cu totul extraordinar, chiar peste putinţa unui laic de a-l clasifica. Dacă era uman sau simian, numai un om de ştiinţă putea hotărî, iar procesul de deliberare ar fi fost extrem de îngreunat de starea sa precară. Timpul şi climatul congolez nu sunt prielnice mumiilor, mai ales când îmbălsămarea lor este atât de diletantă pe cât părea în acest caz. În jurul gâtului creaturii se găsise un lanţ de aur de care atârna un medalion gol, ce avea gravate contururi heraldice. Fără îndoială, suvenirul vreunui călător nefericit, capturat de războinicii N'bangus şi atârnat la gâtul zeiţei în chip de amuletă. Comentând asupra trăsăturilor fizionomice ale mumiei, domnul Verhaeren sugera o comparaţie fantezistă sau, mai degrabă, îşi exprima o uimire comică faţă de felul în care avea să-l surprindă pe corespondentul lui, dar era mult prea interesat de partea ştiinţifică încât să o lungească prea tare cu asemenea frivolităţi. Zeiţa mumificată, scria el, avea să-i parvină ambalată cum se cuvine, cam la o lună de la primirea scrisorii.

Obiectul ambalat într-o cutie a fost livrat la conacul Jermyn în după-amiaza zilei de 3 august 1913, fiind adus imediat într-o încăpere largă ce adăpostea colecţia de specimene africane, aşa cum fusese ordonată de Sir Robert şi de Arthur. Ce a urmat poate fi cel mai bine pus cap la cap atât din relatările servitorilor, cât şi din lucrurile şi manuscrisele examinate mai târziu. Dintre diversele variante, aceea a mai vârstnicului Soames, majordomul familiei, este cea mai amplă şi mai coerentă. Potrivit acestui om de încredere, Sir Arthur Jermyn i-a scos pe toţi din cameră înainte de a deschide cutia, iar sunetul îndepărtat al dălţii şi ciocanului vădeau că nu întârziase acea operaţiune. Nu se auzi nimic o perioadă — cât de lungă Soames n-a putut spune exact. Dar, cu siguranţă, a durat mai puţin de un sfert de oră, până când se auzi oribilul urlet, neîndoielnic din gura lui Jermyn. Imediat după aceea, se năpusti afară din cameră, repezindu-se frenetic spre uşa din faţă a casei, ca şi cum ar fi fost urmărit de vreun duşman hidos. Expresia întipărită pe faţa lui, un chip odios chiar şi atunci când radia seninătate, nu se putea descrie. Când ajunse aproape de ieşire, păru să se gândească la ceva şi se întoarse în goană, dispărând într-un târziu pe treptele ce coborau în pivniţă. Servitorii erau total năuciţi şi îl urmăriră din capul scărilor, dar stăpânul lor nu se mai întoarse. Un miros de petrol a fost tot ce urcă din regiunile subterane. După lăsarea întunericului se auzi un zornăit venind dinspre uşa pivniţei ce dădea în curte, iar un băiat de la grajduri îl zări pe Arthur Jermyn, lucind din cap până-n picioare de petrol şi răspândind puternic duhoarea acelui lichid, furişându-se afară şi făcându-se nevăzut prin mlaştina întunecată ce împresura conacul. Atunci, într-o culme a ororii, toată lumea a fost martora sfârşitului său. O scânteie

se aprinse în mlaştină, din care ţâşni o flacără şi un rug de foc, ce-i mistui carnea omenească, îşi înălţă vâlvătaia la ceruri. Neamul Jermyn se stinsese.

Motivul pentru care rămăşiţele carbonizate ale lui Arthur Jermyn n-au mai fost culese şi îngropate îl constituie ceea ce s-a găsit după aceea, fiind vorba în principal de obiectul din cutie. Zeiţa mumificată era greţoasă la vedere, scofâlcită şi roasă de viermi, dar era în mod clar o maimuţă albă împăiată, dintr-o specie necunoscută, mai puţin păroasă decât oricare altă specie cunoscută de naturalişti şi infinit mai aproape de umanitate, ba chiar şocant de similară rasei umane. Descrierea ei detaliată ar fi mai curând dezgustătoare, dar trebuie amintite două particularităţi remarcabile, căci ele se potrivesc într-un mod revoltător cu anumite observaţii ale lui Sir Wade Jermyn, culese în cursul expediţiilor sale africane, cât şi cu legendele congoleze ale zeului de rasă albă şi ale prinţesei simiene. Cele două particularităţi în chestiune sunt următoarele: însemnele heraldice de pe medalionul de aur atârnat de gâtul creaturii constituiau chiar blazonul familiei Jermyn, iar sugestia jovială a domnului Verhaeren trimitea la o anumită asemănare a chipului stafidit cu nimeni altul decât sensibilul Arthur Jermyn, stră-stră-strănepot al lui Sir Wade Jermyn şi al necunoscutei sale soţii, aplicându-se cu o oroare vie, odioasă şi împotriva firii. Cei de la Institutul Regal de Antropologie al Marii Britanii şi Irlandei arseră obiectul şi aruncară medalionul într-un puţ, iar unii dintre ei nici nu vrură să admită că Arthur Jermyn a existat vreodată.

Nyarlathotep

Nyarlathotep… haosul târâtor… Eu sunt ultimul… Eu voi spune vidului ascultător…

Nu-mi amintesc limpede când a început, dar s-a întâmplat cu luni în urmă. Tensiunea generală era înspăimântătoare. Unei perioade de frământări politice şi sociale i se mai adăuga o teamă stranie, care plutea în aer, faţă de un pericol fizic hidos. Un pericol ce plana pretutindeni, o asemenea primejdie ce ar putea fi imaginată numai sub apăsarea teribilelor fantasme ale nopţii. Îmi aduc aminte că oamenii se plimbau de colo-colo cu chipuri palide şi îngrijorate, şoptind avertismente şi profeţii pe care nimeni nu îndrăznea să le repete în mod conştient sau să recunoască în adâncul sufletului că le-ar fi auzit. Un sentiment de vină monstruoasă se abătuse asupra ţinutului şi, din adâncul abisurilor dintre stele, suflau curenţi reci care-i făceau pe bărbaţi să se înfioare în locurile întunecate şi singuratice. Se simţea o alterare demonică în succesiunea anotimpurilor — căldura toamnei zăbovea extrem de târziu, şi pe fiecare îl încerca senzaţia că lumea, ba poate chiar întregul Univers, trecuse de sub controlul zeilor sau forţelor cunoscute sub cel al zeilor sau forţelor neştiute.

Şi tocmai atunci, Nyarlathotep apăru din Egipt. Cine era el, nu ştia nimeni, dar era de viţă veche şi arăta ca un faraon. Felahii au îngenuncheat când l-au văzut, deşi nu puteau spune de ce. El zicea că se trezise la viaţă din întunecimea a douăzeci şi şapte de veacuri şi că auzise mesaje din locuri inexistente pe planeta noastră. În ţinuturile civilizaţiei intră Nyarlathotep, oacheş, zvelt şi sinistru, cumpărând mereu instrumente din sticlă şi metal, ca să le combine în unelte şi mai stranii. Vorbea mult despre ştiinţe, despre electricitate şi psihologie, oferind spectacole de o asemenea forţă încât îşi lăsa spectatorii fără grai, deşi îi aduceau o faimă nemăsurată. Oamenii se îndemnau unul pe altul să se ducă să-l vadă pe Nyarlathotep şi se cutremurau. Unde se ducea, Nyarlathotep alunga odihna, căci liniştea orelor târzii din noapte era spartă de urletele celor treziţi din coşmaruri. Niciodată nu mai fuseseră aceste ţipete o asemenea problemă de ordin public. Acum înţelepţii aproape doreau interzicerea somnului în orele târzii din noapte, pentru ca răcnetele cumplite din oraşe să tulbure mai puţin palida lună, licărind plină de milă deasupra apelor verzi ce curgeau pe sub poduri şi deasupra bătrânelor clopotniţe năruite pe fundalul unui cer morbid.

Îmi aduc aminte când Nyarlathotep a poposit în oraşul meu — marele, vechiul, groaznicul oraş al crimelor nenumărate. Prietenul meu mi-a povestit de el, de fascinaţia şi seducţia magnetică ale revelaţiilor sale, iar eu ardeam de nerăbdare să-i explorez şi cele din urmă mistere. Amicul meu m-a avertizat că erau mai groaznice şi mai impresionante decât cele mai frenetice fantezii ale mele, că ceea ce era aruncat pe un ecran într-o cameră întunecată prevestea lucruri pe care nimeni, în afară de Nyarlathotep, nu îndrăznea să le prorocească şi că în scânteile pe care le scuipa se lua de la oameni ceea ce nu se mai luase niciodată, dar care, totuşi, se arăta numai ochilor. Am mai auzit pretutindeni că cei care-l întâlniseră pe Nyarlathotep

vedeau privelişti pe care alţii nu le zăreau.

...Era o toamnă călduroasă când m-am dus în noapte prin mulţimile fremătânde să-l văd pe Nyarlathotep. În bezna înăbuşitoare, am urcat interminabilele scări până-n camera îmbâcsită. Proiectate pe un ecran, am zărit forme cu glugi printre ruine şi chipuri galbene diabolice din spatele monumentelor prăbuşite. Şi am văzut lumea luându-se la trântă cu întunericul, cu valurile de distrugere din spaţiul primordial, învârtejindu-se, zbătându-se, luptându-se în jurul unui soare care se micşora şi se răcea. Apoi scânteile începură să joace în mod uimitor în jurul capetelor spectatorilor, iar părul li se făcu măciucă, în vreme ce umbre mai groteşti decât pot eu descrie se iviră şi se aşezară pe capete. Când eu, care aveam o fire mai rece şi mai ştiinţifică decât restul, am mormăit un protest tremurat despre „impostură” şi „electricitate statică”, Nyarlathotep ne-a scos pe toţi afară, izgonindu-ne pe scările ameţitoare, până-n străzile umede, fierbinţi şi pustii, cufundate în miez de noapte. Am ţipat cât am putut de tare că *nu* mi-era frică, şi că niciodată nu mi-ar putea fi frică; iar ceilalţi au ţipat cu mine, pentru a-şi găsi alinarea. Ne-am jurat unii altora că oraşul *era* exact la fel şi încă plin de viaţă. Iar când luminile electrice începură să se stingă, am înjurat compania de mai multe ori şi am râs de mutrele bizare pe care le făceam.

Cred că am simţit cu toţii ceva coborând din luna verzuie, căci în clipa în care am început să depindem de lumina ei, ne-am aliniat pe nesimţite şi fără intenţie în formaţii ciudate şi păream să ne cunoaştem destinaţiile, deşi nu îndrăzneam să ne gândim la ele. La un moment dat ne-am uitat la caldarâm şi am descoperit dalele dislocate de iarbă, cu câte o rară şină de metal ruginit în locul pe unde trecuseră tramvaiele. Şi, din nou, am văzut un vagon de tramvai, singuratic, fără geamuri, dărăpănat şi aproape într-o rână. Când ne-am întors privirile spre orizont, n-am mai putut găsi cel de-al treilea turn de lângă râu şi am observat că silueta celui de-al doilea avea vârful sfărâmat. Apoi ne-am separat în coloane înguste, fiecare dintre ele părând să fie atrasă într-o direcţie diferită. Una dispăru pe o alee îngustă la stânga, lăsând în urma ei doar ecoul unui vaiet răscolitor. Alta coborî în şir indian printr-o intrare de metrou năpădită de buruieni, scoţând hohote demente de râs. Coloana mea era ademenită către câmpul deschis şi curând simţirăm o răcoare ce nu era a toamnei calde, căci pe măsură ce ne îndreptam alene spre mlaştina întunecată, zărirăm în jurul nostru licărul demonic al zăpezilor diavoleşti sub clar de lună. Zăpezi inexplicabile, intacte, adunate într-o singură direcţie, unde se întindea un golf cu atât mai întunecat cu cât digurile sale sclipeau mai tare sub razele lunii. Coloana părea într-adevăr foarte subţire pe măsură ce se târa ca-n vis înspre acel golf. Eu am preferat să rămân în spate, căci despicătura neagră în neaua luminată de razele verzui era înspăimântătoare şi am avut impresia că aud reverberaţiile unei tânguieli neliniştitoare, în vreme ce tovarăşii mei de drum se făceau nevăzuţi. Dar puterea mea de a zăbovi era precară. Parcă îndemnat de cei care plecaseră mai înainte, am plutit pe jumătate printre titanicii nămeţi, dârdâind cu frica în suflet, înspre vortexul nevăzut al

inimaginabilului.

Ţipând conştient, delirând mut — cum a fost de fapt, numai zeii de odinioară pot spune. O umbră morbidă, sensibilă, frământându-şi mâinile care nu mai sunt mâini şi rotindu-se orbeşte pe lângă îngrozitoarele miezuri de noapte ale creaţiei în putrefacţie, cadavre de lumi moarte cu răni care odinioară au fost oraşe, vânturi funerare ce mătură stelele palide şi le fac să licărească în adâncuri. Dincolo de lumi, stafii vagi ale unor lucruri monstruoase; coloane pe jumătate vizibile de temple nesfinţite ce zac pe stânci fără nume dincolo de spaţiu şi se înalţă în goluri ameţitoare deasupra sferelor de lumină şi întuneric. Şi prin acest cimitir respingător al Universului, bătaia înăbuşită, înnebunitoare a tobelor se alătură slabei, monotonei tânguiri a blasfematoarelor flaute din văgăuni inimaginabile, lipsite de lumină, de dincolo de Timp; se alătură detestabilelor bătăi şi sunete de flaut în care dansează încet, greoi şi absurd giganticii, tenebroşii zei supremi — garguiele oarbe, fără voce şi fără raţiune, al căror suflet este Nyarlathotep.

Ilustraţia din carte

Cei porniţi în căutarea groazei colindă prin locuri îndepărtate şi stranii. Lor le sunt menite catacombele din Ptolemais[1] şi mausoleele sculptate din ţinuturile de coşmar. Ei se caţără pe turnurile luminate de razele lunii ale castelelor năruite din valea Rinului şi se pogoară poticnindu-se pe treptele năpădite de pânze negre de păianjen de sub ruinele împrăştiate ale uitatelor cetăţi din Asia. Îşi fac sanctuare din codrul plin de taine şi din muntele pustiu şi zăbovesc în jurul siniştrilor monoliţi de pe insule nelocuite. Dar adevăratul deliciu al terifiantului, pentru cel care nu se satură niciodată de fiorii nespusei hidoşenii, se află, mai presus de orice, în străvechile, singuraticele gospodării ale văgăunilor din Noua Anglie. Căci acolo, lugubrele elemente ale puterii, solitudinii, grotescului şi ignoranţei se îmbină pentru a atinge perfecţiunea în grozăvie.

Cea mai cumplită dintre toate priveliştile o constituie cabanele din lemn nevopsit, aflate departe de cărările bătute, aşezate de obicei pe vreo pantă umedă şi năpădită de ierburi sau sprijinindu-se de zidul vreunei gigantice stânci ce parcă ţâşneşte din pământ. De două sute de ani şi mai bine dăinuie ele în acele locuri, timp în care au fost acoperite de viţă sălbatică şi tăinuite de arborii care au crescut şi s-au înmulţit. Sunt aproape înecate acum în abundenţa sălbatică a vegetaţiei, care le-a învăluit ca un linţoliu, adumbrindu-le. Dar ochiurile lor de geam încă se mai holbează înfricoşător, de parcă s-ar uita chiorâş, pradă unei apatii de moarte ce îndepărtează spectrul nebuniei, ştergând din amintire lucrurile de nerostit.

În asemenea locuinţe au trăit generaţii de oameni ciudaţi, aşa cum nu s-au mai pomenit pe lume. Pătrunşi de o credinţă sumbră şi fanatică ce i-a îndepărtat de semeni, străbunii lor şi-au căutat libertatea în sălbăticie, unde urmaşii unei rase de cuceritori au înflorit cu adevărat, liberi de constrângerile celorlalte neamuri. Au decăzut însă în cumplita robie a propriilor fantasme deprimante. Întorcând spatele luminilor civilizaţiei, forţa acestor puritani se concentră pe canale singulare. În izolarea lor, în morbida autoreprimare şi lupta pentru existenţă împotriva stihinicei naturi, îi ajunseră tainicele şi tenebroasele reminiscenţe din profunzimile preistorice ale mohorâtei lor eredităţi nordice. Spirite practice din necesitate şi rigide prin opţiune filosofică, aceşti oameni nu păcătuiau frumos. Supuşi şi ei greşelii ca orice muritor de rând, au fost obligaţi de codul lor inflexibil să caute tăinuirea mai presus de orice, aşa încât ajunseră să folosească din ce în ce mai puţin farmec în ceea ce tăinuiau. Numai casele tăcute, somnoroase, ce se holbează în văgăuni mai pot dezvălui tot ce zace ascuns încă din cele mai vechi timpuri; iar ele nu vorbesc, nefiind dispuse să se scuture de somnolenţa care le ajută să se cufunde în uitare. S-ar părea că demolarea acestor clădiri ar constitui un act de clemenţă, căci, probabil, le bântuie coşmarurile.

Înspre un asemenea edificiu măcinat de vreme m-am îndreptat într-o după-amiază de noiembrie a anului 1896, împins de o ploaie torenţială ce-ţi strecura frigul în oase, astfel încât orice adăpost îi era de preferat. Călătoream de ceva timp printre locuitorii Văii Miskatonic în căutarea unor

anumite date genealogice. Din cauza naturii problematice, înşelătoare şi îndepărtate a preumblărilor mele, mi s-a părut mai convenabil să mă folosesc de o bicicletă, în ciuda toamnei târzii. Acum mă aflam pe un drum aparent părăsit, pe care îl alesesem ca fiind cel mai scurt până la Arkham, căci fusesem surprins de furtună la mare depărtare de orice oraş şi nu găsisem nici un refugiu, în afară de o veche şi respingătoare clădire din lemn, care mă privea pieziş cu geamlâcurile ei înceţoşate, dintre doi ulmi desfrunziţi, la poalele unei coline stâncoase. Deşi se afla departe de vechiul drum, casa mi-a lăsat o impresie dezagreabilă încă din primul moment în care am descoperit-o. Clădirile salubre nu se holbează la trecători în felul acela viclean şi obsedant, iar în cercetările mele genealogice am dat peste legende din secolul trecut ce îmi îndreptăţeau neîncrederea în locuri de acest fel. Cu toate acestea, forţa stihiilor era aşa de mare, încât am trecut peste orice scrupul şi, fără şovăire, m-am îndreptat spre clădirea de lemn, înaintând spre uşa închisă ce părea, totodată, pe cât de sugestivă, pe atât de tainică.

Mă bazam, oarecum, pe faptul că acea casă era părăsită, cu toate că, pe măsură ce mă apropiam de ea, nu mai eram atât de sigur de asta, căci chiar dacă aleile îi erau într-adevăr năpădite de buruieni, păreau să se păstreze un pic prea bine ca să constituie dovada unui abandon total. De aceea, în loc să încerc uşa, am ciocănit în ea, simţind în acelaşi moment o trepidaţie pe care cu greu mi-o puteam explica. Pe când aşteptam pe piatra tare, acoperită de muşchi, ce servea drept prag, am aruncat o privire asupra ferestrelor învecinate şi a plăcilor impostei de deasupra mea, remarcând faptul că — deşi erau învechite, zăngăneau şi erau aproape acoperite de murdărie — nu erau sparte. Clădirea, prin urmare, mai era încă locuită, în ciuda izolării şi a înfăţişării sale neîngrijite. Totuşi ciocăniturile mele nu primiră nici un răspuns, de aceea, după ce le-am repetat, am încercat clanţa ruginită şi am găsit uşa descuiată. Aceasta dădea într-un mic vestibul, unde tencuiala cădea de pe pereţi, iar prin uşă se strecura până la mine un miros slab, dar respingător. Am pătruns înăuntru, ducându-mi bicicleta de ghidon, şi am închis uşa în urma mea. Dinainte-mi se înălţa o scară îngustă, lângă o uşiţă care probabil ducea în pivniţă, în timp ce la dreapta şi la stânga se aflau uşile închise ale camerelor de la parter.

Rezemându-mi bicicleta de perete, am deschis uşa din stânga şi am intrat într-o cămăruţă cu tavan jos, luminată slab de două ferestre prăfuite şi cu cel mai primitiv şi mai sumar mobilier posibil. Părea să fie un fel de sufragerie, căci avea o masă cu mai multe scaune şi un cămin imens, deasupra căruia, pe o policioară, ticăia un vechi ceasornic. Nu erau decât câteva cărţi şi ziare, iar în obscuritatea ce domina locul abia le puteam desluşi titlurile. Ce mă interesa era atmosfera omogenă de arhaism, creată de fiecare detaliu vizibil. Descoperisem că majoritatea caselor din regiune erau bogate în relicve, dar aici vechimea era în mod curios desăvârşită, căci în toată încăperea n-am putut găsi un singur obiect care să aparţină cu certitudine unei date ulterioare Revoluţiei. Să nu fi fost atât de puţine

mobilele, locul ar fi constituit paradisul unui colecţionar.

Pe măsură ce treceam în revistă această odaie stranie, am simţit cum creştea în mine acea aversiune trezită la început de exteriorul sumbru al locuinţei. Dar de ce anume mă temeam mai exact, sau ce anume nu-mi plăcea, nu puteam defini deloc. Ceva din întreaga atmosferă părea să amintească de vremurile păgâne, de dezagreabila barbarie şi de secrete ce trebuiau de mult uitate. Nu-mi venea să mă aşez pe un scaun, aşa că m-am plimbat prin încăpere, examinând diversele obiecte pe care le remarcam. Primul lucru ce mi-a trezit curiozitatea a fost o carte de mărime medie, aşezată pe masă şi având o înfăţişare atât de veche, încât m-am mirat că o vedeam în afara unui muzeu sau a unei biblioteci. Era legată în piele, cu garnituri metalice, şi se afla într-o stare excelentă de conservare, fiind un volum pe care nu te prea aşteptai să-l întâlneşti într-un sălaş atât de mizer. Când am deschis-o la pagina de titlu, uimirea îmi spori, căci se dovedi a fi nimic altceva decât rarisima relatare a lui Pigafetta privind regiunea congoleză, scrisă în latină după notiţele marinarului Lopez şi tipărită la Frankfurt în 1598[2]. Auzisem adesea despre această lucrare, cu ilustraţiile sale curioase, operă a fraţilor De Bry, ceea ce mă făcu pentru o clipă să-mi uit temerile, în dorinţa mea de a întoarce paginile acelui tom pe care-l aveam în faţă. Gravurile erau într-adevăr interesante, izvorâte numai din închipuire şi din descrieri de mântuială, şi reprezentând negri cu piele albă şi cu trăsături caucaziene. Nici n-aş fi închis prea curând cartea, dacă o întâmplare extrem de banală nu mi-ar fi tulburat nervii sleiţi şi nu mi-ar fi retrezit senzaţia de nelinişte. Ce mă deranja era doar felul persistent în care volumul tindea să se deschidă singur la Planşa XII, care ilustra în amănunte fioroase o măcelărie a canibalilor Anzique. Mă încercă un oarecare sentiment de ruşine faţă de susceptibilitatea stârnită în mine de un lucru atât de neînsemnat, dar desenul mă tulbură totuşi, mai ales când îl puneam în legătură cu câteva pasaje adiacente în care se descria gastronomia triburilor Anzique.

Mă întorsesem spre un raft alăturat şi îi examinam conţinutul firav în cărţi, între care se număra o Biblie din veacul al XVIII-lea, o ediţie a *Călătoriei pelerinului* cam din aceeaşi perioadă, ilustrată cu xilogravuri groteşti şi tipărită de autorul de almanahuri Isaiah Thomas, tomul muced al lucrării lui Cotton Mather *Magnalia Christi Americana*, şi încă alte câteva volume de o vechime egală, când atenţia mi-a fost atrasă de sunetul paşilor din camera de deasupra. La început am fost uimit şi deconcertat, luând în seamă lipsa de răspuns la recentele mele ciocănituri în uşă, dar după aceea am tras pe dată concluzia că plimbăreţul tocmai se trezise dintr-un somn adânc şi am ascultat mai puţin surprins paşii ce făceau scara să scârţâie. Călcătura le era grea, deşi păreau în mod ciudat să fie făcuţi cu precauţie, trăsătură ce-mi displăcea cu atât mai mult, întrucât umbletul era apăsat. Când intrasem în casă, închisesem uşa în urma mea. Acum, după o clipă de tăcere, în care locatarul probabil că-mi inspecta bicicleta din hol, am auzit zgomotul clanţei mânuite stângaci şi am văzut cum se deschidea iar uşa lambrisată.

În prag stătea o persoană cu o înfăţişare atât de bizară, încât numai buna creştere m-a împiedicat să nu-mi exprim nedumerirea cu voce tare. Bătrân, cu barbă albă şi în zdrenţe, amfitrionul meu etala o ţinută şi o înfăţişare care inspirau în aceeaşi măsură uimire şi respect. Era înalt de peste un metru optzeci şi, în ciuda unui aer de bătrâneţe şi de sărăcie, era încă robust şi bine clădit. Faţa lui, aproape ascunsă de o barbă lungă ce îi acoperea o mare parte din obraji, părea anormal de rumenă şi mai puţin zbârcită decât te-ai fi aşteptat, în timp ce pe fruntea înaltă îi cădea un smoc de păr alb, uşor rărit odată cu trecerea anilor. Ochii lui albaştri, deşi puţin injectaţi, păreau inexplicabil de vii şi de strălucitori. Dacă n-ar fi fost aspectul său atât de neîngrijit, bărbatul ar fi putut avea tot atâta distincţie pe cât de impresionantă era statura lui. Totuşi, acest aspect neîngrijit îl făcea respingător, în ciuda chipului şi a siluetei sale. Cu greu puteam să-mi dau seama cu ce era îmbrăcat, căci nu vedeam mai mult decât un maldăr de zdrenţe deasupra unei perechi de cizme înalte şi grele. Murdăria lui era ceva de nedescris.

Înfăţişarea acestui om şi teama instinctivă pe care mi-o inspira mă pregătiră sufleteşte pentru orice manifestare de vrăjmăşie, aşa încât aproape că mă trecură fiorii de surpriză şi mă încercă o senzaţie de stranie nepotrivire când mă îmbie să mă aşez pe un scaun şi mi se adresă cu o voce pierită şi subţire, pe un ton linguşitor şi cu o ospitalitate prefăcută. Vorba lui era foarte bizară, o formă extremă a dialectului yankeu pe care-l crezusem de mult dispărut; şi l-am studiat cu atenţie în timp ce se aşeza în faţa mea, ca să lege o conversaţie cu mine.

— Te-a prins ploaia, aşa-i? spuse el în chip de salut. Mare norocire că te-ai găsit prin preajmă şi te-a dus mintea să intri aci. Socot că dormeam, altfel te-aş fi auzit — că nu mai sunt aşa june cum eram odat', şi am trebuinţă de mult somn acu. Umbli departe? N-am văzut prea mulţi oameni pe drumeagu' ăsta de când au scos diligenţa de Arkham.

I-am răspuns că mă duceam la Arkham şi mi-am cerut scuze pentru felul în care i-am violat cu neobrăzare intimitatea, după care el a continuat:

— Bucuros să te văd, tinere domn — nu prea trec multe feţe noi pe-aci, şi n-am temeiuri să mă veselesc prea adesea. Aş zice că vii dinspre Bosting, nu? Eu n-am fost pe-acolo nicicând, da' pot să desluşesc un orăşean când îl văd — am avut unu' prin op'zeş'patru, dascălu' districtului, da' a plecat dintr-odat' şi de-atunci n-am mai auzit de el…

În acest moment, moşul lăsă să-i scape un soi de chicotit şi nu mai dădu nici un fel de lămuriri la întrebările mele. Părea să fie într-o bună dispoziţie fără margini, pentru cineva caracterizat totuşi de acele excentricităţi care se ghiceau din aspectul său sordid. Mai continuă să flecărească un timp, cu o cordialitate aproape febrilă, când îmi trecu prin minte să-l întreb cum făcuse rost de o carte atât de rară precum lucrarea lui Pigafetta, *Regnum Congo*. Impresia pe care mi-o lăsase acest volum nu se stinsese încă în sinea mea şi am simţit o anume nesiguranţă când i-am amintit despre el. Dar curiozitatea mi-a înfrânt toate vagile temeri care se tot adunau în mine încă din prima clipă când am zărit casa. Spre uşurarea

mea, întrebarea nu i se păru prea dificilă, căci bătrânul îmi răspunse de bunăvoie şi volubil:

— Aaa, scrierea aia africană? Mi-a vândut-o prin şai'ş'opt Căpitanu' Ebenezer Holt — ăla de s-a prăpădit în război.

Ceva legat de numele lui Ebenezer Holt mă făcu să ridic o privire scrutătoare. Mai dădusem de el în cercetările mele genealogice, dar în nici unul dintre dosarele de după Revoluţie. Mă întrebam dacă gazda mea mă putea ajuta în căutările mele şi m-am hotărât să-i cer părerea în această privinţă ceva mai târziu. El continuă:

— Ebenezer a umblat mulţi ani pe-un vas negustoresc, şi aduna tot felul de lucruri ciudate din fiecare port. Pe-asta a găsit-o-n Londra, pare-mi-se — îi plăcea grozav să târguiască tot soiu' de lucruri din prăvălii. Am fost odat' acasă la el, sus pe deal, să cumpăr nişte cai, şi am văzut cartea asta. Mi-au plăcut grozav pozele, aşa că mi-a dat-o la schimb. E-o carte poznaşă — ia, stai să-mi pun ocherii…

Moşul se scotoci prin zdrenţe, scoţând o pereche de ochelari murdari şi uimitor de vechi, cu mici lentile octogonale şi ramă din oţel. După ce şi-i puse la ochi, se întinse după volumul de pe masă şi îl răsfoi cu dragoste.

— Ebenezer putea citi oleacă din carte — e-n latinească — da' eu nu. Am pus vreo doi-trei dascăli să-mi spună câte ceva din ea, şi pe popa Clark, ăl de se zice că s-a-necat în iaz — da' matale poţi să pricepi ceva de-aici?

I-am răspuns că înţelegeam şi, la rugămintea lui, i-am tradus un paragraf de la începutul cărţii. De-am greşit pe-alocuri, nu era destul de ştiutor ca să mă corecteze, căci părea încântat ca un copil de versiunea mea în limba engleză. Apropierea lui devenea neplăcută, deşi nu vedeam nici o cale de scăpare fără să-l jignesc. Mă amuza pasiunea puerilă a acestui bătrân ignorant pentru ilustraţiile unei cărţi pe care nu era capabil s-o citească, şi mă întrebam cât de bine se putea descurca în cele câteva volume în limba lui maternă care-i înnobilau camera. Descoperind cât de sărac cu duhul era, mi se risipi o mare parte din teama nedefinită pe care o simţisem până atunci şi am surâs, în vreme ce gazda mea continua să trăncănească:

— Tare ciudat mai e cum pozele astea poa' să te pună pe gânduri. Păi, uite de pildă asta, din faţă. Ai văzut vreodat' aşa copaci, cu frunze mari răsucite şi-ntoarse-n jos? Şi oamenii ăia — nu poa' să fie negrotei, prea sunt zdraveni. Mai degrabă indieni, aş zice, chiar de-s în Africa. Unele făpturi din astea arată ca maimuţele, sau jumate maimuţe, jumate oameni, da' de una ca asta n-am mai auzit… Aici arătă cu degetul o creatură fabuloasă, plăsmuire a artistului, ce s-ar putea descrie ca fiind un soi de dragon cu cap de aligator. Da' acu o să-ţi arăt una de le pune la toate capac — aci, în mijloc…

Vocea moşului se îngroşă puţin, iar ochii îi sticliră ceva mai puternic, dar mâinile lui greoaie, deşi păreau mai neîndemânatice decât înainte, se potriviră perfect sarcinii. Cartea se deschise singură, aproape cu de la sine putere, ca şi când ar fi fost vorba de o consultare frecventă a acelei pagini, la respingătoarea a douăsprezecea planşă, ce ilustra o măcelărie în mijlocul

canibalilor Anzique. Sentimentul de nelinişte mă cuprinse din nou, deşi n-am arătat nimic. Ceea ce era bizar în mod special acolo era faptul că artistul îi făcuse pe africanii lui să semene cu albii, membrele şi coapsele ce atârnau de pereţii măcelăriei erau groaznice la vedere, iar măcelarul cu toporul său era total obscen. Dar pe cât de mult îmi displăcea mie imaginea, pe atât părea să fie pe placul gazdei mele.

— Ce zici de asta — n-ai mai văzut nicicând aşa meşteşug, eh? Când am văzut-o, i-am zis lui Ebenezer: ,,Ehei, asta-i ceva ce te stârneşte şi-ţi face sângele să-ţi fiarbă-n vine!" Când am citit în Scriptură despre prăpădiri — aşa cum au fost răpuşi midianiţii[3] — mi-am plăsmuit eu asta în gând, da' nu aveam poză. Aci omu' poa' să vadă tot ce-i de văzut — socotesc că-i cu păcat, da' nu ne-am născut şi nu trăim cu toţii în păcat? Omu' ăla ciopârţit, de câte ori mă uit la el mă aţâţă — de tre' să mă tot uit — vezi cum i-a tăiat măcelaru' picioru'? Şi-aci pe laviţă e capu', cu un braţ alăturea, şi braţu' ălălalt pe jos, lângă butuc.

În vreme ce omul continua să mormăie într-un extaz scandalos, expresia feţei sale păroase, pe care tronau ochelarii, devenise de nedescris, însă glasul mai degrabă i se îneca decât urca în intensitate. Propriile mele senzaţii abia dacă pot fi relatate. Toată teroarea pe care o simţisem nelămurit înainte mă copleşi şi îmi dădeam seama cu câtă infinită intensitate detestam bătrâna şi dezgustătoarea creatură aflată atât de aproape de mine. Demenţa lui, sau cel puţin perversiunea lui, mi se părea ceva indiscutabil. Acum aproape că mai mult şoptea, iar răguşeala îi era mai înfricoşătoare decât un ţipăt. Mă apucă tremuratul pe măsură ce-l ascultam.

— Şi cum îţi ziceam, tare-i ciudat cum te pun pe gânduri pozele. Ştii matale, tinere domn, asta de-aci tare mă mai răscoleşte. După ce-am luat cartea de la Eb, m-am tot uitat la ea, mai cu seamă când îl auzeam dumineca pe popa Clark glăsuind în peruca lui umflată. Odat' am cercat ceva mai poznaş — hei, tinere domn, nu te-nfricoşa — n-am făcut decât să mă uit la poză 'nainte să-mi căsăpesc oile pentru târg — mi-a fost mai drag să le căsăpesc după ce-am văzut poza…

Tonul bătrânului coborî atât de mult, deveni la răstimpuri atât de pierit, încât cuvintele abia i se mai auzeau. Ascultam răpăitul ploii pe ferestrele mohorâte, cu ochiuri mici de geam, atent la bubuitul unui tunet care se apropia, de o putere cu totul neobişnuită pentru vremea de toamnă. Un fulger şi o detunătură cumplită zguduiră casa până-n temelii, însă omul şuşotea în continuare, părând să nu observe nimic.

— Mi-a fost mai drag să căsăpesc oile, da' nu pe de-a-ntregu' desfătător. Tare-i ciudat cum te potopeşte *pofta*… Matale eşti om cu frica Atotputernicului, tinere, aşa că să nu zici la nimenea, da' mă juruiesc că poza porni a-mi da *poftă pentru o hrană pe care nu aveam cum s-o cresc şi nici s-o cumpăr* — hei, stai blând, ce te supără? — n-am făcut nimic, doar m-am întrebat cum ar fi dacă aş face-o. Se zice că sângele şi oasele din carne-s făcute, şi-ţi dau viaţă nouă, aşa că m-am socotit dacă n-ar da omului o viaţă mai lungă şi-ncă mai lungă *cu atât mai abitir*…

Dar vorbitorul n-a mai continuat. Nu a fost întrerupt de spaima ce mă

încerca, nici de furtuna care se înteţea repejor, sub a cărei furie aveam în curând să deschid ochii în solitudinea fumegândă a unor ruine înnegrite, ci de o întâmplare foarte simplă, însă oarecum neobişnuită.

Cartea deschisă era aşezată între noi, cu ilustraţia holbându-se respingător în sus. În vreme ce moşul şoptea cuvintele *„cu atât mai abitir”*, se auzi uşoara lovitură a unui strop în cădere şi ceva mânji paginile îngălbenite de vreme ale tomului. M-am gândit la ploaia care, poate, se scurgea prin acoperiş, numai că ploaia nu-i roşie. Pe măcelăria canibalilor Anzique licărea sugestiv o mică pată purpurie, trezind la viaţă oroarea gravurii. Bătrânul o văzu şi el. Se opri din şoptit chiar înainte ca expresia mea de spaimă să-l oblige. O zări şi ridică iute privirea spre podeaua camerei pe care o părăsise cu o oră în urmă. I-am urmărit căutătura şi am zărit chiar deasupra noastră, pe tencuiala cojită a străvechiului tavan, o pată uriaşă, de formă neregulată, de un stacojiu umed, ce părea să se întindă chiar sub ochii mei. N-am scos nici un sunet şi n-am făcut nici o mişcare, doar am închis ochii. O clipă mai târziu, lovi titanicul trăsnet al tuturor trăsnetelor, spulberând acea cabană blestemată ce ascundea secrete de nerostit şi aducând uitarea care singură mă salvă din ghearele nebuniei.

[1]Oraş de coastă în Cirenaica (astăzi Libia), care îşi trage numele de la Ptolemeu al Treilea (Evergetul) al Egiptului (247–222 î.H.), cel care a unificat Egiptul cu Cirenaica. Referirea la existenţa unor catacombe este pur imaginară (n. ed. orig.).

[2]Este vorba de lucrarea lui Filippo Pigafetta (1533–1604), scrisă în limba italiană şi intitulată Relatione del reame di Congo et delle cironvicine contrade (1591), o relatare a călătoriilor în Congo ale unui marinar, Duarte Lopes. A fost tradusă în limba olandeză în 1596, în limbile engleză şi germană în 1597, iar în limba latină de către A.C. Reinius, cu titlul Regnum Congo, în 1598. Frecventele referiri la ea în cuprinsul acestei povestiri conţin mai multe inadvertenţe (n. ed. orig.).

[3]Grup de triburi nomade, menţionat în Vechiul Testament şi înrudit cu israeliţii, care au populat, probabil, regiunile nord-vestice ale Deşertului Arabiei (n. trad.).

Veneticul

Visă nenorociri baronul doar,

Cu oaspeţii războinici împreună;

Li se arătară demoni în coşmar

Şi viermi ca de sicriu, enormi, viespar.

Keats[4]

Nefericit este cel ale cărui amintiri din copilărie îi aduc numai teamă şi tristeţe. Fără noroc este cel care priveşte în urmă la orele lungi petrecute în încăperi vaste şi lugubre, cu draperii cafenii, cu şiruri înnebunitoare de tomuri vechi, sau la veghile pline de teamă în dumbrăvile crepusculare în care cresc copaci groteşti, gigantici, împovăraţi de viţele căţărătoare, mişcându-şi în tăcere ramurile răsucite ce se înalţă în zările înalte. O asemenea năpastă mi-au sortit mie zeii — mie, celui înmărmurit, dezamăgit, sterp şi frânt. Cu toate astea, simt o stranie mulţumire şi mă agăţ cu disperare de acele amintiri veştede, când gândurile mele ameninţă pentru o clipă să zboare la *celălalt*.

Nu ştiu unde m-am născut, decât doar că vechimea castelului se pierdea în negura veacurilor, şi era infinit de înfricoşător, plin de pasaje întunecoase şi de bolţi înalte ce lăsau la vedere doar pânze de păianjen şi umbre. Pietrele din coridoarele în ruină păreau mereu hidos de umede şi pretutindeni te izbea un iz blestemat, ca al cadavrelor suprapuse ale unor generaţii dispărute. Lumina nu pătrundea niciodată acolo, aşa că uneori obişnuiam să aprind lumânări şi să rămân cu ochii pironiţi la ele ca să mă destind. Nu găseai nici împrejurimi însorite, de vreme ce groaznicii arbori depăşeau şi cea mai înaltă turlă accesibilă. Exista un turn negru care se înălţa deasupra coroanei copacilor într-un văzduh neştiut, dar se afla parţial în ruină şi nu puteai urca în el decât căţărându-te pe zidul gol, piatră cu piatră, lucru aproape imposibil.

Trebuie să fi trăit aşa ani de zile în acel loc, dar nu pot măsura timpul scurs. Probabil că anumite fiinţe s-au îngrijit de nevoile mele, deşi nu-mi amintesc prezenţa vreunei alte persoane în afară de mine însumi, ori a vreunei alte vieţuitoare în afară de silenţioşii guzgani, lilieci şi păianjeni. Cred că cine m-o fi hrănit trebuie să fi avut o vârstă şocantă, de vreme ce prima mea noţiune de persoană în viaţă era ceva ce semăna în mod parodic cu mine, chiar dacă distorsionat, plin de zbârcituri şi la fel de putred ca şi castelul însuşi. Mie nu mi se părea nimic grotesc în oasele şi scheletele ce zăceau risipite prin criptele de piatră, jos de tot, pe la temelii. Asociam în închipuirea mea aceste lucruri cu evenimentele de zi cu zi şi le consideram mai fireşti decât imaginile în culori ale fiinţelor pe care le-am găsit în multe dintre tomurile mucegăite. Din asemenea cărţi am deprins tot ce ştiu. Nici un profesor nu mi-a îndrumat paşii şi nu-mi amintesc să fi auzit vreodată sunetul unei voci umane în toţi aceşti ani, nici măcar pe-al propriului meu

glas. Căci, deşi am citit despre vorbire, nu m-am gândit niciodată să încerc să grăiesc cu voce tare. Înfăţişarea mea era o chestiune la care iarăşi nu mă gândisem, căci nu se găseau oglinzi în castel şi mă vedeam, din instinct, ca fiind asemenea chipurilor pline de tinereţe pe care le zărisem desenate şi pictate în paginile acelor cărţi. Mi-a sărit în ochi tinereţea, tocmai pentru că-mi aminteam atât de puţin.

Afară, peste şanţul putrezit şi sub arborii întunecaţi şi muţi, mă tolăneam adesea şi visam ore în şir la ceea ce citeam în cărţi şi mă închipuiam cu dor în mijlocul mulţimilor vesele, în lumea însorită ce se întindea dincolo de codrul nesfârşit. O dată am încercat să scap de pădure, dar pe măsură ce mă îndepărtam de castel, umbra se făcea şi mai deasă, iar în aer plutea încă mai multă teamă, astfel că am fugit înfrigurat înapoi, ca să nu mă abat din drum şi să mă pierd într-un labirint al tăcerilor înnegurate.

Aşadar, rămâneam visând în aşteptare prin eternele amurguri, deşi nu ştiam ce aşteptam. Atunci, în singurătatea obscură, dorul meu de lumină atinse o asemenea ardoare, încât îmi alungă odihna, şi am ridicat mâini rugătoare către singurul turn negru, în ruine, care se înălţa deasupra pădurii spre un văzduh nebănuit. Şi, într-un târziu, m-am hotărât să-l escaladez, chiar dacă aş fi putut să cad, de vreme ce era mai bine să întrezăreşti cerul şi să mori, decât să trăieşti fără măcar a vedea vreodată ziua la faţă.

În amurgul jilav am urcat pe scările roase de vreme până am ajuns la etajul la care ele se opreau, după care m-am agăţat periculos de micile puncte de sprijin care mă duceau în sus. Groaznic şi înfricoşător mai era acel cilindru de piatră lipsit de scări şi de viaţă. Negru, în ruină şi pustiu, sinistru, cu lilieci speriaţi, ale căror aripi nu făceau zgomot în fluturarea lor. Dar mai înfiorătoare şi mai cumplită era încetineala înaintării mele. Căci oricât mă căţăram mai sus, întunericul nu se destrăma deasupra capului meu şi un nou fior mă scutură, pe când mă asalta mucegaiul străvechi şi bântuit. M-am cutremurat, întrebându-mă de ce nu mai ieşeam la lumină, şi m-aş fi uitat în jos, dar nu îndrăzneam. Mi-am închipuit că noaptea coborâse deodată peste mine şi în van căutam pe dibuite cu mâna liberă vreun pervaz de fereastră peste care să-mi arunc un ochi, ca să încerc să evaluez înălţimea la care ajunsesem.

Dintr-odată, după ce m-am târât la nesfârşit, orbeşte, deasupra acelei cumplite genuni concave şi primejdioase, am simţit că mă lovesc cu capul de un lucru tare şi mi-am dat seama că trebuie să fi atins acoperişul, sau măcar vreun soi de pardoseală. Prin beznă, mi-am ridicat mâna liberă şi am încercat obstacolul, descoperind că era de piatră şi că nu-l puteam mişca. Apoi m-am învârtit periculos prin turn, agăţându-mă de tot ce-mi putea oferi ca reazem peretele cleios, până când, într-un târziu, obstacolul acela a cedat mâinii mele cercetătoare şi mi-am reînceput urcuşul, împingând lespedea sau uşa cu capul, în timp ce mă foloseam de ambele mâini în cumplita mea ascensiune. N-am găsit lumină deasupra şi, pe măsură ce mâinile mele se căţărau mai sus, am ştiut că urcuşul meu nu se terminase

încă, de vreme ce lespedea era, de fapt, chepengul unei deschizături care dădea într-o suprafaţă de piatră cu o circumferinţă mai largă decât partea inferioară a turnului, fără îndoială pardoseala vreunei camere de observaţie, spaţioasă şi impunătoare. M-am târât prin ea cu multă grijă, încercând să nu las lespedea grea să cadă la loc, dar am eşuat în acest ultim efort. În timp ce zăceam epuizat pe pardoseala de piatră, am auzit sumbrele ecouri ale prăbuşirii ei, dar am sperat că, la nevoie, am să reuşesc să o deschid din nou.

Crezându-mă de-acum la o înălţime ameţitoare, mult deasupra rămurosului codru, m-am ridicat cu greu de pe pardoseală şi am orbecăit în căutarea unor ferestre din cadrul cărora să-mi pot ridica pentru prima oară în viaţa mea privirile spre cer, ca să văd luna şi stelele despre care aflasem din cărţi. Dar, de fiecare dată, am rămas dezamăgit, căci tot ce am găsit au fost imense rafturi de marmură, ce păstrau cutii odioase, dreptunghiulare, de o mărime impresionantă. M-am tot gândit şi m-am întrebat ce secrete seculare ar fi putut dăinui în acest apartament la înălţime, despărţit de atâtea veacuri de castelul de sub el. Apoi, pe neaşteptate, mâinile mele au dibuit o ieşire, unde atârna un portal de piatră, a cărui suprafaţă aspră fusese cioplită straniu. Am încercat să-l deschid, însă era încuiat. Dar adunându-mi toate puterile, am învins toate obstacolele şi l-am deschis cu greu spre interior. Pe când făceam asta, m-a cuprins cel mai desăvârşit extaz pe care l-am trăit vreodată, căci, sclipind senină prin grilajul de fier forjat şi aruncându-şi razele peste un scurt pasaj de piatră în trepte ce începeau din pragul abia descoperit, radioasa lună mi se arăta privirii. N-o mai văzusem niciodată, decât în vise şi vagi viziuni pe care nu îndrăzneam să le numesc amintiri.

Închipuindu-mi acum că ajunsesem chiar în vârful castelului, am început să urc în goană cele câteva trepte de dincolo de prag, însă deodată luna-şi ascunse faţa într-un nor, ceea ce m-a făcut să mă împiedic şi să-mi găsesc drumul mult mai greu prin întuneric. Bezna era încă foarte adâncă atunci când am ajuns la grilajul pe care l-am încercat cu grijă şi l-am găsit descuiat, dar pe care nu l-am deschis, temându-mă să nu mă prăbuşesc de la uluitoarea înălţime la care mă urcasem. Apoi luna se ivi din nou.

Cel mai diavolesc dintre toate şocurile este acela care te loveşte pe neaşteptate şi care este grotesc de incredibil. Nimic din tot ce îndurasem mai înainte nu se putea compara, în privinţa spaimei stârnite în suflet, cu ceea ce se arăta acum ochilor mei, cu toate straniile uimiri ce mi-au trezit acea privelişte, pe atât de simplă, pe cât de stupefiantă. Era doar atât: în locul vederii ameţitoare a coroanelor unor arbori zăriţi la o înălţime impunătoare, în jur mi se aşternea dinainte nimic altceva decât *solul tare*, pe care erau dispersate diverse lespezi de marmură printre care se înălţau coloane, la umbra unei vechi biserici de piatră a cărei clopotniţă în ruină licărea slab sub razele lunii.

Pe jumătate inconştient, am deschis grilajul şi m-am târât afară, clătinându-mă pe picioare, pe aleea cu pietriş alb care se bifurca. Mintea mea, aşa cum era, uluită şi năucă, încă mai păstra frenetica năzuinţă spre

lumină, şi nici măcar fantastica uimire care mă copleşise nu-mi mai putea sta în cale. Nici n-am ştiut şi nici nu mi-a păsat dacă ceea ce trăiam era un vis nesănătos sau vrajă. Eram hotărât însă să-mi desfăt negreşit privirea cu strălucire şi cu veselie. Nu ştiam cine eram sau ce eram, ori ce puteau să reprezinte împrejurimile în care mă găseam. Deşi continuam să înaintez împiedicat, am conştientizat un soi de memorie latentă, înspăimântătoare, care mă făcea să nu merg chiar la întâmplare. Am ieşit pe sub un arc din zona de lespezi şi coloane. Am străbătut un câmp deschis. Uneori urmam drumul vizibil, dar alteori îl părăseam în mod straniu ca să traversez cu mersul meu poticnit pajiştile în care doar rarele ruine mai mărturiseau că, odinioară, pe acolo trecuse un drum astăzi uitat. La un moment dat, am traversat înot un râu cu ape repezi, în locul unde zidăria roasă şi acoperită de muşchi constituia vestigiul unui pod de multă vreme dispărut.

Trebuie să fi trecut peste două ore până când am ajuns la ceea ce părea să fie ţelul călătoriei mele, un vechi castel cu zidurile acoperite de iederă, ascuns de frunzişul des al unui parc împădurit, un loc înnebunitor de familiar şi totuşi plin de o stranietate care mă lăsa perplex. Am observat că şanţul era plin cu apă şi că unele dintre bine cunoscutele turnuri fuseseră demolate, dar, în acelaşi timp, se construiseră aripi noi, care-l zăpăceau pe privitor. Ceea ce am constatat însă, cu interes şi cu plăcere, au fost ferestrele deschise, din care se revărsau o lumină minunată şi sunetele celui mai exuberant banchet. Îndreptându-mă spre una dintre ele, m-am uitat înăuntru şi am zărit o adunare în veşminte pestriţe, petrecând şi tăifăsuind vesel. Niciodată nu mai auzisem, din câte mi se părea, grai uman şi puteam ghici doar vag ce se spunea. Mi se părea că unele chipuri aveau trăsături ce-mi trezeau amintiri incredibil de vechi, altele-mi erau total străine.

Am păşit acum prin fereastra joasă în camera strălucitor de luminată, trecând, chiar în acea clipă, de la singurul meu moment de speranţă în ghearele celei mai negre deznădejdi şi conştientizări. Coşmarul avea să nu se lase defel aşteptat, căci abia intrasem acolo când, numaidecât, se petrecu una dintre cele mai înspăimântătoare manifestări la care am asistat vreodată. Nici nu sărisem bine pervazul, când întreaga adunare a fost cuprinsă, pe neaşteptate, de o frică subită, de o intensitate hidoasă, ce desfigura fiecare chip şi evoca cele mai oribile visuri. Urletele ieşeau din aproape fiecare gâtlej. Toată lumea fugea care încotro, iar în vacarmul şi panica indescriptibile mai mulţi au fost cuprinşi de leşin şi târâţi de tovarăşii lor în goana lor nebună. Mulţi îşi acoperiră ochii cu mâinile şi se repeziră orbeşte şi stângaci să-şi găsească scăparea în fugă, răsturnând mobila şi izbindu-se de pereţi până să dibuiască una dintre nenumăratele uşi.

Strigătele erau răscolitoare. Rămas singur şi buimac în apartamentul scăldat într-o lumină orbitoare, ascultând ecourile lor ce se pierdeau în noapte, m-am cutremurat la gândul a ceea ce se putea strecura pe lângă mine pe nevăzute. La o cercetare superficială, încăperea părea pustie, dar când m-am îndreptat spre unul dintre alcovuri, am avut impresia că simt o prezenţă acolo, o mişcare uşoară dincolo de pragul cu arcadă aurită ce

dădea într-o altă încăpere, oarecum similară cu prima. Pe măsură ce mă apropiam mai mult, am început să percep mai limpede acea prezenţă şi apoi, cu primul şi ultimul sunet ce mi-a zburat de pe buze, un vaier odios care mă răscolea tot atât de mult cât şi dementiala lui cauză, am zărit-o întreagă, în toată însufleţirea ei înfricoşătoare, pe indescriptibila şi abominabila monstruozitate de neconceput care, prin simpla ei apariţie, preschimbase o veselă adunare într-o ceată de fugari pradă delirului.

Nici măcar nu pot sugera cum arăta, căci era un amestec din tot ceea ce există pe lumea aceasta mai insalubru, sinistru, odios, anormal şi detestabil. Era macabra umbră a putrefacţiei, a ancestralului şi dezolării, năluca viermănoasă şi scârnavă a unei revelări cumplite, hâda dezvăluire pe care pământul, în mila lui, ar trebui s-o ţină ascunsă în el odată pentru totdeauna. Domnul ştie că nu era din lumea aceasta, sau nu mai era de pe acest tărâm. Totuşi, în spaima mea, am zărit-o în descărnata şi stricata ei înfăţişare, o inadmisibilă travestire a chipului uman, ce se uita rânjind, în straiele sale deşirate şi mucegăite, lăsându-mă fără grai, făcându-mă şi mai mult să mă înfior.

Eram aproape paralizat, dar nu până într-atât încât să nu fac o slabă încercare de a o lua la fugă, care s-a concretizat într-un pas împleticit înapoi ce n-a reuşit să mă smulgă din vraja în care monstrul fără nume şi fără glas mă prinsese. Ochii mei, hipnotizaţi de orbitele sticloase ce mă fixau odios, refuzau să se închidă, deşi vederea le era, din fericire, tulbure şi nu arătau îngrozitorul obiect decât prin ceaţă, după primul şoc. Am încercat să ridic o mână ca să acopăr cu ea priveliştea, dar nervii mei erau atât de slăbiţi, încât braţul nu mă ascultă întru totul. Strădania mea se dovedi însă de-ajuns ca să mă dezechilibreze, aşa încât am făcut mai mulţi paşi înainte, clătinându-mă pe picioare, ca să nu mă prăbuşesc. În momentul acela mi-am dat seama, deodată, agonizând, de *apropierea* acelui stârv, a cărui hidoasă respiraţie găunoasă am crezut că o aud. Pe jumătate nebun, m-am trezit că eram totuşi în stare să întind o mână şi să resping fetida arătare care-mi era atât de aproape, când, într-o secundă cataclismică de coşmar cosmic şi printr-o diabolică întâmplare, *degetele mele au atins putreda labă întinsă a monstrului de dincolo de arcada aurită*.

N-am ţipat, însă toţi abominabilii strigoi ce zboară pe aripile vântului nopţii urlară în locul meu, căci, în aceeaşi secundă, îmi tună în minte o avalanşă iute de amintiri ce-mi strecurară moartea în suflet. Mi-am dat seama în acea clipă de toate. Am pătruns în amintire dincolo de înfricoşătorul castel şi de copaci, recunoscând edificiul schimbat în care mă aflam acum. Şi am recunoscut nelegiuita oroare care stătea în picioare, aruncându-mi priviri piezişe, pe măsură ce-mi retrăgeam degetele înnegrite din ale ei.

Dar în Univers se găsesc atât alinarea cât şi amarul, iar balsamul mi l-a dat uitarea. În cumplita spaimă a acelei clipe am uitat ce mă înfricoşa şi negrele amintiri s-au pierdut în haosul imaginilor ca de ecou. Ca prin vis am fugit din acea clădire blestemată şi bântuită, alergând iute şi fără să fac zgomot, în lumina lunii. Când m-am întors în locul de lângă biserică, plin de

bucăţi de marmură, şi am coborât treptele, n-am mai putut să mişc din loc chepengul de piatră. Dar nu mi-a părut rău, căci uram străvechiul castel cu arborii lui. Acum hoinăresc în tovărăşia zeflemitorilor şi prietenoşilor strigoi, pe aripile vântului nopţii, şi mă joc în timpul zilei printre catacombele lui Nefren-Ka, în neştiuta şi interzisa Vale Hadoth, de lângă Nil. Ştiu că lumina nu este făcută pentru mine, în afară de razele lunii ce se revarsă peste mormintele de piatră din Neb, şi nici veselia, cu excepţia nepomenitelor ospeţe date de regina egipteană Nitocris sub Marea Piramidă. Cu toate acestea, în libertatea şi în sălbăticia mea întâmpin aproape cu bucurie amărăciunea înstrăinării.

Căci, deşi uitarea mi-a adus liniştea, mereu port în suflet conştiinţa faptului că sunt un venetic, un străin în acest veac şi printre cei care încă mai sunt oameni. Am ştiut acest lucru de când mi-am întins degetele spre oroarea din cadrul acelei mari rame aurite şi am atins *o suprafaţă rece şi inflexibilă de sticlă lustruită.*

[4]Din poemul *Ajunul Sfintei Agnes*, din volumul *Versuri*, traducere de Aurel Covaci, cuvânt-înainte de Edgar Papu, Editura Tineretului, Bucureşti, 1969 (n. trad.).

Dulăul

I

În chinuitele mele timpane răsună neîncetat un coşmar de zumzăituri, bătăi din aripi şi un hămăit slab, îndepărtat, ca al unui câine gigantic. Nu este vis, nu este, mă tem, nici măcar dementă, căci deja s-au întâmplat prea multe ca să pot avea asemenea îndoieli. St. John este un hoit sfârtecat. Numai eu singur ştiu de ce, iar cele ştiute de mine sunt de un atare soi, încât îmi vine să-mi zbor creierii de frică să nu fiu hăcuit în acelaşi fel. Jos, coridoare întunecoase, nesfârşite, de fantasme înfricoşătoare absorb cernita, informa Nemesis care mă mână la autodistrugere.

Să ierte Cerul sminteala şi morbiditatea care ne-a pus pe amândoi sub semnul unui destin atât de monstruos! Plictisiţi de truismele unei lumi prozaice, în care până şi bucuriile romanţei şi aventurii îşi pierdeau curând savoarea, St. John şi cu mine urmaserăm cu entuziasm fiece curent intelectual şi estetic ce promitea să ne alunge urâtul. Enigmele simboliştilor şi extazele prerafaeliţilor, le-am încercat pe toate la timpul lor, dar fiecare nouă stare seca prea repede, pierzându-şi noutatea şi atractivitatea. Numai sumbra filosofie a decadenţilor ne mai însufleţea, iar pe aceasta o consideram un tur de forţă numai sporind treptat profunzimile şi caracterul diabolic al scrutărilor noastre. Baudelaire şi Huysmans curând nu mai făceau furori, până când nu ne mai rămaseră decât stimulii mai direcţi ai experienţelor şi peripeţiilor personale neobişnuite. Tocmai această nevoie emoţională înspăimântătoare ne-a mânat până la urmă pe acel detestabil curs pe care îl menţionez până şi astăzi cu ruşine şi sfială, acea hidoasă extremă a neruşinării umane, dezgustătoarea practică a jefuirii mormintelor.

Nu pot dezvălui detaliile şocantelor noastre expediţii, ori cataloga măcar parţial cele mai oribile trofee ce ne decorau muzeul fără nume, organizat de noi în marea clădire din piatră unde locuiam împreună, singuri şi fără servitori. Muzeul nostru constituia o blasfemie, un loc inimaginabil, în care, cultivând gustul satanic al unor virtuozi nevropaţi, creasem un univers al terorii şi putrefacţiei menit să ne trezească simţurile tocite. Era o cameră secretă, aflată mult sub pământ, unde diavoli cu aripi imense, sculptaţi în bazalt şi onix, vărsau din gurile larg căscate şi rânjite o stranie lumină verde şi portocalie, iar ţevi pneumatice ascunse făceau siluetele roşii ale obiectelor funerare să se prindă în caleidoscopice dansuri ale morţii, ţesându-se unul lângă altul în voluminoase draperii negre. Prin aceste ţevi se răspândeau, după voie, miresmele după care tânjeam cel mai tare: uneori, parfumul palizilor crini sepulcrali, alteori mirosul narcotic al închipuitelor giulgiuri ale defuncţilor regi orientali, iar câteodată — cum mai tremur când îmi aduc aminte! — îngrozitoarele miesme, care-ţi îngheţau sângele-n vine, ale unui mormânt descoperit.

De pereţii acestei încăperi respingătoare se rezemau carcasele

mumiilor antice, alternând cu trupuri parcă însufleţite, atrăgătoare, împăiate la perfecţie, mântuite de arta taxidermiei, şi cu pietre de mormânt smulse din cele mai vechi cimitire ale lumii. Nişe, ici şi colo, conţineau cranii de toate formele şi capete conservate în diverse stadii de putrefacţie. Acolo s-ar fi putut găsi tigvele chele, putrezite, ale unor faimoşi nobili, alături de căpşoarele aurii, proaspete şi radioase, ale pruncilor îngropaţi de curând. Statui şi tablouri se aflau acolo, toate ilustrând subiecte odioase, unele executate chiar de St. John şi de mine. Un portofoliu închis cu lacăt, legat în piele tăbăcită de om, conţinea anumite desene necunoscute, ce nu se puteau numi, despre care se zvonea că Goya le făcuse, dar nu mai avusese îndrăzneala să le şi recunoască. Existau instrumente muzicale greţoase, alămuri, corzi şi suflători, din care St. John şi cu mine scoteam uneori sunete disonante de o aleasă morbiditate şi de o hidoşenie „cacodemoniacă”. În acelaşi timp, într-o mulţime de cabinete din abanos cu incrustaţii zăcea cea mai incredibilă şi inimaginabilă varietate de prăzi smulse mormintelor şi colecţionate vreodată de nebunia şi perversitatea omenească. Despre aceste prăzi, în special, nu trebuie să vorbesc. Slavă Domnului că am avut curajul să le distrug, cu mult înainte de a mă gândi să mă omor.

Raidurile de jaf în care ne adunam comorile indescriptibile constituiau mereu evenimente artistice memorabile. Nu eram nişte jefuitori vulgari, ci lucram numai în anumite condiţii, date de starea sufletească, peisaj, împrejurimi, vreme, anotimp şi faze ale lunii. Aceste distracţii erau pentru noi cea mai aleasă formă de expresie artistică, şi acordam detaliilor o grijă tehnică fastidioasă. O oră nepotrivită, un efect de lumină discordant ori vreo manevrare stângace a ţărânei umede ar fi distrus aproape complet, în ochii noştri, extaticul fior ce urma exhumării vreunui secret de rău augur al pământului. Afinitatea noastră faţă de scene romaneşti şi situaţii picante era intensă şi insaţiabilă. St. John era întotdeauna liderul şi el a fost cel care m-a dus într-un final în acel loc blestemat unde ne-am găsit hâda şi inevitabila damnare.

Prin ce fatalitate malignă am fost noi ispitiţi într-acel îngrozitor cimitir din Olanda? Cred că au fost sumbrele zvonuri şi legende, poveştile despre cineva îngropat acolo în urmă cu cinci veacuri, care fusese el însuşi un jefuitor de morminte la timpul său şi furase un lucru fermecat dintr-un sepulcru măreţ. Îmi aduc aminte de scenă în aceste clipe de sfârşit: palida lună tomnatică deasupra mormintelor, aruncând sinistre umbre alungite, arborii groteşti, cu ramuri mohorâte, plecate la pământ, aproape atingând iarba sălbatică şi lespezile fărâmate, legiunile nenumărate de lilieci stranii şi colosali care zburau sub razele lunii, biserica veche, acoperită de iederă, întinzând un uriaş deget spectral spre cerul livid, insectele fosforescente care dansau ca flăcările morţii sub tisa dintr-un colţ îndepărtat, mirosurile mucegaiului, ale vegetaţiei şi ale unor lucruri mai puţin explicabile amalgamându-se imperceptibil în vântul nopţii, ce le purta dincolo de mlaştinile şi mările îndepărtate. Mai rău decât toate era hămăitul slab, profund, al unui gigantic dulău pe care nici nu-l puteam zări, nici localiza cu

certitudine. Când acest sunet ajunse la urechile noastre ne cutremurarăm, amintindu-ne de poveştile ţăranilor, căci cel pe care-l căutam fusese descoperit cu veacuri în urmă în exact acelaşi loc, sfâşiat şi sfârtecat de ghearele şi dinţii unei fiare de nedescris.

Îmi aduc aminte cum ne mai afundam sapele în groapa acestui jefuitor sepulcral şi cum ne mai înfioram la tabloul cu noi, mormântul, luna palidă ce ne privea, funestele umbre, arborii groteşti, liliecii titanici, biserica de demult, flăcările morţii dansând, miasmele greţoase, vântul de noapte tânguindu-se blând şi acel ciudat hămăit, auzit în surdină, ce părea să nu vină din nici o direcţie, de a cărui existenţă obiectivă nu prea puteam fi siguri. Apoi am dat peste o materie mai dură decât lutul umed şi am zărit o cutie dreptunghiulară, putrezită, pe care se formaseră cruste de minereuri în străfundurile ţărânei netulburate. Era incredibil de dură şi de groasă, dar atât de veche, încât până la urmă am reuşit cu mare trudă s-o deschidem şi să ne bucurăm ochii cu ceea ce conţinea.

Mult, uimitor de mult, mai rămăsese din acel schelet, în ciuda scurgerii celor cinci sute de ani. Deşi fărâmiţat în locurile unde muşcaseră colţii animalului care-l ucisese, se păstrase surprinzător de bine, şi ne-am desfătat privirile cu craniul de o albeaţă curată şi cu dinţii lungi şi neclintiţi, cu orbitele goale în care odată străluciseră doi ochi cu o frenezie la fel de funebră ca a noastră. În coşciug se mai găsea o amuletă de o formă ciudată şi exotică şi care, din câte se părea, fusese purtată în jurul gâtului celui ce dormea somnul cel veşnic. Reprezenta silueta bizar stilizată a unui ogar înaripat, ghemuit, sau a unui sfinx cu o figură semicanină, sculptată fin, în stilul Orientului Antic, într-o mică bucată de jad verde. Expresia ce se citea pe trăsăturile sale era respingătoare până la extrem, sugerând în acelaşi timp moartea, bestialitatea şi satanicul. La bază, avea o inscripţie cu litere pe care nici St. John, nici eu nu am reuşit să le identificăm, iar pe fund, ca un sigiliu al făurarului său, era gravat un craniu grotesc şi impunător.

Imediat ce ne căzură ochii pe această amuletă, am ştiut că trebuia să fie a noastră, că această comoară singură era logicul zălog dăruit nouă de mormântul vechi de veacuri. Chiar dacă trăsăturile sale ne-ar fi fost nefamiliare tot l-am fi dorit, însă pe măsură ce ne uitam mai atent ne dădeam seama că obiectul nu ne era întru totul străin. Necunoscut le era doar iubitorilor acelei arte şi literaturi ce se adresează celor sănătoşi la minte, dar noi am recunoscut în el acel lucru la care se făcea aluzie în paginile interzisului *Necronomicon* al arabului smintit Abdul Alhazred, îngrozitorul simbol al sufletelor, specific cultului necrofag din inaccesibilul Leng, în Asia Centrală. Am recunoscut prea bine sinistrele trăsături descrise de către bătrânul demonolog arab, linii, scria el, conturate prin vreo obscură manifestare supranaturală a sufletelor celor care-i tulburau şi-i chinuiau pe decedaţi.

Apucând obiectul din jad verde, am aruncat o ultimă privire spre craniul alb, cu orbite cavernoase, al celui care-l deţinuse. Am acoperit groapa cu pământ, aşa cum o găsiserăm. În vreme ce ne îndepărtam grăbiţi din acel loc sinistru, cu amuleta furată în buzunarul lui St. John, ni s-a părut

că vedem cum liliecii coborau toţi deodată pe pământul pe care-l răscoliserăm atât de curând, ca şi cum ar fi căutat vreo hrană blestemată şi nelegiuită. Dar luna tomnatică revărsa o strălucire slabă şi ştearsă, strecurându-ne o umbră de îndoială. Aşadar, pe când navigam a doua zi spre casă, lăsând în urma noastră coastele Olandei, am avut impresia că auzim acel hămăit slab, îndepărtat, al unui dulău gigantic, undeva în fundal. Însă vântul de toamnă se tânguia uşor, cu tristeţe, prin urmare nu puteam fi siguri.

II

La mai puţin de o săptămână de la întoarcerea noastră în Anglia, începură să se petreacă lucruri ciudate. Trăiam ca nişte pustnici, fără prieteni, singuri, fără servitori, ocupând câteva dintre camerele bătrânului conac situat într-o mlaştină mohorâtă şi pustie, aşa încât uşile noastre rareori cunoşteau ciocănitul vreunui vizitator. Acum, totuşi, eram tulburaţi de ceea ce ni se păreau a fi zgomotele unor cotrobăieli în noapte, nu numai în jurul uşilor, dar şi al ferestrelor, atât al celor de sus, cât şi al celor de jos. Odată, ne-am închipuit că un trup mare, opac, a umbrit fereastra bibliotecii când luna se oglindea în geamul ei, iar altă dată am avut impresia că auzim un zgomot de zbârnâit sau aripi fluturând nu prea departe. De fiecare dată, investigaţiile n-au scos nimic la iveală şi am început să atribuim aceste întâmplări imaginaţiei, aceleiaşi imaginaţii în mod curios tulburate ce încă ne mai prelungea în urechi acel hămăit slab, îndepărtat, pe care avusesem impresia că-l auzim în cimitirul din Olanda. Amuleta de jad se găsea acum într-o nişă din muzeul nostru şi, uneori, mai ardeam lumânări straniu parfumate dinaintea ei. Am aflat multe lucruri în *Necronomiconul* lui Alhazred despre proprietăţile sale şi despre relaţia sufletelor jefuitorilor de morminte cu obiectele pe care le simboliza; cele citite ne-au tulburat. Apoi veni teroarea.

În noaptea de 24 septembrie 19.., am auzit un ciocănit în uşa camerei mele. Crezând că-i St. John, l-am invitat să intre, dar mi s-a răspuns cu un hohot de râs ascuţit. Nu era nimeni pe coridor. Când l-am sculat pe St. John din somn, mi-a mărturisit că habar n-avea ce se întâmplă şi a devenit la fel de îngrijorat ca şi mine. Tocmai în acea noapte, slabul, îndepărtatul hămăit de dincolo de mlaştină se dovedi pentru noi o realitate certă şi de temut. Patru zile mai târziu, în vreme ce amândoi ne aflam în muzeul ascuns, se auzi o zgârietură discretă, prudentă, în singura uşă ce ducea la scara secretă din bibliotecă. Neliniştea noastră se dublă de-acum, căci pe lângă frica noastră de necunoscut, întotdeauna ne temuserăm că înfiorătoarea noastră colecţie ar putea fi descoperită. Stingând toate luminile, ne-am dus la uşă şi am deschis-o brusc, simţind un curent inexplicabil de aer şi zgomote amestecate de foşnete, chicoteli şi vorbire articulată, ce parcă se îndepărtau. Fie eram demenţi, fie visam, ori eram pe deplin conştienţi, nu am încercat să ne dăm seama. Am realizat doar, cuprinşi de cele mai negre

temeri, că aparenta flecăreală ce părea să vină de nicăieri fusese, fără îndoială, *în limba olandeză*.

După aceea am trăit în fascinaţie şi oroare crescânde. Cel mai adesea susţineam teoria conform căreia ne pierdeam amândoi minţile din cauza vieţii nefireşti pe care o duceam, dar, uneori, ne plăcea mai mult să patetizăm, considerându-ne victime ale vreunei damnări furişe şi cumplite. Fenomenele bizare deveniră prea frecvente pentru a le mai ţine socoteala. Locuinţa noastră solitară părea însufleţită de prezenţa unei fiinţe maligne, a cărei natură n-o puteam ghici. În fiecare noapte, acel hămăit diavolesc plutea deasupra mlaştinii bătute de vânt, auzindu-se tot mai tare şi mai tare. Pe 29 octombrie, am descoperit în lutul moale de sub fereastra bibliotecii un şir de urme de paşi, imposibil de descris. Erau la fel de năucitoare ca şi cârdurile de lilieci uriaşi care bântuiau vechiul conac, într-un număr fără precedent şi din ce în ce mai mare.

Oroarea a atins apogeul pe 18 noiembrie, când St. John, întorcându-se pe jos acasă, după lăsarea întunericului, de la o gară îndepărtată, a fost atacat de un groaznic animal carnivor şi sfâşiat în bucăţele. Ţipetele sale s-au auzit până acasă şi m-am grăbit spre teribila scenă, tocmai la timp ca să mai aud un fâlfâit de aripi şi să văd un nor vag şi întunecat ce se contura în lumina răsăritului de lună. Amicul meu era pe moarte când am vorbit cu el, şi nu-mi putea răspunde coerent la întrebări. Tot ce-a putut face a fost să-mi şoptească:

— Amuleta! Făptura blestemată!…

Apoi îşi dădu sufletul, o masă inertă de carne sfârtecată. L-am îngropat într-una din grădinile noastre părăginite şi am murmurat deasupra rămăşiţelor sale pământeşti unul dintre ritualurile diabolice pe care le îndrăgise atâta în timpul vieţii. Pe măsură ce pronunţam ultima frază diavolească, am auzit departe în mlaştină acel hămăit slab de dulău gigantic. Luna era sus pe cer, dar nu îndrăzneam s-o privesc. Şi, când am observat în mlaştina întunecoasă nebulozitatea unei umbre masive strecurându-se de pe un dâmb pe altul, am închis ochii şi m-am aruncat la pământ. Când m-am ridicat tremurând, nemaiştiind cât timp trecuse, am intrat în casă împleticindu-mă şi am făcut, zguduit, mai multe plecăciuni în faţa amuletei de jad, păstrată cu sfinţenie.

Fiindu-mi de-acum frică să mai rămân singur în acel conac bătrân de lângă mlaştină, am plecat a doua zi la Londra, luând cu mine amuleta, după ce am ars şi îngropat restul colecţiei nelegiuite a muzeului. Dar, după trei nopţi, am auzit din nou hămăitul şi, înainte de a se împlini săptămâna, m-am simţit urmărit de ochi stranii oriunde mă aflam în beznă. Într-o seară, pe când hoinăream pe Digul Victoria, pentru că aveam nevoie să mai ies la aer, am zărit o umbră neagră acoperind unul dintre reflexele felinarelor în apă. O rafală mai puternică decât vântul nopţii se porni să sufle şi am ştiut că eu urmam după St. John.

În ziua următoare am împachetat cu grijă amuleta de jad şi m-am îmbarcat spre Olanda. Ce îndurare aveam să obţin pentru că înapoiam acel lucru proprietarului său tăcut şi adormit n-aveam idee, dar am simţit că

trebuia măcar să încerc orice cale logic posibilă. Ce era acel dulău şi de ce mă urmărea, erau întrebări la care nu găsisem încă decât răspunsuri vagi; dar auzisem, pentru prima oară, acel hămăit în vechiul cimitir şi fiecare întâmplare ulterioară, inclusiv ultimul cuvânt şoptit de St. John, indicase legătura dintre blestem şi furtul amuletei. Astfel, m-am scufundat în cele mai adânci abisuri ale disperării când, la un han din Rotterdam, m-am trezit că hoţii mă lipsiseră de singurul mijloc de salvare.

Hămăitul s-a auzit puternic în acea seară, iar în dimineaţa următoare am citit relatările unei abominabile fapte săvârşite în cel mai rău famat cartier al oraşului. Prostimea era terorizată, căci peste un bârlog mizerabil se abătuse o moarte sângeroasă, mai rea decât cea mai mârşavă dintre crimele antecedente din acea vecinătate. Într-un sordid cuib de hoţi, o întreagă familie fusese sfâşiată în bucăţi de o fiară necunoscută care nu lăsase nici o urmă, iar cei din jur auziseră toată noaptea, dincolo de obişnuita zarvă făcută de glasurile beţivilor, sunetul slab, profund şi insistent scos de un dulău gigantic.

Aşadar, iată-mă din nou, într-un târziu, în acel cimitir sinistru, unde palida lună de iarnă arunca umbre hâde, iar arborii desfrunziţi îşi plecau ramurile spre iarba veştedă şi îngheţată. Biserica îmbrăcată în iederă întindea un deget batjocoritor către cerul duşmănos, iar vântul de noapte şuiera maniacal, venind din mlaştini şi mări îngheţate. Hămăitul se auzea foarte slab acum şi încetă cu totul pe măsură ce mă apropiam de vechiul mormânt pe care, odinioară, îl profanasem, tulburând în drumul meu un cârd nefiresc de mare de lilieci ce, în mod curios, pluteau în jurul lui.

Nu ştiu de ce m-am mai dus până acolo, doar ca să mă rog sau să bolborosesc justificări şi scuze smintite, adresate acelui stârv alb şi liniştit care zăcea sub pământ. Însă, indiferent de motivul avut, am început să sap ţărâna pe jumătate îngheţată cu o disperare ce-mi aparţinea numai în parte, căci mai era şi a unei imperative voinţe din afara mea. Excavarea se făcu mult mai uşor decât m-am aşteptat, deşi, la un moment dat, ceva ciudat mă opri din treabă, în clipa în care un vultur slab plonjă din cerul rece şi începu să ciugulească frenetic în glodul de pe mormânt, până când l-am ucis cu o lovitură de sapă. În cele din urmă, am găsit acea cutie dreptunghiulară, putrezită, şi i-am dat la o parte capacul umed şi nitros. Acesta este ultimul act raţional pe care l-am mai săvârşit vreodată.

Căci, ghemuit în coşciugul secular, strâns îmbrăţişat de un cortegiu coşmaresc de lilieci uriaşi, viguroşi şi adormiţi, era scheletul pe care prietenul meu şi cu mine îl jefuiserăm. Nu mai era curat şi placid aşa cum îl văzusem noi atunci, ci acoperit de sânge închegat, de fâşii de carne şi de fire de păr străine, uitându-se chiorâş la mine cu orbitele fosforescente, arătându-şi colţii ascuţiţi, însângeraţi, într-un căscat schimonosit, bătându-şi parcă joc de inevitabila-mi damnare. Şi când din acele fălci rânjinde îşi luă zborul un hămăit profund, batjocoritor, ca al unui gigantic dulău, şi am văzut cum ţinea în gheara lui murdară, plină de sânge, pierduta şi regăsita lui amuletă din jad verde, am luat-o la goană, urlând ca un idiot, ţipetelor mele luându-le repede locul isterice hohote de râs.

Dementa călăreşte pe aripile vântului stelar… gheare şi dinţi ascuţiţi pe veacuri de cadavre… moartea infiltrându-se într-o bacanală a liliecilor din ruinele cufundate în tenebrele nocturne ale templelor subpământene închinate lui Belial… Acum, când hămăitul acelei monstruozităţi descărnate, fără viaţă, se aude tot mai tare, iar fâlfâitul şi zumzetul furişe ale acelor blestemate aripi palmate mă împresoară tot mai strâns, voi căuta cu revolverul meu uitarea, singurul meu refugiu din calea celor fără nume.

Sărbătoarea

„Efficiunt Daemones, ut quae non sunt, sic tamen

quasi sint, conspicienda hominibus exhibeant.”

Lactanţiu[5]

Mă aflam departe de casă, prins în mrejele mării de la răsărit. În amurg o auzeam izbindu-se de stânci, dându-mi de ştire că se afla chiar peste dealul unde sălciile bătute de vânt se veştejeau pe fundalul unui cer înseninat, pe care se aprindeau primele stele ale serii. Şi pentru că moşii mei mă chemaseră în vechiul oraş de dincolo, mergeam înainte prin neaua subţire, care abia se aşternuse, de-a lungul drumului solitar ce urca în pantă până în locul unde Aldebaran[6] licărea printre arbori, spre străvechea cetate pe care n-o mai zărisem niciodată, dar la care adesea visasem.

Era vremea Yuletidei, pe care lumea o numeşte Crăciun, deşi n-a uitat că este mai veche decât Betlehemul sau Babilonul, decât Memphisul şi întreaga omenire. Era vremea Yuletidei, iar eu ajunsesem în sfârşit la străvechea cetate maritimă unde străbunii mei găzduiseră şi păstraseră tradiţia sărbătorii în timpurile de demult, când ea era interzisă; însă, totodată, le porunciseră urmaşilor să o ţină o dată la fiecare secol, aşa încât amintirea secretelor primordiale să nu se piardă în uitare. Neamul meu era vechi, mai vechi chiar decât epoca la care acest ţinut a fost populat cu trei sute de ani mai înainte. Şi erau oameni stranii, căci veniseră prin părţile acestea ca un popor întunecat şi plin de taine, din meridionalele grădini soporifice de orhidee, vorbind într-un alt grai decât cel pe care aveau să-l deprindă mai târziu de la pescarii cu ochi albaştri. Iar acum se răspândiseră şi împărtăşeau doar ritualurile de mistere cărora nici o fiinţă nu le putea pătrunde înţelesul. Eram singurul care se întorcea în acea seară spre vechiul târg de pescari, aşa cum cerea legenda, căci numai cei săraci şi singuri îşi mai aduc aminte.

Apoi, dincolo de creasta dealului, am văzut Kingsportul aşternându-se îngheţat în lumina asfinţitului, înzăpezitul Kingsport cu bătrânele lui giruete, cu clopotniţele, cu acoperişurile în două ape şi coşurile lor fumegânde, cu cheiurile şi podeţele lui, sălciile şi cimitirele sale, cu nesfârşitele labirinturi de uliţe povârnite, înguste şi întortocheate, cu ameţitoarea colină centrală, încununată de biserică, de care timpul nu îndrăznise să se atingă, nelimitatele hăţişuri de case în stil colonial, îngrămădite ori împrăştiate peste tot, precum cuburile zvârlite în toate părţile de un copil dezordonat. Timpul plana pe aripile-i sure deasupra frontoanelor şi mansardelor albite de neaua iernii. Ferestrele în evantai şi cele cu ochiuri de geam se luminau una câte una în frigul înserării, alăturându-se lui Orion şi stelelor arhaice. Valurile mării se spărgeau de cheiurile putrede, imemoriala mare, plină de secrete, care-i adusese pe străbuni în timpurile de demult.

La marginea drumului se înălţa o culme încă şi mai înaltă, sumbră şi bătută de vânturi, unde am zărit un loc de îngropăciune ale cărui pietre

negre de mormânt se iveau hâde din zăpadă, ca unghiile în putrefacţie ale unui gigantic cadavru. Calea nebătută era pustie. Uneori credeam că aud în depărtare un scrâşnet înfricoşător, precum braţul unei spânzurători în bătaia vântului. Patru rude îmi fuseseră spânzurate pentru vrăjitorie în 1692, dar nu ştiam exact unde. Pe măsură ce cărarea cobora şerpuind pe panta dinspre mare, am căutat să prind cu urechea hărmălaia veselă a unui sat în faptul serii, dar n-am auzit-o. Apoi m-am gândit la anotimp şi mi-am zis că acest străvechi neam de puritani trebuie să fi avut obiceiuri de Crăciun aparte şi pline de şoaptele rugilor înălţate în faţa vetrelor. După aceea n-am mai căutat să aud larma veseliei şi nici să dau cu ochii de târgoveţi la marginea drumului, ci am ţinut pasul, trecând pe lângă tăcutele gospodării luminate slab, cu ziduri fantomatice de piatră, îndreptându-mă spre locurile în care firmele vechilor prăvălii şi ale tavernelor marinăreşti scârţâiau în briza sărată, iar groteştile ciocane de la intrările încadrate de pilaştri luceau de-a lungul pustiilor ulicioare nepietruite, în lumina minusculelor ferestruici cu draperiile trase.

Văzusem hărţi ale aşezării şi ştiam unde să găsesc locuinţa celor din neamul meu. Se spunea că sosirea mea trebuie să fi fost cunoscută şi urma să fiu întâmpinat bine, căci legenda satului are viaţă lungă. Aşadar, am iuţit pasul prin Back Street spre Circle Court şi, traversând zăpada proaspătă, am păşit pe singurul caldarâm din dale întregi de piatră al oraşului, spre locul în care Green Lane se termină în spatele primăriei. Vechile hărţi încă mai sunt valabile, iar eu n-am avut necazuri, deşi cei din Arkham pesemne că m-au minţit când mi-au zis că tramvaiele trec pe aici, de vreme ce n-am zărit nici un cablu deasupra capului. În orice caz, şinele le-ar fi fost ascunse sub zăpadă. Am preferat să merg pe jos, căci târgul albit de nea mi se părea foarte frumos de pe colină, iar acum eram nerăbdător să bat la uşa alor mei, a şaptea casă pe stânga în Green Lane, cu un vechi acoperiş ascuţit şi cu un al doilea cat ieşit în afară, clădită toată înainte de 1650.

Apropiindu-mă de casă, am văzut lumină înăuntru şi am observat, prin ochiurile de geam în formă de romburi, că trebuie să fi fost păstrată în starea ei de demult. Partea de sus era suspendată deasupra uliţei înguste şi năpădite de iarbă, aproape atingând caturile superioare ale casei de vizavi, aşa încât mai că mă găseam într-un soi de tunel. Pe scundul prag de piatră nu se vedea nici urmă de zăpadă. Nu exista trotuar, însă multe clădiri aveau intrări înălţate, la care se ajungea pe şiruri duble de trepte cu balustradă de fier. Era o privelişte bizară şi, pentru că nu mai fusesem nicicând în Noua Anglie, nu mai văzusem una asemenea ei. Deşi îmi plăcea, m-aş fi simţit mai încântat dacă aş fi zărit urme de paşi în zăpadă şi oameni pe străzi, măcar câteva ferestre fără draperii trase.

Când am bătut în uşă cu vechiul ciocan de fier, eram puţin temător. O oarece frică mi se strecurase în suflet, datorită, poate, ciudăţeniei trecutului meu, a întunericului nopţii şi a tăcerii bizare ce domnea în bătrânească aşezare cu obiceiuri ciudate. Şi când ciocănitul meu n-a rămas fără răspuns, m-a cuprins groaza pe de-a-ntregul, pentru că nu auzisem zgomot de paşi înainte ca uşa să se deschidă cu un scârţâit. Dar teama mi-a pierit din suflet,

căci moşul din prag, în halat şi papuci, avea un chip afabil care m-a făcut să mă simt din nou în siguranţă. Făcându-mi semn că era mut, a scrijelit un bun venit insolit şi arhaic cu stilul, pe o tăbliţă din ceară ţinută la îndemână.

M-a condus într-o încăpere joasă, cu lumânări, cu grinzi masive la vedere şi câteva piese întunecate de mobilier din secolul al XVII-lea. Trecutul era viu acolo, căci nu-i lipsea nici un atribut. Existau un cămin cavernos şi o vârtelniţă la care depăna în tăcere, în ciuda sărbătorilor de iarnă, şezând cu spatele către mine, o bătrână încovoiată, într-un capot larg şi cu o bonetă trasă adânc pe frunte. O umezeală indefinită părea să îmbibe locul şi m-am mirat că nu vedeam focul arzând în vatră. Banca, prevăzută cu spătar înalt, era aşezată în faţa şirului de ferestre cu draperii trase, de la stânga, şi părea să fie ocupată, deşi nu eram sigur. Nu mi-a plăcut tot ce-am văzut şi am simţit că mă încearcă din nou spaima. Această frică sporea de pe urma a ceea ce înainte o alungase, căci, cu cât mă uitam mai atent la figura prietenoasă a bărbatului, cu atât însăşi expresia ei plină de solicitudine mă speria mai tare. Ochii nu i se mişcau defel, iar pielea îi era ca de ceară. Într-un târziu, am ajuns să fiu sigur că nu era deloc faţa lui, ci o mască drăcesc de izbutită. Însă mâinile moi, ascunse de mănuşi, lucru neobişnuit, scriau conştiincioase pe tăbliţă, lămurindu-mă că mai trebuie să aştept până când voi putea fi condus la locul festivităţilor.

Arătând cu degetul un scaun, o masă şi un teanc de cărţi, bătrânul ieşi acum din încăpere. Când m-am aşezat să citesc, am observat că tomurile erau hărtănite şi mucede, că printre ele se numărau vechile şi terifiantele *Minuni ale ştiinţei* de Morryster, cumplitul *Saducismus Triumphatus* al lui Joseph Glanvill, ediţie publicată în 1681, scandaloasa *Daemonolatreia* de Remigius, tipărită în 1595 la Lyon, şi cel mai groaznic dintre toate, incalificabilul *Necronomicon*, lucrarea arabului smintit Abdul Alhazred, în versiunea interzisă, în limba latină, a lui Olaus Wormius, o carte pe care n-o mai văzusem niciodată, dar despre care auzisem monstruoase zvonuri şoptite. Nimeni nu mă băgă în seamă, însă urechea mea distingea scârţâitul firmelor de afară şi sfârâitul vârtelniţei la care bătrâna nu mai contenea să depene în tăcere. Am găsit camera, cu cărţile şi oamenii dinăuntru, foarte morbidă şi neliniştitoare, dar pentru că o veche tradiţie a înaintaşilor mei mă convocase la aceste festivităţi stranii, m-am hotărât să mă aştept numai la lucruri bizare. Aşadar, am încercat să citesc ceva şi, curând, m-am trezit absorbit de un lucru pe care l-am găsit în paginile blestematului *Necronomicon*, un gând şi o legendă prea hidoase pentru sănătatea mintală sau starea de luciditate a cuiva. Dar nu mi-a plăcut atunci când am avut impresia că aud închizându-se una dintre ferestrele din faţa băncii, ca şi cum ar fi fost deschisă pe furiş. Părea să urmeze unui râcâit care nu mai era cel al vârtelniţei la care lucra bătrâna. Nu era mare lucru, totuşi, căci femeia depăna foarte concentrată, iar vechiul pendul bătu chiar în acea clipă. După aceea, n-am mai avut senzaţia că mai erau şi alte persoane pe bancă şi am citit intens, cutremurându-mă, până când s-a întors moşul încălţat cu cizme şi îmbrăcat într-un costum larg, străvechi. Se aşează chiar pe bancă, dar în aşa fel încât să nu-l pot vedea. Aşteptarea mi-a pus cu

siguranţă răbdarea la încercare, iar cartea blasfematoare îmi sporea neliniştea de două ori mai mult. Când bătu ora unsprezece, moşul se ridică, merse într-un colţ, unde se afla o comodă masivă, sculptată, şi scoase de acolo două pelerine cu glugă. Cu una se acoperi el, iar cealaltă o înfăşură în jurul babei, care se oprise din depănatul ei monoton. Atunci amândoi se îndreptară către uşă. Femeia abia se târa, iar moşul, după ce luă cu sine tocmai cartea pe care o citeam, îmi făcu semn să-l urmez, în vreme ce-şi trăgea gluga peste acea figură sau mască încremenită.

Am ieşit în labirintul întortocheat, ascuns de razele lunii, al uliţelor acelui oraş incredibil de vechi, în vreme ce luminile de la ferestrele cu draperii trase dispăreau una câte una, iar Steaua Câinelui[7] arunca priviri piezişe la ceata de figuri înveşmântate în sutane, acoperite de glugi, ce-şi îngroşa rândurile în tăcere, de la fiecare prag, formând procesiuni monstruoase, urcând de-a lungul uliţelor, pe lângă firmele scârţâitoare şi frontoanele antediluviene, acoperişurile de stuf şi ochiurile de geam în formă de romburi. Pe marginea cărăruilor în pantă se înşiruiau casele dărăpănate, suprapunându-se şi surpându-se laolaltă, iar noi străbăteam curţi deschise şi cimitire, prin care făcliile se iveau pe neaşteptate, formând halucinante constelaţii înfricoşătoare.

În mijlocul acestor mulţimi tăcute, mi-am urmat călăuzele fără grai, înghiontit de coate nefiresc de moi, împins de piepturi şi stomacuri ce mi se păreau anormal de flasce. Nici măcar o singură dată n-am reuşit să întrezăresc vreun chip sau să aud vreo vorbă. Sus, tot mai sus, sinistrele coloane se târau ca melcul, şi am remarcat că toţi pelerinii înaintau către un singur punct, pe măsură ce se apropiau, roind, de un soi de nucleu al uliţelor părăginite, pe creasta unei coline înalte din inima oraşului, unde se ridica o impunătoare biserică albă. O zărisem deja încă din drum, când privisem Kingsportul la lăsarea întunericului, şi mă trecuseră fiorii, având impresia că Aldebaran se balansase pentru o clipă pe fantomatica ei clopotniţă.

În jurul bisericii se aşternea un spaţiu pe jumătate ocupat de un cimitir ce trimitea raze spectrale, şi pe jumătate de o piaţă pavată de unde vântul spulberase aproape toată zăpada, împresurată de case extrem de vechi, cu acoperişuri ţuguiate şi frontoane proeminente. Flăcările morţii dansau peste morminte, oferind vederii privelişti cumplite. Dar ce era mai ciudat, nu aruncau nici un fel de umbre. Dincolo de cimitir, unde nu existau case, vedeam creasta dealului şi am zărit licărul stelelor deasupra portului, chit că oraşul nu se vedea în întuneric. Numai din când în când se mai agita macabru câte o făclie oribilă printre aleile şerpuitoare, ajungând din urmă cu razele ei hoarda care acum intra, tăcută, în biserică. Am aşteptat până când gloata se prelinse toată peste pragul întunecat şi până când toţi trecătorii răzleţi o ajunseră din urmă. Moşul mă trăgea de mânecă, dar eu eram hotărât să intru ultimul. Într-un târziu, am luat-o din loc, în urma sinistrului cuplu de bătrâni. Trecând peste pragul templului bântuit de bezne neştiute, m-am mai întors o dată să mă uit la lumea de afară, în vreme ce strălucirea fosforescentă a cimitirului arunca o aură morbidă pe

caldarâmul din vârful colinei, şi m-am cutremurat. Căci, deşi vântul lăsase în urma lui doar câteva petice de zăpadă pe poteca ce ducea la poarta bisericii, în privirea fugară pe care am aruncat-o înapoi ochii mei tulburi nu reuşiră să distingă vreo urmă de picioare care trecuseră pe acolo, nici măcar ale mele.

Biserica era slab luminată de făcliile care pătrunseseră în ea, căci cea mai mare parte a cetei dispăruse deja, grăbindu-se să treacă de-a lungul navei, printre stranele albe şi înalte, în direcţia chepengului de la criptele ce se căscau oribil chiar dinaintea amvonului, iar acum se topea fără zgomot în incinta lor. I-am urmat pe ceilalţi în tăcere, coborând treptele roase de vreme până în cavoul umed şi sufocant. Capătul acelui şir sinuos de trecători în noapte îmi făcea greaţă. Pe măsură ce-i zăream şerpuind într-un venerabil mormânt, mi se păreau încă mai scârboşi. După aceea, am constatat că pardoseala criptei avea o deschizătură prin care se scurgea gloata şi, într-o clipită, toţi coboram pe o scară oribilă, din piatră neşlefuită. Un şir de trepte înguste, în spirală, umede şi răspândind un miros pătrunzător, derulându-se la nesfârşit înspre măruntaiele dealului, pe lângă pereţii monotoni din blocuri de piatră, pe care se prelingea umezeala şi cărora le cădea tencuiala. Era o coborâre tăcută, tulburătoare, şi am observat cu groază, după un timp, că aspectul pereţilor şi al treptelor se schimba, de parcă erau săpate în stâncă masivă. Ceea ce mă tulbura mai mult era că miriadele de paşi nu scoteau nici un sunet şi nu trezeau nici un ecou. După descinderea care a durat o veşnicie, am zărit câteva treceri sau vizuini dosnice ieşind din adâncuri nebănuite, cufundate în cea mai profundă beznă, comunicând cu puţul plin de mistere nocturne. Curând, ele se înmulţiră excesiv, ca nişte nelegiuite catacombe ce răspândeau o ameninţare fără nume, iar duhoarea acră a putreziciunii lor deveni pe dată de nesuportat. Am ştiut că trebuia să fi coborât prin colină şi că ne aflam chiar în subteranele oraşului Kingsport. M-au cuprins fiorii la gândul că o aşezare putea fi atât de veche şi de mâncată de viermi, pândită de tenebrele subpământene.

Apoi am văzut licărul cadaveric al unei lumini palide şi am auzit insidiosul clipocit al apelor ce nu cunosc lumina soarelui. M-am cutremurat din nou, căci nu-mi plăcea ce-mi rezervase acea noapte şi tare aş fi dorit ca nici un străbun să nu mă fi invitat ca să fiu martorul acestui rit primitiv. Pe măsură ce treptele şi trecerea se lărgeau, am mai auzit un sunet, tânguirea subţire şi zeflemitoare a unui flaut. Deodată, în faţa mea se deschiseră priveliştile fără hotar ale unui tărâm subteran, un ţărm vast, fungos, luminat de coloana unei flăcări verzui, infecte, ce izbucnise tocmai atunci, spălat de apele slinoase ale unui râu lat ce curgea din înfricoşătoarele şi neaşteptatele abisuri ca să se verse în cele mai întunecate golfuri ale oceanului imemorial.

Slăbit şi respirând cu greutate, am privit acel imund tărâm al uriaşelor ciuperci otrăvitoare, al flăcărilor leproase şi al undelor slinoase, ca să constat că ceata cu feţele ascunse-n glugi forma un semicerc în jurul acelui pilastru de flăcări pâlpâitoare. Urma ritul Yule, mai vechi decât

specia umană şi sortit să dăinuie şi după dispariţia ei, ritul primordial al solstiţiului, al promisiunii primăverii ce urma zăpezilor, ritul focului şi al vegetaţiei veşnic verzi, al luminii şi al muzicii. Iar în grota stigiană i-am văzut săvârşind ritul şi închinându-se la morbidul stâlp de foc, aruncând în râu ierburi vâscoase pe care le smulgeau cu mâinile şi care iradiau sclipiri verzui în strălucirea bolnăvicioasă a atmosferei. Am mai văzut ceva amorf, aşezat pe vine, departe de lumină, cântând drăceşte dintr-un flaut. Pe măsură ce acel ceva sufla în flaut, mi s-a părut că aud fluturări înăbuşite în întunericul fetid în care ochii mei nu puteau desluşi nimic. Dar ceea ce mă speria cel mai tare era acea coloană de flăcări, erupând vulcanic din adâncimi insondabile, fără să arunce vreo umbră, aşa cum face focul în mod obişnuit, acoperind stânca nitroasă de deasupra cu o cocleală otrăvitoare. Căci tot acel clocot nu răspândea nici o căldură, numai vâscozitatea morţii şi a descompunerii.

Moşul care mă adusese se vânzolea acum, străduindu-se să se apropie cât mai mult de hâda flamă, şi făcea gesturi ritualice solemne, adresate adunării aşezate în semicerc în faţa lui. La anumite etape ale ceremoniei, ceilalţi mai făceau câte o reverenţă abjectă, mai ales când bătrânul ridica deasupra capului dezgustătorul *Necronomicon* pe care-l luase cu el; iar eu făceam la fel toate plecăciunile, căci fusesem convocat la această sărbătoare după pravilele străbunilor mei. Apoi bătrânul dădu un semnal flautistului ascuns pe jumătate în beznă, care schimbă tonalitatea slabă a melodiei sale cu una uşor mai tare, într-o altă gamă, stârnind prin aceasta ivirea, cu totul neaşteptată, a unor arătări de neconceput. La vederea acestei orori, mai că nu m-am prăbuşit în glodul acoperit de licheni, pironit de o spaimă ce nu venea din lumea aceasta sau din oricare alta, ci numai din aberantele spaţii dintre astre.

Din inimaginabila întunecime ce se aşternea dincolo de strălucirea cangrenoasă a flăcărilor reci, din străfundurile Tartarului, de unde se revărsa acel straniu râu slinos, veni în salturi ritmice, fără zgomot, pe nesimţite, o herghelie de arătări înaripate, domestice, dresate, hibride, pe care nici un ochi cu vedere sănătoasă nu le-ar putea percepe pe de-a-ntregul şi nici o minte întreagă nu şi le-ar putea aminti în mod clar. Nu erau nici ciori, nici cârtiţe, nici şopârle, nici furnici, nici lilieci-vampiri, nici cadavre omeneşti în descompunere. Erau ceva ce nici nu trebuie şi nici nu pot să-mi reamintesc. Ţopăiau şontâcăind înainte, ajutându-se pe jumătate de labele lor palmate şi pe jumătate de aripile lor membranoase; şi când ajunseră la acea congregaţie, făpturile înfăşurate în pelerine se urcară călare pe ele, pornind una după alta de-a lungul acelui râu tenebros, prin surpături şi galerii de groază, unde izvoare otrăvite alimentau înfricoşătoare cascade.

Bătrâna dispăruse deja laolaltă cu restul gloatei, iar moşul rămăsese în urmă, doar pentru că eu refuzasem când mă îndemnase să prind una dintre acele fiare şi să mă aburc pe spinarea ei, aşa cum făcuseră ceilalţi. Am observat, când mă ridicam, clătinându-mă, în picioare, că acel flautist amorf se făcuse nevăzut, însă două dintre jivine aşteptau lângă noi cu

răbdare. Văzându-mă că dădeam înapoi, bătrânul îşi scoase stilusul şi tăbliţa, pe care scrise că era adevăratul trimis al strămoşilor mei care fondaseră cultul Yule în acest loc străvechi, că era scris în pravile ca eu să mă întorc şi că cele mai tainice mistere abia urmau să fie împlinite. Îmi scrijeli toate acestea cu litere de demult şi, întrucât încă mai şovăiam, scoase din pelerina lui largă un inel cu pecete şi un ceas de buzunar, ambele cu însemnele heraldice ale familiei mele, ca să-mi facă dovada că nu minţea. Dar erau dovezi odioase, fiindcă eu aflasem, din documente vechi, faptul că acel ceas fusese îngropat cu stră-stră-stră-străbunul meu în 1698.

În acea clipă, moşul îşi ridică gluga şi arătă cu degetul asemănarea trăsăturilor sale cu ale celor de un neam cu mine, dar pe mine mă trecură fiorii, întrucât ştiam prea bine că acel chip nu era decât o diavolească mască de ceară. Monştrii ţopăitori scurmau de-acum nerăbdători printre licheni, iar eu am observat că moşul se arăta aproape la fel de nervos ca şi ei. Când una dintre arătări începu să se îndepărteze împleticindu-se, el se întoarse repede s-o oprească, în aşa fel încât în brusca lui mişcare dădu la o parte masca de ceară de pe ceva ce ar fi trebuit să-i fie capul. Şi atunci, fiindcă mă aflam într-o poziţie de coşmar ce îmi tăia calea spre scara de piatră pe care coborâsem, m-am aruncat în undele slinoase ale râului subteran care curgea, gâlgâind, undeva spre cavernele mării, am sărit în acea sevă putredă a subteranelor orori ale pământului înainte ca demenţa răcnetelor mele să atragă asupră-mi toate legiunile de strigoi pe care aceste hăuri pestilenţiale le putea ascunde.

La spital mi-au spus că fusesem găsit în zori, aproape îngheţat, în portul din Kingsport, agăţat de stinghia plutitoare pe care providenţa mi-o scosese în cale ca să-mi salveze viaţa. Mi-au povestit că o luasem în direcţia greşită pe colină, cu o seară în urmă, şi căzusem de pe stâncile falezei de la Orange Point, lucru pe care l-au ghicit după urmele găsite în zăpadă. N-am mai avut nimic de spus, pentru că totul era fals. Nu era nimic adevărat din ceea ce vedeam şi auzeam prin acea fereastră largă, ce-mi dezvăluia o mare de acoperişuri între care numai unul din cinci era vechi, iar zgomotul tramvaielor şi al maşinilor pătrundeau de afară, din străzile de jos. Au insistat că mă aflam în Kingsport, şi nu puteam nega acest fapt. Când m-a apucat delirul după ce-am aflat că spitalul era situat în vecinătatea vechiului cimitir de pe Central Hill, m-au transferat la Clinica Sfânta Maria din Arkham, unde mă puteau îngriji mai bine. Mi-a plăcut acolo, întrucât medicii erau deschişi la minte. Ba chiar şi-au folosit influenţa ca să-mi procure o copie ascunsă cu grijă a abjectului *Necronomicon* al lui Alhazred, de la Biblioteca Universităţii Miskatonic. Mai pomeneau uneori ceva de o „psihoză”, şi erau cu toţii de acord că era mai bine să-mi alung din cuget orice obsesii chinuitoare.

Aşadar, m-am apucat să recitesc acel odios capitol şi m-am cutremurat de două ori mai tare, dat fiind că, într-adevăr, nu mai era nou pentru mine. Îl mai parcursesem înainte, indiferent ce-ar arăta urmele din zăpadă, şi mai bine aş fi dat uitării locul în care îl mai citisem. Nu era nimeni, în orele de veghe, care să-mi reamintească de el, însă visele-mi erau pline de groază

din pricina frazelor pe care nu îndrăznesc să le citez aici, cu excepţia unui singur paragraf, pe care l-am tălmăcit, pe cât m-am priceput, din latina vulgară în limba engleză:

„Cele mai adânci caverne”, scria arabul cu minţile rătăcite, „nu sunt făcute pentru ochi care văd, căci minunile lor sunt ciudate şi terifiante. Blestemat fie pământul unde gândurile moarte reînvie sub întrupări stranii şi înnoite, umplând cu răutate gândurile ce nu sălăşluiesc în nici un cap. Cu înţelepciune grăit-a Ibn Schacabao, că fericit este acel mormânt în care nici un vrăjitor nu zace şi fericit acel oraş pe timp de noapte ai cărui magi sunt toţi cenuşă. Căci există un zvon vechi după care sufletul celui vândut diavolului fuge nu de ţărâna în care-i este stârvul îngropat, ci ca să hrănească şi să înveţe *însuşi viermele ce roade carnea*, până când din putrefacţie ţâşnesc făpturi hâde, iar obscurele creaturi necrofage ale pământului cresc ca să-i tulbure odihna de veci şi se umflă monstruos ca să-l năpăstuiască. Gropi mari sunt săpate în ascuns, acolo unde porii pământului ar trebui să le astupe, iar cele ce ar trebui să se târască s-au deprins să umble pe două picioare.”

[5] „Diavolii lucrează în aşa fel, încât lucruri care nu există le par oamenilor ca şi cum ar fi reale.” din *Divine Institutiones* (2.15), al teologului antic L. Caelius Firmianus Lactantius (c.240–c.320).

[6] Stea de dimensiuni gigantice din constelaţia Taurului. De aceea mai este uneori numită Alpha Tauri.

[7] Nume popular pentru Sirius, ce derivă din poziţia sa în constelaţia Canis Major.

El

L-am zărit într-o noapte de insomnie, pe când umblam disperat să-mi salvez sufletul şi idealul. Venirea mea la New York fusese o greşeală, de vreme ce trăsesem nădejde că aveam să găsesc farmecul şi inspiraţia în bogatele labirinturi ale vechilor uliţe ce şerpuiesc la nesfârşit prin fundături, pieţe şi cheiuri uitate, până la alte fundături, pieţe şi cheiuri la fel de uitate, dar şi în modernele turnuri şi foişoare ce se înalţă ciclopic pe întunecatul fundal babilonian luminat de cornul lunii în scădere; în schimb, am descoperit doar o senzaţie de oroare şi opresiune care ameninţa să pună stăpânire pe mine, să mă paralizeze şi să mă distrugă.

Dezamăgirea mă copleşise treptat. Sosind pentru prima oară în oraş, l-am zărit în amurg, de pe un pod, înălţându-se maiestuos deasupra apelor, cu incredibilele sale piscuri şi piramide ivindu-se delicate ca nişte flori din vălurile ceţii violete, parcă jucându-se cu norii, flăcărui aurii, sub razele primelor stele ale serii. Apoi, una câte una, luminile se aprinseră la ferestre, deasupra undelor scânteietoare pe care pluteau felinare legănate, şi cornuri grave produceau armonii stranii. Oraşul însuşi deveni un firmament înstelat de vis, îmbălsămat de muzici de basm. Părea să adune laolaltă minunile din Carcassonne, Samarkand şi El Dorado, din toate glorioasele şi legendarele cetăţi. La scurt timp după aceea, m-am lăsat purtat printre acele alei străvechi, atât de dragi închipuirii mele, căi şi pasaje înguste, întortocheate, cu salbe de clădiri din cărămidă roşie, prin care sclipeau ochiuri mici de geam deasupra intrărilor încadrate de pilaştri, în faţa cărora dormitau caleşti aurite şi lectici lambrisate. La prima impresie pe care mi-o lăsară toate aceste lucruri îndelung dorite, am crezut că dobândisem cu adevărat acele comori care ar fi scos poetul din mine odată cu trecerea timpului.

Dar succesul şi fericirea nu-mi erau sortite. Stridenta lumină a zilei dădea la iveală numai mizeria şi alienarea, insalubra proliferare a pietrei acolo unde luna schiţase vag magia veche şi iubirea. Oamenii care forfoteau prin străduţele ca nişte jgheaburi erau străini bondoci, oacheşi, cu chipuri asprite şi ochi mici, venetici vicleni, lipsiţi de vise şi de interes faţă de priveliştile din jurul lor. Niciodată n-ar fi putut avea ceva de împărţit cu bărbatul cu ochi albaştri din vechea stirpe de colonişti, căci acela mai păstra în inima lui dragostea pentru frumoasele pajişti verzi şi clopotniţele albe ale satelor din Noua Anglie.

Aşadar, în locul poemelor pe care sperasem să mi le inspire, oraşul nu-mi dărui decât un vid sufletesc cutremurător şi o amarnică singurătate. Într-un târziu, am priceput adevărul cumplit pe care nimeni nu îndrăznise vreodată să-l mai conceapă înainte, secretul cel mai inviolabil dintre toate, faptul că metropola din piatră şi zgomote stridente nu este vreo perpetuare lucidă a vechiului New York, aşa cum Londra de acum continuă vechea Londră, iar Parisul, vechiul Paris, ci este, de fapt, defunctă. Cadavrul său răşchirat, îmbălsămat de mântuială, este infectat cu vietăţi stranii, care n-avuseseră nimic de-a face cu ea cât încă mai era în viaţă. În faţa acestei revelaţii n-am mai putut dormi confortabil, deşi ceva ce aducea cu o linişte resemnată mi-a revenit în cuget pe măsură ce mi-am format treptat obiceiul

de a ocoli străzile în faptul zilei şi de a mă aventura pe afară doar noaptea, când întunericul dezvăluie puţinul din trecut ce încă mai bântuie spectral împrejurimile, iar vechile praguri albe mai amintesc de siluetele robuste care odinioară le treceau. Cu această manieră de a mă linişti, am reuşit chiar să scriu câteva poeme, încă neîndrăznind să mă întorc acasă la ai mei, de teamă să nu par că m-am înapoiat cu capul în piept, ca după un eşec amar.

Apoi, în timpul unei promenade nocturne, l-am întâlnit. S-a întâmplat într-o curte grotescă, tainică, din Greenwich, căci acolo mă stabilisem, în ignoranţa mea, auzind că acel loc era refugiul predilect al poeţilor şi artiştilor. Grădinile şi casele arhaice, neaşteptatele piaţete şi fundături mă fermecaseră cu adevărat, însă, când am descoperit că poeţii şi artiştii nu erau decât impostori cu gura mare a căror originalitate se limita doar la farafastâcuri, ducând vieţi ce nu făceau decât să discrediteze tot ceea ce înseamnă frumuseţe pură, poezie şi artă, am rămas doar din dragoste pentru aceste vestigii. Mi le imaginam aşa cum fuseseră ele noi, când Greenwich era doar un sătuc placid, încă neînghiţit de metropolă. În primele ore ale dimineţii, când toţi cheflii se furişau pe la casele lor, obişnuiam să cutreier singur printre meandrele lor criptice şi să meditez asupra curioaselor taine înmormântate aici de generaţii. Aceste lucruri mi-au ţinut sufletul în viaţă şi mi-au dăruit câteva dintre acele vise şi viziuni după care tânjea poetul din adâncul sufletului meu.

M-a întâlnit întâmplător, pe la ora două, într-o noapte târzie de august, cu cer înnorat, în vreme ce străbăteam o serie de alei separate, la care astăzi se poate ajunge numai prin pasajele umbroase dintre clădiri, dar care odinioară constituiau fragmente ale unei neîntrerupte reţele de ulicioare pitoreşti. Auzisem unele zvonuri vagi despre existenţa lor şi mi-am dat seama că nu mai puteau figura pe nici una dintre hărţile din ziua de azi, însă faptul că fuseseră uitate m-a făcut să le îndrăgesc şi mai tare, aşa încât le-am căutat cu o frenezie mai mare ca de obicei. Acum că le găsisem, curiozitatea mi se stârnise iar. Ceva anume din dispunerea lor sugera vag că puţine, probabil, mai rămăseseră din nenumăratele ulicioare de altădată, asemenea lor, obscure şi ascunse între înaltele ziduri goale şi clădirile pustii, dosnice, ori furişându-se fără felinare în spatele pasajelor boltite, nebănuite de hoardele de străini, sau păzite cu străşnicie de artiştii taciturni, a căror trudă nu se săvârşeşte nici la lumina publicităţii, nici la cea a zilei.

A intrat în vorbă cu mine neinvitat, remarcându-mi starea de spirit şi căutătura, în timp ce studiam anumite intrări deasupra unor trepte cu balustradă de fier, palida lucire a impostelor bogat ornamentate aruncând o lumină firavă asupra chipului meu. Îşi ţinea în umbră propria figură şi purta o pălărie cu boruri largi, care întru câtva se potrivea perfect cu mantia demodată pe care o etala. Dar am simţit o subtilă neliniște încă înainte de a mi se adresa. Silueta lui era foarte subţire, aproape cadaverică, iar vocea îi era extraordinar de blândă şi de cavernoasă, deşi nu neapărat profundă. Mă observase, zicea el, de mai multe ori în preumblările mele şi a dedus că îi

semănam în privinţa slăbiciunii pentru vestigii. Nu cumva mi-ar face plăcere să fiu călăuzit de unul cu o îndelungată experienţă în astfel de explorări, deţinând cunoştinţe mult mai profunde decât ale oricărui nou-venit?

Pe când vorbea, i-am întrezărit faţa în fasciculul de raze răspândit de la fereastra solitară a unei mansarde. Avea trăsături nobile, frumoase, chiar dacă îmbătrânite, purtând însemnele unui rafinament şi ale unei ascendenţe neobişnuite pentru epoca şi locul în care ne găseam. Totuşi, un anumit aspect al acelei fizionomii mă tulbura aproape la fel de mult pe cât îmi plăcea — poate că tenul îi era prea alb, sau faţa era prea inexpresivă, ori prea din cale-afară de străină acelor locuri, ca să mă facă să mă simt în siguranţă şi în largul meu. Cu toate acestea l-am urmat, căci în acele zile amarnice, faptul că mă aflam în căutarea frumuseţii şi misterului celor de demult era singurul lucru care-mi mai ţinea sufletul în viaţă, şi am socotit că soarta îmi făcea o rară favoare de a întâlni pe cineva cu interese similare, care părea să fi mers mult mai departe în această privinţă decât mine.

Ceva în noapte îl obliga pe tovarăşul meu, înfăşurat în mantie, să păstreze tăcerea. Timp de o oră nesfârşită mă conduse înainte, fără vorbe de prisos, făcând doar cele mai scurte comentarii în privinţa numelor vechi, a datelor şi a schimbărilor survenite în timp, călăuzindu-mă în înaintarea mea prin gesturi largi, în vreme ce ne strecuram printre interstiţii, străbăteam culoare în vârful picioarelor, ne căţăram pe zidurile de cărămidă şi o dată ne-am şi târât în coate şi în genunchi printr-un pasaj boltit, foarte jos, din piatră, a cărui lungime imensă şi meandre chinuitoare sfârşiră prin a-mi şterge din minte orice noţiune de orientare geografică pe care mai reuşisem s-o păstrez. Lucrurile pe care le-am văzut erau foarte vechi şi magnifice, sau cel puţin aşa-mi dădeau impresia în cele câteva raze de lumină prin care le-am zărit, şi n-am să uit, cât oi mai trăi, şubredele coloane ionice şi pilaştrii scobiţi, stâlpii gardurilor din fier cu urne în vârf, ferestrele cu lintouri şi cele în formă de evantai, atât de decorative, ce păreau să devină tot mai bizare şi mai pitoreşti pe măsură ce pătrundeam mai adânc în inepuizabilul labirint ieşit din negura vremurilor de odinioară.

În drumul nostru n-am întâlnit pe nimeni şi, odată cu trecerea timpului, ferestrele luminate deveniră tot mai rare. Primele felinare pe care le-am întâlnit în cale erau cu petrol şi cu un model rombic demodat. Mai târziu am remarcat câteva cu lumânări în ele. Până la urmă, după ce am străbătut o fundătură terifiantă, unde călăuza mea a trebuit să-mi indice drumul, ţinându-mă cu mâna lui înmănuşată printr-un întuneric să-l tai cu cuţitul, către o poartă de lemn îngustă dintr-un zid înalt, am ajuns într-o porţiune de alee luminată la fiecare a şaptea casă. Erau felinare din tinichea, incredibil de coloniale, cu vârfuri conice şi găuri perforate pe lateral. Această alee urca în pantă, fiind mai abruptă decât credeam că era posibil în această parte a New Yorkului, iar capătul ei de sus era blocat integral de zidul acoperit cu iederă al unei proprietăţi private, dincolo de care puteam zări o cupolă palidă şi coroanele arborilor conturându-se pe fundalul unui văzduh care cernea o lumină vagă. În acest zid se găsea o mică poartă cu bolta joasă, dintr-un lemn întunecat de stejar, prinsă în ţinte,

pe care omul se apucă s-o deschidă cu o cheie grea. Conducându-mă înăuntru, el mă călăuzi pe un drum cufundat în bezna cea mai neagră. Am păşit amândoi peste ceea ce părea să fie o potecă aşternută cu pietriş şi, într-un târziu, am urcat o scară din piatră până la uşa casei, pe care o descuie, făcându-mi loc să intru.

Am intrat împreună şi pe dată mă luă cu leşin din pricina unui iz de veşnicie mucedă ce ne ieşi în întâmpinare şi care trebuie să fi fost rodul insalubrelor veacuri de putrefacţie. Gazda mea păru să nu-l ia în seamă şi, din curtoazie, am păstrat tăcerea în vreme ce mă conducea în sus, pe o scară în spirală, de-a curmezişul unui coridor şi într-o încăpere. L-am auzit încuind uşa în urma noastră, apoi l-am văzut trăgând draperiile ce ascundeau trei ferestre cu ochiuri mici de geam, care abia se întrevedeau pe fundalul cerului brăzdat de fulgere. După aceea se apropie de cămin, scăpără amnarul şi aprinse două lumânări aşezate într-un candelabru cu douăsprezece braţe şi, cu un gest, mă invită la un taifas în surdină.

În această lumină slabă am descoperit că ne aflam într-o bibliotecă spaţioasă, bine mobilată şi lambrisată, ce data din primul sfert al veacului al XVIII-lea, cu frontoane splendide la uşi, o încântătoare cornişă în stil doric şi cu o etajeră deasupra căminului, sculptată magnific şi terminată într-o volută cu o urnă în vârf. Deasupra rafturilor pline de cărţi, la intervale regulate, de-a lungul pereţilor, atârnau portrete de familie frumos lucrate. Toate căzuseră pradă enigmaticei patine a timpului şi vădeau o neîndoielnică asemănare cu bărbatul care acum îmi indică un scaun, lângă o graţioasă masă în stil Chippendale. Înainte de a se aşeza în faţa mea, gazda se opri o clipă, de parcă s-ar fi jenat de ceva. După aceea, scoţându-şi într-un târziu mănuşile, pălăria cu boruri largi şi mantia, rămase în picioare într-o poziţie teatrală, etalându-şi costumul din vremuri de altădată, părul strâns în coadă, gulerul încreţit de dantelă, pantalonii bufanţi până la genunchi, ciorapii de mătase şi pantofii cu paftale, pe care nu-i observasem mai înainte. Lăsându-se alene într-un jilţ cu spătarul în formă de liră, el începu să mă fixeze intens cu privirea.

Fără pălărie, părea să aibă o vârstă foarte înaintată, fapt care înainte fusese prea puţin vizibil, şi m-am întrebat dacă această marcă, percepută abia acum, a unei longevităţi unice nu constituia cumva una dintre sursele neliniştii pe care o simţisem iniţial la apropierea lui. Când începu să-mi vorbească mai mult, vocea lui blândă, cavernoasă şi stăpânită îi tremura destul de des. La răstimpuri întâmpinam mari dificultăţi să-l urmăresc, pe măsură ce-l ascultam cu un fior de uimire şi o panică pe care mă tot străduiam s-o alung, dar care îmi sporea clipă de clipă.

— Ai în faţa dumitale, domnule, începu amfitrionul meu, un om cu obiceiuri foarte excentrice, care nu trebuie să se scuze pentru veşminte în faţa unuia cu spiritul şi afinităţile dumitale. Meditând la vremi mai bune, nu m-am sfiit să le adopt felul, portul şi năravurile, slăbiciune care nu jigneşte pe nimeni dacă nu vădeşte ostentaţie. Am avut marele noroc să păstrez reşedinţa rurală a strămoşilor mei, chiar dacă a fost înghiţită de două oraşe, mai întâi de Greenwich, ce s-a lăţit încoace după 1800, apoi de New York,

prin 1830. Au fost mai multe motive pentru care familia mea a vegheat cu îndârjire locul acesta, iar eu n-am neglijat deloc asemenea obligaţii. Moşierul care s-a aşezat aici în 1768 a studiat oareşice arte şi a făcut oareşice descoperiri, toate fiind în legătură cu influenţele ce sălăşluiesc în acest loc şi care se vrednicesc în cea mai mare măsură să fie săvârşite cu o straşnică fereală. Unele efecte curioase ale celor arte şi căutări voiesc acum să ţi le înfăţişez, în cea mai mare taină. Şi cred că mă pot bizui destul pe judecata mea în privinţa oamenilor, ca să nu mă-ndoiesc nici de interesul, nici de fidelitatea dumitale.

Se opri, dar mai mult decât să dau afirmativ din cap, n-am putut face. După cum am mai spus, eram speriat şi, cu toate acestea, nimic nu-i era mai fatal sufletului meu decât materialistul univers newyorkez în plină zi. Fie că acest om era un excentric inofensiv, fie că era un cunoscător al unor arte periculoase, nu mai aveam de ales, trebuia să-l urmez şi să-mi astâmpăr nepotolita sete de minuni cu indiferent ce avea să-mi ofere. Aşadar, l-am ascultat mai departe.

— Moşului meu i s-a părut că voinţa omenească include câteva laturi formidabile, cu o neştiută preponderenţă, nu numai asupra faptelor unuia singur sau ale mai multora, ci chiar asupra întregii varietăţi de forţe şi substanţe din natură, cât şi a multora dintre elementele şi mărimile încă mai obşteşti decât firea. Îmi permiţi să-ţi aduc la cunoştinţă că şi-a râs el de lucruri sfinte precum spaţiul şi timpul şi că a găsit utilizări bizare riturilor unor oareşice piei-roşii metisate, care-şi ridicau odinioară corturile chiar pe această colină? Indienii aceia îşi vărsară năduful când se înălţă casa şi ne supărară cu grea năpastă când cerură dreptul să revină pe meleagurile noastre în fiece noapte cu lună plină. Ani de zile săriră zidul în fiecare lună, de câte ori aveau putinţa, şi pe furiş săvârşeau oareşice lucrări. Apoi, în ’68, noul boier îi prinse în toiul ritualurilor şi înmărmuri în faţa celor ce i se perindau dinaintea ochilor. Mai apoi se tocmi cu aceia şi le oferi cale liberă pe pământul său, în schimbul dezvăluirii tâlcului ascuns al făcăturilor lor. Află de la aceia că străbunii lor se deprinseseră cu năravul în parte de la strămoşii lor roşii, în parte de la un moş olandez din vremea Statelor Generale. Şi dar-ar vărsatu-n el, tare mă tem că boieru’ le-a dat niscaiva rom tare prost — voit sau nu — că la o săptămână după ce le află taina, rămase singurul în viaţă care o cunoştea. Matale, domnule, eşti primul străin care află de taina asta, şi afurisit să fiu dacă m-aş fi încumetat să mă ating de ele — de puterile alea, adică — dacă nu te-aş fi văzut atât de împătimit de lucruri de mult apuse.

M-am cutremurat pe măsură ce omul devenea mai colocvial, folosindu-se de vorbirea familiară dintr-o epocă de mult apusă. Continuă:

— Dar trebuie să ştii, domnule, că ceea ce află boieru’ de la sălbaticii ceia corciţi se dovedi doar o părticică din învăţătura la care ajunse el mai apoi. Nu degeaba fusese el la Oxford, nu degeaba stătuse de vorbă cu un alchimist şi zodier bătrân din Paris. În cele din urmă pricepu că întreaga lume nu-i decât un fum al minţilor noastre, nu cele ale prostimii ci minţile învăţaţilor, care îl trag în piept şi îl pufăie afară ca pe cel mai fin tutun de

Virginia. Că putem să facem tot ce voim, iar ce nu voim, putem să suflăm din preajma noastră. N-am să zic acu' că astea-s întru totul adevărate, da' sunt îndeajuns cât să ne dea când şi când câte o mândră privelişte. Matale, socotesc eu, te-ai desfăta să vezi privelişti mai mândre pentru oareşice ani decât ţi-ar da închipuirea matale; aşa că, rogu-te, stăpâneşte-ţi temerile la ceea ce am de gând să-ţi arăt. Vino la fereastră şi nu rosti nimic.

Amfitrionul mă apucă acum de mână şi mă trase la una dintre cele două ferestre aflate de-a lungul încăperii urât mirositoare, iar la prima atingere a degetelor lui goale mi se făcu frig. Carnea lui, deşi uscată şi tare, era ca de gheaţă, şi aproape că m-am chircit, încercând să scap din strânsoarea lui. Dar, gândindu-mă iar la găunoşenia şi hidoşenia cotidianului, mi-am luat inima în dinţi, pregătindu-mă sufleteşte pentru tot ceea ce urma să mi se întâmple. Odată ajunşi la fereastră, bărbatul trase în lături draperiile de mătase galbenă şi îmi direcţionă privirea înspre bezna de afară. Preţ de o clipă, n-am zărit decât o miriadă de luminiţe dansând departe, departe de tot, în faţa mea. Apoi, de parc-ar fi răspuns unei insidioase mişcări a mâinii lui, un fulger scânteie zglobiu peste întreaga privelişte. Acum, înaintea ochilor mei se întindea o mare de frunziş luxuriant, virgin, în locul nenumăratelor acoperişuri la care se aştepta oricine cu mintea întreagă. În dreapta, fluviul Hudson licărea drăceşte, iar în depărtare, chiar în faţa mea, am văzut sclipirea infectă a unei imense mlaştini cu apă sărată, peste care zbura o constelaţie de licurici. Fulgerul se stinse şi un surâs diabolic lumină chipul de ceară al bătrânului necromant.

— Aşa era mai înainte de veacul meu, mai înainte de veacul noului boier. Să mai cercăm o dată, rogu-te!

Mi se făcu rău, încă şi mai rău decât răul provocat de odioasa modernitate a acelui oraş blestemat.

— Dumnezeule mare! am şoptit. Poţi să ajungi în *orice epocă*?

Şi când încuviinţă cu un semn din cap, dezgolindu-şi cioturile înnegrite ce odinioară fuseseră dinţi gălbejiţi, m-am ţinut cu putere de draperii ca să nu cad. Dar mă ajută să-mi găsesc echilibrul cu acea îngrozitoare gheară rece ca gheaţa şi mai făcu o dată insidiosul gest.

Din nou fulgerul ţâşni, dar de această dată privelişte nu-mi mai era cu totul străină. Era Greenwich, acel Greenwich de altădată, cu câte un acoperiş sau şir de case pe ici, pe colo, aşa cum îl vedeam acum, totuşi cu minunate pajişti şi câmpuri verzi, cu petice de verdeaţă din islazul comunal. Smârcul încă se mai zărea sclipind în zare, iar dincolo de el am distins în depărtare clopotniţele ce constituiau pe atunci întregul New York: Trinity Church, St. Paul's Chapel, cât şi Brick Church ce-şi domina suratele. O pâclă subţire de la fumul focurilor de lemne plutea peste întreaga panoramă. Am tras adânc aer în piept, dar nu atât datorită acelei vedenii, cât a posibilităţilor pe care închipuirea mi le evoca înfricoşată.

— Ai putea, ai îndrăzni *mai mult*? l-am iscodit cu o teamă de care cred că se lăsă şi el cuprins pentru o secundă, dar rânjetul diabolic îi reveni.

— *Mai mult*? Ce mi-a fost dat mie să văd te-ar preschimba-ntr-o stană de piatră! Îndărăt, îndărăt — 'nainte, *'nainte*, te uită, prostovan plângaci!

În vreme ce mormăi printre dinţi ultimele cuvinte, mai făcu încă o dată gestul, aducând în văzduh un fulger mai orbitor decât oricare dintre cele anterioare. Preţ de trei secunde am zărit o privelişte ce avea să-mi bântuie de-a pururi visele de-atunci încolo. Am văzut cerurile viermuind de ciudăţenii zburătoare, iar sub ele o metropolă înneguratăă, de calvar, cu terase gigantice de piatră, cu piramide înălţându-se blestemând spre lună şi lumini diavoleşti venite de la ferestrele fără număr. Colcăind sinistru pe faleze aeriene, i-am zărit pe locuitorii oraşului, cu pielea galbenă, cu ochi oblici, înveşmântaţi oribil în robe portocalii şi roşii, dănţuind demenţial în freneticele bătăi ale timpanelor, în zornăitul crotalelor obscene, în tânguirea maniacală a trâmbiţelor, ale căror lamentaţii neîncetate urcau şi coborau, ondulându-se ca valurile unui imund ocean de bitum.

Spun că am văzut această privelişte şi am auzit cu urechile sufletului, parcă, blasfematoarea cacofonie ce o însoţea. Era împlinirea înfricoşată a întregii orori pe care acel oraş cadaveric mi-o trezise în suflet şi, uitând de orice îndemn la tăcere, am urlat şi iar am urlat, întrucât mă lăsau nervii, iar zidurile trepidară în jurul meu.

Atunci, în lumina fulgerului muribund, am observat că amfitrionul meu tremura şi el. O spaimă cumplită aproape că şterse de pe figura lui furia ce-i schimonosea trăsăturile, stârnită de ţipetele mele. Se clătină, se agăţă cu toată puterea de draperii, ca şi mine mai înainte, sucindu-şi capul în toate părţile, ca un animal hăituit. Dumnezeu ştie că avea motive, căci, pe măsură ce ecourile răcnetelor mele se stingeau, se auzi un alt zgomot, de o sugestivitate sinistră, încât doar afectivitatea mea amorţită mă mai ajută să-mi păstrez luciditatea şi mintea întreagă. Se auzea scârţâitul uşor şi constant al treptelor de dincolo de uşa zăvorâtă, ca şi cum s-ar fi urcat până la noi o hoardă de indivizi desculţi sau cu încălţări din piele, iar la urmă, precautul, consecventul zăngănit al clanţei de bronz ce licărea în lumina slabă a lumânărilor. Bătrânul se repezi cu ghearele la mine şi mă scuipă prin aerul muced, lătrând cuvinte grele în vreme ce se legăna cu draperia galbenă pe care o ţinea strâns.

— Lună plină — blestemat să fii — câine schelălăitor — i-ai chemat, şi ei au venit după mine! Picioare-n mocasini — strigoi — înghiţi-v-ar iadul, draci roşii, nu eu i-am otrăvit cu rom pe-ai voştri — nu v-am păstrat eu taina mârşavă? — aţi băut pân-aţi crăpat, blestemaţilor, şi-acu l-aţi vinuit pe boier — plecaţi de-aici! Daţi drumu’ la ivărul ăla — n-aveţi ce căuta aici…

În acel moment, trei bătăi uşoare şi bine calculate făcură să se clatine lambriurile uşii. O spumă albicioasă se adună la gura neliniştitului magician. Spaima lui, transformându-se în cea mai neagră disperare, nu-l împiedică să-şi verse din nou furia asupra mea. Clătinându-se, făcu un pas spre masă, de marginea căreia mă ţineam să nu cad. Draperiile, pe care încă le strângea în mâna dreaptă, în vreme ce stânga se răşchira ca o gheară spre mine, se întinseră şi în cele din urmă se desprinseră din înaltele lor galerii, lăsând să se reverse în cameră lumina lunii pline, pe care limpezimea cerului o precedase. Sub razele verzui, flacăra lumânărilor păli, iar încăperea îmi reînnoi impresia de putreziciune cu izul ei fetid, cu

lambriurile ei cariate, pardoseala stricată, vatra dărâmată, mobilierul şubrezit şi draperiile zdrenţuite. La fel mi se păru şi bătrânul, fie din acelaşi motiv, fie din cauza fricii sau a vehemenţei lui. L-am văzut zbârcindu-se şi înnegrindu-se pe măsură ce se apropia, clătinându-se şi străduindu-se să mă sfâşie cu ghearele lui vultureşti. Numai ochii îi mai rămaseră întregi, fulgerându-mă cu o incandescenţă dilatată, ce creştea în intensitate pe măsură ce chipul i se micşora, carbonizat.

Bătăile se repetau de-acum mai insistent, iar de data aceasta parcă sunau metalic. Arătarea neagră din faţa mea ajunsese doar un cap cu ochi, ce încerca neputincios să se rostogolească pe podeaua care se năruia, ca să se apropie de mine, la răstimpuri scuipându-şi sleit fierea fără moarte. Lovituri iuţi asaltară lambriurile puturoase din care săreau aşchii şi am zărit lucirea unui tomahawk despicând lemnul ce se frângea. Nu m-am mişcat din loc, nici nu puteam, doar am privit năuc cum uşa se spărgea în bucăţi pentru a face loc unui talaz colosal şi inform de substanţă întunecată ca cerneala, prin care scânteiau ochi cu străluciri haine. Curgea groasă, ca un şuvoi de petrol, măturând din cale câte un putred cloazon, răsturnând câte un scaun pe măsură ce se răspândea prin cameră şi, într-un târziu, se scurse pe sub masă în celălalt colţ al camerei, unde capul înnegrit încă mă mai săgeta cu ochii. Se strânse roată în jurul acelui cap, înghiţindu-l pe de-a-ntregul, iar în clipa următoare începu să se retragă, ducând cu sine invizibila sa povară, fără să se atingă de mine şi scurgându-se din nou afară din cameră peste acel prag lugubru, coborând scările nevăzute, ce scârţâiră ca mai înainte, deşi în ordine inversă.

Atunci, într-un final, pardoseala se prăvăli şi am alunecat în întunecata cameră de dedesubt, încurcându-mă în plasele păianjenilor. De frică, nu mai eram decât pe jumătate conştient. Luna verzuie, strălucind prin geamurile sparte, îmi dezvălui că uşa ce dădea în coridor era pe jumătate deschisă. Pe când mă ridicam de pe pardoseala năpădită de moloz şi mă smulgeam dintre bucăţile plafonului prăbuşit, am zărit trecând pe lângă mine un groaznic torent de negreală, cu zeci de ochi încruntaţi sclipind prin ea. Căuta uşa spre pivniţă şi, când o găsi, dispăru înăuntru. De-acum simţeam că pardoseala acestei camere de jos începe să cedeze la fel ca şi cea de deasupra ei şi, încă o dată, un vacarm asurzitor a fost urmat de căderea pe lângă fereastra dinspre apus a ceva ce trebuie să fi fost cupola. Acum, eliberat pentru o clipă din dărâmături, m-am repezit prin coridor până la uşa din faţă. M-am trezit că nu puteam s-o deschid. Am apucat un scaun şi am spart un geam, căţărându-mă frenetic deasupra grădinii în paragină, unde razele lunii dansau printre ierburi şi buruieni. Zidul era înalt şi toate porţile erau zăvorâte, dar, mutând un teanc de cutii într-un colţ, am reuşit să ajung în vârf şi să mă agăţ de marea urnă de piatră aşezată acolo.

În jurul meu, am remarcat, vlăguit cum eram, zidurile stranii şi ferestrele vechilor mansarde. Uliţa în pantă pe care venisem nu se vedea nicăieri şi puţinul pe care-l zăream era acoperit rapid de o ceaţă care venea dinspre râu, în ciuda strălucirii orbitoare a lunii. Deodată, urna de care

eram agăţat începu să se clatine, ca şi cum i-aş fi inoculat propria-mi ameţeală fatală, şi, în clipa următoare, trupul mi-a plonjat în abisul necunoscutului.

Cel care m-a găsit a zis că trebuie să mă fi târât de departe, în ciuda oaselor rupte, căci o dâră de sânge se întindea până o pierdeai din vedere. Ploaia şterse curând această legătură cu locul chinurilor mele. Tot ce s-a putut stabili în rapoarte a fost că apărusem dintr-o direcţie necunoscută, la intrarea într-o curticică mohorâtă, dincolo de Perry Street.

N-am mai căutat niciodată să mă întorc în acele tenebroase dedaluri, nici să mai arăt cuiva întreg la minte calea până la ele. Cine sau ce era acea vetustă arătare habar n-am, însă, repet, oraşul este mort şi plin de orori nebănuite. Unde s-a dus *el*, nu ştiu, dar eu m-am întors acasă, în Noua Anglie, cu pajiştile ei curate, înviorate în faptul serii de brizele înmiresmate ale mării.

Aer rece

Îmi ceri să-ţi explic de ce mi-e frică de un curent de aer rece, de ce tremur mai tare ca ceilalţi atunci când pătrund într-o încăpere friguroasă, de ce par cuprins de greaţă şi repulsie când răcoarea serii se strecoară prin căldura unei zile blânde de toamnă. Mai sunt unii care spun că reacţionez la frig aşa cum alţii o fac la un miros urât, iar eu sunt ultimul care să resping această părere. Ce voi face este să povestesc cea mai îngrozitoare întâmplare pe care am trăit-o vreodată, şi să-ţi las libertatea de a judeca dacă îţi ofer sau nu o explicaţie adecvată bizareriei mele.

Este o greşeală să crezi că oroarea este asociată inextricabil cu tenebrele, tăcerea şi singurătatea. Eu am descoperit-o în strălucirea soarelui de după-amiază, în sunetul claxoanelor unei metropole şi în interiorul populat al unei pensiuni ordinare şi sărăcăcioase, cu o proprietăreasă prozaică şi doi vlăjgani lângă mine. În primăvara anului 1923 făcusem rost de o slujbă plictisitoare la culme şi fără profit la o revistă din New York. Neavând putinţa să plătesc vreo chirie exorbitantă, am început să mă mut dintr-o pensiune ieftină în alta, în căutarea unei camere care să îmbine calităţile curăţeniei şi decenţei şi ale mobilierului rezistent cu un preţ rezonabil. Curând s-a vădit că nu aveam de ales decât între mai multe rele, dar după o vreme am dat de o locuinţă în West Fourteenth Street care mă dezgusta mai puţin decât altele pe care le încercasem.

Clădirea era un conac din piatră, cu patru etaje, ce data, se pare, de la sfârşitul anilor ’40 ai secolului al XIX-lea, garnisit cu lemn şi marmură, a cărui splendoare pătată şi înnegrită dovedea o decadenţă din înaltele sfere ale rafinatei opulenţe. În camerele largi şi foarte înalte, decorate cu tapete imposibile şi ornate ridicol cu cornişe din stuc, plutea în aer o mucezeală deprimantă şi un miros de mâncăruri exotice. Dar podelele erau curate, lenjeria se schimba destul de regulat, iar apa caldă nici nu se răcea, nici nu se închidea prea repede, aşa încât am ajuns s-o consider măcar o locuinţă suportabilă în care se putea hiberna până când mă trezeam iar la viaţă. Proprietăreasa, o spanioloaică şleampătă, păroasă, pe nume Herrero, nu mă pisa cu bârfe sau cu reproşuri pentru becul electric care ardea până noaptea târziu în holul din apartamentul meu de la etajul trei, iar vecinii mei erau pe atât de taciturni şi de necomunicativi pe cât şi-ar dori oricine, în majoritatea lor spanioli puţin mai răsăriţi. Numai zarva tramvaielor de jos, din stradă, mă deranja cu adevărat.

Mă aflam acolo de vreo trei săptămâni când s-a petrecut primul incident ciudat. Într-o seară, pe la ora opt, am auzit ceva picurând pe podea şi, dintr-odată, mi-am dat seama că, de la o vreme, îmi trecea pe la nas un miros înţepător de amoniac. Căutând cu privirea, am observat că tavanul era ud şi din el cădeau stropi, scurgerea provenind dintr-un colţ dinspre stradă. Grăbindu-mă să elimin cauza problemei, m-am repezit la subsol s-o anunţ pe proprietăreasă, care mă asigură că chestiunea avea să fie rapid rezolvată.

— El doctór Muñoz, strigă ea, urcând în goană scările înaintea mea, … varsat chimical. El e muy bolnav sa se oblojeasca solo — mai bolnav si tot

mai bolnav — da’ nu vrea ajutor de la nici una persona. E muy raro boala lui — tot timp face baie cu miros ciudat, si nu poate sa fie nervioso sau incalzit. Gospodaria o face solo — camaruţ mic al lui e plin cu sticluţ si masinarie, si nu mai lucreaz ca doctór. Da’ odat a fost doctór mare — papá al meu din Barcelona auzit de el — si tocma ce reparat braţ lovit la instalator. Nu iese niciodat, doar pe acoperis, si Esteban, baiat al meu, duce mancare si rufa si medicament si chimical la el. Dios mío, e clorur de amoniu cu care el doctór se păstreaz rece!

Doamna Herrero dispăru în sus pe scări, urcând la etajul patru, iar eu m-am întors în camera mea. Scurgerile de amoniac încetară şi pe când curăţam lichidul de pe jos şi deschideam fereastra să intre aer, am auzit paşii grei ai proprietăresei deasupra mea. Pe doctorul Muñoz nu-l mai auzisem niciodată, în afară de anumite sunete ca ale unui mecanism ce funcţiona cu benzină; căci doctorul avea pasul uşor şi vătuit. M-am întrebat o clipă ce suferinţă stranie ar fi putut avea acest om şi dacă refuzul său încăpăţânat de a primi ajutor din altă parte nu era cumva rezultatul vreunei excentricităţi fără temei. În starea unei persoane eminente care cunoaşte declinul, am reflectat eu plictisit, există un grad infinit de patos.

Nu l-aş fi cunoscut niciodată personal dacă n-ar fi fost atacul de cord care m-a surprins spre prânz, într-o zi când scriam în camera mea. Medicii mă avertizaseră în legătură cu pericolul acestor crize şi mi-am dat seama că n-aveam timp de pierdut. Aşadar, amintindu-mi de spusele proprietăresei în privinţa ajutorului acordat de doctor muncitorului rănit, m-am târât până sus pe scări şi am ciocănit uşor la uşa apartamentului de deasupra. Un glas bizar mi-a răspuns într-o engleză cultivată de undeva mai departe, din dreapta, întrebându-mă cum mă cheamă şi pentru ce venisem. Odată ce curiozitatea i-a fost satisfăcută, se deschise uşa de lângă cea în care bătusem.

Un curent de aer rece mă întâmpină şi, deşi ziua era una dintre cele mai toride de la sfârşitul lunii iunie, mă scutură un frison pe când treceam pragul unui apartament încăpător, al cărui decor bogat şi rafinat mă surprinse în acest cuib de mizerie şi decrepitudine. O canapea extensibilă îşi juca rolul diurn, iar mobilierul din lemn de mahon, draperiile somptuoase, tablourile vechi şi rafturile unei biblioteci ticsite de cărţi indicau mai degrabă camera de lucru a unui domn decât un dormitor de pensiune. Abia acum am văzut că încăperea de deasupra mea, acea „camaruţ” înţesată de sticle şi maşinării despre care-mi vorbise doamna Herrero, nu constituia decât laboratorul unui doctor, iar locuit era doar spaţiosul apartament de alături, ale cărui alcovuri confortabile şi baia largă învecinată îi permiteau să-şi ascundă toate dulapurile şi ustensilele bătătoare la ochi. Doctorul Muñoz, fără îndoială, era un om de viţă aleasă, care avea cultură şi discernământ.

Silueta din faţa mea era scundă, dar frumos proporţionată, înveşmântată într-un halat oarecum protocolar, dar cu o croială desăvârşită, care-l prindea perfect. Un chip de o distincţie aleasă, pe care se citea stăpânirea de sine, nu şi aroganţa, era încadrat de o barbă stufoasă, de un

cenuşiu metalic. Un pince-nez de modă veche ascundea ochii mari, întunecaţi, şi se odihnea pe un nas acvilin care conferea un aer maur unei fizionomii altfel predominant celtiberică. Părul des, tuns scurt, dovadă a vizitelor regulate ale unui frizer, se desfăcea într-o cărare elegantă deasupra unei frunţi înalte. Întreaga lui înfăţişare denota o inteligenţă ascuţită, nobleţe şi educaţie aleasă.

Cu toate acestea, când l-am zărit pe doctorul Muñoz în acel suflu de aer rece, am simţit o repulsie pe care nimic din prezenţa lui n-o putea justifica. Doar tenul său cu tendinţe livide şi răceala atingerii ar fi permis un temei fizic pentru senzaţia care mă încerca în acea clipă, însă până şi acele lucruri ar fi trebuit să fie scuzabile la un om a cărui invaliditate era bine cunoscută. Ar mai fi putut să fie şi acel frig unic care mă îndepărta de el, căci o astfel de răcoare era anormală într-o zi atât de călduroasă, iar nefirescul trezeşte mereu aversiunea, neîncrederea şi frica.

Dar repulsia cedă curând locul admiraţiei, căci extrema dexteritate a acelui medic straniu se manifestă pe dată, în ciuda răcelii de gheaţă şi a tremurului mâinilor sale ce păreau fără sânge. Îmi sesiză problema dintr-o singură privire şi-mi găsi soluţia ca un adevărat maestru, în timp ce mă asigura cu vocea lui fără timbru şi bizar de cavernoasă, însă cu modulaţii pline de graţie, că el era unul dintre cei mai înverşunaţi duşmani ai morţii, că-şi pierduse averea şi toţi prietenii într-o viaţă dedicată curioaselor experimente pentru zădărnicirea şi anihilarea ei. Părea să aibă aerul unui fanatic binevoitor şi continuă să flecărească aproape fără încetare în vreme ce-mi palpa pieptul şi combina mai multe substanţe medicamentoase aduse din cealaltă cameră, mai mică, unde-şi ţinea laboratorul. Evident că găsea compania unui om educat o noutate rarisimă în acest loc ponosit şi se apucă să-mi facă mărturisiri cum nu obişnuia cu alţii, pe măsură ce-l copleşeau amintirile unor zile mai bune.

Glasul său, chiar dacă suna straniu, măcar izbutea să mă aline, şi nici măcar nu puteam să-i percep respiraţia pe când frazele fluente şi rafinate îi ieşeau din gură. Căută să-mi distragă atenţia de la situaţia în care mă aflam vorbindu-mi despre propriile teorii şi experimente. Îmi amintesc că m-a consolat plin de tact în privinţa slăbiciunii inimii mele, insistând asupra forţei voinţei şi conştiinţei care depăşeşte puterea vieţii organice, aşa încât dacă un trup nu se bucură de o constituţie de la început sănătoasă şi n-a fost îngrijit cum se cuvine, ar putea să-şi păstreze un soi de însufleţire nervoasă prin anumite tehnici ştiinţifice de sporire a calităţilor fizice, în ciuda celor mai grave deteriorări, defecte sau chiar lipsuri în structura organelor specifice. S-ar putea, îmi spuse pe jumătate în glumă, să mă înveţe într-o zi cum să trăiesc, sau măcar cum să-mi păstrez un anume tip de existenţă conştientă, fără inimă deloc! În ceea ce-l privea, era afectat de un complex de maladii ce necesitau cel mai strict regim care includea frigul permanent. Orice creştere substanţială a temperaturii ar fi putut, pe o perioadă prelungită, să-l afecteze în mod fatal. Cu ajutorul unui sistem de absorbţie, prin răcirea amoniacului se păstra în locuinţa sa o temperatură de circa 13 grade Celsius. Pompele pe care le auzisem atât de des în camera

mea de jos erau acţionate de un motor cu benzină.

După ce-mi revenisem din criză într-un răstimp atât de scurt, am părăsit locul friguros ca discipol al talentatului schimnic, faţă de care nutream cea mai profundă recunoştinţă. După aceea l-am vizitat frecvent, încotoşmănat în palton. Îl ascultam, în vreme ce-mi destăinuia din cercetările-i secrete şi din rezultatele lor oribile, tremurând uşor, pe când studiam neconvenţionalele volume, uluitor de vechi, de pe rafturile bibliotecii sale. În sfârşit eram, îmi rămâne să adaug, aproape vindecat de boala mea, graţie tratamentelor sale dibace. Dădea impresia că nu dispreţuia incantaţiile medievaliştilor, de vreme ce credea că aceste formule criptice ar conţine stimuli psihologici preţioşi, cu posibile efecte unice asupra substanţei unui sistem nervos părăsit de pulsaţiile organice ale vieţii. M-a mişcat povestea lui despre bătrânul doctor Torres din Valencia. Acesta îi dezvăluise experimen- tele sale mai vechi în vremea grelei maladii, tratată acum optsprezece ani, de pe urma căreia rămăsese cu dereglările din prezent. Abia reuşise venerabilul practician să-şi salveze colegul de breaslă, că imediat căzu el însuşi pradă acelui duşman feroce cu care se lupta de atâta timp. Poate că solicitarea fusese prea mare, căci doctorul Muñoz mă lămuri în şoaptă, fără să intre totuşi în detalii, că metodele de vindecare fuseseră cu totul extraordinare, implicând scene şi procese ce nu erau defel văzute cu ochi buni de către Galenii[8] mai în vârstă şi mai conservatori.

Pe măsură ce săptămânile treceau, am observat cu regret cum condiţia fizică a noului meu prieten se deteriora încet, dar sigur, aşa cum sugerase şi doamna Herrero. Aspectul livid al feţei sale se accentuă, vocea îi deveni mai cavernoasă şi nedefinită, mişcările musculaturii sale îşi pierdură perfecta coordonare, iar mintea şi voinţa manifestară mai puţină flexibilitate şi iniţiativă. De această tristă schimbare nu era nicidecum neştiutor. Încetul cu încetul, atât expresia de pe figură, cât şi conversaţia lui începură să trădeze o ironie cumplită, care-mi readuse în cuget ceva din subtila repulsie resimţită la început în prezenţa lui.

Începu să aibă capricii bizare, cultivându-şi o slăbiciune pentru mirodenii exotice şi tămâie egipteană, până când camera lui ajunse să miroasă precum cavoul unui faraon din Valea Regilor. În acelaşi timp, pretenţiile lui la frig crescură şi, cu ajutorul meu, mări cantitatea de amoniac ce-i făcea pompele să-i şuiere prin cameră, le modifică pe acestea din urmă şi îşi alimentă maşinăria de răcire până când reuşi să păstreze o temperatură sub cinci grade Celsius, ajungând într-un final până la minus două grade. În camera de baie şi în laborator, desigur, nu era chiar atât de rece, ca nu cumva să îngheţe apa şi să fie împiedicate, astfel, procesele chimice. Chiriaşul care-i era vecin se plânse de aerul îngheţat ce se strecura prin uşa de legătură, aşa încât l-am ajutat să atârne draperii grele pentru a înlătura acest neajuns. Doctorul părea să cadă pradă unui soi de groază sporită, excesivă şi morbidă. Vorbea de moarte fără întrerupere, dar râdea cavernos când i se făceau sugestii politicoase la asemenea lucruri precum serviciul funerar.

Până la urmă, deveni o companie deconcertantă, ba chiar sinistră. Totuşi, în recunoştinţa mea pentru felul în care mă vindecase, nu mă lăsa inima să-l abandonez în voia străinilor din jurul lui. Aveam grijă să-i şterg praful din cameră şi să-i procur zilnic cele necesare traiului, înfofolit într-o manta groasă pe care o cumpărasem special în acest scop. De asemenea, îi făceam o mare parte din cumpărături şi rămâneam uneori uluit la unele dintre substanţele chimice pe care le comanda farmaciştilor şi la centrele de aprovizionare a laboratoarelor.

O atmosferă tot mai accentuată şi inexplicabilă de panică părea să domnească în apartamentul lui. În întreaga clădire, după cum am mai spus, se simţea un iz muced, dar duhoarea din camera lui era şi mai rea, în ciuda tuturor condimentelor şi a tămâiei, a mirosului înţepător de chimicale răspândite de băile pe care le făcea acum aproape tot timpul, insistând că nu are nevoie de ajutorul nimănui. Mi-am închipuit că trebuie să aibă vreo legătură cu afecţiunea lui şi m-am cutremurat când m-am gândit mai bine la ce putea fi această maladie a sa. Doamna Herrero îşi făcu cruce când dădu cu ochii de el şi îl lăsă fără rezerve în mâinile mele. Nici fiului ei, Esteban, nu-i mai permise să-i mai facă vreun comision. Când i-am sugerat să apeleze la alţi medici, suferindul izbucni într-un asemenea acces de furie, pe cât îi permiteau forţele slăbite ale organismului. Se temea în mod vădit de efectul fizic al emoţiilor violente. Cu toate acestea, voinţa şi energia mai degrabă i se exacerbară decât să-l părăsească, şi refuză să se lase imobilizat la pat. Lâncezeala începutului de boală cedă locul fervoarei cu care-şi urmărea scopul, aşa încât lăsa impresia că sfida făţiş demonul morţii, chiar în momentul în care acesta îl lua în stăpânirea lui. Teoretic, nu mai pretindea că mănâncă, aşa cum făcea altădată, când mesele lui dădeau bizara senzaţie a săvârşirii unui ritual. Forţa gândirii, singură, mai părea să-l ţină pe picioare.

Îşi făcuse un obicei din a scrie lungi documente de un soi anume, pe care le sigila cu grijă şi le completa cu dispoziţii ca eu să le transmit după moartea lui anumitor persoane ale căror nume le menţiona, acestea fiind în marea lor majoritate literaţi hinduşi, dar între care se număra şi un medic francez, faimos cândva, dar despre care astăzi se credea că era decedat, şi despre care se şoptiseră lucruri de neconceput. Mai târziu, am ars toate acele hârţoage fără să le livrez la destinaţie ori să le deschid. Înfăţişarea şi vocea lui deveniseră de-a dreptul înspăimântătoare, iar prezenţa lui aproape insuportabilă. Într-o zi de septembrie, un om care venise să-i repare lampa de pe birou făcu o criză de epilepsie când îl zări pe neaşteptate, criză pe care el o trată cu eficacitate, în vreme ce se ţinea prudent departe de vederea aceluia. Bărbatul, destul de ciudat, cunoscuse teroarea Marelui Război fără să fi încercat vreo spaimă atât de cumplită.

Apoi, pe la mijlocul lunii octombrie, se atinse culmea ororilor într-un mod stupefiant de subit. Într-o noapte, în jurul orei unsprezece, se strică pompa maşinii de răcire, aşa încât în decurs de trei ore procesul de răcire a amoniacului devenise imposibil. Doctorul Muñoz mă chemă printr-o izbitură în podea şi m-am chinuit cu disperare să repar stricăciunea, în vreme ce

gazda mea înjura pe un ton şuierător, a cărui găunoşenie lipsită de viaţă era indescriptibilă. Eforturile mele de diletant, din păcate, se dovediră zadarnice şi, când am adus un mecanic dintr-un garaj din vecinătate care lucra toată noaptea, am aflat că nu se putea face nimic până dimineaţa, când trebuia achiziţionat un nou piston. Furia şi frica ermitului muribund, luând proporţii groteşti, părea să-i spulbere ceea ce-i mai rămăsese din fizicul dărâmat şi, la un moment dat, un spasm îl făcu să-şi izbească palmele de ochi şi să se repeadă în camera de baie. Ieşi afară bâjbâind, cu faţa bandajată strâns, şi de-atunci nu i-am mai văzut niciodată ochii.

Frigul din apartament se înmuia de-acum simţitor, iar pe la ora cinci dimineaţa, doctorul se retrase în baie, cerându-mi să-i furnizez încontinuu toată gheaţa pe care o puteam procura de la drogheriile şi cofetăriile cu program de noapte. Pe când mă reîntorceam din periplurile mele, uneori descurajatoare, şi îmi depuneam prăzile dinaintea uşii închise de la baie, dinăuntru îmi ajungea la urechi un zgomot neîncetat de bălăceală şi o voce groasă care croncănea ordinul:

— Mai mult, mai mult!

Într-un final, se iviră zorile unei zile călduroase, iar magazinele se deschiseră unul câte unul. L-am rugat pe Esteban fie să mă ajute cu adusul gheţii, în vreme ce eu procuram pistonul de pompă, fie să comande el pistonul, în timp ce eu continuam cu gheaţa. Însă, instruit de mama lui, refuză hotărât.

Într-un târziu, am plătit o haimana jerpelită, de care mă ciocnisem la colţ cu Eighth Avenue, ca să-i furnizeze tot timpul pacientului gheaţă de la o mică prăvălie unde l-am dus, şi mi-am asumat conştiincios sarcina de a găsi pistonul de pompă şi de a angaja lucrători competenţi care să-l instaleze, sarcină care părea să dureze la nesfârşit. Mă apucă o furie aproape la fel de violentă ca aceea a ermitului când am văzut că orele se iroseau zadarnic şi pe nerăsuflate în telefoane, alergături dintr-un loc în altul, de colo-colo, ba cu metroul, ba cu tramvaiele. Pe la amiază, am dat peste un centru de aprovizionare, departe, undeva în centrul oraşului, iar în jurul orei unu şi jumătate după-amiaza am sosit la pensiunea mea cu toate dispozitivele necesare, însoţit de doi mecanici vânjoşi şi inteligenţi. Făcusem tot ce putusem şi speram să nu fie prea târziu.

Cu toate acestea, teroarea cea mai neagră venise înaintea mea. Locuinţa era complet răvăşită şi prin larma vocilor speriate am auzit un bărbat rugându-se într-un glas profund, de bas. Lucruri ieşite din comun se simţeau în aer, iar locatarii le povesteau deasupra rozariilor lor, în timp ce le ajungea la nas duhoarea de dincolo de uşa apartamentului doctorului. Trântorul pe care-l angajasem, din câte se pare, o luase la sănătoasa urlând, înnebunit, nu mult după cea de-a doua livrare de gheaţă, poate ca rezultat al unui exces de curiozitate. Bineînţeles că nu mai apucase să încuie uşa în urma lui. Totuşi, acum era zăvorâtă, probabil pe dinăuntru, de unde nu se auzea nici un zgomot, cu excepţia unui soi de picurare groasă şi lentă.

Consultându-mă repede cu doamna Herrero şi cu lucrătorii, în ciuda fricii pe care o simţeam în adâncul sufletului, am recomandat să fie spartă

uşa, dar proprietăreasa găsi o cale să întoarcă cheia dinăuntru cu un dispozitiv făcut din sârmă. Mai înainte, deschisesem uşile tuturor camerelor de pe acel coridor şi toate ferestrele până la cele mai de sus. Acum, cu nasurile protejate de batiste, am intrat cu toţii, tremurând, în blestemata încăpere de la sud, care scânteia în dogoarea soarelui de după-amiază.

Un soi de dâră întunecată, vâscoasă, ducea de la uşa deschisă a camerei de baie până la cea din hol şi de acolo la masa de scris, unde se acumulase o mică băltoacă. Ceva fusese scrijelit acolo cu creionul de o mână oarbă pe o bucată de hârtie mânjită hidos, chiar de ghearele care lăsaseră grăbite în urma lor aceste ultime cuvinte. Apoi, urma se îndrepta spre canapea, unde se sfârşea într-un mod indescriptibil.

Ce era, ori fusese, pe canapea nu pot şi nici nu îndrăznesc să înfăţişez aici în cuvinte. Dar iată ce am reuşit să descifrez, cu înfiorare, pe acea hârtie mânjită, lipicioasă, înainte să aprind un chibrit şi s-o ard până se făcu toată cenuşă. Iată ce am desluşit cu spaimă, în vreme ce proprietăreasa şi cei doi mecanici dădeau buzna afară înnebuniţi de groază, părăsind în goană acel loc de iad ca să-şi bâlbâie poveştile incoerente la cea mai apropiată secţie de poliţie. Cuvintele greţoase păreau aproape incredibile în lumina aurie a soarelui, în zgomotul puternic al automobilelor şi al camioanelor ce urca din aglomerata Fourteenth Street, deşi recunosc că atunci le-am crezut. Dacă le mai cred şi acum, ca să fiu cinstit, nu ştiu. Există lucruri despre care este mai bine să nu speculezi şi tot ce pot spune este că urăsc mirosul de amoniac şi simt că mă ia cu leşin la orice curent neobişnuit de aer rece.

„Sfârşitul”, scria în acel bilet fetid, „a venit. Nu mai am gheaţă. Omul s-a uitat şi a luat-o la fugă. Se face tot mai cald cu fiecare minut, iar ţesuturile nu mai rezistă. Îmi închipui că ştii — mă refer la ce ţi-am zis despre voinţa, nervii şi trupul conservat după ce organele au încetat să mai funcţioneze. Este o teorie bună, dar nu puteam s-o mai ţin aşa la infinit. A fost o deteriorare graduală pe care n-o prevăzusem. Doctorul Torres a ştiut, dar şocul l-a ucis. Nu a putut să accepte ce avea de făcut — trebuia să mă ducă într-un loc straniu, întunecat, când mi-a luat în seamă scrisoarea şi m-a îngrijit la rândul lui. Iar organele n-ar mai fi funcţionat din nou. Trebuia să fie făcut cum am zis eu — prin conservare artificială — *fiindcă, vezi tu, eu murisem atunci, acum optsprezece ani*.”

[8]Galen din Pergam (129–c.216), medic, scriitor şi filosof grec, care a avut o influenţă dominantă asupra teoriei şi practicii medicale europene până la mijlocul secolului al XVII-lea.

Chemarea lui Cthulhu

(Manuscris găsit printre hârtiile defunctului Francis Wayland Thurston, din Boston)

În privinţa unor asemenea forţe sau fiinţe s-ar mai putea concepe vreo posibilitate de supravieţuire… O supravieţuire dintr-o eră nespus de îndepărtată, când… conştiinţa se manifesta, poate, în forme şi chipuri pierdute de mult, înainte de apariţia şi evoluţia umanităţii… forme pe care numai poezia şi legendele le-au mai captat ca pe o amintire fulgurantă, dându-le numele de zei, monştri, eroi mitici de toate felurile…

Algernon Blackwood[9]

I OROAREA DIN LUT

Cea mai mare îndurare pe această lume, cred, este neputinţa minţii omeneşti de a-şi corela toate datele. Trăim pe o imperturbabilă insulă de ignoranţă, în mijlocul mărilor de întuneric ale Infinitului, şi n-am fost meniţi să călătorim prea departe. Ştiinţele, fiecare trăgând în propria direcţie, până acum ne-au dăunat prea puţin, dar, într-o bună zi, alăturarea cunoştinţelor disparate ne va deschide în faţa ochilor asemenea imagini terifiante ale realităţii şi ale poziţiei noastre îngrozitoare în Univers, încât ori ne vom pierde minţile graţie revelaţiei, ori vom fugi de funesta lumină, refugiindu-ne în pacea şi siguranţa unui nou ev de obscurantism.

Teozofii au intuit grandoarea înfricoşătoare a ciclului cosmic în care lumea noastră şi specia umană constituie doar nişte accidente trecătoare. Ei fac aluzie la supravieţuiri a căror ciudăţenie ar face să ne îngheţe sângele în vine dacă n-ar fi mascate de un optimism afabil. Dar nu prin ei am ajuns să întrezăresc, în mod nepermis, o singură dată în viaţă, eonii care-mi dau fiori când mă gândesc la ei, simţind că mă cuprinde nebunia de câte ori îi visez. Acea percepţie fugară, ca mai toate temutele presimţiri ale adevărului, a scăpărat dintr-o întâmplătoare punere cap la cap a unor lucruri diferite. În acest caz este vorba despre un vechi articol de ziar şi despre notiţele unui profesor decedat. Sper că nimeni nu va mai călca pe urmele mele. Cu siguranţă, dacă voi apuca să mai trăiesc, nu voi mai căuta niciodată să mai adaug vreo verigă unui lanţ atât de hâd. Presupun că şi profesorul avea de gând să păstreze tăcerea în privinţa părţii pe care o cunoştea, şi că şi-ar fi distrus însemnările dacă moartea nu l-ar fi răpit subit dintre cei vii.

Am luat cunoştinţă de această chestiune în iarna lui 1926–1927, odată cu decesul fratelui bunicului meu, George Gammell Angell, profesor emerit de limbi semitice la Universitatea Brown, din Providence, statul Rhode Island. Profesorul Angell era o autoritate renumită în studiul inscripţiilor vechi, iar directorii marilor muzee îl solicitaseră în repetate rânduri. Aşadar, decesul său, care a survenit la vârsta de nouăzeci şi doi de ani, a rămas în amintirea multora. Pe plan local, interesul era intensificat şi de faptul că murise din cauze necunoscute, după ce coborâse pe mal de la bordul vaporului de Newport. După cum relatează martorii, se prăbuşise deodată

la pământ, înghiontit de un negru cu aspect de marinar, care ieşise dintr-una din acele bizare curţi întunecoase de pe panta abruptă a dealului, o scurtătură de la port până la locuinţa răposatului în Williams Street. Medicii n-au reuşit să descopere nici o rană vizibilă, dar au tras concluzia, după o dezbatere plină de nelămuriri, că vreo ascunsă leziune a inimii, provocată de efortul intens al urcuşului pe o pantă foarte înclinată, mai ales la o vârstă atât de înaintată, îi pricinuise decesul. La momentul respectiv, n-am găsit nici un motiv să nu fiu de acord cu punctul oficial de vedere, dar în ultima vreme sunt înclinat să-l pun sub semnul întrebării — ba, poate, chiar mai mult.

Ca moştenitor şi executor al fratelui bunicului meu, căci murise văduv şi fără copii, eram obligat să arunc o privire peste hârtiile lui, cu o oarecare meticulozitate; şi, în acest scop, i-am luat toate dosarele şi cutiile la mine acasă, în Boston. O mare parte din materialul ordonat de mine va fi mai târziu publicat de Societatea Americană de Arheologie, însă mai era o cutie pe care am găsit-o extrem de enigmatică şi pe care nu m-am îndurat s-o arăt şi unor ochi străini. Fusese închisă cu lacătul şi n-am dat de cheie până nu mi-a trecut prin minte să mă uit mai bine la inelul cu chei pe care profesorul îl purtase întotdeauna în buzunarul său. Abia atunci am reuşit s-o deschid, dar după aceea am avut impresia că mă confruntam cu un obstacol încă mai greu de trecut. Care putea fi înţelesul bizarului basorelief din lut şi al dezlânatului amestec de însemnări şi tăieturi din ziare pe care le-am găsit înăuntrul ei? M-am hotărât să caut excentricul sculptor vinovat de faptul că tulburase liniştea sufletească a unui bătrân.

Basorelieful era un dreptunghi necizelat, cu o grosime mai mică de doi centimetri şi jumătate şi cu o suprafaţă măsurând aproximativ treisprezece pe cincisprezece centimetri. Se vedea bine că era o lucrare modernă. Cu toate acestea, figurile de pe el nu erau deloc moderne, nici ca atmosferă, nici ca sugestie. Oricât de departe ar merge cubismul şi futurismul în fanteziile lor, rareori reproduc acea criptică regularitate ascunsă în scrierea preistorică. Iar cea mai mare parte a acestor desene lăsau impresia puternică a unui fel de scriere, deşi memoria mea, în ciuda marii familiarităţi cu hârtiile şi colecţiile unchiului meu, nu reuşea deloc să identifice aceste caractere particulare, sau măcar să intuiască cele mai îndepărtate asocieri ale lor.

Deasupra acestor aşa-zise hieroglife, se înălţa o figurină cu evidente calităţi plastice, deşi execuţia impresionistă mă împiedica să-mi fac vreo idee mai clară cu privire la natura acesteia. Părea să fie un soi de monstru, sau simbolul unui monstru, o formă pe care numai o imaginaţie bolnavă ar putea-o concepe. Dacă aş zice că închipuirea mea, oarecum extravagantă, ar produce imaginile simultane ale unei caracatiţe, unui dragon şi unei caricaturi omeneşti, n-aş fi prea departe de spiritul acelui obiect. Un cap cărnos, cu tentacule, aşezat pe un trup grotesc, acoperit de solzi, cu aripi rudimentare. Dar tocmai *profilul de ansamblu* al întregului speria cel mai tare. În spatele figurii se reliefa, vag sugerat, fundalul unei arhitecturi ciclopice.

În afară de un teanc de tăieturi din ziare, însemnările ce însoţeau acea ciudăţenie erau scrise foarte recent de mâna profesorului Angell şi n-aveau nici o pretenţie de stil literar. Ceea ce părea să fie principalul document se intitula: *CULTUL LUI CTHULHU*, în caractere caligrafiate cu multă grijă, pentru a se evita citirea eronată a unui cuvânt atât de nemaiauzit. Manuscrisul era divizat în două părţi, prima intitulată: *1925 — Visul şi lucrul din timpul somnului domnului H.A. Wilcox, Thomas Street nr. 7, Providence, R.I.*, iar cea de-a doua: *Raportul inspectorului John R. Legrasse, Bienville Street nr. 121, New Orleans, La., Reun. S.A.A. 1908 — Însemnări asupra aceluiaşi şi relatarea profesorului Webb*. Celelalte manuscrise erau toate scurte observaţii, unele dintre ele înfăţişând bizarele vise ale unor diverse persoane, altele fiind citate din cărţi sau reviste teozofice (în special din *Atlantis and the Lost Lemuria* a lui W. Scott-Elliot), iar restul, comentarii asupra unor societăţi secrete şi culte clandestine ce supravieţuiseră din timpuri imemoriale, cu trimiteri la pasaje din tomuri mitologice şi antropologice, precum *Creanga de aur* a lui Frazer şi *The Witch-Cult in Western Europe* a domnişoarei Murray. Tăieturile din ziare se refereau în mare la maladii psihice excesive şi la anumite izbucniri maniacale sau demenţe în masă, în primăvara anului 1925.

Prima jumătate a manuscrisului principal depăna o poveste foarte bizară. Se pare că la 1 martie 1925, un tânăr brunet şi zvelt, cu o înfăţişare de nevropat şi de exaltat, îl vizitase pe profesorul Angell, aducând cu el nemaipomenitul basorelief din lut, care în acel moment era proaspăt şi încă umed. Pe cartea lui de vizită se citea numele Henry Anthony Wilcox, iar unchiul meu recunoscu în el pe mezinul unei familii de vază pe care o cunoştea din vedere. Acesta se apucase recent să studieze sculptura la Rhode Island School of Design, locuind singur în clădirea *Fleur-de-Lys*, în apropiere de institut. Wilcox era un tânăr precoce, renumit nu numai pentru geniul său, dar şi pentru excentricitatea sa. Încă din copilărie atrăsese atenţia cu poveştile stranii şi visurile bizare pe care avea obiceiul să le relateze. Se considera „hipersensibil din punct de vedere psihic”, dar oamenii cu scaun la cap din vechiul oraş de negustori îl dispreţuiau ca fiind un „ciudat”. Fără să se amestece prea mult cu cei de-o seamă cu el, se retrăsese treptat din lumea mondenă, iar acum mai era cunoscut doar într-un mic cerc de esteţi din alte oraşe. Până şi Providence Art Club, din dorinţa aprigă de a-şi păstra spiritul conservator, îl considera de-a dreptul incorigibil.

Cu ocazia acelei vizite — se povestea în manuscrisul profesorului — sculptorul a apelat subit la cunoştinţele arheologice ale amfitrionului său pentru ca acesta să-l ajute la identificarea hieroglifelor de pe basorelief. Vorbea într-o manieră visătoare, preţioasă, care dădea impresia de afectare şi de sensibilitate perversă, iar unchiul îi răspunse cu o anume duritate, căci evidenta prospeţime a sculpturii nu vădea nici o legătură cu arheologia. Riposta tânărului Wilcox, care-l impresionă pe interlocutorul său îndeajuns de tare încât să noteze totul, cuvânt cu cuvânt, iradia un spirit poetic fantastic ce trebuie să-i fi marcat stilul de a conversa şi pe care l-am socotit

de atunci drept caracteristic numai lui. A zis: „Este nouă, într-adevăr, căci am terminat-o azi-noapte, în timp ce mă visam în cetăţi ciudate, iar visele sunt mai vechi decât posomorâtul Tyr, Sfinxul bătut de gânduri, ori grădinile Babilonului.”

Şi în clipa aceea începu să-şi depene povestea încâlcită care, deodată, îi trezi unchiului meu vechi amintiri şi un interes intens. Cu o noapte în urmă avusese loc un uşor cutremur, cel mai puternic simţit în ultimii ani în Noua Anglie, iar imaginaţia lui Wilcox fusese afectată în urma acestui fenomen. Culcându-se, a fost încercat de visul nemaiîntâlnit al unor mari cetăţi ciclopice, cu blocuri titanice şi monoliţi ce se înălţau până la cer. Pe toate se scurgea un fel de mâl verzui şi erau bântuite sinistru de o oroare latentă. Hieroglife acopereau zidurile şi pilaştrii, iar de undeva de jos venea o voce care nu era voce. La auzul ei, îl încercă o senzaţie haotică pe care numai fantezia i-o transpunea în sunet, dar pe care încercase s-o redea prin amestecul de vocabule, aproape imposibil de pronunţat, *Cthulhu fhtagn.*

Această harababură verbală a fost cheia amintirilor care-l entuziasmară şi-l tulburară pe profesorul Angell. Îl supuse pe sculptor unei examinări ştiinţifice minuţioase şi studie cu o intensitate aproape frenetică basorelieful la care tânărul se trezise lucrând, buimac de somn, smuls din visare, înfrigurat şi îmbrăcat doar în pijama. Unchiul meu dădu vina pe vârsta lui înaintată, povesti Wilcox ulterior, pentru încetineala cu care recunoscuse atât hieroglifele cât şi desenele figurative. Multe dintre întrebările lui îi păreau musafirului său nelalocul lor, mai ales cele care încercau să-l lege pe acesta de rituri şi societăţi bizare, iar tânărul student nu putu pricepe repetatele promisiuni ale amfitrionului său de a păstra tăcerea în schimbul recunoaşterii apartenenţei sale la vreuna dintre răspânditele secte mistice şi păgâne. Când profesorul Angell se convinse că celălalt era total neştiutor faţă de orice cult sau sistem esoteric, îşi copleşi oaspetele cu cereri de a-i relata

visele pe viitor. Ceea ce se întâmplă în mod regulat, căci, după acest prim interviu, manuscrisul înregistrează vizite zilnice ale tânărului, în cursul cărora el povestea fragmente uluitoare ale imaginilor nocturne, a căror temă centrală era mereu priveliştea îngrozitoare a vreunei pietre ciclopice negre şi vâscoase, alături de sunetul unui glas, ori vibraţia unei gândiri ieşind din pământ, strigându-şi enigmaticele mesaje monotone ce nu se puteau aşterne în scris decât într-un mod total incoerent. Cele două grupuri de sunete cel mai des repetate erau redate prin vocabulele: *Cthulhu* şi *R’lyeh*.

La data de 23 martie — continua manuscrisul — Wilcox nu mai apăru. Când a fost căutat la el acasă, se află că fusese doborât de un soi necunoscut de febră şi ulterior transportat la locuinţa familiei sale din Waterman Street. Ţipase în timpul nopţii, trezind mai mulţi artişti, vecini cu el în aceeaşi clădire. De atunci încolo manifestase alternanţe între inconştienţă şi delir. Unchiul meu telefonă numaidecât familiei şi, din acea clipă, urmări îndeaproape cazul, trecând adesea pe la cabinetul doctorului Tobey din Thayer Street, despre care aflase că-l îngrijea pe bolnav.

Imaginaţia delirantă a tânărului, se pare, stăruia asupra unor lucruri stranii, iar pe medic îl mai treceau fiorii câteodată când se apuca să le relateze. Nu era vorba numai de o reiterare a viselor sale anterioare, dar şi de un lucru gigantic care păşea sau se târa încolo şi-ncoace. El descrise pe dată acel obiect în întregime, dar anumite cuvinte obsedante, rostite întâmplător, repetate ad litteram de doctorul Tobey, îl convinseră pe profesor că trebuie să fie identic cu monstruozitatea fără nume pe care se străduise s-o redea în sculptura lui lucrată în timpul visului. Referirea la acea arătare, mai adăuga medicul, era invariabil preludiul căderii tânărului în letargie. Era destul de bizar că temperatura lui nu era cu mult mai ridicată decât cea normală, însă întreaga lui stare era, altfel, de aşa natură încât sugera mai degrabă febră foarte mare decât alienare mintală.

La data de 2 aprilie, pe la ora trei după-amiaza, orice urmă a maladiei de care suferea Wilcox dispăru pe neaşteptate. Se ridică în capul oaselor, uimit să se găsească în casa părintească şi neavând habar de ceea ce se întâmplase — în vis sau în realitate — începând cu noaptea de 22 martie. Declarat sănătos de către medicul său, se întoarse la locuinţa lui în decurs de trei zile, însă nu i-a mai fost de nici un folos profesorului Angell. Toate urmele viselor ciudate i se şterseseră din cuget odată cu vindecarea sa şi, după o săptămână de relatări inutile şi irelevante de imagini cu totul banale, unchiul meu nu mai ţinu nici o însemnare privitoare la gândurile care-l asaltau în timpul nopţii.

Aici se încheia prima parte a manuscrisului, dar trimiterile la anumite observaţii răzleţe mă puseră pe gânduri, într-o măsură atât de mare, încât numai înveteratul scepticism care reprezentase filosofia mea de viaţă mai poate explica faptul că am continuat să n-am încredere în artist. Însemnările în cauză erau acele descrieri ale viselor unor persoane diferite, din acelaşi interval de timp în care tânărul Wilcox fusese încercat de straniile lui vedenii. Unchiul meu, se pare, instituise rapid o serie extrem de vastă de anchete în rândul mai tuturor prietenilor pe care-şi putea permite să-i chestioneze, rugându-i să-i dea rapoarte asupra viselor pe care le aveau noaptea şi date privitoare la orice viziuni mai pregnante din trecutul recent. Solicitarea sa avu parte de reacţii variate, dar, în orice caz, trebuie să fi obţinut mai multe răspunsuri decât s-ar fi putut descurca un om obişnuit fără ajutorul unei secretare. Această originală corespondenţă nu s-a păstrat, însă notiţele lui formau un rezumat complet şi chiar relevant. Persoane obişnuite din societate şi din comerţ — tradiţionala „sare a pământului” din Noua Anglie — îi dădură răspunsuri în general negative, deşi unele cazuri răzleţe de imagini nocturne tulburi, informe, mai apar pe ici pe colo, mereu între 23 martie şi 2 aprilie, răstimpul delirului tânărului Wilcox. Oamenii de ştiinţă au fost doar puţin mai afectaţi, deşi patru cazuri de descriere vagă sugerează imagini surprinse în fugă ale unor peisaje stranii şi într-un singur caz se menţionează spaima de ceva anormal.

Reacţiile pertinente veniră tocmai din partea artiştilor şi poeţilor, şi îmi dau seama ce panică s-ar fi iscat dacă toţi aceşti subiecţi ai anchetelor ar fi avut putinţa să-şi compare însemnările. Aşa cum stăteau lucrurile, în

lipsa scrisorilor lor originale, l-am suspectat puţin pe cercetător că ar fi pus întrebări care sugerau răspunsul, sau de a-şi fi redactat în mod inconştient corespondenţa în lumina concluziilor la care dorea să ajungă. Iată de ce am continuat să cred că Wilcox, cunoscând într-un fel sau altul vechile date pe care le deţinea unchiul meu, l-a dus de nas pe bătrânul savant. Aceste reacţii din partea unor esteţi ilustrau o poveste tulburătoare. Din 28 februarie până pe 2 aprilie, o mare parte dintre ei visaseră lucruri foarte bizare, intensitatea viselor fiind incomensurabil mai pregnantă în cursul perioadei de delir a sculptorului. Peste o pătrime dintre cei care au avut ceva de raportat relatau scene şi sunete destul de asemănătoare cu cele descrise de Wilcox, iar unii dintre ei mărturiseau o frică mare faţă de gigantica arătare fără nume care li se înfăţişa ochilor spre sfârşitul acelui interval de timp. Un caz, pe care însemnările îl descriu subliniindu-l, a fost foarte tragic. Subiectul, un renumit arhitect — cu înclinaţii spre teozofie şi ocultism — îşi pierdu minţile şi deveni violent la data îmbolnăvirii tânărului Wilcox, dându-şi sufletul după mai multe luni în care urlase încontinuu să fie salvat de nu ştiu ce trimis al iadului. Dacă unchiul meu ar fi menţionat aceste cazuri divulgând numele persoanelor în loc să le dea numere, m-aş fi lansat într-o tentativă de coroborare şi de investigaţii personale. Însă, în situaţia de faţă, n-am reuşit decât să dau de urma câtorva. Toate încercările mele confirmau totuşi, pe deplin, însemnările profesorului. M-am întrebat adesea dacă toţi cei supuşi chestionărilor lui s-au simţit la fel de tulburaţi ca şi cei din această categorie. Este un lucru bun că nu vor avea parte de nici o lămurire.

Tăieturile din ziare, aşa cum am mai spus, se refereau la cazuri de panică, tulburări maniacale şi fapte ieşite din comun, în decursul perioadei mai sus amintite. Profesorul Angell trebuie să fi angajat un întreg personal în acest scop, căci numărul extraselor era imens, iar sursele răspândite pe tot globul. Aici citeai despre o sinucidere nocturnă din Londra, unde un somnambul singuratic sărise pe fereastră, după un urlet sălbatic. Dincolo dădeai peste o scrisoare încâlcită, adresată redactorului unui cotidian din America de Sud, în care un fanatic prezicea un viitor fioros, ca urmare a viziunilor pe care le-a avut. Un raport oficial din California descrie o colonie de teozofi care distribuie în rândul populaţiei robe albe în numele unei „împliniri glorioase” ce nu a mai venit niciodată, în vreme ce persoane particulare din India vorbesc cu precauţie de frământări serioase în rândurile populaţiei spre sfârşitul lunii martie. Orgiile voodoo se înmulţesc în Haiti, iar avanposturile din Africa raportează o stare de spirit prevestitoare de rău. Oficialii americani din Filipine găsesc că anumite triburi devin cam supărătoare în aceeaşi perioadă a anului, iar poliţiştii din New York sunt luaţi cu asalt de levantini isterizaţi în noaptea de 22 spre 23 martie. În vestul Irlandei, de asemenea, abundă zvonuri şi legende demenţiale. Un pictor, pe nume Ardois-Bonnot, atârnă un tablou blasfemator, *Peisaj de vis*, la ediţia din 1926 a Salonului de Primăvară de la Paris. Atât de numeroase sunt tulburările înregistrate în azilurile de nebuni, încât numai un miracol trebuie să fi împiedicat breasla medicilor să observe

paralelisme stranii şi să tragă concluzii derutante. Una peste alta, un bizar amalgam de extrase. În prezent, cu greu mai pot înţelege raţionalismul nepăsător care m-a determinat să le dau deoparte. Însă pe atunci eram convins că tânărul Wilcox cunoştea datele mai vechi menţionate de profesor.

II RAPORTUL INSPECTORULUI LEGRASSE

Datele mai vechi — care făcuseră atât de relevante, pentru unchiul meu, visul şi basorelieful sculptorului — formau subiectul celei de-a doua părţi a lungului său manuscris. Mai demult, se pare, profesorul Angell mai văzuse contururile drăceşti ale monstruozităţii fără nume, se mai chinuise să dezlege necunoscutele hieroglife şi îi mai ajunseseră pe la urechi silabele de rău augur ce pot fi pronunţate numai ca *Cthulhu*. Toate acestea într-o conexiune atât de oribilă şi de tulburătoare, că nici nu este de mirare faptul că l-a urmărit pe tânărul Wilcox cu solicitările lui repetate pentru informaţii.

Experienţele anterioare se petrecuseră în 1908, cu şaptesprezece ani mai înainte, când Societatea Americană de Arheologie îşi ţinea reuniunea anuală în St. Louis. Profesorul Angell, aşa cum i se cuvenea unuia cu autoritatea şi cunoştinţele sale, îşi pusese amprenta asupra tuturor deliberărilor şi era unul dintre cei dintâi asediaţi de mulţimea de profani, care profitau de adunare pentru a pune întrebări în vederea primirii unor răspunsuri corecte şi a prezenta probleme în vederea soluţionării lor de către experţi.

Liderul acestor diletanţi şi, în scurtă vreme, principalul subiect de interes al întregii reuniuni era un bărbat cu o înfăţişare comună, de vârstă mijlocie, care venise tocmai din New Orleans ca să ceară anumite informaţii speciale, pe care nu reuşise să le obţină de la nici o sursă locală. Numele lui era John Raymond Legrasse şi era de profesie inspector de poliţie. Adusese cu el motivul vizitei sale, o statuetă grotescă, respingătoare şi aparent foarte veche, a cărei origine nu reuşea s-o determine. Să nu-şi închipuie cineva că pe inspectorul Legrasse îl interesa câtuşi de puţin arheologia. Dimpotrivă, dorinţa lui de a se lumina în această privinţă era stârnită de consideraţii pur profesionale. Statueta, idol, fetiş, sau ce-o mai fi fost, fusese găsită cu câteva luni în urmă în mlaştinile împădurite din sudul oraşului New Orleans, în cursul unei razii asupra unei pretinse adunări voodoo. Iar riturile legate de ea erau atât de unice şi de hidoase, încât poliţiştii trebuiră să-şi dea seama că nimeriseră în mijlocul unui cult obscur, total necunoscut lor şi infinit mai diabolic decât cea mai tenebroasă dintre şcolile africane de voodoo. Originea lui, lăsând deoparte poveştile dezlânate şi incredibile scoase de la membrii capturaţi, nu putuse fi descoperită. Drept urmare, iată de unde venea nevoia firească a poliţiştilor de a găsi orice cunoştinţe arheologice care i-ar putea ajuta să desluşească rostul înfricoşătorului simbol şi prin el să dea de urma izvoarelor acestui cult.

Inspectorul Legrasse nu era pregătit pentru senzaţia pe care avea s-o stârnească. O singură privire asupra acelei figurine a fost de ajuns să le

creeze oamenilor de ştiinţă prezenţi la reuniune o stare de nelinişte plină de tensiune. Nu pierdură nici o clipă, înghesuindu-se în jurul ei şi holbându-se la basorelieful care, în desăvârşita lui bizarerie, lăsând impresia unei adevărate vechimi abisale, le trezea în minte, cu atâta forţă, imaginile unor privelişti arhaice şi tainice. Nici o şcoală recunoscută de sculptură nu crease un obiect atât de groaznic. Cu toate acestea, veacuri, poate chiar milenii păreau să fi trecut peste suprafaţa verzuie şi întunecată a unei pietre cum nu se mai pomenise alta pe pământ.

Figurina, care, în cele din urmă, trecu încet dintr-o mână într-alta pentru a fi studiată îndeaproape, avea o înălţime cam de optsprezece sau douăzeci de centimetri, vădind o măiestrie artistică de excepţie. Reprezenta un monstru cu o vagă asemănare antropoidă, dar cu un cap ca de caracatiţă, a cărui faţă era acoperită toată de tentacule, cu un trup solzos, ca de cauciuc, gheare puternice la picioarele din faţă şi din spate, aripi lungi şi înguste la spate. Această creatură, ce părea să emane o răutate de temut şi nefirească, avea o anumită corpolenţă, de parcă ar fi fost umplută cu aer. Stătea pe vine pe un piedestal rectangular, acoperit de caractere indescifrabile. Vârfurile aripilor atingeau marginea din spate a piedestalului, şezutul ocupa centrul, în vreme ce lungile gheare curbate ale picioarelor dinapoi, îndoite, erau încleştate de marginea din faţă, coborând către baza piedestalului. Capul cefalopod era aplecat înainte, aşa încât extremităţile tentaculelor faciale atingeau dosurile uriaşelor labe din faţă ce strângeau genunchii ridicaţi ai creaturii. Aspectul întregului ansamblu era anormal de veridic, stârnind o spaimă subtilă, pentru că provenienţa lui era total necunoscută. Vechimea lui incalculabilă, înfricoşătoare, era mai presus de orice îndoială. Cu toate acestea, nu părea să aibă nici o legătură cu vreun soi cunoscut de artă care să aparţină primelor civilizaţii ale omenirii sau oricărei epoci anume. Cu totul deosebit şi atipic, însuşi materialul din care era cioplit constituia un mister, căci piatra neagră-verzuie, alunecoasă ca o bucată de săpun, cu striaţiile şi punctişoarele ei aurii sau irizate, nu semăna cu nici una din rocile familiare geologiei sau mineralogiei. Literele de la bază erau la fel de uluitoare şi nici un membru prezent, în ciuda faptului că se aflau de faţă jumătate dintre cei mai mari experţi ai lumii în acest domeniu, nu putu detecta nici cea mai îndepărtată înrudire cu vreuna dintre ramurile lingvistice cunoscute. Acestea, la fel ca materialul şi obiectul reprezentat, ţineau de un ev îngrozitor de îndepărtat şi de diferit faţă de umanitate aşa cum o ştim astăzi, toate oferind sugestia înfricoşătoare a unor cicluri străvechi şi păgâne în care Universul şi concepţiile noastre nu-şi mai găsesc locul.

Şi totuşi, pe măsură ce numeroşi membri clătinară din cap şi îşi mărturisiră eşecul în faţa problemei inspectorului, se găsi un singur om din adunare pe care-l încercă senzaţia unei bizare familiarităţi cu monstruoasa siluetă şi cu inscripţiile şi care povesti cu o oarecare sfială puţinul pe care-l ştia. Persoana în cauză era William Channing Webb, acum decedat, profesor de antropologie la Universitatea Princeton şi un eminent explorator. Profesorul Webb se angajase, cu patruzeci şi opt de ani în urmă, într-un tur

al Groenlandei şi Islandei, în căutarea anumitor inscripţii runice pe care nu reuşise să le descopere. În vreme ce se afla în nordul coastei de vest a Groenlandei, a întâlnit un trib izolat sau cult de eschimoşi degeneraţi, a căror religie, o formă curioasă de satanism, îl îngrozise prin deliberata ei sete de sânge şi caracterul respingător. Era o credinţă de care ceilalţi eschimoşi ştiau prea puţin, cutremurându-se de fiecare dată când aminteau de ea, zicând că se pierdea în negura vremurilor, datând dinainte de facerea lumii. Pe lângă rituri de nedescris şi sacrificii umane, mai existau şi anumite ritualuri ereditare care se adresau unui demon suprem, sau *tornasuk*. Privitor la idol, profesorul Webb copiase fonetic, cu foarte mare grijă, incantaţia unui bătrân *angekok*[10] sau preot-mag, notând sunetele prin litere romane pe cât de bine a putut. Dar de o importanţă crucială era fetişul pe care acest cult îl venera şi în jurul căruia dansau când aurora se arcuia în văzduh, peste gheţari. Era, declară profesorul, un basorelief necizelat din piatră, constând dintr-o figurină hidoasă şi câteva înscrisuri criptice. Pe cât îşi putea da seama, avea o vagă asemănare în caracteristicile esenţiale cu obiectul bestial care acum stătea dinaintea distinsei adunări.

Această informaţie, primită cu o mare surpriză şi uimire de către cei de faţă, se dovedi de două ori mai interesantă pentru inspectorul Legrasse, care imediat se apucă să-l asalteze pe profesor cu întrebări. Având în vedere că-şi notase la rândul său descrierea exactă a unui ritual incantatoriu al adoratorilor din mlaştină arestaţi de oamenii lui, îl rugă pe profesor să reproducă din memorie, pe cât putea mai bine, silabele notate pe când se afla în mijlocul eschimoşilor satanişti. După aceea, urmă o comparare exhaustivă a detaliilor şi o clipă de tăcere cu adevărat înspăimântată, când atât detectivul, cât şi savantul se puseră de acord asupra ipoteticei identităţi a frazei comune celor două ritualuri diavoleşti, situate unul faţă de celălalt la o distanţă ca de la cer la pământ. Ceea ce, în esenţă, exprimau incantaţiile atât ale magilor eschimoşi cât şi ale preoţilor din mlaştinile Louisianei închinate idolilor lor similari era ceva de genul acesta — despărţirile între cuvinte fiind ghicite prin tradiţionalele pauze în rostire, când sunt incantate cu voce tare:

Ph’nglui mglw’nafh Cthulhu R’lyeh wgah’nagl fhtagn.

Legrasse avea un mic avantaj faţă de profesorul Webb, căci mai mulţi dintre deţinuţii lui metişi îi repetaseră ceea ce ştiau de la sectanţii mai vechi că ar însemna acele cuvinte. Acest text, aşa cum este menţionat mai jos, însemna ceva de genul:

În casa lui din R’lyeh, adormitul Cthulhu aşteaptă visând.

Iar acum, ca răspuns la o solicitare imperioasă din partea tuturora, inspectorul Legrasse făcu o relatare pe cât posibil de completă asupra experienţei personale cu idolatrii din mlaştină. Din câte mi-am putut da seama, unchiul meu atribuise o profundă semnificaţie acestei mărturii. Avea savoarea celor mai fantastice vise ale autorilor de mituri şi ale teozofilor, dezvăluind până la ce grad uluitor ajunsese imaginaţia cosmică în rândul

acelor metişi şi paria faţă de ce s-ar fi putut aştepta de la ei.

La 1 noiembrie 1907, la poliţia din New Orleans veni o vehementă plângere din partea locuitorilor lagunei şi mlaştinii din sudul statului. Crescătorii de vite din acel ţinut, majoritatea urmaşi primitivi, dar de bună-credinţă, ai primilor colonişti, erau victimele unei mari terori provocate de un lucru necunoscut care se abătuse asupra lor în timpul nopţii. Era voodoo, pe cât părea, dar de un tip mai înfricoşător decât întâlniseră vreodată, iar o parte dintre femeile şi copiii lor dispăruseră de când funestele bătăi de tobe începuseră să răsune fără încetare departe, în codrul bântuit de tenebre, unde nu se aventura nici un locuitor. Se auzeau strigăte nesănătoase şi urlete animalice, incantaţii ce-ţi îngheţau sângele în vine, şi se zărea jocul flăcărilor drăceşti. Înfricoşatul mesager mai adăugă că oamenii deja nu mai puteau răbda.

Aşadar, o echipă de douăzeci de poliţişti, care se înghesuiră în două trăsuri şi un automobil, o porni spre seară, cu purtătorul de cuvânt al crescătorilor de vite, tremurând ca varga, drept călăuză. La capătul unui drum practicabil se dădură jos din vehicule şi se răspândiră care încotro, în tăcere, prin înfricoşătorii codri de chiparoşi, unde lumina zilei nu pătrundea niciodată. Rădăcinile hâde şi noduroasele tillandsii îi împresurau din toate părţile. La răstimpuri, o grămadă de bolovani clisoşi sau un fragment de zid părăginit sporeau prin izul lor de locuire morbidă deprimarea creată de fiecare copac contorsionat şi fiece colonie de ciuperci. Într-un târziu, aşezarea crescătorilor de vite, o învălmăşeală mizeră de colibe, apăru în raza vederii lor. Localnicii, isterizaţi, ieşiră ca să se înghesuie în jurul grupului care-şi aprindea felinarele. Bătaia înăbuşită a tobelor se auzea de-acum slab, la distanţă, în faţa lor, împreună cu câte un ţipăt strident, înspăimântător, ce venea la intervale neregulate, când vântul îşi schimba direcţia. Totodată, o licărire roşiatică părea să se întrezărească printre tufişurile pale de dincolo de nesfârşitele căi ale întunecimii pădurii. Temându-se până şi să mai fie lăsaţi singuri, fiecare dintre speriaţii crescători de vite refuză categoric să înainteze cu un pas spre locul nelegiuitului cult, aşa încât inspectorul Legrasse şi cei nouăsprezece colegi ai lui îşi continuară drumul, fără călăuză, către întunecatele arcade ale unei orori pe care nici unul dintre ei n-o mai întâlnise vreodată.

Regiunea în care poliţiştii pătrundeau acum era una care, prin tradiţie, avea o reputaţie funestă, fiind total necunoscută şi nebătută de cea mai mare parte a albilor. Legendele povesteau că exista un lac tainic, ce nu fusese zărit nicicând de ochii muritorilor, în care trăia o creatură albă, de forma unui polip cu ochi scânteietori, iar crescătorii de vite şopteau că diavoli cu aripi de liliac îşi luau zborul din cavernele de sub pământ ca să i se închine la miezul nopţii. Mai ziceau că se afla acolo încă dinainte de D'Iberville[11], de La Salle[12], de indieni, chiar şi de sălbăticiunile şi păsările pădurii. Era o încarnare a coşmarului. Dacă-l vedeai, mureai. Le aducea oamenilor vise cumplite, aşa încât acestora le era de ajuns ca să se ferească. Orgia voodoo de-acum avea loc, într-adevăr, la marginea acestei zone odioase, dar localizarea era şi aşa sinistră. Din această cauză, poate,

însuşi locul de desfăşurare a ritualului îi speriase pe crescătorii de vite chiar mai mult decât răscolitoarele sunete şi incidente.

Numai o minte de poet sau de nebun ar putea reda cu justeţe zgomotele auzite de oamenii lui Legrasse, pe măsură ce se afundau prin mlaştina neagră, înaintând în direcţia sclipirii roşiatice şi a bătăilor de tobe în surdină.

Există emisii vocale specifice oamenilor şi emisii vocale specifice fiarelor, însă este îngrozitor să auzi asemenea emisii de la surse care ar trebui să producă sunete de un alt soi. Aici, turbarea animalică şi desfrâul orgiastic atingeau culmi drăceşti prin urletele şi zbieretele în extaz ce reverberau prin codrii noptatici, ca un uragan sinistru, pornit din golfurile iadului. La răstimpuri, ţipetele încetau, făcând loc unui cor de voci groase bine organizat, care se lansa într-o incantaţie melodioasă a acelei odioase sintagme ritualice:

Ph'nglui mglw'nafh Cthulhu R'lyeh wgah'nagl fhtagn.

Apoi, bărbaţii, ajungând într-un loc unde arborii erau mai rari, se treziră dintr-odată chiar în faţa spectacolului. Patru dintre ei se traseră îndărăt, unul leşină şi doi ţipară cutremurându-se, fiind acoperiţi, din fericire, de toată acea smintită cacofonie a orgiei. Legrasse îl stropi pe faţă cu apă din mlaştină pe cel leşinat şi rămaseră cu toţii în picioare, tremurând ca varga şi aproape hipnotizaţi de oroare.

Într-un luminiş al mlaştinii se afla o insulă de iarbă, măsurând aproape un pogon, fără copaci şi destul de uscată. În acest loc sărea şi se învârtea o hoardă indescriptibilă de descreieraţi pe care numai penelul unui Sime[13] ori al unui Angarola[14] i-ar putea reda în culori. Despuiaţi de haine, aceste corcituri umane zbierau, răcneau şi se contorsionau în jurul unui monstruos foc în aer liber, în formă de cerc, în centrul căruia, întrezărit printre crăpăturile răzleţe ale perdelei de flăcări, se ridica un uriaş monolit de granit, înalt de vreo doi metri şi jumătate. În vârful lui, total nepotrivită prin micimea ei, se afla abominabila statuetă. Într-un cerc larg de zece spânzurători ridicate la intervale regulate în jurul monolitului înconjurat de flăcări, atârnau, cu capul în jos, trupurile bizar vătămate ale celor care dispăruseră din rândul crescătorilor de vite. În interiorul acestui cerc, idolatrii jucau şi urlau, direcţia generală a mişcării în masă fiind de la stânga la dreapta, ca o neîncetată bacanală, prinsă între cercul spânzuraţilor şi cel al flăcărilor.

S-ar fi putut să fie vorba doar de o pură închipuire, ori de vreo iluzie acustică datorată ecourilor, însă unul dintre poliţişti, un hispanic sensibil, avu impresia că aude replici antifonice la ritual, dintr-un loc îndepărtat şi pierdut în întuneric, în adâncimea acelei păduri ce stârnise spaime şi legende din vremuri imemoriale. Pe omul acesta, Joseph D. Galvez, aveam să-l întâlnesc mai târziu şi să-l chestionez. S-a dovedit că avea o imaginaţie derutant de bogată. Într-adevăr, merse atât de departe încât să facă aluzie la bătaia uşoară a unor aripi gigantice, la sclipirea a doi ochi aprinşi şi la silueta masivă a unei vietăţi albicioase printre cei mai îndepărtaţi arbori,

dar presupun că auzise prea multe superstiţii de-ale localnicilor.

De fapt, momentul de perplexitate al poliţiştilor ţinu destul de puţin. Datoria venea mai înainte de toate şi, deşi se învălmăşeau acolo aproape o sută de sectanţi corciţi, ei recurseră la armele lor de foc şi se aruncară hotărâţi în zgomotoasa vâltoare. Preţ de cinci minute, haosul şi hărmălaia ce rezultară au fost de nedescris. Se dădură lovituri crâncene, se trase cu gloanţe şi câţiva reuşiră să scape. Dar, într-un târziu, Legrasse putu să numere vreo patruzeci şi şapte de arestaţi morocănoşi, pe care-i sili să se îmbrace în grabă şi să se alinieze între două rânduri de poliţişti. Cinci dintre sectanţi zăceau fără viaţă şi încă doi, răniţi grav, erau purtaţi pe tărgi improvizate de către tovarăşii lor prizonieri. Statueta de pe monolit, bineînţeles, a fost dată jos cu grijă şi luată de Legrasse.

Anchetaţi la sediu după un drum extrem de încordat şi de obositor, toţi prizonierii se dovediră a fi bărbaţi croiţi dintr-un aluat foarte grosolan, hibrid şi cu tendinţe psihopatologice. Majoritatea erau marinari, dintre care câţiva negri şi mulatri, restul fiind amerindieni sau portughezi din insulele Capului Verde, ceea ce conferea o aparenţă de voodoo unui cult eterogen. Dar chiar înainte de a fi supuşi numeroaselor interogatorii, devenise limpede că era vorba de ceva mai adânc şi mai vechi decât fetişismul negrilor. Decăzute şi ignorante cum erau, acele creaturi susţineau cu o surprinzătoare consecvenţă ideea centrală a credinţei lor odioase.

Îi venerau, din câte mărturiseau ei, pe Marii Strămoşi care trăiseră cu veacuri înainte de apariţia omului pe pământ şi care se pogorâseră din cer în lumea care se afla abia la început. Marii Strămoşi erau de mult plecaţi, sub pământ şi sub mare, dar trupurile lor adormite îşi dezvăluiseră secretele în visele primilor oameni, care iniţiară un cult ce nu mai căzu niciodată în uitare. Despre cultul lor era vorba, iar prizonierii repetară că existase dintotdeauna şi avea să dăinuie mereu, ascuns în pustiuri îndepărtate şi locuri întunecate, pretutindeni în lume, până când va sosi timpul ca marele preot Cthulhu să se trezească în casa lui cufundată în beznă din marea cetate R’lyeh de sub ape şi să readucă pământul sub sceptrul lui. Într-o bună zi avea să-şi strige chemarea, când stelele îi vor fi favorabile, iar cultul tainic va sta la pândă ca să-i redea libertatea.

Până atunci nu se putea dezvălui mai mult. Era o taină pe care nici o tortură nu le-o putea smulge. Specia umană nu era singura de pe pământ care avea conştiinţă, căci din tenebre ieşeau năluci care se arătau numai celor cu credinţă. Dar nu acestea erau Marii Strămoşi. Nici un om nu-i văzuse vreodată. Idolul sculptat era marele Cthulhu, dar nimeni n-avea idee dacă şi ceilalţi arătau întocmai ca el. Nimeni nu mai putea desluşi vechile înscrisuri, dar anumite lucruri se aflaseră din gură în gură. Nu incantaţia ritualică era secretul, acela nu era niciodată rostit cu voce tare, numai împărtăşit în şoaptă. Incantaţia însemna doar atât: *În casa lui din R’lyeh, adormitul Cthulhu aşteaptă visând*.

Numai doi dintre prizonieri au fost consideraţi destul de sănătoşi la minte pentru a fi condamnaţi la spânzurătoare, iar ceilalţi au fost internaţi în diverse aşezăminte. Toţi negară că luaseră parte la crimele ritualice, ba

declarară că asasinatele fuseseră comise de Înaripaţii Negri care veniseră la ei din locul lor străvechi de adunare, în acel codru bântuit. Însă de la nici unul dintre acei sectanţi nu se obţinu vreo relatare coerentă. Ceea ce reuşi poliţia să afle a fost mărturia unui metis covârşit de ani, pe nume Castro, care pretindea că navigase spre porturi stranii şi stătuse de vorbă cu căpeteniile nemuritoare ale cultului în munţii Chinei.

Bătrânul Castro îşi amintea fragmente din hidoasa legendă ce făcea să pălească speculaţiile teozofilor, lăsând impresia că omul şi Universul cunoscut erau într-adevăr trecătoare şi de dată recentă. Trecuseră mii de miliarde de ani de când pământul era stăpânit de alte Entităţi, iar Ele îşi avuseseră marile lor oraşe. Vestigiile Lor — zicea el că-i relataseră chinezii nemuritori — aveau înfăţişarea unor stânci enorme şi se mai puteau întâlni pe insulele din Pacific. Toate adormiseră cu nenumărate veacuri în urmă, cu mult înainte de naşterea omului, dar existau arte care Le puteau trezi iar la viaţă atunci când stelele îşi reluau poziţiile cuvenite în ciclul Eternităţii. Într-adevăr, Ele veniseră din alte constelaţii şi Îşi aduseseră cu Ele efigiile.

Aceşti Mari Strămoşi, continuă Castro, nu erau alcătuiţi din sânge şi carne. Aveau formă — aşa cum dovedea icoana Lor nepământeană —, numai că forma Lor nu era gravată în materie. Când stelele Le erau favorabile, puteau trece dintr-o lume într-alta prin cer, dar când Le erau potrivnice, intrau în nefiinţă. Dar deşi părăseau tărâmul vieţii, nu mureau nicicând cu adevărat. Toţi zăceau în case de piatră, în marea Lor cetate R'lyeh, păstrată prin vrăjile atotputernicului Cthulhu, în aşteptarea unei glorioase învieri, când stelele şi Pământul se vor mai alinia încă o dată în favoarea Lor. Însă în acea clipă va trebui să existe o forţă din afară care să Le elibereze trupurile. Vrăjile care-I ocroteau şi Îi păstrau neatinşi Îi împiedicau să facă primul pas. Nu Le rămânea decât să zacă treji în întuneric şi să cugete, în vreme ce nenumărate milenii se scurgeau pe lângă Ei. Ştiau tot ce se întâmplă în Univers, dar modul Lor de comunicare era transmiterea gândurilor. Chiar şi în acel moment vorbeau din mormintele Lor. Când, după infinităţi de haos, primii oameni îşi făcură apariţia în lume, Marii Strămoşi le vorbiră celor mai sensibili dintre ei, modelându-le visele, căci numai aşa putea să fie percepută limba Lor de minţile carnale ale mamiferelor.

Apoi, şopti Castro, acei oameni străvechi iniţiară cultul în jurul micilor idoli ce le fuseseră arătaţi de către Marii Strămoşi şi care fuseseră aduşi în ere imemoriale din constelaţii îndepărtate. Acel cult avea să dăinuie mereu, până când stelele îşi vor regăsi poziţia potrivită, iar preoţii de taină Îl vor ridica pe marele Cthulhu din mormântul Lui, ca să-Şi reînvie supuşii şi să-Şi reinstituie domnia pe Pământ. Ceasul acela va fi uşor de recunoscut, căci omenirea va deveni, asemenea Marilor Strămoşi, liberă şi feroce, trecând de pragul binelui şi al răului, lepădându-se de legi şi de moravuri. Toţi oamenii vor striga şi vor vărsa sânge, benchetuind veseli. După aceea, Marii Strămoşi eliberaţi îi vor învăţa noi căi de a urla şi de a vărsa sânge, de a benchetui şi de a petrece. Întregul pământ va arde într-un holocaust al extazului şi libertăţii absolute. Până atunci, cultul, prin ritualuri cuvenite, trebuia să păstreze vie amintirea acelor căi străvechi şi să prefigureze

profeţia întoarcerii la ele.

În trecutul mai îndepărtat, cei aleşi stătuseră la sfat în vis cu Marii StrăMoşi înmormântaţi, dar apoi ceva se întâmplase. Marea cetate de piatră R'lyeh, cu monoliţii şi sepulcrele sale, se scufundă în valuri, iar adâncimile oceanului, păstrând întreg un mister fundamental prin care nici măcar gândul nu poate pătrunde, puseseră capăt întâlnirilor spectrale. Dar amintirea a fost mereu păstrată, iar marii preoţi ziceau că cetatea se va ridica din nou atunci când stelele îşi vor relua locurile potrivite. Apoi, spiritele negre ale pământului vor ieşi la suprafaţă, mucede şi întunecate, pline de vechile zvonuri culese de prin cavernele de sub uitate funduri de mări. Dar despre ei, bătrânul Castro nu îndrăzni să divulge mai multe. Se grăbi să se învăluie în tăcere şi nici un mijloc de convingere şi nici o viclenie nu putură să-l facă să vorbească mai mult. Nici măcar *dimensiunea* Marilor StrăMoşi nu mai vru s-o indice. Cât despre cult, mai adăugă doar că, din câte credea el, focarul său este situat în neumblatele deşerturi ale Arabiei, unde Irem, cetatea pilaştrilor[15], visează în taină, intangibilă. Nu se înrudea cu europeanul cult al vrăjitoarelor şi, teoretic, era total necunoscut în afara cercului său de iniţiaţi. Nu exista nici o aluzie privitoare la el în nici o carte, deşi chinezii nemuritori ziceau că ar exista referiri cu dublu înţeles în *Necronomiconul* arabului smintit Abdul Alhazred, pe care iniţiaţii le-ar putea interpreta după cum doresc, mai ales foarte controversatul distih:

Nu-i mort ce poate zace o veşnicie,
Şi cu eonii stranii şi moartea ar pieri pe vecie.

Legrasse, profund tulburat şi cuprins de o mare uimire, căutase în zadar izvoarele istorice ale cultului. Castro, din câte se părea, nu minţise defel când îi atrăsese atenţia că era învăluit în taină. Specialiştii de la Universitatea Tulane nu au fost în stare să aducă lumină nici asupra cultului, nici asupra imaginii, iar acum detectivul se înfăţişase celor mai înalte autorităţi din ţară şi nu aflase nimic mai mult, în afara relatării despre Groenlanda a profesorului Webb.

Raportul lui Legrasse stârni un interes extraordinar în rândul acelei adunări, aşa cum era coroborat de statuetă, interes ce îşi găsi un ecou în corespondenţa ulterioară a celor care participaseră la reuniune, chiar dacă în publicaţiile oficiale ale societăţii nu apar decât menţionări rarisime. Prudenţa este grija de căpătâi a celor obişnuiţi să aibă de-a face, uneori, cu şarlatania şi impostura. Legrasse împrumută figurina profesorului Webb pentru o perioadă, dar la moartea celui din urmă i-a fost înapoiată şi rămase în posesia lui. La el am văzut-o, cu puţin timp în urmă. Într-adevăr, este un lucru groaznic şi, indubitabil, similar cu sculptura lucrată în vis de tânărul Wilcox.

Că pe unchiul meu îl tulbură povestea sculptorului nu mă mai mira, căci ce gânduri trebuie să i se fi trezit, după ce aflase tot ce ştia Legrasse despre cult, la auzul mărturiei unui tânăr sensibil care nu numai că *visase* figurina, împreună cu hieroglifele sculpturii găsite în mlaştină şi de pe

tableta diabolică din Groenlanda, dar întâlnise în *visul său* cel puţin trei dintre vocabulele formulei rostite cam la fel de către eschimoşii satanişti şi corciţii din Louisiana? Faptul că profesorul Angell demarase imediat o cercetare cât mai amănunţită cu putinţă era cum nu se poate mai firesc. Deşi, personal, îl bănuiam pe tânărul Wilcox că auzise despre acel cult într-un mod indirect şi că inventase o serie de vise pentru a amplifica şi a păstra misterul pe socoteala unchiului meu. Descrierile unor vise şi tăieturile din ziare adunate de profesor constituiau, cu siguranţă, dovezi puternice în sprijinul lui, însă raţionalitatea gândirii mele şi extravaganţa subiectului mă făcură să adopt ceea ce credeam a fi cele mai rezonabile concluzii. Aşadar, după ce am studiat încă o dată manuscrisul în întregime şi am corelat însemnările cu caracter teozofic şi antropologic cu descrierea cultului oferită de Legrasse, m-am dus în Providence să-l caut pe sculptor ca să-l acuz, după cum credeam că i se cuvine, pentru felul neruşinat în care profitase de un om în vârstă şi erudit.

Wilcox încă mai locuia singur în clădirea *Fleur-de-Lys* de pe Thomas Street, o imitaţie victoriană oribilă a arhitecturii bretone din secolul al XVII-lea, care-şi etalează faţada ornată cu stucaturi în mijlocul minunatelor conace coloniale de pe vechea colină, la umbra celei mai rafinate clopotniţe în stil georgian din America. L-am găsit la lucru în apartamentul său şi am recunoscut pe dată, din piesele împrăştiate peste tot, că geniul îi era, într-adevăr, profund şi autentic. Se va auzi despre el în viitor, din câte cred, ca despre unul dintre cei mai mari decadenţi, căci a cristalizat în lut şi, într-o bună zi, va oglindi în marmură acele coşmaruri şi fantezii pe care Arthur Machen[16] le evocă în proză, iar Clark Ashton Smith[17] le zugrăveşte în versuri şi pe pânză.

Smead, plăpând, cu o ţinută oarecum neîngrijită, răspunse cu încetineală ciocăniturii mele şi mă întrebă ce doream, fără să se ridice. Când i-am spus cine sunt, arătă un oarecare interes, căci unchiul meu îi trezise curiozitatea prin faptul că-l iscodise în privinţa viselor lui, deşi nu-i explicase niciodată motivul investigaţiei sale. Nu i-am oferit nici o lămurire în acest sens, ci am căutat cu oarecare viclenie să-l trag de limbă. M-am convins curând de sinceritatea lui totală, de vreme ce vorbea de visele lui într-o manieră ce nu te putea induce în eroare. Aceste vise şi urmele lăsate de ele în subconştient îi influenţaseră arta în profunzime. Îmi arătă o statuie morbidă ale cărei contururi mă făcură să tremur în faţa macabrei sale forţe de sugestie. Nu-şi amintea să fi văzut vreodată originalul acelui lucru decât în basorelieful din vis, dar forma ieşise singură, orbeşte, din mâinile lui. Reprezenta, fără îndoială, uriaşa siluetă despre care aiurase în delirul său. Că n-avea habar deloc de cult, în afară de ceea ce îl lăsase să înţeleagă persistenta chestionare a unchiului meu, mă lămuri curând. Din nou, mi-am bătut capul să-mi dau seama pe ce cale fusese posibil să-şi facă acele impresii atât de bizare. Vorbea despre visele lui într-un chip straniu, poetic, făcându-mă să văd cu o intensitate îngrozitoare umeda cetate ciclopică din piatră verzuie, pe care se scurgea nămolul — a cărei *geometrie*, adăugă el curios, *friza imposibilul* — şi să-mi răsune în urechi, înspăimântător de

previzibil, neîncetatul strigăt, pe jumătate telepatic, venit de sub pământ: *Cthulhu fhtagn, Chtulhu fhtagn.* Aceste cuvinte făcuseră parte integrantă din temutul ritual care povestea despre veghea din visul adormitului Cthulhu, în cripta lui de piatră din R'lyeh, şi mă impresionară profund, în ciuda gândirii mele raţionale. Wilcox, eram sigur, auzise de cult în vreun fel sau altul, şi curând uitase de el, luându-se cu nenumăratele lui lecturi şi închipuiri nu mai puţin bizare. Mai târziu, datorită caracterului său tulburător, strecurându-se în subconştientul lui, găsise calea de a se exprima în vise, în basorelief şi în groaznica statuie pe care o contemplam în acel moment, aşa încât impostura cu care-l îmbrobodise pe unchiul meu fusese foarte inocentă. Tânărul era de un soi — totodată uşor afectat şi puţin cam prost-crescut — de care nu m-aş fi putut ataşa nicicând. Dar eram destul de dispus de-acum să-i recunosc atât geniul, cât şi onestitatea. M-am despărţit de el în termeni amicali şi i-am dorit tot succesul pe care-l promitea talentul lui.

Chestiunea cultului continua să mă fascineze. Uneori visam cu ochii deschişi la faima personală pe care aveam s-o dobândesc prin cercetările efectuate în privinţa originilor şi implicaţiilor sale. M-am dus în New Orleans, am discutat cu Legrasse şi cu alţii care luaseră parte la razia de odinioară, am văzut cu ochii mei înfricoşătoarea figurină, ba chiar i-am chestionat pe câţi mai rămăseseră în viaţă dintre arestaţii corciţi. Din păcate, bătrânul Castro murise. Ceea ce aflam acum la prima mână, deşi, în realitate, nu era decât o confirmare detaliată a celor aşternute pe hârtie de către unchiul meu, îmi reînnoi interesul, căci mi se părea sigur faptul că mă aflam pe urmele unei religii secrete şi foarte vechi, a cărei descoperire avea să facă din mine un antropolog de marcă. Atitudinea mea rămânea încă una absolut materialistă, *aşa cum îmi doresc să fi rămas*, ignorând cu o perversitate aproape inexplicabilă coincidenţa dintre însemnările şi tăieturile din ziare referitoare la vise, adunate de profesorul Angell. Începusem însă să bănuiesc un lucru, a cărui *certitudine* mă tem că o am acum, anume că unchiul meu nu decedase defel din cauze naturale. Se prăbuşise pe ulicioara îngustă a unei pante ce urca de la vechiul chei mişunând de corcituri venetice, după ce fusese îmbrâncit cu nepăsare de către un marinar de culoare. Nu uitam de sângele amestecat şi de îndeletnicirea de marinari a iniţiaţilor din Louisiana, şi nu m-ar fi mirat să aflu despre metode secrete şi ace otrăvite, la fel de vechi şi de nemiloase ca şi cripticele ritualuri şi credinţe. Legrasse şi oamenii lui, este adevărat, fuseseră cruţaţi; dar în Norvegia, un anume marinar care văzuse multe este acum mort. Nu cumva cercetările mai aprofundate ale unchiului meu, după ce obţinuse datele de la sculptor, ajunseseră la urechile unor instanţe sinistre? Cred că profesorul Angell a murit pentru că ştia prea multe, ori, poate, era pe cale să afle prea multe. Dacă şi pe mine mă aşteaptă ce-a păţit el rămâne de văzut, căci de-acum ştiu destule.

III NEBUNIA DE PE MARE

Dacă cerul ar dori vreodată să-mi facă un hatâr, atunci acela ar fi să şteargă urma oricăror consecinţe rezultate dintr-o pură întâmplare ce mi-a pus sub ochi o anumită coală răzleţită de ziar, întinsă pe un raft. Nu-i vorba de ceva întâlnit în mod firesc în peregrinările mele zilnice, căci era un număr vechi dintr-un periodic australian, *Sydney Bulletin*, din data de 18 aprilie 1925. Scăpase din vedere până şi personalului care, la vremea apariţiei acelui număr, culegea cu aviditate materiale în sprijinul cercetării unchiului meu.

O lăsasem mai moale cu investigaţiile mele asupra a ceea ce profesorul Angell numise „cultul lui Cthulhu” şi vizitam un amic cultivat din Paterson, New Jersey, custodele unui muzeu local şi un mineralog de marcă. Cercetând, într-o zi, exponatele de rezervă, stivuite unele peste altele pe rafturile dintr-o cameră din spate a muzeului, îmi căzură ochii pe ilustraţia ciudată a uneia dintre paginile ziarelor vechi întinse sub fragmentele de roci. Era numărul din *Sydney Bulletin* despre care am vorbit, căci prietenul meu avea legături în toată lumea, iar poza reprezenta parţial o figurină din piatră aproape identică cu cea găsită de Legrasse în mlaştină.

Scoţând înfrigurat pagina de ziar de sub preţioasele exponate, am citit articolul foarte atent, deşi dezamăgit de faptul că nu era mai lung. Ce sugera, totuşi, avea o relevanţă crucială pentru căutările mele stagnante şi l-am decupat cu grijă, pentru că aveam de gând să acţionez imediat. În el se puteau citi următoarele:

EPAVĂ MISTERIOASĂ GĂSITĂ PE MARE

Vigilant *soseşte cu iaht înarmat din Noua Zeelandă,*
în stare deplorabilă, tras la remorcă.

Un supravieţuitor şi un bărbat mort la bord.

Povestea unei bătălii disperate şi a mai multor pierderi de vieţi pe mare.

Marinarul rămas în viaţă refuză să dea

amănunte despre o experienţă ciudată.

Idol bizar descoperit în posesia lui. Urmează anchetă.

Cargobotul *Vigilant*, de la Morrison Co., a sosit azi-dimineaţă din Valparaiso la docul său din Portul Darling, în remorcă cu iahtul cu aburi *Alert*, de la Dunedin, Noua Zeelandă, avariat în urma bătăliilor, dar înarmat până-n dinţi, care fusese văzut la data de 12 aprilie, la 34º21´ latitudine sudică şi 152º7´ longitudine vestică, având la bord un supravieţuitor şi o

persoană decedată.

Vigilant a părăsit Valparaiso la 25 martie şi la 2 aprilie a fost deviat considerabil spre sud de pe ruta sa de o furtună deosebit de puternică şi de valuri monstruos de înalte. La 12 aprilie, epava a intrat în raza sa. Deşi părea abandonată, la bordul ei s-au găsit un supravieţuitor într-o stare de semidelir şi un bărbat care, în mod evident, decedase de mai bine de o săptămână. Cel rămas în viaţă strângea în braţe un idol oribil de piatră, de origine necunoscută, de vreo treizeci de centimetri în înălţime, despre a cărui natură autorităţile de la Universitatea din Sydney, de la Royal Society of New South Wales şi de la Muzeul Australian din College Street îşi declară într-un singur glas totala neştiinţă şi despre care supravieţuitorul susţine că l-a găsit în cabina iahtului, pe un mic altar sculptat, cu o formă obişnuită.

Acest bărbat, după ce şi-a venit în simţire, a relatat istoria extrem de ciudată a unor fapte de piraterie şi vărsări de sânge. Se numeşte Gustaf Johansen şi este un norvegian destul de inteligent. A deţinut funcţia de locotenent pe goeleta cu două catarge *Emma,* din Auckland, care a pornit spre Callao la 20 februarie, cu un echipaj format din unsprezece oameni. *Emma*, zice el, fusese întârziată şi abătută foarte mult spre sud de pe traseul ei de marea furtună de la 1 martie, iar la data de 22 a aceleiaşi luni, la 49º51´ latitudine sudică şi 128º34´ longitudine vestică, s-a ciocnit de *Alert*, condusă de o echipă bizară şi belicoasă alcătuită din Kanakas[18] şi metişi. Ordonându-i-se categoric să se întoarcă din drum, căpitanul Collins refuză; atunci ciudatul echipaj deschise focul fără cruţare şi fără nici o avertizare prealabilă asupra goeletei, cu bateria deosebit de grea a unor tunuri de bronz ce făceau parte din echipamentul navei. Marinarii de pe *Emma* ripostară, povesteşte supravieţuitorul. Deşi goeleta începea să se scufunde din cauza loviturilor primite sub apă, oamenii reuşiră să o aşeze în poziţie de-a lungul navei inamice pe care o abordară, luptând corp la corp cu sălbaticul echipaj de pe puntea iahtului. Fură siliţi să-i omoare pe toţi şi, în ciuda numărului puţin mai mare al adversarilor, reuşiră destul de uşor din cauza modului acestora de a se lupta, disperat şi dezgustător, însă destul de neîndemânatic.

Trei dintre cei de pe *Emma*, între care căpitanul Collins şi secundul Green, îşi pierdură viaţa în luptă, iar restul de opt care mai erau în viaţă, sub comanda locotenentului Johansen, trecură la explorarea iahtului capturat, continuând să înainteze în direcţia lor iniţială, pentru a vedea dacă existase vreun motiv pentru a primi ordinul de întoarcere. În ziua următoare, se pare, acostară pe o mică insulă, deşi, din câte se ştie, nu există nici una în acea regiune a oceanului. Şase dintre oameni îşi găsiră moartea pe ţărm, cu toate că Johansen este ciudat de reticent în legătură cu această parte a povestirii sale şi nu vorbeşte decât de prăbuşirea lor într-un abis stâncos. Mai târziu, se pare, el şi un tovarăş de-al lui au urcat înapoi pe iaht şi au încercat să părăsească locul, dar furtuna din 2 aprilie i-a împiedicat. Din acel moment până la salvarea lui din data de 12 a aceleiaşi luni, omul nu-şi mai aminteşte decât foarte puţin. Nici măcar nu-şi mai aduce aminte când a decedat tovarăşul său, William Briden. Moartea lui

Briden nu pare să fi survenit din vreo cauză cunoscută şi probabil că a fost rezultatul emoţiilor prea puternice ori al furtunii. Raporturile transmise prin cablu de la Dunedin relatează că *Alert* era bine cunoscut acolo ca un vas comercial ce făcea curse regulate pe insule, având o reputaţie proastă de-a lungul întregii coaste. Aparţinea unui cerc bizar de metişi, ale căror frecvente întruniri şi incursiuni nocturne în pădure stârneau multă curiozitate, şi ieşise grăbit în larg imediat după furtuna şi cutremurele de pământ de la 1 martie. Corespondentul nostru din Auckland ne informează că *Emma* şi echipajul său se bucurau de o excelentă reputaţie, iar Johansen este descris ca un om integru şi de valoare. Amiralitatea va deschide o anchetă asupra întregii chestiuni începând de mâine, în cursul căreia nu se va precupeţi nici un efort pentru a-l determina pe norvegian să vorbească mai liber decât a făcut-o până acum.

Asta era tot, împreună cu fotografia acelei figurine de coşmar, dar ce volbură de gânduri stârnise în mintea mea! Aici erau noi comori de date asupra cultului lui Cthulhu, alături de probe ce arătau că avea legături stranii atât pe mare, cât şi pe uscat. Ce motiv l-a determinat pe corcitul echipaj să ordone întoarcerea goeletei *Emma* în vreme ce navigau cu odiosul lor idol? Care era acea insulă necunoscută la ţărmul căreia şi-au găsit moartea şase oameni din echipajul *Emmei* şi faţă de care Johansen păstra secretul? Ce scosese la lumină ancheta amiralităţii şi ce se ştia despre funestul cult în Dunedin? Şi, cel mai năucitor dintre toate, ce profundă şi mai mult decât firească înlănţuire a datelor era aceea care dădea la iveală o semnificaţie malefică şi de-acum incontestabilă a variatelor turnuri luate de evenimentele notate cu atâta grijă de unchiul meu?

La 1 martie — 28 februarie potrivit liniei internaţionale de delimitare a datei pe glob — se produseseră furtuna şi cutremurul. Din Dunedin, *Alert*, cu echipajul său gălăgios, o pornea ca săgeata pe mare, ca şi cum ar fi răspuns unei chemări, iar la celălalt capăt al lumii, poeţii şi artiştii începeau să vadă în visele lor o cetate ciclopică proaspăt ieşită din mare, în vreme ce un tânăr sculptor modela în somn forma temutului Cthulhu. La 23 martie, echipajul de pe *Emma* debarca pe o insulă necunoscută, lăsând acolo şase cadavre. La aceeaşi dată, visele celor cu fire sensibilă atingeau culmi de intensitate, înnegurate de spaima urmăririi de către un monstru infam, în timp ce un arhitect îşi pierdea minţile şi un sculptor cădea deodată pradă delirului! Şi cum rămâne cu furtuna din 2 aprilie, dată la care dispărură toate visele cu privire la cetatea ieşită din mare, iar Wilcox îşi revenea nevătămat din acea febră stranie? Cum rămâne cu acele aluzii ale bătrânului Castro la Marii StrăMoşi veniţi din alte galaxii, cufundaţi acum în somn, şi despre viitoarea lor împărăţie, cu secta celor credincioşi Lor şi cu *stăpânirea Lor asupra viselor noastre*? Oare ajunsesem eu să bâjbâi pe marginea ororilor cosmice aflate dincolo de puterea umană de îndurare? Dacă aşa era, trebuie să fie vorba numai de orori ale închipuirii, căci, într-un fel sau altul, data de 2 aprilie pusese capăt oricărui monstruos pericol ce-şi începuse asaltul asupra sufletului omenesc.

În acea seară, după o zi întreagă de telegrame grăbite şi de pregătiri, mi-am luat rămas-bun de la amicul meu şi m-am suit într-un tren spre San Francisco. În mai puţin de o lună, eram în Dunedin, unde am descoperit, însă, că se ştia prea puţin despre iniţiaţii dubioasei secte care zăboviseră prin vechile taverne marinăreşti. Pegra de la ţărm era mult prea obişnuită pentru a merita vreo menţionare specială, deşi circulau unele zvonuri vagi despre o expediţie înspre interiorul uscatului pe care o întreprinseseră acei mulatri, în cursul cărora se auziseră slabe bătăi de tobă şi se observaseră flăcări roşiatice pe colinele din depărtare. În Auckland am aflat că Johansen se întorsese *cu părul lui blond albit tot* după ce fusese supus unui interogatoriu superficial şi neconcludent la Sydney. Apoi îşi vânduse casa din West Street şi plecase, însoţit de soţie, spre căminul părintesc din Oslo. Despre tulburătoarea lui experienţă nu povestise amicilor lui mai mult decât declarase dinaintea oficialităţilor din Amiralitate şi tot ce-au putut face pentru mine a fost să-mi dea adresa lui din Oslo.

După aceea, m-am dus la Sydney şi am stat zadarnic de vorbă cu marinari şi membri ai tribunalului maritim. Am văzut iahtul *Alert*, acum vândut şi utilizat în scopuri comerciale, la Circular Quay din Golful Sydney, dar n-am aflat nimic din înfăţişarea lui obişnuită. Figurina ghemuită cu cap de sepie, trup de dragon, aripi solzoase şi piedestal acoperit de hieroglife era păstrată în muzeul din Hyde Park. Am studiat-o îndelung şi foarte atent. Mi-a lăsat impresia unui obiect lucrat cu abjectă desăvârşire, dintr-un material de o bizarerie nepământeană, pe care o mai observasem şi la exemplarul mai mic al lui Legrasse. Pentru geologi, mi-a mărturisit custodele, constituia o monstruoasă enigmă. Aceştia se jurau că în lume nu exista o asemenea rocă. Apoi mi-am adus aminte, cu un fior, de ceea ce-i spusese bătrânul Castro lui Legrasse despre Marii Strămoşi primordiali, anume că „veniseră de pe alte stele şi-şi aduseseră Efigiile cu Ei”.

Cutremurat în sinea mea de o revelaţie cum nu mai cunoscusem niciodată în viaţa mea, m-am hotărât să-i fac o vizită ofiţerului Johansen, la Oslo. Navigând spre Londra, m-am reîmbarcat imediat spre capitala Norvegiei. Într-o zi de toamnă, am coborât pe cheiurile dichisite la umbra abruptei coline Egeberg. Am descoperit că locuinţa lui Johansen se afla în Vechiul Oraş al regelui Harald Hardrada, care păstrase viu numele „Oslo” în decursul tuturor veacurilor în care partea mai extinsă a localităţii purtase pseudonimul „Christiania”. Am făcut un drum scurt într-un taxi şi am ciocănit la uşa unei clădiri vechi, curate însă, cu faţadă din ghips. Inima bătea să-mi spargă pieptul. O femeie cu chip întristat şi veşmânt îndoliat îmi deschise şi mă anunţă într-o engleză poticnită, spre marea mea dezamăgire, că Gustaf Johansen nu se mai număra printre cei vii.

Nu mai apucase multe zile după întoarcerea sa, îmi povesti soţia lui, căci întâmplările de pe mare din 1925 îl covârşiseră. Nu-i destăinuise nici ei mai mult decât o făcuse în public, dar lăsase un lung manuscris — cu „probleme tehnice”, din câte zicea el — scris în limba engleză, evident pentru a o feri pe ea de pericolul unei lecturi accidentale. În cursul unei plimbări pe îngusta alee de lângă docul Gothenburg[19], a fost doborât de un

teanc de ziare aruncat de la o fereastră de pod. Doi marinari din Indiile de Est îl ajutară pe dată să se ridice în picioare, dar îşi dădu duhul înainte ca ambulanţa să ajungă până la el. Medicii nu găsiră nici o cauză precisă pentru decesul său, pe care-l puseră pe seama unor probleme de inimă şi a unei constituţii slăbite.

Am simţit atunci cum mă cuprinde o teroare cumplită, o groază ce nu mă va mai părăsi până când nu-mi voi găsi şi eu odihna, în mod „accidental" sau altfel. Convingând-o pe văduvă că aveam destulă legătură cu „problemele tehnice" ale răposatului ei soţ încât să pot pretinde cu îndreptăţire manuscrisul lui, am luat documentul cu mine şi am început să-l citesc în vaporul spre Londra. Era un text simplu, scris dezlânat — strădania unui marinar naiv de a aşterne pe hârtie un jurnal *post-factum* — în care se lupta să-şi amintească zi de zi acel ultim şi cumplit voiaj. Nu sunt în stare să-l transcriu cuvânt cu cuvânt, în toată redundanţa şi neclaritatea lui, dar am să-i redau esenţa, îndeajuns încât să arăt de ce sunetul valurilor, spărgându-se de pereţii vasului, deveni pentru mine atât de insuportabil, încât mi-am înfundat urechile cu vată.

Johansen, slavă Domnului, nu ştia chiar tot, deşi a văzut cu ochii lui cetatea şi Arătarea, dar eu nu voi mai putea să dorm liniştit când mă gândesc la ororile ce ne pândesc neîncetat dincolo de fiinţă, în timp şi în spaţiu, la acele blasfemii păgâne venite din constelaţii străvechi care visează pe fundul mării, cunoscute şi adorate de un cult de coşmar, ai cărui iniţiaţi abia aşteaptă să le dea drumul prin lume, în clipa în care un alt cutremur le va ridica din nou din adâncul mărilor monstruoasa lor cetate din piatră.

Periplul lui Johansen începuse întocmi cum raportase el în faţa Amiralităţii. *Emma,* navigând în balast, părăsise Aucklandul la 20 februarie şi înfruntase întreaga forţă a acelei furtuni cauzate de cutremur, care trebuie să fi scos din străfundurile mării ororile ce vizitară visele atâtor oameni. Din nou sub control, nava înainta destul de mult când îi tăie calea *Alert,* la 22 martie, şi mi-am dat seama de regretul ofiţerului când aşternuse pe hârtie bombardarea şi scufundarea ei. Despre oacheşii sectanţi de pe *Alert* vorbeşte cu foarte mare groază. Erau atât de abominabili, încât stârpirea lor îi păruse aproape o datorie, iar Johansen arată o uimire ingenuă faţă de acuzaţia de cruzime adusă echipajului său în decursul anchetei judiciare. Apoi, înaintând pe valuri, sub comanda lui, mânaţi de curiozitatea stârnită de iahtul lor capturat, marinarii zăriră un mare pilastru de piatră ieşind din mare, iar la 47º9´ latitudine sudică şi 126º43´ longitudine vestică, întâlniră o faleză pe care se înălţau clădiri ciclopice, acoperite cu un amestec de mâl, nămol şi alge, întruparea supremei terori pe pământ — nici mai mult, nici mai puţin decât cadaverica cetate de coşmar R'lyeh, clădită cu nenumărate ere în urmă, cu mult înainte de istoria omenirii, de către siluetele imense şi odioase care se pogorâseră din galaxiile îndepărtate. Acolo zăcea marele Cthulhu, cu hoardele lui, ascuns în criptele verzui şi vâscoase, transmiţându-şi în sfârşit, după cicluri pierdute în negura vremurilor, gândurile ce răspândeau spaima în visele celor

sensibili şi îi chemau imperios pe „drept-credincioşi” să vină în pelerinajul eliberării şi al restaurării domniei sale. La toate acestea, Johansen nu se aşteptase, dar Dumnezeu ştie că, în curând, avea să vadă destule!

Presupun că, de fapt, ieşise din valuri o singură creastă de munte, hidoasa citadelă încununată de monolitul unde era îngropat marele Cthulhu. Când mă gândesc la *tot* ce se cloceşte în acel mormânt, îmi vine să-mi pun pe dată capăt zilelor. Johansen şi oamenii lui se înspăimântară la vederea măreţiei cosmice a acestui Babilon înnămolit al unor demoni străvechi, şi trebuie să fi ghicit şi singuri că nu aparţinea în nici un fel acestei planete. Groaza lor faţă de dimensiunile incredibile ale blocurilor de piatră verzuie, faţă de înălţimea ameţitoare a marelui monolit gravat, faţă de asemănarea stupefiantă a colosalelor statui şi basoreliefuri cu bizara figurină descoperită pe altarul de la bordul vasului *Alert*, apare tulburător de intensă în fiecare rând al descrierii speriatului ofiţer.

Fără să ştie nimic despre futurism, Johansen ajungea la ceva care aducea foarte mult cu acest curent de gândire atunci când povestea despre oraş; căci, în loc să descrie vreo structură arhitectonică sau clădire obişnuită, el se limitează numai la impresii vagi de unghiuri vaste şi suprafeţe de piatră, mult prea mari ca să aparţină vreunei construcţii de pe acest pământ, şi la spurcate figurine şi hieroglife oribile. Am să amintesc aici digresiunea lui despre *unghiuri*, căci trimite la ceva ce zisese Wilcox în privinţa cumplitelor sale vise, anume că *geometria* aşezării ca de vis pe care o zărise era imposibilă, neeuclidiană, sugerând sfere şi dimensiuni necunoscute nouă. Iată că un marinar fără carte simţise acelaşi lucru în timp ce îmbrăţişa cu privirea înfricoşătoarea realitate.

Johansen şi oamenii lui puseră piciorul pe un mal povârnit şi noroios al acestui monstruos Acropole. Se căţărară alunecând pe titanicele blocuri nămoloase, ce nu puteau constitui o scară pentru muritori. Însuşi soarele de pe cer părea distorsionat când era privit prin miasmele polarizante ce ieşeau din toată acea perversiune încă mustind de apa mării. Un amestec de pericol şi suspans se furişa pândind din acele unghiuri de neconceput ale pietrelor cioplite, unde la a doua privire vedeai concavitate, după ce la prima nu zăreai decât convexitate.

Groaza puse stăpânire pe exploratori, înainte să zărească şi altceva în afară de piatră, de nămol şi de alge. Fiecare dintre ei ar fi dorit s-o ia la fugă, dacă n-ar fi fost teama de a fi dispreţuit de ceilalţi, şi căutară mai mult în silă — şi în van, după cum se dovedi — vreun suvenir pe care să-l ia cu ei acasă.

Rodriguez, portughezul, a fost cel care se căţără pe monolit şi le strigă celorlalţi ce găsise. Îl urmară şi ei. Se uitară plini de curiozitate la imensa poartă sculptată cu de-acum bine cunoscutul basorelief al dragonului-sepie. Era, din câte scria Johansen, ca o uşă mare de hambar. Cu toţii presupuseră că era vorba de o intrare, din cauza pragului ornat, a pridvorului şi a usciorilor, deşi nu se putură decide dacă era culcată, ca un chepeng, sau era oblică, precum o uşă de pivniţă. Aşa cum ar fi spus Wilcox, geometria aşezării friza imposibilul. Nu puteai fi sigur dacă marea şi

pământul erau orizontale, şi de aici poziţia relativă a oricărui lucru din jur părea fantasmagoric de variabilă.

Briden împinse piatra din mai multe locuri fără nici un rezultat. Apoi Donovan îşi plimbă delicat degetele de-a lungul marginii ei, apăsând în fiecare punct în parte. El se căţără la nesfârşit de-a lungul grotescului monument în piatră — s-ar putea numi căţărare dacă arhitectura nu era cumva pe orizontală — iar oamenii se întrebară cum de putea exista în Univers o poartă atât de imensă. După aceea, foarte uşor şi încet, la un colţ, uriaşul panou începu să se deschidă în interior. Observară că se ţinea în cumpănă. Donovan alunecă sau se propulsă cumva în jos, sau în lungimea usciorului, după care se reîntoarse la camarazii lui. Toată lumea urmări din priviri ciudata deschidere a monstruosului portal sculptat. În strania fantezie de distorsiuni prismatice, acesta se mişca pe diagonală, într-un chip cu totul ieşit din comun, aşa încât părea să încalce toate legile materiei şi ale perspectivei.

Deschizătura se căsca într-o beznă de catran, aproape materială. Acea întunecime era, într-adevăr, o *trăsătură benefică*, pentru că ascundea vederii acele părţi ale pereţilor interiori între care firesc ar fi fost să pătrundă lumina, şi ţâşni din deschizătură ca un fum din temniţa ei pierdută-n negura veacurilor, acoperind vizibil soarele, pe măsură ce se înălţa în văzduhul încovoiat şi parcă zbârcit, fluturându-şi aripile membranoase. Duhoarea slobozită de noile hăuri deschise era insuportabilă şi, într-un târziu, lui Hawkins, cel cu urechile ciulite, i se păru că aude un clipocit ce venea de jos. Toată lumea asculta în tăcere, pe când Arătarea Se înfăţişă îmbăloşată privirilor, strecurându-se pe dibuite, în imensitatea Sa gelatinoasă şi verzuie, peste pragul cufundat în întuneric în aerul infectat de afară al acelei otrăvite cetăţi a demenţei.

Mâna bietului Johansen abia putea să mai aştearnă toate aceste lucruri pe hârtie. Dintre cei şase care nu mai ajunseră niciodată la navă, doi, crede el, s-au stins de groază în acea clipă blestemată. Arătarea nu se poate descrie — nu există cuvinte pentru asemenea abisuri de nebunie atavică şi isterică, pentru asemenea contradicţii enigmatice în întreaga materie, în forţele naturii şi în ordinea cosmică. Un munte păşea sau se poticnea. Dumnezeule mare! Nici nu era de mirare că la celălalt capăt al lumii un mare arhitect îşi pierdea minţile, iar bietul Wilcox delira cuprins de febră în acel moment de telepatie! Modelul idolilor sculptaţi în piatră, progenitura verde şi cleioasă a stelelor, se trezise ca să-şi ceară dreptul. Astrele îşi reluaseră poziţiile favorabile ei. Acolo unde o congregaţie străveche eşuase în planurile ei, o mână de marinari ignoranţi reuşiseră dintr-o întâmplare. După miliarde de ani, marele Cthulhu era liber din nou, cu un chef nemăsurat de desfrâu.

Trei oameni dispărură în ghearele flasce, înainte ca cineva să facă vreo mişcare. Dumnezeu să-i odihnească în pace, dacă există aşa ceva în Univers! Erau Donovan, Guerrera şi Ångstrom. Parker alunecă, în vreme ce ceilalţi trei se afundau cu înfrigurare în nemărginitele întinderi de rocă verzuie, grăbindu-se să ajungă la vas, iar Johansen se jură că s-a trezit

absorbit într-un unghi al acelor clădiri care n-ar fi trebuit să se afle acolo, un unghi care era ascuţit, dar avea toate caracteristicile unuia obtuz. Aşa încât numai Briden şi Johansen ajunseră la barcă şi vâsliră disperaţi către *Alert*, în vreme ce monstruozitatea înaltă cât un munte bătea din aripi, plonjând de pe stâncile vâscoase şi şovăia bălăcindu-se la marginea apei.

Aburul din motoare nu coborâse cu totul, în ciuda debarcării tuturor marinarilor la mal, şi nu le trebuiră decât câteva clipe de pregătiri intense şi de curse în sus şi în jos de la cârmă la motoare şi înapoi pentru a face ca *Alert* să pornească cu toate pânzele în vânt. Lent, în mijlocul distorsionatelor orori ale acelor indescriptibile privelişti, începu să spintece funestele unde, în vreme ce de pe zidăria acelui ţărm sepulcral ce nu aparţinea pământului, gigantica Arătare venită din alte constelaţii bolborosea şi saliva ca Polifem blestemând corabia în care fugea Odiseu. Apoi, mai îndrăzneţ decât ciclopii din legende, marele Cthulhu se afundă soios în apă şi începu să-i urmărească, iscând gigantice valuri ce le loveau vasul cu o forţă de magnitudine cosmică. Briden se uită înapoi şi îşi pierdu minţile, râzând strident, şi continuă să hohotească la răstimpuri, până când îşi găsi moartea într-o noapte, în cabina lui, în vreme ce Johansen rătăcea în delir.

Dar ofiţerul nu cedase încă. Ştiind că Arătarea ar fi putut cu siguranţă să-i ajungă din urmă până când presiunea aburului se ridica îndeajuns pentru ca motoarele să funcţioneze din plin, făcu o alegere disperată. Lăsând motoarele la viteză maximă, se repezi pe punte cu iuţeala fulgerului şi învârti cârma în sens contrar. Se iscă o vâltoare uriaşă şi înspumată în oceanul puturos şi, pe măsură ce presiunea creştea şi tot creştea, bravul norvegian îşi îndreptă nava înspre monstrul gelatinos pornit în urmărirea lui, ce se ridica deasupra spumei murdare precum pupa unui galion drăcesc. Odiosul cap de sepie, cu tentaculele zvârcolindu-i-se, ajunse până aproape de bompresul trainicului iaht, însă Johansen gonea înainte cu toată forţa. Se iscă o plesnire ca de băşică spartă, o împroşcare mocirloasă ca despicarea unui peşte-lună, o duhoare ca dintr-o mie de morminte deschise şi un zgomot pe care condeiul se abţine să-l mai descrie în cuvinte. Preţ de o clipă, vasul a fost învăluit de un nor verzui, orbitor şi coroziv, după care nu mai rămase decât un clocot otrăvitor la pupa, unde — Dumnezeule mare! — fărâmele împrăştiate ale acelei progenituri fără nume se *reîmbinau* în oribila lor formă iniţială, în vreme ce distanţa dintre ea şi *Alert* creştea cu fiecare secundă, pe măsură ce iahtul prindea viteză, cu motoarele la putere maximă.

Asta a fost tot. După aceea Johansen se gândi mult la idol în cabină şi făcu rost de câte ceva de-ale gurii pentru sine şi pentru maniacul de lângă el care râdea întruna. După prima lansare îndrăzneaţă la apă, nu mai avu inima să ţină cârma în mână, căci şocul îl mai înmuiase. Apoi veni furtuna din 2 aprilie şi luciditatea lui se înnegură. Există o senzaţie de descindere spectrală prin vârtejurile lichide ale Infinitului, de raiduri ameţitoare prin universuri rotitoare pe coada unei comete, de isterice scufundări din străfundurile iadului în lună şi din lună înapoi în hăurile infernului, toate

acestea prinzând viaţă graţie unui cor de hohote homerice ale străbunilor zei histrionici şi ale zeflemitorilor draci verzui cu aripi de liliac din Tartar.

Din acel vis se trezi în clipa salvării — *Vigilant*, tribunalul Amiralităţii, străzile din Dunedin şi îndelungatul voiaj înapoi spre casă, către bătrânul conac de lângă Egeberg. Nu putea să povestească nimic — lumea o să-l creadă nebun. Avea să pună pe hârtie tot ce ştia, însă soţia lui nici nu trebuia să bănuiască măcar ceva. Moartea avea să-i fie alinare dacă îi putea şterge fără urmă amintirile.

Asta conţinea documentul pe care l-am citit şi pe care acum l-am aşezat în cutia de tablă, lângă basorelief şi hârtiile profesorului Angell. Împreună cu ele va fi păstrată şi consemnarea mea — această probă a sănătăţii mele mintale, care sintetizează ceea ce sper să nu mai fie pus cap la cap vreodată. Am privit tot ceea ce Universul are mai oribil şi până şi cerul primăverii şi florile verii vor constitui pentru mine de-a pururi otrăvuri. Dar nu prea cred că voi mai avea zile. Cum s-a dus unchiul meu, cum s-a dus şi bietul Johansen, aşa mă voi duce şi eu. Ştiu prea mult, iar cultul încă mai există.

Şi Cthulhu mai există, presupun, adăpostit din nou în acel abis stâncos care l-a oblăduit din vremea în care soarele abia se năştea. Cetatea sa blestemată s-a scufundat încă o dată în mare, căci *Vigilant* a plutit peste acea întindere după furtuna din aprilie. Însă preoţii săi păgânteni încă răcnesc, se prind în joc şi varsă sânge în jurul unor monoliţi ce poartă idoli în vârf, prin locuri singuratice. Cred că-n clipa scufundării se afla deja la adăpostul hăului său tenebros, altfel lumea întreagă ar urla, cuprinsă de groază. Cine ştie ce ne mai aşteaptă? Ce s-a ridicat la suprafaţă se poate scufunda iar, şi ce e scufundat se poate ridica din nou la suprafaţă. Hidoşenia stă la pândă şi visează în adâncuri, iar putreziciunea se întinde peste trecătoarele oraşe ale oamenilor. Va veni o vreme… dar nu trebuie şi nu pot să mă mai gândesc! Aş dori să vă rog doar atât — în cazul în care nu voi supravieţui acestui manuscris, executorii mei testamentari să aibă prudenţa să nu-l lase să mai fie citit de nimeni altcineva.

[9]Scriitor britanic (1869–1951), care a avut o influenţă substanţială asupra lui Lovecraft, acesta din urmă considerând deosebit de stimulativă viziunea cosmică a lui Blackwood. Citatul de mai sus este din *The Centaur* (1911), capitolul 10, şi cuprinde întreaga esenţă a filosofiei mistice a lui Blackwood.

[10]În religia eschimoşilor este de fapt vorba de *angakok*, sau de vrăjitor, mijlocitorul între *inua,* sau forţele supranaturale, şi oameni, posedând un har special, de *angakoonek*, şi anume starea de „a fi un angakok”, la care a ajuns cu ajutorul spiritelor de pază, numite *tornat*, care, la rândul lor, sunt guvernate de *tornarsuk*, zeitatea sau demonul suprem ce domneşte peste toate. Autorul a preluat informaţia din *Encyclopaedia Britannica*, ediţia a noua, şi a făcut unele greşeli de ortografie.

[11]Pierre Le Moyne d’Iberville (1661–1706), explorator franco-canadian care a explorat gurile fluviului Mississippi, construind câteva forturi în sudul Louisianei de astăzi (n.red.).

[12]René Robert Cavelier, Sieur de La Salle (1643–1687), explorator francez care a străbătut tot bazinul fluviului Mississippi până în Golful Mexic (n.red.)

[13]Sidney H. Sime (1867–1941), pictor şi ilustrator de carte britanic (n.red.).

[14]Anthony Angarola (1893–1929), ilustrator de carte american (n.red.)

[15]Localitate reală în Arabia, dar lui Lorecraft este Coranul, unde se spune că Irem, „cetatea pilaţtilor”, după anihilarea locuitorilor ei, nu se arată decât în rare ocazii ochilor acelor drumeţi pe care Allah din cer îi găseşte pe placul Lui. Pentru ceilalţi muritori de rând rămâne pe de-a-ntregul invizibilă.

[16]Arthur Machen (1863–1947), scriitor galez de ficţiune fantasy şi horror (n. red.).

[17]Clark Ashton Smith (1893–1961), poet, sculptor, pictor şi autor de povestiri SF şi horror, bun prieten cu Lovecraft (n. red.).

[18]Mai corect *Kanaks*, numele nativilor melanezieni din insula Noua Caledonie.

[19]Mai curând, Göteborg, principalul port maritim al Norvegiei, la aproximativ 130 de kilometri sud-est de Oslo.

Culoarea din afara spaţiului

La vest de Arkham, dealurile se înalţă sălbatice, iar văile sunt acoperite de codri adânci ce n-au cunoscut tăişul securii. Prin viroage înguste şi întunecate, copacii se povârnesc în răsuciri fantastice, iar pârâiaşele subţiri se strecoară fără să iasă vreodată la lumina soarelui. Pe pantele mai line se găsesc gospodării vechi, din piatră, cu colibe chircite, acoperite de muşchi, închizând pe vecie în ele tainele bătrânei Noii Anglii, la adăpostul marilor stânci. Dar toate acestea sunt pustii acum, iar pe acoperişurile joase, olandeze, se prăbuşesc coşurile largi şi marginile lor acoperite de olane atârnă periculos sub ele.

Vechii locuitori au plecat de mult, iar străinilor nu le place să locuiască acolo. Au încercat canadieni de limbă franceză, italieni, polonezi, care au plecat precum au venit, nu atât din cauza a ceea ce se poate vedea, auzi, sau atinge, ci datorită unei năluci. Locul dăunează închipuirilor şi nu aduce vise odihnitoare pe timp de noapte. Acest lucru trebuie să-i ţină pe venetici departe, căci bătrânul Ammi Pierce nu le-a vorbit niciodată despre ce-şi aminteşte din zilele stranii. Ammi, a cărui minte nu mai este de ani de zile tocmai întreagă, este singurul rămas pe aceste meleaguri care să-şi mai aducă aminte de zilele stranii. Şi îndrăzneşte s-o facă, deoarece casa lui este atât de aproape de câmpurile deschise şi de cărările bătute din jurul oraşului Arkham.

Era odată o potecă ce traversa colinele şi văile, care trecea drept pe unde se întinde acum bărăganul pârjolit, însă lumea n-o mai foloseşte. S-a construit un drum nou, şerpuind departe, spre sud. Urmele celui vechi încă se mai găsesc printre buruienile sălbăticiei reînstăpânite, iar unele dintre ele vor mai dăinui, fără îndoială, chiar şi după ce jumătate dintre vâlcele vor fi înghiţite de apele noului lac de acumulare. Apoi, codrii întunecaţi vor fi tăiaţi, iar bărăganul pârjolit va fi scufundat adânc sub undele albastre pe a căror suprafaţă se va oglindi cerul, clipocind în lumina soarelui. Iar secretele zilelor stranii vor fi îngropate pentru vecie, aidoma tainicelor comori ale bătrânului ocean şi aidoma tuturor misterelor de la începuturile lumii.

Când am bătut acele văi şi coline pentru a supraveghea munca la noul lac de acumulare, mi s-a spus că locul era malefic. Mi-au zis acelaşi lucru şi în Arkham. Dat fiind că este un oraş vechi, plin de legende vrăjitoreşti, am crezut că funestul trebuie să fie ceva despre care bunicii au tot şoptit de veacuri la urechile nepoţilor. Numele de „bărăgan pârjolit” mi se părea foarte ciudat şi teatral. M-am întrebat cum intrase în folclorul unor puritani. Apoi am văzut cu propriii mei ochi umbra acelei încurcături de viroage şi povârnişuri de la apus. Am încetat să-mi mai pun alte întrebări în afara celor privitoare la misterul încă mai bătrân ascuns în el. Era dimineaţă când l-am văzut prima oară, însă umbra sălăşluieşte mereu prin părţile acelea. Arborii au crescut prea groşi, iar trunchiurile lor erau prea mari pentru orice pădure sănătoasă din Noua Anglie. Domnea o tăcere mult prea grea pe cărările umbrite dintre ei, iar solul era prea înmuiat de muşchiul umed şi de straturile de putregai, peste care trecuseră ani fără număr.

În spaţiile deschise, mai ales de-a lungul vechii poteci, se găseau mici gospodării aşezate pe coasta dealurilor. Uneori, toate clădirile mai stăteau în picioare, alteori, numai una sau două, iar în unele cazuri nu mai rămăsese din ele decât un horn singuratic sau o pivniţă care se astupa repede. Buruieni şi mărăcini se găseau din abundenţă, iar jivinele se furişau, foşnind, prin iarbă. Un aer de neastâmpăr şi de apăsare învăluia totul, o notă de ireal şi de grotesc, ca şi cum vreun element crucial de perspectivă sau de *chiaroscuro* se aşezase anapoda. Nu mă mai mira că străinii nu doriseră să rămână, căci nu era o regiune unde să poţi dormi liniştit noaptea. Aducea prea mult cu un peisaj de Salvator Rosa, semăna prea tare cu o gravură interzisă dintr-o poveste gotică de groază.

Însă până şi această privelişte nu era chiar atât de îngrozitoare în comparaţie cu bărăganul pârjolit. Mi-am dat seama — din momentul în care îmi căzu sub ochi, pe fundul unei văi largi — că nici o altă denumire nu se putea potrivi mai bine unui asemenea lucru, şi nimic nu putea să fie într-atât pe măsura numelui său, de parcă poetul[20] ar fi plăsmuit acea sintagmă după ce tocmai întâlnise acest colţ de lume. Trebuie să fie, gândeam eu în timp ce-l priveam, efectul vreunui incendiu. Dar de ce n-a mai crescut nimic pe aria acestor cinci pogoane de pustiu cenuşiu ce se întindea sub cerul liber ca un petic uriaş, mâncat de acizi, în mijlocul codrilor şi al câmpurilor roditoare? Se aşternea, în mare parte, la nord de vechea potecă, dar intra puţin şi în partea cealaltă. Mă cuprinse o bizară repulsie faţă de perspectiva apropierii, lucru pe care l-am făcut într-un târziu numai pentru că treburile mele mă mânau să trec pe acolo şi prin împrejurimi. Nu se găsea nici un soi de vegetaţie pe acea întindere largă, ci numai un strat cenuşiu, fin, de pulbere sau de cenuşă, ce nu părea să fi fost vreodată spulberată în bătaia vântului. În preajma lui, arborii erau bolnavi şi piperniciţi, multe cioturi uscate se ridicau sau zăceau putrezind la margine. Trecând în grabă pe acolo, am zărit în dreapta cărămizile şi pietrele împrăştiate ale unui vechi horn şi ale unei pivniţe, în apropiere de gura neagră, căscată, a unui puţ părăsit, ai cărui vapori stătuţi se prindeau în jocuri bizare cu razele soarelui. Până şi întunecoasa pădure întinsă ce urca pe coama dealului şi dincolo de el părea mai îmbietoare, aşa încât nu m-au mai mirat şoaptele speriate ale celor din Arkham. Nu mai exista nici o altă locuinţă sau ruină prin vecinătate, chiar şi în zilele de altădată locul trebuie să fi fost izolat şi îndepărtat. Iar în lumina asfinţitului, temându-mă să rămân peste noapte în acel spaţiu de rău augur, m-am întors înapoi în oraş, ocolind pe drumul şerpuitor de la sud. Mă încerca o vagă dorinţă ca norii să se adune, căci mi se strecurase în suflet o ciudată sfială faţă de adâncimile hăurilor cereşti de deasupra.

Seara, i-am iscodit pe bătrânii din Arkham în legătură cu bărăganul pârjolit şi ce se înţelegea prin sintagma „zilele stranii” pe care atâţia le murmurau evaziv. N-am putut obţine, totuşi, răspunsuri credibile, cu excepţia faptului că misterul era de dată mult mai recentă decât mă aşteptam. Nu era defel o chestiune ce ţinea de vechile legende, ci un fenomen ivit în timpul vieţii interlocutorilor mei. Se petrecuse prin anii ’80.

O familie dispăruse ori fusese omorâtă. Cei care relatau nu erau prea exacţi şi, pentru că îmi tot repetau să nu iau aminte la aiuritele poveşti ale bătrânului Ammi Pierce, l-am căutat în dimineaţa următoare, auzind că trăia singur în vechea colibă şubredă, unde copacii încep să se îndesească. Era un loc înspăimântător de arhaic şi începuse să răspândească mirosul uşor fetid al locuinţelor care au dăinuit prea multă vreme. Numai după nenumărate ciocănituri în uşă l-am putut urni pe moşneag. Când a apărut în prag, cu paşi târşâiţi, mi-am dat seama că nu era deloc bucuros să mă vadă. Nu era chiar atât de plăpând pe cât mă aşteptasem, însă ochii lui priveau în jos într-un fel curios, iar îmbrăcămintea neîngrijită şi barba albă îl făceau să pară foarte bătrân şi obosit. Neştiind cum putea fi cel mai bine îmboldit să-şi depene poveştile, am pretins că venisem într-o chestiune de afaceri, i-am vorbit despre sarcina mea de supraveghere, punându-i întrebări vagi în legătură cu ţinutul. Era mult mai inteligent şi mai cultivat decât crezusem la început şi, până să mă trezesc eu, se prinse despre ce era vorba, la fel ca oricare alt om cu care stătusem de vorbă în Arkham. Nu era ca alţi ţărani pe care îi cunoscusem prin părţile unde avea să fie lacul de acumulare. De la el n-am auzit proteste pentru hectarele de codru vechi şi de gospodării care aveau să dispară sub ape, deşi poate că s-ar fi plâns şi el dacă locuinţa lui nu s-ar fi aflat dincolo de hotarele viitorului lac. El nu arătă decât uşurare în faţa sumbrului destin al umbritelor văi pe care le cutreierase toată viaţa. Stăteau mai bine sub ape acum, de la zilele stranii încoace. Şi cu această introducere, glasul său răguşit pieri, în vreme ce trupul i se apleca în faţă, iar degetul arătător de la mâna lui dreaptă se ridică tremurător şi impresionant.

Abia atunci am început să-l aud povestind. Pe măsură ce vocea îi hârâia în şoaptă, urmând firul dezlânat al amintirilor sale, mă mai scutura din când în când câte un fior, în ciuda zilei de vară. Adesea trebuia să-l întorc pe vorbitor din digresiunile sale, să pun cap la cap opiniile ştiinţifice pe care le repeta ca un papagal — scoţându-le din vagile amintiri lăsate de discuţiile unor profesori — sau să astup golurile povestirii când nu mai avea nici logică, nici continuitate. Când isprăvi, nu mă mai mira că îi lipsea o doagă, ori că lumea din Arkham nu discuta prea mult despre bărăganul pârjolit. M-am grăbit să mă întorc la hotel până-n amurg, nedorind să apuc să văd aprinzându-se stelele pe cerul nopţii, iar a doua zi m-am întors la Boston ca să-mi dau demisia. Nu mă mai puteam întoarce iar în întunecosul haos de codri bătrâni şi povârnişuri, ori să mai văd a doua oară acel cenuşiu bărăgan pârjolit, unde puţul cel negru se căsca adânc lângă pietrele şi cărămizile prăvălite. Lacul de acumulare avea să fie terminat cât de curând şi toate acele taine vechi aveau să fie îngropate odată pentru totdeauna sub ape. Dar nici măcar atunci nu cred că-mi va plăcea să străbat acel ţinut pe timpul nopţii, în nici un caz la ora când sinistrele astre se văd pe cerul liber. Nimeni şi nimic nu mă va putea convinge să beau noua apă a oraşului Arkham.

Totul a început, zicea bătrânul Ammi, cu meteoritul. Înainte de asta nu se mai iviseră nici un fel de legende macabre de la vânătoarea de vrăjitoare

încoace, ba chiar şi la acea epocă aceşti codri nu erau temuţi nici pe jumătate faţă de micuţa insulă din Miskatonic unde diavolul îşi ţinea curtea lângă un curios altar de piatră, mai vechi decât indienii. Acestea nu erau păduri bântuite, iar fantasticul lor crepuscul nu trezise nicicând groaza înainte de zilele stranii. După aceea veniseră norul alb pe la amiază, şirul de explozii în aer şi coloana de fum din valea ce se întindea departe în pădure. În faptul nopţii, întregul Arkham auzi uriaşul bolovan căzând din cer şi afundându-se în pământ lângă puţul gospodăriei lui Nahum Gardner. Aceea fusese casa din locul în care avea să fie bărăganul pârjolit — clădirea albă, curată ca un pahar de cristal, a lui Nahum Gardner, în mijlocul grădinilor şi livezilor sale roditoare.

Nahum venise la oraş să le vorbească celor de acolo despre piatră şi trecuse, în drumul său, pe la casa lui Ammi Pierce. Pe atunci, Ammi avea patruzeci de ani. Toate lucrurile ieşite din comun i se întipăriră foarte bine în minte. El şi soţia lui plecară însoţiţi de trei profesori de la Universitatea Miskatonic, care se grăbiră, în dimineaţa următoare, să vadă cu ochii lor bizarul vizitator din spaţiul interstelar, ineditul fenomen, mirându-se de ce Nahum spusese cu o zi înainte că era atât de mare. Se micşorase, îi lămurise fermierul, arătând cu degetul movila mare, cafenie, de deasupra şanţului din pământ şi iarba carbonizată de lângă buza vechiului puţ, în curtea din faţă, dar savanţii îi răspunseră că pietrele nu se micşorează. Continua să fie la fel de fierbinte, iar Nahum preciză că licărise uşor în timpul nopţii. Profesorii o încercară cu un ciocan şi găsiră că era neobişnuit de moale. Era, într-adevăr, atât de moale, încât aproape că părea din plastic, şi mai mult scobiră decât ciobiră un eşantion pe care să-l ia cu ei pentru experimente ulterioare. Îl purtară într-o veche vadră pe care o luară din bucătăria lui Nahum, căci până şi bucăţica aceea nu se răcea defel. Pe drumul de întoarcere, ei se opriră acasă la Ammi ca să se odihnească şi îi părură îngânduraţi când doamna Pierce le atrase atenţia că mostra se micşora tot mai tare, arzând fundul căldării. Într-adevăr, nu era prea mare, dar poate că luaseră mai puţin decât crezuseră.

În ziua următoare (toate acestea se petreceau în iunie ’82), profesorii veniră iar în grup, extrem de tulburaţi. Când se opriră la Ammi, îi povestiră ce manifestări ieşite din comun avusese mostra şi cum dispăruse cu totul când au pus-o într-un pahar din sticlă. Paharul se evaporase şi el, iar savanţii discutară despre ciudata afinitate a rocii pentru silicon. Se comportase de-a dreptul incredibil în acel laborator foarte bine dotat, fără să aibă nici o reacţie şi fără să elibereze gaze la încălzirea ei pe un foc de cărbuni, luând valori absolut negative în perla de borax şi dovedindu-se curând total nevolatilă la orice temperatură posibilă, chiar şi la aceea a suflantei pentru gaz detonant. Pe o nicovală se arătă teribil de maleabilă, iar la întuneric luminozitatea sa era foarte pregnantă. Refuzând cu obstinaţie să se răcească, provocă o mare tulburare în întregul colegiu. Iar când, expusă la temperaturi înalte dinaintea unui spectroscop, propagă fascicule de raze de culori necunoscute spectrului ştiut, se înteţiră şi mai mult discuţiile despre elemente noi, proprietăţi optice bizare şi alte lucruri de

care oamenii de ştiinţă nedumeriţi sunt obişnuiţi să vorbească atunci când dau de fenomene ieşite din comun.

Fierbinte cum era, au combinat-o într-un creuzet cu toţi reactivii necesari. Apa n-a avut nici un efect. Acidul clorhidric, la fel. Acidul nitric, ba chiar şi apa tare, au scos numai un sfârâit şi s-au împrăştiat în formă de stropi pe suprafaţa toridei sale invulnerabilităţi. Ammi întâmpina dificultăţi ca să-şi amintească toate aceste chestiuni, dar recunoscu unii solvenţi pe care eu i-am menţionat în ordinea obişnuită a utilizării lor. Au mai fost amoniacul şi soda caustică, alcoolul şi eterul, greţoasa disulfură de carbon şi o duzină de alţi agenţi chimici, însă, deşi greutatea i se micşora tot mai mult odată cu trecerea timpului, iar fragmentul lăsa impresia de uşoară răcire, nu se observă nici o schimbare în solvenţi care să arate că-i atacaseră substanţa într-un fel sau altul. Era un metal totuşi, fără îndoială. Era magnetică şi, după imersiunea sa în solvenţi acizi, păru să prezinte uşoare urme din structurile Widmannstätten găsite în fierul meteoritic. Când răcirea deveni considerabilă, experimentele continuară în sticlă. Tocmai într-un asemenea pahar de laborator lăsară toate fărâmele care mai rămăseseră din mostra iniţială în decursul lucrărilor de laborator. În dimineaţa următoare, atât pilitura cât şi paharul dispăruseră fără urmă. Numai o pată de arsură mai marca locul de pe raftul de lemn unde stătuseră.

Toate acestea i le povestiră profesorii lui Ammi când se opriră din nou la el acasă, şi încă o dată Ammi îi însoţi ca să mai vadă mesagerul din piatră venit din alte constelaţii, deşi de această dată soţia lui nu mai veni cu el. De-acum se micşorase cu siguranţă, şi până şi riguroşii profesori nu se mai putură îndoi de adevărul a ceea ce vedeau cu propriii ochi. De jur împrejurul cafeniului bulgăre de lângă puţ care se tot micşora, era spaţiu gol, în afară de locul în care ţărâna acoperise groapa. De unde măsurase peste doi metri în lăţime cu o zi înainte, acum abia dacă mai ajungea la un metru şi jumătate. Mai era încă fierbinte, iar savanţii îi studiară curioşi suprafaţa, în timp ce mai detaşau o altă mostră, însă mai mare, cu dalta şi ciocanul. De data aceasta scobiră mai adânc. Pe când desprindeau noul eşantion, observară că miezul acelui obiect nu era tocmai omogen.

Dezveliseră ceea ce părea a fi suprafaţa unei bile colorate, afundate în acea substanţă. Culoarea, ce aducea cu unele dintre fasciculele straniului spectru al meteoritului, era aproape indescriptibilă şi doar prin analogie puteau s-o numească până la urmă „culoare”. Textura îi era lucioasă, iar la atingere promitea să fie atât casabilă, cât şi goală pe dinăuntru. Unul dintre profesori îi dădu o lovitură de ciocan abilă, iar bila se sparse cu un mic pocnet nervos. Nu ieşi nimic din ea şi dispăru fără urmă odată ce a fost străpunsă. Rămase doar un spaţiu gol, rotund, de vreo opt centimetri lăţime, şi toţi crezură că probabil aveau să mai găsească şi altele pe măsură ce substanţa care le acoperea avea să se disipeze.

Toate ipotezele erau inutile. Aşadar, după o încercare zadarnică de a descoperi alte bile prin perforare, cercetătorii plecară iar cu noul lor eşantion — care, în condiţii de laborator, se dovedi la fel de uimitor ca şi

predecesorul său. Pe lângă faptul că avea aproape consistenţa plasticului, se caracteriza printr-o temperatură ridicată, magnetism şi o uşoară luminozitate, se răcea puţin sub acţiunea acizilor tari, poseda un spectru necunoscut, se evapora la aer şi ataca silicaţii cu rezultatul unei distrugeri reciproce, nu prezenta nici un fel de trăsături prin care să poată fi identificat ca element al tabelului periodic al lui Mendeleev, iar la sfârşitul experimentelor, specialiştii de la universitate au fost obligaţi să recunoască faptul că nu-i găseau locul. Nu semăna cu nimic de pe Pământ, fiind doar un crâmpei din marele spaţiu cosmic, înzestrat cu proprietăţi şi supunându-se unor legi din afara spaţiului terestru.

În acea noapte se porni o furtună năprasnică, iar când profesorii se duseră iar la Nahum, în ziua următoare, avură o dezamăgire cumplită. Roca, fiind magnetică, trebuie să fi avut vreo proprietate electrică neobişnuită, căci „atrăsese fulgerele”, după cum spunea Nahum, cu o stăruinţă unică. De şase ori într-o singură oră văzu fermierul cum fulgerul lovea în făgaşul aflat în curtea din faţă, iar când furtuna trecu, nu mai rămase nimic în afara unei gropi neregulate de lângă buza puţului, pe jumătate umplută cu bulgării de ţărână care se prăbuşiseră în ea. Săpatul nu avu nici un succes, iar oamenii de ştiinţă nu făcură decât să constate dispariţia totală a rocii. Eşecul era absolut, aşa încât nu le mai rămânea decât să se întoarcă în laborator şi să testeze iar eşantionul evanescent, păstrat cu grijă în plumb. Acel fragment rezistă o săptămână, la capătul căreia nu aflară, însă, nimic nou. Când se disipă şi el, nu lăsă în urma lui nici un reziduu. Cu timpul, profesorii începură să nu mai fie aşa de siguri că, într-adevăr, avuseseră privilegiul să vadă cu propriii ochi acel vestigiu criptic al insondabilelor abisuri din afara spaţiului terestru, acel singuratic şi nemaipomenit mesaj trimis din alte lumi, de pe alte tărâmuri, alcătuite dintr-o materie, din forţe şi entităţi total diferite.

Cum era şi firesc, ziarele din Arkham au scris mult despre incident, date fiind toate garanţiile oferite în privinţa lui de către universitari. Trimiseră reporteri să stea de vorbă cu Nahum Gardner şi familia lui. Cel puţin un cotidian din Boston îşi trimise şi el un scrib, iar Nahum deveni rapid un fel de celebritate locală. Era o persoană uscăţivă, agreabilă, în jur de cincizeci de ani, care locuia cu soţia şi cei trei băieţi în plăcuta gospodărie din vale. El şi Ammi îşi făceau adesea vizite, la fel ca şi nevestele lor, iar moşul, după atâţia ani, n-avea decât cuvinte de laudă pentru amicul lui de odinioară. Dădea impresia că se mândrea puţin cu atenţia pe care o atrăsese proprietatea sa, vorbind adesea despre meteorit în săptămânile care urmară. Lunile iulie şi august ale acelui an au fost toride, iar Nahum trudi din greu cosindu-şi păşunea de zece pogoane, dincolo de Gârla lui Chapman. Hodorogind, căruţa lui lăsa urme adânci pe umbritele cărări dintre câmpuri. Munca îl obosi mai mult decât în alţi ani, iar el avu senzaţia că vârsta începea să-şi spună cuvântul.

Apoi veni vremea rodului şi a recoltei. Perele şi merele se pârguiră încet. Nahum jura că livezile lui erau mai bogate ca niciodată. Fructele atingeau dimensiuni colosale şi căpătau un luciu ieşit din comun. Creşteau

într-o asemenea abundenţă, încât au comandat coşuri de rezervă pentru a strânge viitoarea recoltă. Dar culesul aduse o deziluzie amară, căci din tot acel minunat alai de splendide poame, nici măcar una singură nu era comestibilă. În aroma fină a perelor şi merelor se furişase un tainic gust amar şi scârbos, încât până şi cele mai mici îmbucături stârneau o greaţă de lungă durată. La fel se întâmplă cu pepenii şi cu roşiile, iar Nahum înţelese cu tristeţe că întreaga lui recoltă era compromisă. Făcând iute în sinea lui asocierea evenimentelor, Nahum trase concluzia că meteoritul îi otrăvise glia. Slavă Domnului că majoritatea celorlalte recolte erau pe lotul din deal, de-a lungul potecii!

Iarna veni repede şi se făcu foarte frig. Ammi îl văzu pe Nahum mai rar ca de obicei şi observă că începuse să arate din ce în ce mai îngrijorat. La fel ca restul familiei lui, nu mai scotea o vorbă. Nu se mai duceau regulat la biserică, nu mai luau parte la diversele evenimente sociale din sat. Nu se putu găsi nici o cauză acestei timidităţi ori melancolii care pusese stăpânire pe ei, deşi întreaga lor gospodărie vădea uneori sărăcirea, lăsând impresia unei vagi nelinişti. Nahum însuşi oferi cea mai desăvârşită expresie a acestei angoase, când mărturisi că îl tulburau anumite urme de paşi pe zăpadă. Erau obişnuitele alergături iernatice ale veveriţelor roşii, iepurilor albi şi ale vulpilor, dar îngânduratul fermier susţinu că observase ceva nu prea în regulă în privinţa naturii şi a ordinii lor. Nu intra niciodată în amănunte, dar părea să creadă că nu erau atât de caracteristice pe cât trebuiau să fie anatomiei veveriţelor, iepurilor şi vulpilor. Ammi ascultă fără interes aceste discuţii, până într-o seară când trecu pe lângă casa lui Nahum în sania sa, în drumul de întoarcere de la Cotloanele lui Clark. Se întâmpla să fie o noapte cu lună. Un iepure traversă în goană drumul, iar salturile lui erau mai lungi decât se aşteptară atât Ammi, cât şi calul lui, care era cât pe ce s-o ia la galop, când Ammi îl opri cu o smucitură hotărâtă din frâie. După aceea, Ammi acordă mai multă atenţie relatărilor lui Nahum, întrebându-se de ce câinii de pe gospodăria familiei Gardner păreau atât de temători şi de agitaţi în fiecare dimineaţă. Aproape că-şi pierduseră obiceiul să latre.

Prin februarie, băieţii lui McGregor, de pe Dealul Pajiştii, erau pe afară împuşcând marmote. Nu departe de proprietatea Gardner capturară un specimen foarte bizar. Proporţiile trupului său păreau uşor alterate într-un mod straniu, indescriptibil, în vreme ce pe fizionomie i se întipărise o expresie pe care nimeni n-o mai remarcase vreodată la o marmotă. Băieţii s-au speriat cu adevărat şi au aruncat imediat mortăciunea, aşa încât numai povestirile lor groteşti despre ea mai ajunseră la urechile satului. Dar ezitările cailor în apropierea gospodăriei lui Nahum deveniseră de-acum bine cunoscute. Se puneau deja temeliile unui întreg ciclu de legende povestite pe şoptite.

Lumea se jura că zăpada se topea mai repede la Nahum decât oriunde în altă parte. La începutul lunii martie, avu loc o dezbatere fascinantă în magazinul universal al lui Potter din Cotloanele lui Clark. Stephen Rice trecuse cu căruţa pe lângă gospodăria lui Gardner în dimineaţa aceea şi

observase că ghioceii[21] răsăriseră din pământ la marginea pădurii de peste drum. Nu mai văzuse în viaţa lui ghiocei de mărimea aceea, cu bizare culori ce nu puteau fi redate în cuvinte. Aveau forme monstruoase, iar calul său fornăi, stârnit de un miros pe care Stephen îl considera absolut fără precedent. În acea după-amiază, mai multe persoane trecură pe acolo să vadă cu ochii lor acele mlădiţe anormale şi toţi au fost de acord că plantele de asemenea soi n-ar trebui să înmugurească niciodată într-o natură sănătoasă. Au fost readuse în discuţie fructele denaturate din toamna trecută şi se zvoni că era otravă în pământul lui Nahum. Desigur, toate erau din cauza meteoritului şi, aducându-şi aminte cât de ciudată li se păruse acea rocă celor de la universitate, mai mulţi fermieri se sfătuiră cu ei în acea privinţă.

Într-o bună zi, savanţii îi făcură o nouă vizită lui Nahum; dar, neavând nici o înţelegere faţă de folclor şi de poveşti macabre, se arătară foarte conservatori în deducţiile lor. Plantele erau cu siguranţă bizare, însă orice varietate de ghiocel era mai mult sau mai puţin bizară în formă, miros şi culoare. Probabil că vreun element mineral din acea piatră se infiltrase în sol, care în curând avea să fie spălat de ploi. Cât despre urmele pe zăpadă şi sperietura cailor, bineînţeles că era vorba de simple zvonuri de la ţară, cărora un asemenea fenomen, precum acel meteorit, oricum le-ar fi dat cu siguranţă naştere. Oamenii serioşi n-aveau ce să facă în faţa flecărelilor, căci ţăranii superstiţioşi vor zice şi vor crede absolut orice. Astfel încât, pe toată perioada zilelor stranii, profesorii se ţinură deoparte, păstrând distanţa cu dispreţ. Numai unul dintre ei, când i s-au înmânat două fiole de praf spre analiză, în decursul unei anchete de poliţie, după un an şi jumătate de la aceste întâmplări, îşi mai aduse aminte că bizara culoare a ghioceilor semăna foarte tare cu cea a nefireştilor fascicule de lumină emise de fragmentul din meteorit în spectroscopul colegiului şi cu fărâmicioasa bilă descoperită în interiorul rocii căzute din hăurile cerului. Eşantioanele din această nouă investigaţie iradiară, la început, aceleaşi fascicule ciudate, deşi ulterior îşi pierdură acea proprietate.

Copacii înmuguriră prematur în jurul gospodăriei lui Nahum, iar în timpul nopţii îşi clătinau funest ramurile în bătaia vântului. Fiul lui cel mijlociu, Thaddeus, un flăcău de cincisprezece ani, se jura că ramurile se clătinau chiar şi fără vânt. Dar nici măcar flecarii nu-i dădură crezare. Cu toate acestea, era mai presus de orice îndoială că neliniştea plutea în aer. Întreaga familie Gardner luase obiceiul să asculte pe furiş, deşi nu căuta să audă nici un sunet pe care să-l poată defini în mod conştient. Ascultarea lor era, mai degrabă, rezultatul unor clipe în care conştiinţa părea să le fie pe jumătate adormită. Din păcate, asemenea momente deveneau tot mai frecvente de la o săptămână la alta, până când se răspândi în tot satul vestea că „ceva era putred în neamul lui Nahum”. Când ochii-şoricelului răsări de timpuriu, dădu la iveală o altă culoare curioasă, nu chiar ca aceea a ghioceilor, dar în mod clar similară şi la fel de necunoscută oricui o întâlnea. Nahum aduse câteva lăstare la Arkham şi le arătă unui redactor de la *Gazette*, însă acel corifeu nu făcu decât să scrie un articol umoristic

despre ele, în care ridiculiza politicos cumplitele spaime prin care treceau ţăranii. Nahum făcuse greşeala să-i dezvăluie unui orăşean indiferent felul în care se comporta maiestuosul fluture Camberweell faţă de acele specimene de ochii-şoricelului.

Aprilie aduse cu sine un soi de nebunie oamenilor de la ţară şi drumul de lângă proprietatea lui Nahum începu să fie folosit tot mai rar, până la abandonarea lui totală, şi asta din cauza vegetaţiei. Toţi pomii din livezi înfloriră în culori bizare, iar prin solul pietros al curţii şi păşunii adiacente scoaseră capul la soare lăstare curioase, pe care numai un botanist le-ar fi putut asocia cu flora proprie regiunii. Nici un fel de culori pământene nu se mai puteau zări primprejur, cu excepţia ierbii şi a frunzelor verzi, ci pretutindeni se găseau numai prismaticele şi lunecoasele nuanţe ale vreunei culori primare, subiacente, ce nu-şi afla locul în rândul cunoscutelor tente terestre. Cerceii-doamnei înfloreau ca o sinistră ameninţare, iar macii canadieni îşi deschideau corolele cu insolenţă, în toată perversiunea lor cromatică. Lui Ammi şi familiei Gardner li se păru că multe dintre culori aveau o familiaritate obsesivă şi deciseră că le reaminteau de una dintre nuanţele bilei casante din meteor. Nahum lucră cu plugul, îşi însămânţă păşunea de zece pogoane şi lotul său de pe deal, dar nu mai puse nimic în pământul din jurul casei. Ştia că ar fi fost în van, şi spera că ciudatele răsaduri de vară vor suge toată otrava din sol. Era pregătit de-acum pentru orice eventualitate şi se împăcase cu sentimentul că ceva de lângă el aştepta să fie auzit. Faptul că vecinii îi ocoleau casa îl afecta cu siguranţă, dar încă şi mai mult pe soţia lui. Băieţii o duceau mult mai bine, mergând la şcoală în fiecare zi, dar nu puteau să nu se sperie de bârfe. Thaddeus, un tânăr extrem de sensibil, suferea cel mai tare.

Prin luna mai se iviră insectele, iar gospodăria lui Nahum deveni un coşmar de bâzâituri şi de fojgăieli. Majoritatea creaturilor păreau să nu fie tocmai obişnuite în privinţa înfăţişării şi a mişcărilor lor, iar obiceiurile lor nocturne contraziceau tot ce se cunoscuse mai înainte despre ele. Familia Gardner începu să facă de pază noaptea — uitându-se în toate direcţiile la întâmplare, în aşteptarea a ceva… nu ştiau nici ei ce. Abia atunci îi dădură dreptate lui Thaddeus în legătură cu arborii. Doamna Gardner a fost următoarea care observă de la fereastră, pe când stătea de strajă, cum ramurile umflate ale unui arţar se legănau pe fundalul unui cer cu lună. Crengile se mişcau fără îndoială, deşi nu era nici o boare de vânt. Trebuie să fi fost seva. Ciudăţenia se ivea de-acum în tot ce creştea. Cu toate acestea, nici unul dintre membrii familiei lui Nahum nu făcu următoarea descoperire. Obişnuinţa îi amorţise, iar ceea ce nu putură ei sesiza a fost întrezărit de un timid negustor de mobilă din Bolton, care trecu într-o seară pe lângă gospodăria lor, neavând habar de legendele locului. Ce povesti el în Arkham apăru într-un scurt paragraf din *Gazette*. Din acele rânduri aflară de păţania lui, pentru prima dată, atât Nahum, cât şi ceilalţi săteni. Noaptea fusese întunecoasă, iar luminile de la brişcă erau slabe, dar în jurul unei ferme din vale, despre care toată lumea deduse, din relatare, că trebuie să fi fost cea a lui Nahum, bezna era mai puţin deasă. O luminozitate uşoară,

deşi distinctă, părea să iradieze din întreaga vegetaţie, din iarbă, din frunze, din muguri, pe când, la un moment dat, un crâmpei separat de fosforescenţă lăsa impresia că se furişa în curtea de lângă hambar.

Iarba păruse până atunci să fi fost neatinsă, iar vacile păşteau libere pe lotul de lângă casă, dar spre sfârşitul lunii mai, laptele începu să aibă un gust stricat. Apoi, Nahum îşi mână vacile la deal, după care nu mai avură probleme. La puţin timp după aceea, schimbările din iarbă şi din frunze ieşiră la vedere. Întreaga verdeaţă se făcea cenuşie şi căpăta o proprietate unică de friabilitate. Ammi rămăsese de-acum singura persoană care mai vizita acele locuri, însă din ce în ce mai rar. Când se termină anul şcolar, cei din familia Gardner se treziră că erau teoretic izolaţi de lume. Uneori îl lăsau pe Ammi să le facă târguielile în oraş. Se şubrezeau într-un fel curios, atât din punct de vedere fizic, cât şi psihic. Nimeni nu se mai miră când se auzi prin jur că doamna Gardner îşi pierduse minţile.

Se întâmplă în luna iunie, pe când se împlinea un an de la căderea meteoritului, iar biata femeie începuse să zbiere despre lucruri din aer pe care ea nu le putea descrie. În delirul ei nu rosti nici un singur substantiv, numai verbe şi pronume. Lucrurile se mişcau, se schimbau şi fâlfâiau, iar timpanele îi erau izbite de impulsuri care nu se puteau numi chiar „sunete”. Ceva i se luase — ea fusese privată de ceva — ceva se agăţa strâns de ea, ce n-ar fi trebuit să existe — cineva trebuia să facă ceva să-l ţină deoparte — nimic nu stătea locului noaptea — pereţii şi ferestrele se mişcau. Nahum n-o internă în azilul ţinutului, ci o lăsă să umble liberă prin casă, atâta vreme cât nu-şi făcea rău nici sieşi şi nu vătăma nici pe alţii. Nu luă nici un fel de măsuri, nici măcar când i se schimbă fizionomia. Dar când băieţilor începu să le fie frică de ea, iar Thaddeus aproape leşină când o văzu cum se strâmba la el, se hotărî s-o ţină încuiată în pod. În iulie, ea deja nu mai vorbea şi se târa în patru labe. Înainte de sfârşitul lunii, Nahum avu nebunească impresie că se făcuse uşor luminoasă în întuneric, după cum vedea limpede că era cazul cu întreaga vegetaţie din împrejurimi.

Nu cu mult timp înainte de asta, caii o luaseră razna. Ceva îi tulburase în timpul nopţii. Nechezatul şi loviturile din boxe fuseseră teribile. Părea că nimic nu se putea face, teoretic, pentru a-i potoli, iar când Nahum deschise uşa de la grajd, ei ţâşniră afară ca nişte cerbi sperioşi din pădure. Îi luă o săptămână ca să dea de urma tuturor patru, iar când îi găsi, se dovediră imposibil de stăpânit. Parcă o doagă le plesnise în creier şi unul câte unul trebuiră împuşcaţi, spre binele lor. Nahum împrumută un cal de la Ammi ca să-şi care fânul, dar descoperi că animalul nu se încumeta să se apropie de hambar. Se sperie, se împotrivi, nechează şi, până la urmă, nu mai putu să facă nimic cu el, decât să-l mâne până-n curte, în vreme ce oamenii îşi folosiră propriii muşchi ca să poată trage destul de aproape de fânar căruţa grea, pentru a o descărca mai lesne. Şi în tot acest timp vegetaţia căpăta o tentă cenuşie şi se făcea fărâmicioasă. Până şi florile, ale căror culori fuseseră până atunci atât de bizare, deveneau cenuşii, iar fructele se coapseră cenuşii, pitice şi fără aromă. Ochiul-boului şi splinuţa dădură muguri cenuşii informi, iar trandafirii, cârciumăresele şi nalbele din curtea

din faţă arătau atât de oribil, încât băiatul cel mare al lui Nahum, Zenas, le tăie. Insectele, care luaseră proporţii bizare, pieriră toate cam în aceeaşi perioadă, până şi albinele, care-şi părăsiseră stupii şi fugiseră în codri.

Prin septembrie, întreaga vegetaţie se prefăcu iute într-un colb cenuşiu, şi Nahum se temu că pomii aveau să i se usuce de tot înainte ca otrava să iasă din pământ. Soţia lui avea crize în care scotea ţipete îngrozitoare, iar el şi băieţii se aflau într-o stare permanentă de tensiune nervoasă. Acum ei îi ocoleau pe oameni, iar când şcoala îşi redeschise porţile, băieţii nu se mai duseră. Dar Ammi a fost cel care, într-una dintre rarele sale vizite, îşi dădu primul seama că apa din fântână nu mai era bună de băut. Avea un gust rău, care nu era nici tocmai fetid, nici chiar sărat, şi Ammi îşi sfătui prietenul să sape un alt puţ, pe un teren mai ridicat, de unde să ia apă, până când solul se va curăţa din nou. Nahum îi ignoră totuşi avertismentul, căci în acel moment era covârşit de alte necazuri bizare şi dezagreabile ce-i împietreau inima. El şi fiii lui continuau să folosească rezerva spurcată de apă, pe care o dădeau pe gât în mod mecanic şi apatic, la fel cum îşi mâncau mesele sărăcăcioase şi gătite prost şi cum îşi duceau la bun sfârşit treburile gospodăriei, pline de monotonie şi fără să le mai producă nici o mulţumire, în zilele deşarte ale vieţii lor. Ceva ce aducea a resemnare indiferentă se simţea la ei toţi, ca şi cum ar fi păşit pe jumătate într-o altă lume, între şirurile unor gărzi fără nume, îndreptându-se către un sfârşit odios, previzibil şi cert.

Thaddeus îşi pierdu minţile în septembrie, după ce făcu o vizită până la puţ. Se dusese cu o găleată şi se întorsese înapoi cu mâna goală, scoţând zbierete şi agitându-şi braţele în aer, căzând la răstimpuri într-un soi de chicotit sau de şuşoteală despre „culorile mişcătoare din adâncuri”. Doi smintiţi într-o singură familie era deja prea mult, însă Nahum a fost foarte brav în această privinţă. El îl lăsă pe Thaddeus liber vreo săptămână, până când băiatul începu să se împiedice şi să se rănească, apoi îl închise şi pe el într-o încăpere din pod, pe acelaşi coridor unde se afla zăvorâtă mama lui. Felul în care urlau unul la altul prin uşile lor închise era îngrozitor, mai ales pentru micul Merwin, care-şi închipuia că îşi vorbeau într-un idiom înspăimântător, nepământean. Imaginaţia mezinului se dezvolta într-un ritm sinistru, iar neliniştea lui se accentuă după ce fusese izolat de fratele lui închis în pod, cel mai bun prieten al său de joacă.

Aproape în acelaşi timp, începu mortalitatea în rândul animalelor. Orătăniile se făcură cenuşii şi îşi dădură duhul foarte repede, iar carnea lor se vădi uscată şi urât mirositoare la tăiere. Porcii se făcură din cale-afară de graşi, apoi începură, deodată, să treacă prin nişte schimbări hidoase, pe care nimeni nu le putu explica. Şi carnea lor se dovedi, fără îndoială, necomestibilă, iar Nahum ajunse la capătul răbdării. Nici un veterinar din sat nu s-ar fi încumetat să se apropie de casa lui, iar cel din Arkham îşi exprimă deschis nedumerirea. Porcii începură să se facă cenuşii, sfărâmându-se în bucăţi înainte ca moartea să îi ia în stăpânire, iar ochii şi râturile lor se deformară într-un fel bizar. Era cu totul inexplicabil, căci nu se hrăniseră niciodată cu vegetaţia atinsă. Apoi ceva lovi vacile. Anumite

zone, ba, câteodată, chiar întregul lor trup se zbârcea sau se comprima într-un chip cu totul neobişnuit, iar prăbuşirile sau dezintegrările atroce erau frecvente. În ultimele stadii — moartea survenind întotdeauna — vitele deveneau cenuşii şi casante, asemenea porcilor. Nici nu putea fi vorba de intoxicare, căci toate acele cazuri se manifestaseră într-un grajd încuiat şi izolat. Nici un fel de muşcătură a vreunor prădători nu purtase virusul, căci ce vieţuitoare ale pământului mai trecuseră vreodată prin ziduri? Nu mai rămânea decât boala pe căi naturale — totuşi, ce maladie putea avea asemenea efecte depăşea cu mult puterea omenească de înţelegere. Când veni sorocul strângerii recoltei, nici un animal nu mai rămăsese în viaţă în gospodărie, căci vitele şi păsările se prăpădiseră, iar câinii fugiseră. Aceştia, trei la număr, se făcuseră nevăzuţi într-o noapte şi nu se mai auzi nimic de ei. Cele cinci pisici părăsiseră locul mai dinainte, dar dispariţia lor nu prea a fost remarcată, de vreme ce nu mai existau, pare-se, şoareci, şi numai doamna Gardner mai purtase grija graţioaselor feline.

Pe data de 19 octombrie, Nahum intră cu paşi nesiguri în locuinţa lui Ammi, aducând ştiri sinistre. Moartea îl răpise pe bietul Thaddeus în camera lui din pod. Decesul survenise într-un mod ce nu se putea povesti. Nahum săpase un mormânt în locul împrejmuit din spatele gospodăriei şi îngropase acolo ceea ce găsise. Nu putea să fie vorba de vreo cauză exterioară, căci ferestruica zăbrelită şi zăvorul de la uşă erau intacte, dar aducea foarte mult cu ceea se observase în grajd. Ammi şi soţia lui îl consolară pe vecinul lor, împietrit de durere, pe cât putură mai bine, însă îi trecură fiorii. Se părea că o soartă cruntă lovise familia Gardner şi tot ce atingeau ei. Însăşi prezenţa unui membru al ei în casa lui Ammi părea să iradieze respiraţia unor regiuni nepământene. Ammi îl conduse pe Nahum acasă, mai mult în silă, şi făcu tot ce putu ca să potolească scâncetele isterice ale micuţului Merwin. Zenas n-avea nevoie să fie calmat. În ultima vreme, ajunsese să nu mai facă altceva decât să se holbeze în gol şi să asculte de spusele tatălui său, iar Ammi se gândi că avea parte de o soartă mai îndurătoare. Din când în când, ţipetele lui Merwin primeau replici slabe din pod. Drept răspuns la o privire iscoditoare aruncată de amicul său, Nahum îl lămuri că soţia lui se simţea tot mai slăbită. Când se lăsă noaptea, Ammi reuşi să scape de acolo, căci nici măcar prietenia nu-l mai putea face să rămână în acel loc când lumina estompată a vegetaţiei începea să se întrevadă, iar copacii îşi clătinau crengile în absenţa oricărei pale de vânt. Ammi avea chiar noroc că nu fusese înzestrat cu o imaginaţie mai bogată. Chiar şi aşa cum stăteau lucrurile, reuşea să-şi păstreze de cele mai multe ori uzul raţiunii. Să fi fost el în stare să facă asociaţii şi să reflecteze asupra tuturor acelor semne din jurul lui, în mod inevitabil ar fi ajuns să-şi piardă minţile. În lumina amurgului, se grăbi spre casă, în vreme ce îi mai răsunau încă în urechi zbieretele femeii demente şi ale copilului speriat.

Trei zile mai târziu, Nahum se târî până-n bucătăria lui Ammi la primele ore ale dimineţii şi, în absenţa gazdei sale, îi relată, bâlbâindu-se, doamnei Pierce, ce asculta cuprinsă de groază, o nouă istorie disperată. De data aceasta era vorba de micuţul Merwin. Dispăruse. Ieşise târziu în

noapte cu un felinar şi cu o găleată ca să ia apă, dar nu se mai întorsese. De mai multe zile se pierdea cu firea şi nu mai ştia ce-i cu el. Răcnea la toate. Atunci se auzise un ţipăt ascuţit în curte, dar înainte ca tatăl să ajungă la uşă, băiatul se făcuse nevăzut. Nu se zărea nici o sclipire de lumină din felinarul pe care îl luase şi nici urmă de copil. La momentul respectiv, Nahum crezu că atât felinarul, cât şi găleata dispăruseră, dar când se crăpă de ziuă iar omul se întorcea epuizat din căutările lui prin codri şi pe câmpii ce duraseră toată noaptea, descoperi câteva lucruri foarte curioase lângă puţ. Găsi o bucată de fier zdrobită şi oarecum topită, care cu siguranţă trebuie să fi constituit felinarul, alături de o găleată îndoită şi cu cercuri răsucite din fier în jurul ei, ambele pe jumătate contopite, care păreau să fie rămăşiţele unei ciuturi. Asta era tot. Nahum nu mai ştia ce să creadă, doamna Pierce era total nedumerită, iar Ammi, când ajunse acasă şi auzi păţania, nu mai ştiu ce să-i spună. Merwin dispăruse şi n-avea nici un rost să mai anunţe pe nimeni din preajmă, căci sătenii, oricum, ocoleau cu toţii familia Gardner. În van, de asemenea, să-i vestească pe locuitorii oraşului Arkham, care făceau haz de toate. Se dusese Thad, şi acum şi Mernie. Ceva se furişa tot mai aproape, aşteptând să fie văzut, auzit, simţit. Nahum era şi el pe ducă, însă dorea ca Ammi să-i ia în grijă pe soţia lui şi pe Zenas, dacă-i supravieţuiau. Probabil că toate acestea erau o pedeapsă de vreun fel, deşi el nu ghicea pentru care păcat, de vreme ce întotdeauna umblase numai pe Calea Domnului, pe cât se ştia.

Mai bine de două săptămâni Ammi nu-l mai văzu deloc pe Nahum. Atunci, îngrijorându-se pentru ce s-ar fi putut petrece, îşi învinse spaimele şi îi făcu o vizită lui Gardner. Nici o dâră de fum nu ieşea din marele coş. Pentru o clipă, oaspetele se temu de tot ce putea fi mai rău. Aspectul întregii ferme era răscolitor — iarbă şi frunze cenuşii, uscate, împrăştiate pe jos, viţa se prăvălea, pulverizându-se, de pe bătrânele ziduri şi frontoane, iar falnicii copaci desfrunziţi îşi întindeau crengile ca nişte gheare spre cerul sur de noiembrie, cu o rea-voinţă studiată, pe care Ammi o presimţea că venise dintr-o subtilă schimbare în înclinaţia ramurilor. Şi totuşi Nahum mai trăia. Era slăbit, zăcea pe o canapea în bucătăria cu tavan scund, dar lăsa impresia că era perfect lucid şi apt de a-i da sarcini uşoare lui Zenas. În încăpere domnea un frig cumplit şi, văzând că Ammi tremura, amfitrionul zbieră cu o voce spartă la fiul lui să mai aducă lemne. De lemne era o nevoie amarnică, într-adevăr, de vreme ce vatra adâncă era stinsă şi goală, un văl de funingine ridicându-se în suflarea vântului rece care cobora pe horn. Nahum îl întrebă pe dată dacă surplusul de lemne îl făcea să se simtă mai confortabil şi abia atunci Ammi îşi dădu seama ce se întâmplase. Şi cea mai tare doagă crăpase în final, iar nefericitul cuget al ţăranului devenise imun la alte dureri.

Interesându-se cu mult tact, Ammi nu reuşi să capete nici o informaţie clară în privinţa dispariţiei lui Zenas.

— În puţ… trăieşte-n puţ…!

Era tot ce putea scoate de la smintitul tată. Apoi, în mintea musafirului fulgeră un gând subit la soţia cu minţile rătăcite, ceea ce-l făcu

să schimbe subiectul întrebărilor sale.

— Nabby? Cum, da' uite-o aci! îi răspunse surprins bietul Nahum, iar Ammi înţelese curând că trebuia să caute de unul singur.

Lăsându-l în bucătărie pe inofensivul dement care bălmăjea pierdut, luă cheile din cuiul lor de lângă uşă şi urcă până-n pod pe scările ce scârţâiau. Acolo sus era un aer foarte îmbâcsit şi urât mirositor. Nu se auzea nici un zgomot din nici o direcţie. Dintre cele patru uşi la vedere, numai una era închisă cu cheia, iar în broasca acesteia încercă mai multe chei. A treia se dovedi a fi cea potrivită şi, după o oarecare bâjbâială, Ammi dădu de perete uşa albă şi scundă.

Era chiar întuneric înăuntru, căci fereastra era mică şi pe jumătate umbrită de gratiile din lemn nelustruit. Ammi nu zări nimic pe podeaua din scânduri late. Duhoarea era de nesuportat şi, înainte de a merge mai departe, trebui să se retragă în altă cameră şi să revină cu plămânii umpluţi de un aer respirabil. Când pătrunse totuşi, observă ceva întunecos într-un colţ, şi când desluşi ce era acel lucru începu să ţipe. În vreme ce urla din rărunchi, avu senzaţia că un nor trecător acoperi fereastra, iar o secundă mai târziu se simţi în bătaia unor curenţi odioşi de aburi. Culori stranii îi jucară în faţa ochilor. Şi de nu l-ar fi înlemnit o oroare palpabilă, s-ar fi gândit la bila din meteor pe care ciocanul savanţilor o sfărâmase şi la denaturata verdeaţă ce răsărise primăvara din ţărână. Dar în starea în care era, nu se gândi decât la monstruozitatea de neconceput ce se afla în faţa lui şi care, din câte se vedea cu claritate, împărtăşea soarta nemiloasă a tânărului Thaddeus şi a animalelor de curte. Dar culmea acestei orori era faptul că, foarte lent, deşi perceptibil, continua să se mişte, pe măsură ce se fărâmiţa.

Ammi nu voise să-mi mai dea alte detalii privitoare la această scenă, însă forma din colţ nu mai reapare în relatarea sa ca un obiect mişcător. Există lucruri despre care nu se poate vorbi, iar ceea ce este săvârşit din omenie este, uneori, judecat în felul cel mai crud de justiţie. Am presupus că nici un lucru mişcător n-a fost lăsat în camera din pod, iar dacă s-ar fi lăsat ceva capabil de mişcare acolo, asta ar fi constituit o faptă atât de monstruoasă, încât orice fiinţă cu voinţă liberă ar fi fost condamnată la chinurile veşnice. Numai un ţăran nesimţitor n-ar fi leşinat şi nu şi-ar fi pierdut minţile în faţa atâtor grozăvii, însă Ammi păşi lucid peste acel prag scund şi zăvorî în urma lui acea blestemată taină. Acum avea de lucru cu Nahum, care trebuia hrănit, îngrijit şi mutat într-un loc unde se putea veghea asupra lui.

Pornind să coboare treptele întunecate, auzi mai jos o bufnitură. Ba chiar i se păru că aude un ţipăt brusc înăbuşit. Îşi aduse aminte cu înfrigurare de aburii reci şi umezi ce-l izbiseră în sinistra cameră de sus. Ce entitate trezise oare cu ţipetele şi cu vânzoleala lui prin casă? Oprit în loc de o teamă vagă, încă îi mai treceau pe la urechi unele zgomote de jos. Neîndoielnic, ceva greu era târât şi se desluşea un şuierat odios, ca al unei aspiraţii insalubre şi funeste. Cu un simţ asociativ ascuţit într-o măsură delirantă, se gândi fără să vrea la ceea ce zărise în pod. Dumnezeule mare!

În ce tainică lume de coşmar dăduse el buzna? Nu mai îndrăzni să se mişte nici înainte, nici înapoi, ci rămase în picioare, tremurând, la cotul scufundat în beznă al scării înguste. Până şi cel mai neînsemnat amănunt al scenei i se întipări în creier, parcă marcat cu fierul roşu. Zgomotele, sentimentul unei aşteptări înspăimântate, întunericul, treptele abrupte şi strâmte şi — Iisuse preamilostive!… — palida, dar inconfundabila luminozitate a întregii lemnării, a treptelor, a marginilor, a şipcilor expuse, precum şi a grinzilor!

Atunci, calul lui Ammi, de afară, izbucni într-un nechezat frenetic, urmat îndată de un zăngănit, semn că o luase la sănătoasa. În următoarea secundă, dobitocul şi brişca dispăruseră fără urmă, lăsându-l pe ţăranul înfricoşat pe scările întunecoase, pradă celor mai negre presimţiri. Dar asta nu era tot. Se mai auzi un zgomot de afară. Un soi de pleoscăit — apă — trebuie să se fi petrecut ceva în puţ. Îşi lăsase calul, Hero, nepriponit, lângă fântână. O roată de la brişcă trebuie să se fi frecat de marginea ei şi să se fi lovit de o piatră. Iar palida fosforescenţă încă mai licărea în toată acea îngrozitoare lemnărie de demult. Dumnezeule! Cât de veche era casa aceea! Construită în cea mai mare parte înainte de 1670, iar acoperişul olandez nu mai târziu de 1730.

Se auzea acum o uşoară zgârietură pe podeaua de la parter, iar Ammi strânse spasmodic în mână un ciomag greu pe care-l găsise în pod şi-l luase cu el cu un scop anume. Liniştindu-se încetişor, coborî şi ultimele trepte şi păşi cu îndrăzneală în bucătărie. Dar nici nu intră bine, când observă că Nahum nu se mai afla unde-l lăsase. Îi ieşise în întâmpinare şi încă mai trăia oarecum. Dacă se târâse pe jos sau fusese tras de o forţă exterioară, Ammi nu putea spune, dar moartea se cuibărise în prietenul său de odinioară. Totul se întâmplase în ultima jumătate de oră, dar prăbuşirea, colorarea în cenuşiu şi dezintegrarea se aflau deja într-un stadiu foarte avansat. Trupul îi devenise oribil de friabil şi coji uscate se desprindeau şi cădeau de pe el. Ammi nu se încumetă să-l atingă, ci doar să se uite cu groază la schimonosita parodie care, cândva, fusese un chip de om.

— Ce-a fost, Nahum, ce-a fost? şopti el, iar buzele celuilalt, umflate şi crăpate, abia izbutiră să rostească într-un târziu un răspuns hârâit:

— Nimic… nimic… culoarea… arde… rece şi udă… da’ arde… trăit în puţ… am văzut-o… un fel de fum… ca şi florile de astă-primăvară… puţu’ luceşte noaptea… Thad, şi Mernie, şi Zenas… tot ce era viu… supt viaţa din toată făptura… în piatra ceia… tre’ să se fi ivit odat’ cu piatra… a otrăvit tot locu’… nu’ş ce vrea… lucru’ ăla rotund ce oamenii de la universitate l-au scos din piatră… l-au sfărâmat… avea aceeaşi culoare… chiar aşa, ca şi florile şi verzitura… tre’ să fi fost mai multe… seminţe… crescură… le-am văzut ultima oara săptămâna asta… tre’ să fi intrat tare-n Zenas… aşa un băiat mare, plin de viaţă!… îţi biruie mintea, apoi te ia pe tine… te arde tot… în apa din puţ… ai avut dreptate atunci… apă rea… Zenas nu s-a mai întors niciodat’ de la puţ… n-ai scăpare… te trage… ştii că vine ceva, da’-i tot în zadar… Am mai văzut-o câteodat’ de când mi-l luă pe Zenas… Ce-i cu Nabby, Ammi?… Capu’ nu mi-e bun… nici nu mai ştiu cât a trecut de când nu i-am mai dus d-ale gurii… O s-o ia şi pe dânsa dacă nu suntem cu grijă…

încă-i o culoare… câteodat', pe-nserat, obrazu' dânsei ia acea culoare… arde şi suge… vine dintr-un loc unde lucrurile or sta altfel decât aci… unu' din profesori a zis aşa… avea dreptate… păzea, Ammi, o să facă şi mai şi…. suge viaţa din tine…

Şi asta a fost tot. Cel care grăise nu mai putea vorbi, întrucât se scobise complet. Ammi acoperi cu o faţă de masă în pătrăţele roşii rămăşiţele lui Nahum Gardner şi ieşi, clătinându-se, pe uşa din spate, în câmp liber. Urcă panta până la păşunea de zece pogoane şi se întoarse acasă, împleticin-du-se, pe drumul de la nord şi prin păduri. Nu putu să treacă pe lângă acel puţ din apropierea căruia îi fugise calul. Îi mai aruncase o ultimă privire de la fereastră şi văzuse că nici o piatră nu-i lipsea din buză. Atunci brişca lui nu dislocase până la urmă nimic în mersul ei clătinat — pleoscăitul era altceva — ceva ce se aruncase în puţ după ce terminase şi cu bietul Nahum…

Când Ammi sosi acasă la el, calul şi brişca îl aşteptau deja, neliniştindu-i soţia din cale-afară. Potolind-o fără alte explicaţii, o porni îndată spre Arkham şi anunţă autorităţile că familia Gardner nu mai exista. Nu oferi nici un detaliu, doar relată pe scurt decesele lui Nahum şi Nabby, moartea lui Thaddeus fiind deja cunoscută. Mai menţionă că aceeaşi maladie stranie care ucisese animalele gospodăriei părea să fi lovit şi oamenii. Nu uită să declare dispariţia lui Merwin şi a lui Zenas. Ammi a fost supus unor interogatorii îndelungate la secţia de poliţie şi, într-un târziu, obligat să însoţească trei agenţi de poliţie la gospodăria familiei Gardner, împreună cu coronerul, medicul legist şi cu veterinarul care tratase dobitoacele acum defuncte. Se duse cu moartea în suflet, căci după-amiaza lăsa locul înserării şi se temea să-l prindă noaptea în acel loc blestemat, dar îl consola oarecum faptul că se aflau atâţia oameni cu el.

Cei şase o porniră la drum într-o trăsură uşoară, înaltă, în urma briştii lui Ammi, şi ajunseră la gospodăria lovită de pestă în jurul orei patru. Obişnuiţi cum erau agenţii cu experienţe înfiorătoare, nimeni nu rămase, totuşi, de piatră la ceea ce se găsea în pod şi sub faţa de masă cu pătrăţele roşii de pe podeaua de la parter. Întregul aspect al fermei în cenuşia ei părăsire stârnea destulă groază, dar cele două obiecte care se fărâmiţau erau dincolo de orice limită. Nimeni nu se putea uita la ele prea mult. Până şi medicul legist recunoscu că avea prea puţin de examinat. Se mai puteau analiza unele eşantioane, desigur, aşadar încercă să le obţină, iar aici se cade să spunem că în laboratorul universităţii, unde au fost aduse într-un târziu cele două flacoane de praf, avu loc un enigmatic deznodământ. La spectroscop, ambele mostre emiseră un spectru necunoscut, în care multe dintre fasciculele uluitoare erau exact la fel cu cele pe care straniul meteorit le produsese în anul precedent. Proprietatea de a radia acest spectru dispăru în decurs de o lună. După aceea, praful nu mai avea ca ingrediente principale decât fosfaţi alcalini şi carbonaţi.

Ammi nu le-ar mai fi dezvăluit oamenilor nimic despre puţ dacă s-ar fi gândit că ei aveau să întreprindă ceva în acele locuri. Se apropia ceasul amurgului, iar el se grăbea să plece de acolo. Dar nu se putu abţine să nu

arunce un ochi neliniştit la curbura lată de piatră a marginii lui. Când un detectiv îl luă la întrebări, mărturisi că Nahum se temea de ceva dinăuntru într-o asemenea măsură, încât nici măcar nu îndrăznise să se gândească să-i caute acolo pe Merwin şi Zenas. După aceea, nimic nu-i mai abătu de la golirea şi explorarea pe dată a acelui puţ, aşa încât Ammi trebui să aştepte tremurând, în vreme ce, vadră după vadră, apa râncedă a fost drenată şi împrăştiată pe noroiul de afară. Oamenii se ţinură de nas cu dezgust în faţa duhorii răspândite de acel lichid şi, spre sfârşit, îşi ţinură respiraţia din cauza mizeriilor fetide pe care le scoteau la suprafaţă. Treaba nu dură atât de mult pe cât se temuseră ei, de vreme ce nivelul de apă în fântână fusese neobişnuit de scăzut. Nu-i nevoie să fim prea precişi în legătură cu ceea ce găsiră. Merwin şi Zenas se aflau amândoi acolo, deşi rămăşiţele lor erau mai mult scheletice. Mai erau acolo şi stârvurile unui cerb de talie mică şi al unui câine mare, cam în aceeaşi stare, precum şi un număr de oase ale unor animale mai mici. Nămolul şi sedimentele de la fund păreau inexplicabil de poroase şi pline de băşici, iar un om care afundase, sprijinindu-se în mâini, un băţ lung descoperi că putea să-l scufunde la orice adâncime în mâlul de la fundul puţului fără să dea peste nimic tare.

De-acum se lăsa amurgul şi au fost aduse felinare din casă. Când se văzu că nimic nou nu se mai scotea din fântână, toată lumea se adăposti în locuinţă şi se adunară la sfat în vechea cameră de zi, în vreme ce razele intermitente ale unui corn spectral de lună se fugăreau stins peste pustiirea cenuşie de afară. Oamenii se arătară sincer nedumeriţi de întregul caz şi nu găsiră nici un element comun prin care să lege straniile stări ale vegetaţiei, necunoscuta maladie a dobitoacelor şi a oamenilor, de inexplicabilele decese ale lui Merwin şi Zenas în puţul infectat. Auziseră ce se spunea îndeobşte prin sat, este adevărat, dar nu puteau să conceapă că se petrecuse ceva ce sfida legile naturii. Era mai presus de orice îndoială că meteoritul otrăvise solul, însă boala de care muriseră oamenii şi animalele, fără să mănânce nimic din ce crescuse în acel sol, era o altă problemă. Să fi fost de vină apa din puţ? Foarte probabil. Ar fi fost o idee bună să-i studieze compoziţia. Dar ce dementă bizară i-ar fi putut face pe amândoi băieţii să se arunce în fântână? Faptele lor semănau atât de mult — iar fragmentele prelevate din ei arătau că amândoi fuseseră doborâţi de moartea fărâmiţării cenuşii. De ce totul în jur era atât de cenuşiu şi de casant?

Primul a fost coronerul, aşezat lângă fereastra ce da înspre curte, care observă licărul din jurul fântânii. Noaptea căzuse peste întregul ţinut. Totul, de jur împrejur, părea să iradieze o uşoară lumină ce nu era a razelor de lună. Această nouă strălucire era însă ceva pe deplin conturat şi limpede, lăsând impresia că ieşea din gaura cea neagră, ca o rază atenuată a unui proiector, aruncând reflecţii palide în băltoacele care se formaseră când fusese golită fântâna. Ammi tresări violent, căci această stranie rază a oribilei miasme îi era mult prea familiară. Mai văzuse acea culoare înainte. Îi era frică chiar şi să se gândească la ce ar putea să însemne. O mai văzuse acum două veri, în urâcioasa bilă fărâmicioasă din meteorit, în nesănătoasa vegetaţie a primăverii trecute, ba chiar i se păruse, preţ de o clipă, că o

văzuse în dimineaţa aceea în umbra micuţei ferestre zăbrelite a acelei groaznice camere din pod, unde se petrecuseră lucruri de nespus. Scăpărase acolo o secundă, odată ce îl izbise un curent de aburi reci şi umezi — apoi bietul Nahum fusese cotropit de ceva de culoarea aceea. Aşa mărturisise el cu limbă de moarte — spusese că era la fel ca bila şi ca plantele. După aceea, urmase fuga calului din curte şi pleoscăitul în fântâna care acum emitea în noapte o rază palidă şi insidioasă, de aceeaşi nuanţă drăcească.

Ca dovadă a faptului că Ammi îşi păstrase mintea întreagă sunt întrebările pe care şi le-a pus în acea clipă tensionată în legătură cu un aspect ştiinţific în esenţă. Nu putu decât să se mire de percepţia avută în legătură cu un abur văzut pe fugă pe fundalul unui cer de dimineaţă zărit printr-o ferestruică, aceeaşi cu cea a unei evaporări nocturne văzută ca o ceaţă fosforescentă pe fundalul priveliştii pârjolite şi cufundate în întuneric. Nu era normal — era împotriva firii — şi îi trecură prin minte acele ultime cuvinte, atât de cumplite, ale năpăstuitului său prieten: „Vine dintr-un loc unde lucrurile or sta altfel decât aci… unu' din profesori a zis aşa…"

Toţi cei trei cai de afară, priponiţi de o pereche de puieţi tineri de lângă drum, nechezau acum şi loveau frenetic din copite. Vizitiul trăsurii se repezi la uşă ca să facă ceva, dar Ammi îşi lăsă mâna tremurândă pe umărul lui:

— Nu te du afar', îl sfătui el în şoaptă. E mai mult decât ştim pân-acu'. Nahum a zis că ceva trăia-n puţ, ceva care-ţi sugea viaţa. Mai zicea că tre' să fie ceva ce a crescut dintr-un gogoloi ca cel pe care-l văzurăm în bolovanu' ce căzu din cer acu' un an, prin luna lu' cireşar. Suge şi arde, cum a zis el, şi nu-i decât un nor de culoare care acu' străluceşte p-afar', de-abia poţi să-l desluşeşti şi nu ştii a spune ce-ar fi. Nahum socotea că se hrăneşte cu tot ce-i viu şi se-ntăreşte pe zi ce trece. A mai zis că l-a văzut săptămâna din urmă. Tre' să fie ceva venit de departe, din cer, aşa cum au zis anu' trecut oamenii de la universitate de meteoritu' ăla. Cum e făcut şi cum merge nu-i ca nimica din toată firea lu' Dumnezeu. E ceva de dincolo.

Aşadar, bărbaţii se opriră nehotărâţi, pe măsură ce lumina din puţ creştea în intensitate, iar caii priponiţi nu mai conteneau cu loviturile de copite şi cu nechezatul tot mai strident. Era cu adevărat un moment cumplit, de teroare, în acea locuinţă veche şi blestemată: patru eşantioane monstruoase, două din casă şi două din puţ, aşteptând în şopronul cu lemne din spate, şi acea scânteiere necunoscută şi diabolică, izvorând din adâncimile mocirloase din faţă. Ammi îi cam retezase elanul vizitiului, uitând cât de nevătămat ieşise el însuşi după ce aburii coloraţi îl izbiseră în camera din pod, dar poate că era la fel de bine aşa cum acţionase. Nimeni nu va şti vreodată ce pândea afară în acea noapte şi, deşi blasfemia de dincolo de spaţiul terestru nu afectase până acum nici o fiinţă umană cu capul pe umeri, nu se putea ghici ce-ar fi putut face în ultimul moment, cu forţa ei aparent sporită şi cu semnele speciale ale cursului pe care avea curând să-l ia, sub cerul luminat de lună şi brăzdat de nori.

Deodată, unul dintre detectivii de la fereastră scoase un icnet scurt şi

ascuţit. Ceilalţi îşi întoarseră privirile spre el şi apoi se uitară şi ei în sus, în punctul în care îi rămăseseră fixaţi ochii. Nu mai era nevoie de cuvinte. Ceea ce se auzise în bârfele din sat nu mai era un fapt controversat. Tocmai datorită acelui lucru, pe care orice om din grup îl admise mai târziu în şoaptă, zilele stranii nu sunt niciodată subiect de discuţie în Arkham. Este necesar să începem prin a spune că nu sufla nici un fel de vânt la acea oră din noapte. O rafală începu să bată nu mult după aceea, dar în acel moment nu era nici măcar o adiere. Nici vârfurile uscate ale brâncuţelor cenuşii şi pârjolite, nici ciucurii de la acoperişul trăsurii rămase în curte nu se mişcau. Cu toate acestea, în toiul acelei linişti tensionate, nefireşti, ramurile înalte, goale ale arborilor din curte se mişcau. Se zbăteau morbid şi spasmodic, deschizându-se ca ghearele, într-o dementă epileptică şi convulsivă, pe fundalul norilor tiviţi de razele lunii, zgâriind neputincioase aerul otrăvit, de parcă ar fi fost smucite de vreo forţă nepământeană şi imaterială legată de subteranele orori, zvârcolindu-se şi luptându-se sub rădăcinile negre.

Toată lumea din casă îşi ţinu mai multe secunde respiraţia. Apoi un nor mai întunecat acoperi luna, iar siluetele ramurilor rapace dispărură pentru un moment. Toţi se porniră să scoată ţipete înăbuşite de spaimă, dar răguşite de emoţie, răsunând aproape identic din orice gâtlej. Căci teroarea nu trecuse odată cu umbrele crengilor. Într-o secundă înfiorătoare, într-o beznă şi mai neagră, privitorii zăriră fremătând în coroanele înalte ale copacilor mii de luminiţe palide şi funeste, aprinse în vârful fiecărei ramuri, la fel ca scânteile din focul Sfântului Elmo, patronul marinarilor, ori ca limbile de foc ce s-au pogorât pe capetele apostolilor de Rusalii. Era o constelaţie monstruoasă de punctişoare luminoase sinistre, ca un furnicar de licurici hrăniţi din cadavre prinzându-se într-o sarabandă drăcească deasupra unei mlaştini blestemate, iar culoarea lor era exact aceeaşi intruziune fără nume pe care Ammi se învăţase să o recunoască cu spaima în suflet. În tot acest timp, licărirea fosforescenţei care ieşea din puţ devenea tot mai strălucitoare, trezind în cugetele celor adunaţi laolaltă un sentiment de damnare şi de anomalie care depăşea de departe orice plăsmuire a minţii omeneşti. Deja nici nu mai *strălucea*, pur şi simplu *se revărsa*. Pe măsură ce torentul inform de culoare nepământeană ieşea din fântână, părea să plutească direct către cer.

Veterinarul se cutremură şi se duse la uşa din faţă pentru a-i propti o bară grea din lemn, ca s-o blocheze. Ammi tremura la fel de tare şi a fost silit să indice cu gesturi smucite luminozitatea crescândă a copacilor, pentru că nu-şi mai putea controla vocea. Nechezatul cailor şi loviturile lor din copite deveniră de-a dreptul înspăimântătoare, dar nici unul din grupul adăpostit în vechea casă nu s-ar fi aventurat până afară pentru nimic în lume. Pe măsură ce strălucirea arborilor sporea de la o clipă la alta, ramurile lor în continuă mişcare se înălţau tot mai mult pe verticală. Buza puţului scânteia de-acum, iar un agent de poliţie perplex arătă cu degetul la câteva şoproane şi stupi de albine ce se aflau lângă zidul de piatră de la vest. Şi ele începuseră să sclipească, deşi vehiculele priponite ale musafirilor păreau până acum neatinse. Apoi se iscă o zarvă şi un tropăit pe

drum şi, când Ammi stinse lampa ca să poată vedea mai bine, îşi dădură seama că armăsarii suri de la atelajul lor rupseseră puieţii de care fuseseră priponiţi şi o luaseră la goană cu trăsură cu tot.

Şocul le dezlegă limbile şi se schimbară şoapte jenate:

— Se răspândeşte în tot ce-a fost organic pe aici, mormăi medicul legist.

Nimeni nu-i răspunse, însă cel care încercase să sondeze adâncimea puţului oferi un indiciu, şi anume că băţul lui lung trebuie să fi stârnit ceva intangibil.

— A fost groaznic, mai adăugă el. Nu dădeam de nici un fund. Numai de nămol şi de băşici. Ceva-mi dădea sentimentul că se furişa pe dedesubt.

Calul lui Ammi încă mai lovea din copite şi zbiera asurzitor afară, în drum, acoperind aproape total murmurul pierit al stăpânului său, pe când îşi rostea reflecţiile dezlânate:

— A venit din piatra aia… a crescut acolo jos… doboară toată suflarea… se hrăneşte din vieţuitoare, din carnea şi duhu' lor… Thad şi cu Mernie, Zenas şi cu Nabby… Nahum a fost ultimu'… Toţi au băut apă… S-a învârtoşat în ei… a venit de dincolo, unde lucrurile nu-s ca aci… acu' se duce acas'…

În acel moment, pe măsură ce coloana de văpaie a culorii necunoscute scăpără dintr-odată mai puternic şi începu să urzească fantastice forme iluzorii pe care fiecare spectator le descrise mai târziu diferit, bietul Hero scoase un asemenea sunet, cum nici un om nu mai auzise vreodată de la un cal. Fiecare dintre cei care se aflau în acea cameră joasă îşi acoperi urechile, iar Ammi se întoarse de la fereastră cuprins de groază şi de greaţă. Cuvintele nu mai sunt de-ajuns — când Ammi se uită iar afară, nefericitul animal zăcea fără viaţă pe pământul luminat de razele lunii, între hulubele crăpate ale briştii sale. A fost ultima imagine a lui Hero până a doua zi, când îl îngropară. Dar în acea clipă nu era timp de jelit, căci, aproape instantaneu, un detectiv le atrase atenţia asupra unui lucru teribil care se petrecea chiar în încăperea unde se aflau ei. Prin bezna cea mai neagră, cum lampa era stinsă, se zărea clar o palidă fosforescenţă care începuse să se întrevadă prin toată camera. Licărea pe podeaua cu scânduri late şi pe bucata de covor zdrenţuit, pâlpâind de-a lungul tocurilor de la ferestrele cu ochiuri mici de geam. Luneca în sus şi în jos pe stâlpii de susţinere, lucind în jurul etajerei şi al consolei, infectând până şi uşile, împreună cu mobilierul. În fiecare minut se întărea, pentru ca, în final, să fie foarte limpede că oricine se mai afla în viaţă şi într-o stare de sănătate perfectă trebuia să părăsească acea casă.

Ammi îi conduse la uşa din spate şi le arătă poteca ce şerpuia printre câmpuri, spre păşunea de zece pogoane. Păşiră, împiedicându-se, ca-ntr-un vis, fără să îndrăznească să se mai uite înapoi, până când se îndepărtară bine, urcând pe deal. Se bucurară să găsească acea potecă, fiindcă n-ar fi putut s-o ia pe drumul din faţă şi să treacă pe lângă puţ. Era destul de rău şi aşa că trebuiau să treacă pe lângă şoproanele şi grajdul ce sclipeau în noapte, pe lângă acei pomi fructiferi scânteind prin livezi, scoţându-şi în

lumină cioturile şi contururile drăceşti. Dar — slavă Cerului! — ramurile lor nu-i atinseră, aşa cum erau, răsucite în sus. Luna intră într-o perdea de nori foarte negri, pe când treceau podeţul rustic de la Gârla lui Chapman, iar de acolo nimeriră, orbecăind, luncile deschise.

Când se uitară înapoi la valea în fundul căreia se afla îndepărtata gospodărie a familiei Gardner, zăriră o privelişte înfricoşătoare. Întreaga fermă strălucea, răspândind acel spectru al culorii necunoscute, infestând copaci, clădiri, până şi verdeaţa care nu fusese încă prefăcută în acea fatală pulbere cenuşie. Crengile arborilor erau toate ridicate spre cer, cu vârfurile aprinse de acele flăcări odioase. Scânteieri jucăuşe se infiltrau prin crestele acoperişurilor de la casă, de la grajd şi de la şoproane. Era o scenă demnă de viziunea unui Fuseli[22]. Peste tot se înstăpânise acel dezmăţ al luminozităţii amorfe, al nepământeanului curcubeu fără dimensiuni, propagat de criptica otravă din puţ, clocotind, vălurindu-se, scânteind, arcuindu-se malign în cromatismul ei cosmic şi inefabil.

Atunci, pe neaşteptate, hidosul fenomen se înălţă ca o săgeată pe verticală, spre cer, ca o rachetă sau ca un meteorit, nelăsând nici o urmă şi făcându-se nevăzut printr-o gaură ciudat de uniformă în perdeaua de nori. Nu le mai lăsă timp oamenilor să icnească sau să strige. Nici unul dintre privitori nu avea să poată uita acea privelişte, iar Ammi contemplă îndelung stelele din constelaţia Lebăda, cu Deneb scânteind deasupra celorlalte, acolo unde culoarea necunoscută se topise în Calea-Lactee. Dar privirea lui fusese într-o clipită întoarsă spre pământ de către trosnetul din vale. Nu fusese decât atât, zgomotul lemnului crăpat, nu vreo explozie, aşa cum mulţi din grup susţinură că auziseră. Totuşi, rezultatul a fost identic, căci într-o secundă de frenezie caleidoscopică, de la ferma blestemată izbucni o erupţie cataclismică, sclipitoare, de scântei şi de materii nepământene, arzându-le ochii celor care o priveau şi aruncând în zenit un torent vulcanic de fragmente atât de fantastic colorate, ce nu şi-ar găsi nici un loc în universul nostru cunoscut. Acestea urmară, dispărând în aburi, marea morbiditate care le-o luase înainte, iar în secunda următoare nu se mai zăriră nici ele. În spate şi pe vale se aşternu întunericul, însă oamenii nu se încumetară încă să se întoarcă. De jur împrejur se înteţea un vânt ce părea să se pogoare din cernita, îngheţata suflare a spaţiului interstelar. Şuiera şi urla, biciuind câmpiile şi denaturaţii codri, într-o frenezie cosmică dementă. Curând, grupul de oameni care tremurau ca varga îşi dădu seama că n-avea nici un rost să mai aştepte până când luna ar fi dezvăluit ce mai rămăsese din gospodăria lui Nahum.

Prea speriaţi ca să se mai gândească măcar la teorii, cei şapte oameni înfioraţi se târâră până-n Arkham pe drumul de la nord. Ammi era într-o stare mai gravă decât însoţitorii săi şi îi imploră să-l conducă până acasă la el, să intre înăuntru însoţit de ei şi să-l lase în bucătăria lui, în loc să se îndrepte direct spre oraş. Nu voia să străbată de unul singur pădurile învăluite-n bezna nopţii şi biciuite de vânt până găsea drumul principal care-l ducea la el acasă. Căci suportase un şoc suplimentar de care ceilalţi fuseseră cruţaţi şi era copleşit, pentru totdeauna, de o frică disperată, pe

care nu mai îndrăzni s-o amintească în numeroşii ani ce se scurseseră de-atunci. În vreme ce restul privitorilor ajunşi pe creasta acelei coline bătute de furtuni îşi continuară cu indiferenţă drumul, Ammi mai aruncă o ultimă privire peste umăr, preţ de o clipă, la acea umbrită vale a pustiirii care, nu de mult, îi găzduise prietenul năpăstuit de stele. Din acel punct îndepărtat, lovit de catastrofă, văzu ceva ce se ridica uşor, numai ca să se afunde iar în locul din care marea oroare fără formă zburase în cer ca o săgeată. Era doar o culoare — dar nu ca oricare alta din cer sau de pe pământ. Şi pentru că Ammi o recunoscu, ştiu că această ultimă slabă rămăşiţă avea să mai subziste în adâncimea puţului. De atunci, nu şi-a mai revenit niciodată pe de-a-ntregul.

Ammi nu s-ar mai apropia nicicum de locul acela. S-a scurs peste o jumătate de veac de când s-a întâmplat dezastrul, dar el n-a mai trecut pe acolo niciodată şi se va bucura când apele noului lac de acumulare îl vor acoperi în întregime. Şi eu mă voi bucura, căci nu mi-a plăcut defel chipul în care lumina soarelui îşi schimba culoarea în jurul gurii acelui puţ abandonat în timp ce treceam pe lângă el. Sper ca apa să fie foarte adâncă — chiar şi aşa, nu voi bea niciodată din ea. Nu cred că voi mai vizita vreodată împrejurimile oraşului Arkham după toate acestea. Trei dintre cei care fuseseră cu Ammi s-au întors în dimineaţa următoare ca să vadă ruinele la lumina zilei, dar nici măcar n-au dat peste ruine adevărate, numai peste cărămizile hornului, pietrele pivniţei, ceva deşeuri minerale şi metalice pe ici, pe colo, şi marginea acelui puţ de neînchipuit. În afară de calul mort al lui Ammi, pe care l-au luat de acolo şi l-au îngropat, de brişca ce i-a fost înapoiată la scurt timp după aceea, toată suflarea dispăruse. Mai rămăseseră cinci hectare cumplite de deşert cenuşiu, şi nici că a mai crescut ceva pe ele până astăzi. Se aştern sub cerul liber ca o pată uriaşă, mâncată de acizi, în mijlocul câmpurilor şi al pădurilor, iar cei câţiva care au mai avut curajul să-i arunce deşertului o privire, în ciuda tuturor istorisirilor din sat, i-au zis „bărăganul pârjolit”.

Poveştile care circulă prin sat sunt bizare. Ar putea fi încă şi mai stranii dacă oamenii de la oraş, împreună cu chimiştii de la colegiu, şi-ar da interesul să supună analizei apa din acel puţ abandonat, ori pulberea cenuşie pe care nici o rafală pare să n-o mai poată împrăştia vreodată. Şi botaniştii ar trebui să studieze flora atinsă de la marginile acelui loc, căci ar putea să găsească o explicaţie zvonului din sat, după care pesta s-ar extinde încetul cu încetul, poate cu câţiva centimetri pe an. Oamenii spun că tenta ierburilor învecinate nu este chiar normală primăvara, iar sălbăticiunile mai lasă urme ciudate în neaua diafană a iernii. Zăpada nu pare niciodată că se aşterne prea masiv în bărăganul pârjolit, ca în alte părţi. Caii — puţinii care au mai rămas în epoca motorizării — devin agitaţi în această vale a tăcerii, iar vânătorii nu-şi mai pot stăpâni câinii dacă se apropie prea mult de peticul de praf cenuşiu.

Mai spun că influenţele psihice sunt, de asemenea, foarte nefaste. Pe mulţi i-a lovit strechea în anii care au urmat după tragedia lui Nahum şi nu au mai fost în stare de nimic. Apoi, cei mai tari dintre ei au părăsit definitiv

regiunea. Numai străinii au mai încercat să locuiască în bătrânele gospodării ţărăneşti căzute în ruină. Cu toate acestea, nu au putut rămâne. Te şi întrebi, uneori, la ce percepţie subtilă i-au dus tradiţiile lor bizare de magie transmisă pe şoptite. Se plâng de visele din timpul nopţii, care îi sperie cumplit în acel ţinut grotesc. Cu siguranţă că-i de ajuns o singură privire asupra acestui tărâm tenebros ca să stârnească imaginaţia morbidă. Nici un drumeţ n-a mai scăpat vreodată de sentimentul de stranietate pe care i l-au trezit aceste viroage adânci, iar artiştii se cutremură în timp ce pictează codrii deşi, al căror mister ţine în aceeaşi măsură de spirit ca şi de vedere. Eu însumi sunt curios în privinţa senzaţiei pe care am încercat-o în lunga mea plimbare, înainte ca Ammi să-mi spună povestea lui. Când soarele era la asfinţit, aveam vaga dorinţă să se adune norii, căci un fel de teamă curioasă faţă de adâncile hăuri cereşti de deasupra capului mi se strecurase în suflet.

Nu-mi cereţi părerea. Nu ştiu — asta-i tot. N-am mai găsit pe nimeni altcineva, în afară de Ammi, căruia să-i mai pun întrebări. Căci cei din Arkham nu vor să vorbească despre zilele stranii, iar toţi cei trei profesori care au văzut meteoritul şi bila lui colorată au murit. Au mai fost şi alte bile — să fiţi siguri de asta! Una trebuie să fi scăpat şi să se fi hrănit singură şi, probabil, a mai fost una întârziată. Fără îndoială că încă se mai află în fundul puţului — ştiu sigur că ceva nu era în ordine cu lumina soarelui aşa cum am zărit-o deasupra marginii lui infectate. Ţăranii spun că pesta mai smulge câţiva centimetri de pământ în fiecare an. Poate, prin urmare, să fie vorba de un soi de creştere organică sau de hrănire chiar şi în prezent. Dar indiferent ce demon ar ieşi acolo din găoacea lui, ceva trebuie să-l împiedice, căci altfel s-ar răspândi la iuţeală. Să se fi prins în rădăcinile acelor arbori care-şi înalţă spre cer ramurile ca nişte gheare? Una dintre legendele care circulă acum prin Arkham se referă la stejari robuşti ce strălucesc şi-şi mişcă noaptea crengile aşa cum nu ar trebui s-o facă.

Dar care este adevărul, numai Dumnezeu ştie. În termeni materialişti, presupun că lucrul pe care Ammi l-a descris s-ar putea numi un gaz, dar un astfel de gaz care să asculte de alte legi decât cele ale cosmosului nostru. Acesta nu este rodul unor lumi şi al unor sori vizibili la telescoapele şi în plăcile fotografice ale observatoarelor noastre. Aceea n-a fost suflare din cerurile ale căror mişcări şi dimensiuni astronomii noştri le măsoară, ci din cele pe care le socot prea vaste pentru a fi măsurabile. N-a fost decât o culoare din afara spaţiului — un mesager înfricoşător de pe tărâmurile fără formă ale infinităţii de dincolo de Natură, aşa cum ne este ea cunoscută, iar noi am rămâne înmărmuriţi numai la gândul existenţei unor asemenea orizonturi cu întunecatele lor hăuri extracosmice, pe care ni le-ar deschide dinaintea ochilor noştri febrili.

Mă îndoiesc foarte tare că Ammi m-ar fi minţit cu bună ştiinţă şi nici nu cred că istorisirea lui ar fi doar o sminteală, aşa cum cei de la oraş mă avertizaseră în prealabil. Meteoritul acela a adus ceva îngrozitor în colinele şi văile de acolo, iar acel ceva îngrozitor — deşi nu-mi dau seama în ce măsură — mai dăinuie încă. O să mă bucur să văd apele venind. Între timp,

sper să nu i se întâmple nimic rău lui Ammi. A văzut atât de multe în legătură cu acel lucru, a cărui înrâurire era atât de insidioasă! De ce n-a fost niciodată în stare să se mute de acolo? Cât de precis şi-a amintit ultimele cuvinte ale lui Nahum: „N-ai scăpare… te trage… ştii că vine ceva, da'-i tot în zadar…" Ammi este un bătrân aşa de cumsecade! Când echipa de la lacul de acumulare se va apuca de lucru, trebuie să-i scriu inginerului-şef să aibă mare grijă de el. M-ar îndurera să-l ştiu la fel ca şi cenuşia, contorsionata, friabila monstruozitate care-mi bântuie tot mai mult visele, tulburându-mi somnul.

[20]De fapt, au fost doi poeţi care au folosit sintagma *blasted heath*. Unul a fost Shakespeare, în tragedia *Macbeth*, iar celălalt, Milton, în *Paradisul pierdut*.

[21]De fapt, nu este vorba de ghiocei, ci de o altă plantă, care şi ea răsare tot primăvara, întâlnită numai în părţile Americii de Nord şi, mai ales, pe teritoriul canadian. Se numeşte *Symplocarpus foetidus*, din familia Araceaelor, şi o trăsătură aparte a ei este că răspândeşte un miros urât, ca de sconcs.

[22]Henry Fuseli (Johann Heinrich Füssli), 1741–1825, pictor şi critic de artă britanic de origine elveţiană (n. red.).

Cel care şuşotea în întuneric

I

Luaţi bine aminte că, la urma urmei, n-am văzut nici o imagine de groază. A spune că vreun şoc mental a stat la baza reacţiilor mele — ultima picătură ce mă făcu s-o iau la goană, noaptea, într-un automobil care nu-mi aparţinea, din izolata gospodărie a lui Akeley şi din sălbaticele coline boltite ale statului Vermont — înseamnă a ignora cele mai elementare date ale experienţei mele. În pofida măsurii profunde în care m-am implicat în schimbul de informaţii şi de speculaţii cu Henry Akeley, a lucrurilor pe care le-am văzut şi le-am auzit, a intensităţii impresiilor produse asupra mea de toate acestea, nu pot dovedi nici acum dacă am avut sau nu dreptate în oribila mea concluzie. Căci, până la urmă, dispariţia lui Akeley nu înseamnă nimic. Oamenii au găsit totul la locul lui în locuinţa sa, în ciuda unor urme de gloanţe pe zidurile exterioare şi pe pereţii dinăuntru. Ca şi cum ar fi ieşit, fără griji, la o plimbare pe dealuri şi nu s-a mai întors. Nici măcar n-a existat vreun semn că s-ar fi aflat vreun oaspete pe acolo, ori că acele odioase maşini şi acei cilindri ar mai fi fost depozitaţi în camera de lucru. Faptul că acele coline verzi împădurite şi clipocitul neîntrerupt al pâraielor — în mijlocul cărora s-a născut şi a fost crescut — stârneau în el o spaimă de moarte nu spune iarăşi nimic, căci sunt mii de oameni pe care îi chinuie anxietăţi la fel de morbide. Mai degrabă, excentricitatea ar putea explica relativ lesne actele şi temerile sale stranii, de care n-a scăpat niciodată.

Întreaga poveste a început, pentru mine, cu istoricele inundaţii din Vermont, de pe 3 noiembrie 1927. Eram pe atunci, ca şi acum, asistent universitar de literatură la Universitatea Miskatonic din Arkham, Massachusetts, şi un entuziast folclorist amator din Noua Anglie. La puţin timp după inundaţii, printre diversele reportaje despre greutăţile, suferinţele şi acţiunile de salvare organizate care umpleau paginile presei, s-au mai ivit şi câteva anecdote bizare în legătură cu anumite lucruri găsite plutind pe undele umflate ale unora dintre râuri, aşa încât mulţi dintre amicii mei se lansară în discuţii extravagante şi m-au solicitat să dau explicaţii, pe cât eram în stare, privitoare la acel subiect. M-am simţit flatat să mi se ia atât de în serios strădaniile în domeniul folclorului şi am făcut tot ce-am putut ca să minimalizez zvonurile vagi, neliniştitoare, ce păreau atât de limpede să fie rodul vechilor superstiţii ţărăneşti. M-a amuzat să întâlnesc mai multe persoane cultivate care insistau asupra faptului că nu se putea ca în spatele acelor zvonuri să nu existe vreun fenomen ascuns, denaturat de ele.

Poveştile care mi s-au adus în acest fel la cunoştinţă mi-au parvenit în majoritatea lor prin tăieturi din ziare, deşi una dintre ele a avut o sursă orală şi mi-a fost repetată de un prieten de-al meu dintr-o scrisoare a mamei lui din Hardwick, Vermont. Tipul de fenomen descris era, în esenţă, acelaşi în toate circumstanţele, deşi se părea că ar fi vorba de trei cazuri separate

— unul legat de râul Winooski, lângă Montpelier, un altul, de râul West în Windham County, dincolo de Newfane, iar cel de-al treilea, centrându-se în Passumpsic, Caledonia County, mai sus de Lyndonville. Sigur că multe dintre mărturiile disparate menţionau alte locuri, dar, în ultimă analiză, toate păreau să le confirme pe acestea trei. În fiecare caz în parte, oamenii de la ţară au relatat că văzuseră unul sau mai multe obiecte bizare şi alarmante în apele umflate care se prăvăleau de pe colinele rareori străbătute. Exista o tendinţă răspândită de a lega aceste viziuni de un ciclu primitiv, aproape uitat, de legende şoptite de străbuni, reactualizate cu acel prilej.

Ce credeau oamenii că văd erau forme organice, fără să aibă însă nimic în comun cu toate vieţuitoarele cunoscute de ei până atunci. În mod firesc, erau multe trupuri umane duse la vale de curenţi în acea tragică perioadă, dar cei care descriau acele forme stranii păreau convinşi că nu erau defel omeneşti, în ciuda unor asemănări superficiale ca mărime şi contur. Nici nu puteau să facă parte, mai adăugau martorii, din vreo specie de animale caracteristică ţinutului Vermont. Erau de culoare roz, măsurând cam un metru şi jumătate în lungime, cu trupuri de crustacee, cu perechi de aripioare mari de peşte, ori cu aripi membranate şi cu mai multe membre articulate, cu un soi de elipsă răsucită, acoperită cu miriade de antene foarte scurte, acolo unde în mod normal s-ar fi aflat un cap. Era chiar remarcabil cât de mult tindeau să coincidă relatările din diferite surse, deşi acest aspect era explicat oarecum de faptul că vechile legende cunoscute la timpul respectiv în tot ţinutul deluros ofereau un tablou viu şi morbid care ar fi putut stârni fantezia tuturor celor implicaţi. Concluzia mea a fost că asemenea mărturii — în toate cazurile aparţinând unor pădureni simpli şi naivi — erau confuzii create de întrezărirea cadavrelor umane şi ale animalelor domestice sfârâmate şi umflate de şuvoaiele dezlănţuite ale curenţilor. Aceste iluzii optice permiseseră unor tradiţii folclorice pe jumătate uitate să atribuie calităţi fantastice acestor obiecte demne de milă.

Folclorul mai vechi, deşi vag, evaziv şi, în mare parte, uitat de generaţia de astăzi, avea un caracter unic şi reflecta, în mod evident, influenţa poveştilor indiene încă şi mai de demult. Le cunoşteam destul de bine, chiar dacă nu mai fusesem niciodată în Vermont, graţie monografiei extrem de rare a lui Eli Davenport, care cuprinde material obţinut pe cale orală înainte de anul 1839, de la oamenii mai bătrâni din acest stat. Materialul acesta coincidea perfect cu cele auzite de mine personal de la ţăranii mai în vârstă din munţii statului New Hampshire. Ca să nu mai lungesc vorba, el făcea aluzie la o rasă tainică de fiinţe monstruoase care ar bântui undeva, pe colinele mai îndepărtate, ascunse prin codrii deşi ce acoperă cele mai înalte creste şi prin văile umbrite unde pâraiele curg leneşe din izvoare neştiute. Aceste făpturi puteau fi foarte rar întrezărite, dar dovezi ale prezenţei lor fuseseră raportate de către cei care se aventuraseră mai departe decât de obicei, pe pantele anumitor munţi sau în anumite trecători adânci şi abrupte, ocolite până şi de lupi.

Se găsiseră urme stranii de paşi, ori de gheare, prin noroiul de pe

malurile pâraielor şi prin porţiunile de teren arid, şi bizare cercuri de bolovani, în jurul cărora iarba fusese smulsă, ce nu păreau să fie rodul capriciilor naturii. Mai erau, totodată, anumite peşteri de o adâncime greu de bănuit pe coastele dealurilor, ale căror guri fuseseră blocate cu lespezi, într-o manieră chiar deloc accidentală, cu o mulţime de urme bizare în jurul lor, care plecau de la ele şi se întorceau la ele, dacă se putea, într-adevăr, estima corect direcţia lor. Iar cele mai groaznice erau lucrurile pe care aventurierii le zăriseră, foarte rar, în obscuritatea celor mai îndepărtate văi şi în adâncimea pădurilor ce se întindeau perpendicular, dincolo de colinele îndeobşte frecventate de oameni.

Ar fi fost mai lesne dacă şirul acestor relatări nu s-ar fi potrivit atât de bine. Aşa cum stăteau lucrurile, aproape toate zvonurile aveau mai multe puncte în comun, susţinând că acele creaturi erau un soi de crabi uriaşi, de un roşu aprins, cu mai multe perechi de picioare şi cu două aripi gigantice, ca de lilieci, la spate. Uneori mergeau pe toate picioarele lor, alteori numai pe perechea dinapoi, folosindu-se de celelalte pentru a căra obiecte mari de o natură nedefinită. La un moment dat au fost zărite pe când un detaşament numeros de-al lor mărşăluia de-a lungul unui curs de apă puţin adânc, printr-un ţinut împădurit, într-o formaţie evident disciplinată, în rânduri de câte trei. Altă dată, un asemenea specimen a fost văzut zburând — lansându-se de pe creasta unui deal golaş, izolat, în faptul nopţii şi dispărând în văzduh, după ce imensele lui aripi fluturânde se profilaseră o secundă pe discul lunii pline.

În mare, aceste făpturi se mulţumeau să lase omenirea în pace, deşi mai erau uneori învinuite pentru dispariţia vreunor nesăbuiţi — mai ales din rândul celor care-şi construiau casele prea aproape de anumite văi sau prea sus pe anumite culmi. Multe aşezări ajunseră să fie considerate nesigure din punctul de vedere al locuirii lor, o asemenea reputaţie proastă persistând multă vreme după ce cauza i se pierdea în uitare. Oamenii îşi înălţau înfioraţi privirile spre câte o râpă de munte de prin vecinătatea lor, chiar dacă nu-şi mai aminteau câţi localnici se pierduseră şi câte gospodării fuseseră transformate în cenuşă pe povârnişurile mai joase ale acelor santinele verzi şi încruntate.

Dar, în timp ce, potrivit legendelor mai vechi, creaturile nu păreau să le facă rău decât celor care le încălcau teritoriul, relatările de mai târziu descriu curiozitatea lor faţă de oameni şi încercările lor de a institui avanposturi secrete în lumea noastră. Circulau poveşti despre urme ciudate de gheare zărite dimineaţa în jurul ferestrelor vreunei gospodării şi de dispariţii sporadice în regiuni din afara zonelor bântuite cu certitudine. De altfel, se mai vorbea de glasuri bâzâitoare ce imitau vorbirea umană, surprinzându-i cu ofertele lor pe drumeţii singuratici de pe poteci sau drumuri de căruţe în inima codrilor, de copii terorizaţi de lucruri văzute sau auzite de ei, în regiuni unde pădurea virgină se întinde până în pragurile uşilor lor. Ultimele tipuri de legende — tocmai acelea care preced declinul superstiţiei şi evitarea unui contact strâns cu locurile temute — fac referire la pustnici sau la fermieri îndepărtaţi care, într-o anumită etapă a vieţii lor,

par să fi suferit o transformare mentală dezgustătoare. Ocoliţi de vecini, se vorbeşte în şoaptă despre ei că s-ar fi vândut straniilor arătări. Într-unul dintre districtele de la nord-est, pe la 1800, pare-se, devenise o modă să-i acuzi pe schimnicii excentrici şi nepopulari c-ar fi aliaţi sau reprezentanţi ai acelor creaturi respingătoare.

Cât priveşte ceea ce erau acele făpturi, explicaţiile variază, firește. Apelativul prin care toţi se refereau la ele era „Aceia” sau „Marii Strămoşi”, deşi mai erau şi alţi termeni, cu o utilizare locală şi temporară. Probabil că puhoiul de colonişti puritani îi socotiseră, fără menajamente, apropiaţi diavolului şi făcuseră din ei o bază de speculaţii teologice înspăimântate. Cei care aveau în zestrea lor etnică legende celtice, mai ales elementele scoţiano-irlandeze din New Hampshire, împreună cu rudele lor care se aşezaseră în Vermont, încurajate de împroprietăririle coloniale ale guvernatorului Wentworth, îi legau în mod vag de zânele rele şi de „omuleţii” mlaştinilor şi colinelor, protejându-se cu crâmpeie de incantaţii transmise pe cale orală, de-a lungul mai multor generaţii. Însă dintre toţi, indienii aveau cele mai fantastice teorii. Chiar dacă variantele difereau de la un trib la altul, exista un consens pronunţat privind credinţa în anumite trăsături particulare vitale. De pildă, toată lumea era de acord că aceste creaturi veneau de pe altă planetă.

Miturile tribului Pennacook, cele mai consistente şi mai pitoreşti, ziceau că „Înaripaţii” veneau de pe Ursa-Mare, din cer, şi aveau mine pe dealurile noastre terestre, de unde scoteau un soi de rocă pe care n-o puteau găsi pe nici o altă planetă. Nu trăiau aici, mai povesteau miturile, ci doar menţineau anumite avanposturi, de unde zburau înapoi cu imense încărcături de piatră spre propria constelaţie din nord. Îi vătămau numai pe acei pământeni care se apropiau prea tare de ei sau îndrăzneau să-i spioneze. Animalele îi ocoleau cu o ură instinctivă, nu fiindcă erau vânate. Înaripaţii nu se puteau hrăni cu vieţuitoarele de pe Pământ, ci îşi aduceau propria hrană din cer. Era rău dacă te apropiai de ei. Uneori, tinerii vânători care se aventurau prea departe pe dealurile lor nu se mai întorceau niciodată. Nu era bine nici să le asculţi şoaptele în timpul nopţii, prin pădure. Aveau glasuri ca de viespe şi încercau să imite vocile umane. Ştiau graiurile tuturora, pe ale triburilor Pennacook, Huron, ale Celor Cinci Naţiuni[23] — însă nu păreau să aibă nevoie de unul propriu. Discutau prin capetele lor, care-şi schimbau culoarea în diverse nuanţe, fiecare însemnând un lucru diferit.

Toate aceste legende, desigur, atât ale albilor, cât şi ale indienilor, se pierduseră în decursul secolului al XIX-lea, cu excepţia unor răbufniri atavice foarte rare. Cei din Vermont îşi statorniciră obiceiurile. Odată căile de comunicaţie şi aşezările lor stabilite potrivit unui plan anume, de neclintit, îşi uitară treptat spaimele şi angoasele care-i determinaseră să-l adopte, până într-atât încât nici nu mai ştiură să fi avut vreodată asemenea nelinişti. Cei mai mulţi dintre ei ştiau doar că anumite regiuni deluroase erau considerate ca total nesănătoase, neprofitabile, aducătoare de ghinion dacă te stabileai acolo şi, prin urmare, era mai înţelept să te ţii cât mai

departe de ele spre binele tău. Cu timpul, făgaşul comerţului şi al economiei se permanentiză în locurile cu reputaţie bună, iar colinele bântuite rămaseră pustii, mai curând din întâmplare decât cu intenţie. În afară de câteva rare sperieturi printre localnici, numai bunicile care mai credeau în minuni şi nonagenarii nostalgici mai şopteau ceva despre făpturile care sălăşluiau pe acele coline. Până şi ei recunoşteau că nu prea aveau de ce să se mai teamă de acele creaturi, odată ce se obişnuiseră cu prezenţa caselor şi a aşezărilor, acum că oamenii le lăsaseră în pace teritoriul pe care singure şi-l aleseseră.

Toate acestea le-am aflat din lecturile mele şi din anumite poveşti populare culese de prin New Hampshire. Aşadar, când începură să se ivească zvonurile legate de inundaţii, mi-am dat seama uşor de unde izvorâseră ele. Mi-am bătut foarte mult capul să le explic argumentul meu amicilor şi m-am amuzat când mai mulţi cârcotaşi au continuat să insiste asupra grăuntelui posibil de adevăr conţinut în asemenea istorioare. Astfel de persoane au încercat să sublinieze faptul că legendele mai vechi aveau o persistenţă şi o uniformitate remarcabilă, iar colinele din Vermont fiind, teoretic, neexplorate, nu era înţelept să fii dogmatic faţă de ceea ce s-ar putea să le locuiască. Nici nu i-am putut reduce la tăcere când i-am asigurat că toate acele mituri aveau acelaşi prototip bine cunoscut umanităţii în cea mai mare parte a ei, fiind conturate de faze primitive ale imaginaţiei omeneşti, care întotdeauna producea acelaşi tip de năzăriri.

N-avea nici un rost să demonstrez în faţa acestor interlocutori că legendele din Vermont nu difereau în esenţă de acele mituri universale despre personificarea forţelor naturii ce populau universul antic cu fauni, driade şi satiri, amintind de acei *kallikantzari* din folclorul Greciei moderne şi oferind un temei sălbaticilor galezi şi irlandezi pentru aluziile lor sumbre la unele teribile rase ascunse, bizare şi mărunte de troglodiţi şi scormonitori în adâncurile pământului. Era în van, de asemenea, să mai pomenesc de credinţa încă mult mai asemănătoare a triburilor montane din Nepal în temuţii *Mi-Go*, sau „abominabilii oameni ai zăpezilor”, ce se furişează sinistru printre vârfurile gheţarilor şi ale stâncilor de pe crestele himalaiene. Când le-am expus aceste probe, adversarii le-au întors împotriva mea, pretinzând că aceste mituri străvechi trebuie să aibă o anumită istoricitate contemporană, din care s-ar deduce existenţa reală a vreunei rase terestre mai vechi, care a preferat să se ascundă după apariţia omului şi instaurarea supremaţiei sale asupra întregului pământ, supravieţuind probabil într-un număr redus până în timpurile moderne, dacă nu până-n prezent.

Cu cât râdeam mai mult la asemenea teorii, cu atât mai categoric le susţineau amicii mei. Mai trebuie să adaug că, chiar şi fără tezaurul de legende populare, ştirile recente erau prea limpezi, consecvente, detaliate şi scrise într-un stil prea prozaic pentru a fi total ignorate. Doi sau trei extremişti fanatici au mers atât de departe încât să indice posibile semnificaţii în vechile legende ale indienilor care să confere tainicelor făpturi o origine nepământeană, citând din extravagantele cărţi ale lui

Charles Fort[24], în care se susţine că Pământul a fost adesea vizitat de călători de pe alte lumi şi din spaţiul cosmic. Majoritatea preopinenţilor mei erau totuşi doar nişte romantici care se tot străduiau să transfere în viaţa reală poveştile fantastice cu insinuanţii „omuleţi” atât de populari graţie magnificei proze fantastice a lui Arthur Machen.

II

Aşa cum era firesc în astfel de circumstanţe, această dezbatere picantă ajunse să fie publicată sub formă de scrisori în paginile ziarului *Arkham Advertiser*, unele dintre ele fiind preluate de presa acelor regiuni din Vermont de unde proveneau ştirile referitoare la inundaţii. *Rutland Daily Herald* oferi o jumătate de pagină de extrase din acele scrisori, faţă/verso, în vreme ce *Brattleboro Daily Reformer* retipări în întregime unul dintre lungile mele sumare istorice şi mitologice, cu unele comentarii suplimentare, care-mi susţineau şi-mi elogiau concluziile sceptice, în îngrijita rubrică semnată „The Pendrifter”. Până-n primăvara anului 1928 ajunsesem o figură aproape notorie în Vermont, lăsând deoparte faptul că nu pusesem niciodată piciorul în acel stat. Apoi, veni provocatoarea corespondenţă din partea lui Henry Akeley, care mă impresionă atât de profund şi care mă aduse, pentru prima şi ultima oară, pe fascinantele meleaguri de râpe verzi împădurite şi de pâraie ce murmurau prin păduri.

Cea mai mare parte a lucrurilor pe care le ştiu acum despre Henry Wentworth Akeley au fost acumulate din corespondenţa cu vecinii lui şi cu unicul său fiu din California, după experienţa pe care am trăit-o în singuratica lui gospodărie. A fost, din câte am descoperit, ultimul reprezentant pe plaiul său natal al unei lungi spiţe de jurişti, administratori şi agricultori, foarte stimaţi pe plan local. Totuşi, odată cu el, familia aceea se îndepărtă din punct de vedere intelectual de la chestiunile practice la cele pur teoretice, dat fiind că fusese un student eminent în matematici, astronomie, biologie, antropologie şi folclor la Universitatea din Vermont. Nu mai auzisem de el înainte şi nici nu-mi oferi multe detalii autobiografice în corespondenţa sa, însă, de la bun început, am priceput că era un om de caracter, cultivat, inteligent, chiar dacă era un solitar nu prea ieşit prin lume.

În ciuda incredibilelor fenomene naturale pe care le susţinea, nu m-am putut abţine să nu-l iau mai în serios decât pe oricare dintre cei care se opuneau părerilor mele. Căci, pe de-o parte, trăia în proximitatea acelor manifestări vizibile şi palpabile asupra cărora făcea speculaţii atât de groteşti; iar pe de altă parte, era uimitor de dispus să-şi lase concluziile sub semnul întrebării, ca un adevărat om de ştiinţă. N-avea preferinţe personale pe care să le avanseze, lăsându-se mereu călăuzit de ceea ce credea că erau fapte concrete. Sigur că la început am considerat că greşea, dar măcar îi acordam creditul că greşea în mod inteligent. Nicicând n-am căutat a-i convinge pe unii dintre prietenii lui să-i atribuie ideile şi frica faţă de

izolatele coline acoperite cu verdeaţă alienării mintale. Mi-am dat seama că era un om de valoare şi că relatările sale trebuie să fi fost efectul vreunor circumstanţe bizare ce meritau să fie cercetate, oricât de puţin ar fi avut de-a face cu cauzele fanteziste pe care el le stabilea. Ceva mai târziu, am primit de la el anumite dovezi materiale care plasau chestiunea pe o bază oarecum diferită şi uimitor de bizară.

Nu pot decât să transcriu în întregime, pe cât îmi este posibil, lunga epistolă în care Akeley se prezenta, şi care a format un reper atât de important în propria mea evoluţie intelectuală. Nu se mai află în posesia mea, dar aproape fiecare cuvânt al mesajului său prevestitor de rele mi-a rămas adânc întipărit în memorie. Încă o dată, îmi afirm încrederea în sănătatea mintală a celui care l-a scris. Iată textul — un text care mi-a parvenit în chinuita scriitură arhaică a unuia care, în mod evident, nu prea ieşise în lume în cursul letargicei sale vieţi de savant.

R.F.D. #2
Townshend, Windham Co.,
Vermont
5 mai 1928
Albert N. Wilmarth, Esq.,
Saltonstall Street, 118
Arkham, Mass.

Dragul meu domn,

Am citit cu mare interes retipărirea scrisorii dumitale în *Brattleboro Daily Reformer* (numărul din 23 aprilie ’28), referitoare la recentele istorii ale straniilor corpuri care au fost văzute plutind pe apele pâraielor noastre umflate în toamna trecută, ca şi la curiosul folclor pe care-l confirmă atât de bine. Este uşor de înţeles de ce, nefiind de prin partea locului, ai adoptat poziţia aceasta, cu care este de acord chiar şi „Pendrifter”. Aceasta este atitudinea adoptată în general de persoanele cultivate atât din Vermont, cât şi din alte părţi. A fost chiar propria-mi poziţie în tinereţe (acum am 57 de ani), înainte ca studiile mele, atât cele de ordin general, cât şi cele asupra cărţii lui Davenport, să mă îndemne la unele explorări pe colinele din împrejurimi neumblate în mod obişnuit.

Ciudatele poveşti străvechi pe care le auzisem deseori de la fermierii mai în vârstă şi mai ignoranţi m-au orientat spre asemenea cercetări, dar astăzi îmi doresc să fi lăsat totul baltă. Aş putea mărturisi, cu toată modestia, că domeniul antropologiei şi folclorului nu-mi este deloc străin. M-am aplecat mult asupra lui în anii de colegiu şi îmi sunt familiari majoritatea clasicilor în materie, ca Tylor, Lubbock, Frazer, Quatrefages, Murray, Osborn, Keith, Boule, G. Elliot Smith şi alţii. Nu-i o noutate pentru mine că legendele despre unele rase ascunse sunt la fel de vechi ca şi omenirea. Ţi-am citit scrisorile republicate şi pe cele care te contrazic, în paginile ziarului *Rutland Daily Herald*, şi cred că ştiu în ce punct a ajuns controversa dumitale în momentul de faţă.

Ce doresc să spun acum este că adversarii dumitale sunt mai aproape de adevăr decât dumneata, chiar dacă toate argumentele par să fie de

partea dumitale. Au mai multă dreptate decât îşi închipuie ei înşişi. Sigur că da, ei doar teoretizează şi n-au de unde şti ceea ce ştiu eu. Dac-aş cunoaşte la fel de puţin problema ca ei, nu m-aş simţi îndreptăţit să le împărtăşesc punctul de vedere. Aş fi cu totul de partea dumitale.

Vezi cât de greu îmi este să intru în subiect, probabil pentru că îmi este groază să fac acest pas, dar corolarul problemei este că *dispun de anumite probe în legătură cu faptul că, în pădurile de pe colinele înalte, pe care nimeni nu se încumetă să urce, trăiesc, într-adevăr, fiinţe monstruoase.* Eu n-am văzut nici una dintre ele plutind pe undele râurilor, aşa cum s-a relatat, *dar am văzut ceva asemănător* în circumstanţe pe care mi-e groază să le reproduc. Am văzut urme de paşi, iar în ultima vreme le-am văzut mai aproape de casa mea decât aş vrea să admit. Locuiesc pe vechea proprietate Akeley, la sud de satul Townshend, pe panta Muntelui Întunecat. Şi am auzit glasuri prin codri, în anumite locuri, pe care nici măcar n-am să-ncerc să le descriu în scris.

Într-un anume loc le-am auzit atât de des, încât am luat cu mine un fonograf, la care aveam ataşat un dictafon şi un cilindru de ceară blanc. Am să-ncerc să fac în aşa fel încât să auzi şi dumneata înregistrarea mea. Le-am pus-o la aparat câtorva dintre bătrânii din vecinătate, iar una dintre voci i-a speriat incredibil de tare, din cauza asemănării sale cu un anumit glas (acel bâzâit din păduri pe care-l menţionează Davenport) despre care auziseră de la bunicile lor, iar ele îl mai şi imitaseră pentru ei. Ştiu cum îl consideră majoritatea oamenilor pe unul care zice că „aude voci” — dar înainte de a trage orice concluzie, ascultă numai această înregistrare şi iscodeşte-i pe unii dintre pădurarii mai vârstnici ce cred despre ea. Dacă poţi să-i găseşti o explicaţie normală, foarte bine; dar trebuie să existe ceva în spatele ei. *Ex nihilo nihil fit*[25], după cum prea bine ştii.

Acum, motivul pentru care-ţi scriu nu este să încep o discuţie în contradictoriu cu dumneata, ci să-ţi ofer unele informaţii pe care cred că cineva de formaţia dumitale le-ar găsi extrem de interesante. *Acest mesaj este confidenţial. În public, sunt de partea dumitale*, căci am dedus din anumite lucruri că nu este bine ca lumea să afle prea multe despre aceste chestiuni. Propriile mele studii sunt efectuate în particular şi nici nu mi-ar trece prin cap să atrag atenţia altora şi să-i determin să viziteze locurile explorate de mine. Este adevărat, cumplit de adevărat, *că există creaturi neomeneşti care ne urmăresc la tot pasul*, cu spioni infiltraţi în rândul nostru, culegând date pentru ei. De la un nenorocit care, dacă o fi fost sănătos la minte (aşa cum şi cred că era), *a fost unul dintre spionii lor*, am scos o mare parte dintre indiciile legate de această problemă. Ulterior s-a sinucis, dar am motive să cred că acum mai sunt şi alţii.

Făpturile vin de pe o altă planetă, fiind capabile să trăiască în spaţiul interstelar şi să se deplaseze prin el în zbor, purtate de aripi puternice care pot să opună rezistenţă eterului, dar sunt prea rudimentare ca să le fie de vreun folos în incursiunile lor pe planeta noastră. Am să-ţi spun mai multe despre asta mai târziu, dacă nu mă vei socoti de îndată un smintit. Ele vin aici să scoată metale din minele care coboară mult în măruntaiele dealurilor

şi eu cred că ştiu de unde vin. Nu ne vor face nimic dacă le lăsăm în pace, dar nimeni nu poate spune ce se va întâmpla dacă vom deveni prea curioşi faţă de ele. Sigur că o mare armată de oameni le-ar putea şterge colonia minieră de pe faţa pământului, lucru de care se tem şi ele. Dar dacă s-ar întâmpla aşa, ar veni mai multe *de afară*, în număr nelimitat. Ar putea cu uşurinţă să cucerească Pământul, dar n-au încercat până acum fiindcă n-au avut de ce. Mai degrabă vor să lase lucrurile aşa cum sunt, ca să nu-şi bată capul.

Socot că intenţionează să scape de mine pentru că ştiu prea multe. Există o piatră mare, neagră, cu hieroglife

necunoscute, pe jumătate tocite, pe care am descoperit-o în pădurile de pe Round Hill, la est de locul în care se află

minele. După ce am luat-o cu mine acasă, totul s-a schimbat. Dacă ele ar bănui că ştiu prea multe, fie m-ar ucide, *fie m-ar lua de pe Pământ şi m-ar duce în locul din care vin ele*. Le place, câteodată, să mai ia cu ele oameni învăţaţi, ca să se informeze asupra stării lucrurilor din lumea noastră.

Ceea ce mă aduce la cel de-al doilea motiv pentru care mă adresez dumitale, şi anume ca să te îndemn să reduci la tăcere actuala dezbatere şi să renunţi la publicitate. *Lumea trebuie ţinută departe de aceste coline* şi, în acest scop, curiozitatea oamenilor nu trebuie stârnită şi mai mult. Dumnezeu ştie că şi aşa sunt destui care-şi riscă pielea, constructori şi agenţi imobiliari care invadează Vermontul cu hoarde de vilegiaturişti, umplând locurile sălbatice şi dealurile cu bungalow-uri ieftine.

M-ar bucura să comunicăm mai departe şi mă voi strădui să-ţi trimit înregistrarea fonografică şi piatra neagră (care este atât de tocită, încât din fotografii nici nu se distinge prea clar) prin curier expres, dacă doreşti. Am zis că „mă voi strădui”, pentru că acele creaturi au un fel al lor de a trage sforile pe aici. Există un tip dubios, pe nume Brown, la o fermă de lângă sat, care cred că este spionul lor. Încet-încet, ele încearcă să mă izoleze de restul lumii noastre, fiindcă ştiu prea multe despre universul lor.

Au cel mai uimitor mod de a afla ce fac. S-ar putea să nici nu primeşti scrisoarea asta. Cred că va trebui să părăsesc aceste locuri şi să mă duc să locuiesc la fiul meu în San Diego, California, dacă lucrurile se agravează, dar nu-mi este deloc uşor să renunţ la casa în care m-am născut şi unde cei din familia mea au trăit timp de şase generaţii. De asemenea, nu prea m-aş încumeta s-o vând cuiva, acum că *făpturile* au observat-o. Parcă s-ar strădui să recupereze piatra neagră şi să distrugă înregistrarea fonografică, dar nu le voi lăsa, pe cât mă vor ţine puterile. Câinii mei lupi le împiedică mereu să se apropie, căci, deocamdată, sunt foarte puţine şi se descurcă greu. După cum am mai zis, aripile lor nu le ajută prea mult în zborurile scurte pe Pământ. Sunt pe cale să descifrez hieroglifele de pe rocă — într-o manieră îngrozitor de trudnică — iar cu erudiţia dumitale în materie de folclor ai avea putinţa să găseşti verigile lipsă, ca să-mi vii în ajutor. Presupun că ştii totul despre înfricoşătoarele mituri ce antedatează apariţiei omului pe Pământ, ciclurile Yog-Sothoth şi Cthulhu, la care se face aluzie în

Necronomicon. Am avut o dată acces la un exemplar şi aud că dumneata ai avea la dispoziţie unul în biblioteca universităţii, unde este păstrat sub lacăt.

Ca să închei, domnule Wilmarth, consider că, prin intermediul studiilor noastre, ne putem fi unul altuia de foarte mare folos. Nu doresc să te pun în nici un pericol şi presupun că ar trebui să te avertizez asupra faptului că posesia pietrei şi a înregistrării îţi va primejdui într-o oarecare măsură siguranţa, dar sper să fii de acord că merită să-ţi asumi orice riscuri de dragul cunoaşterii. Voi veni cu maşina până la Newfane sau Brattleboro ca să-ţi trimit orice vei accepta să-ţi expediez, căci oficiile de curierat de acolo sunt mai de încredere. Trebuie să-ţi spun că în prezent trăiesc singur, de vreme ce nu mai pot angaja oameni care să-mi fie de ajutor în gospodărie. Nu vor să rămână din cauza fiinţelor care încearcă să se apropie de casă pe timpul nopţii şi care îi fac pe câini să latre încontinuu. Mă bucur că nu m-am amestecat atât de mult ca acum în această afacere atunci când soţia mea mai trăia, căci ar fi scos-o din minţi.

Sper că nu te-am deranjat prea mult, că te vei hotărî să iei legătura cu mine şi că nu vei arunca această scrisoare la coşul de gunoi, socotind-o delirul unui nebun.

Al dumitale,
HENRY W. AKELEY

P.S. Acuma scot câteva copii suplimentare ale unor fotografii făcute de mine, care, din câte cred, vor contribui la confirmarea unui număr de aspecte pe care le-am atins în aceste rânduri. Bătrânii cred că sunt monstruos de adevărate. Ţi le voi trimite foarte curând, dacă te interesează. H.W.A.

Mi-ar fi greu să descriu ce sentimente mi-a trezit la prima lectură acest straniu document. După toate regulile obişnuite, ar fi trebuit să râd mai tare de asemenea extravaganţe decât de teoriile mult mai rezonabile care mai înainte mă amuzaseră. Totuşi, ceva din tonul scrisorii mă făcu s-o privesc cu o seriozitate paradoxală. Nu că aş fi crezut vreo clipă în rasa ascunsă, venită de pe alte stele, despre care vorbea corespondentul meu, însă, după unele îndoieli preliminare, aveam certitudinea bizară că era sincer şi în toate facultăţile lui mintale, că se confruntase cu un fenomen real, deşi unic şi anormal, pe care nu şi-l putea explica decât în această manieră fantezistă. Nu putea să fie cum credea el, cugetam eu, deşi, pe de altă parte, merita cu prisosinţă să fie supus investigaţiilor. Ceva anume părea să-l tulbure şi să-l neliniştească din cale-afară pe acest om, dar era greu să crezi că-i lipsea cauza. Era atât de concret şi de logic din anumite puncte de vedere şi, la urma urmei, povestea lui se potrivea atât de bine cu unele dintre vechile mituri, până şi cu cele mai năstruşnice dintre legendele indienilor, încât te lăsa perplex.

Faptul că într-adevăr auzise voci stranii pe dealuri şi chiar găsise roca neagră de care vorbea era foarte posibil, în ciuda inferenţelor sale ieşite din

comun, probabil sugerate de pretinsul spion al fiinţelor nepământene, care, mai târziu, îşi luase singur viaţa. Îmi era lesne să deduc că insul cu pricina trebuie să fi fost total dement, dar că, foarte posibil, avusese o anumită doză de logică perversă, neomenească, prin care reuşise să-l convingă pe naivul Akeley, pregătit deja să creadă asemenea lucruri prin studiile sale de folclor. Cât despre evenimentele ulterioare — şi neputinţa lui de a-şi păstra angajaţii — se pare că vecinii mai umili ai lui Akeley ar fi la fel de convinşi ca şi el că gospodăria i-ar fi asediată noaptea de fiinţe supranaturale. Iar câinii de obicei latră.

Apoi, mai era chestiunea înregistrării fonografice, despre care nu puteam să nu-l cred că o obţinuse aşa cum mi-a povestit. Trebuia să însemne ceva, fie că era vorba de sunete de animale care dădeau iluzia graiului omenesc, fie de glasurile vreunor declasaţi, ascunşi prin păduri, care bântuie noaptea gospodăriile ţărăneşti, ajunşi într-un stadiu nu prea departe de cele mai neevoluate regnuri animale. De aici, gândurile îmi zburară la piatra neagră acoperită de hieroglife şi la speculaţiile legate de semnificaţiile lor. Şi, iarăşi, cum rămânea cu fotografiile pe care Akeley zicea că avea de gând să mi le trimită, care le făcuseră bătrânilor o impresie atât de convingătoare şi de înspăimântătoare?

Pe măsură ce reciteam scrisul de mână chinuit simţeam mai acut ca niciodată că oponenţii mei creduli s-ar putea să aibă mai multă dreptate decât îmi închipuisem. Până la urmă, probabil că există unii proscrişi ciudaţi, suferind poate de vreo diformitate ereditară, ascunşi prin colinele acelea neumblate, dar nici vorbă să fie posibilă existenţa unei asemenea rase de monştri zămisliţi pe alte stele, aşa cum se zice în popor. Şi dacă lucrurile ar sta aşa, atunci prezenţa acelor corpuri aparent nepământeşti pe apele umflate ale pâraielor n-ar fi cu totul incredibilă. Era prea mult să presupui că atât vechile legende, cât şi relatările mai recente aveau la baza lor ceva real? Dar chiar în clipa în care mi se năşteau în minte asemenea îndoieli, mă copleşi ruşinea că o asemenea bizarerie fantasmagorică precum trăsnita scrisoare a lui Henry Akeley mi le insuflase.

În final, i-am răspuns, adoptând un ton de interes amical şi solicitându-i noi amănunte. Răspunsul lui îmi veni foarte repede şi conţinea, conform promisiunii sale, un număr de instantanee ale unor scene şi obiecte ce-i ilustrau spusele. Uitându-mă pe aceste poze pe când le scoteam din plic, mă încercă o senzaţie curioasă de frică, de parcă m-aş fi apropiat de anumite lucruri interzise, căci, în ciuda unei neclarităţi a multora dintre ele, aveau o forţă de sugestie blestemată, intensificată de faptul că erau fotografii nefalsificate, reflectări optice a ceea ce portretizau, produsul unui proces de transmitere impersonal, imparţial, infailibil şi absolut corect.

Cu cât le priveam mai mult, cu atât pricepeam că seriozitatea cu care îl apreciasem pe Akeley şi povestea lui fusese pe deplin justificată. Cu certitudine, anumite fotografii aduceau probe concludente asupra faptului că pe colinele din Vermont se petrecea ceva cu totul în afara cunoaşterii noastre. Lucrul cel mai respingător dintre toate era urma de picior — o imagine luată acolo unde soarele strălucea pe o porţiune de noroi, undeva

pe un platou pustiu. Nu era vreun fals ordinar, mi-am dat seama dintr-o singură privire, căci pietricelele şi firele de iarbă vizibile în câmpul optic ofereau un indiciu evident în ceea ce priveşte scara fenomenului şi nu lăsau nici o posibilitate vreunei duble expuneri înşelătoare. Am numit lucrul acela „urmă de picior”, dar poate că „urmă de cleşti” ar fi un termen mai potrivit. Chiar şi acum mi-ar fi greu să-l descriu. Nu pot decât să spun că aducea în mod hidos cu o urmă de rac şi că exista o oarecare ambiguitate în legătură cu direcţia sa. Nu era nici foarte adâncă, nici foarte proaspătă, dar părea să fie de mărimea medie a unui picior de bărbat. Din faţă, perechile de cleşti cu zimţi de ferăstrău se proiectau în direcţii opuse, nefiind deloc clar cum funcţionau, dacă într-adevăr acel organ nu servea decât la locomoţie.

O altă fotografie, evident cu expunere îndelungată, luată într-un loc cu umbră deasă, arăta gura unei peşteri din pădure, astupată cu o lespede de o rotunjime regulată. Pe pământul gol din faţa ei se putea discerne o reţea strânsă de urme bizare, iar când am studiat-o cu o lupă, am avut certitudinea neliniştitoare a faptului că urmele aduceau cu cea din cealaltă poză. Un al treilea instantaneu arăta un cerc, parcă făcut de druizi, de blocuri de piatră verticale, în vârful unui deal nelocuit. În jurul cripticului cerc, iarba era foarte bătătorită şi ruptă, deşi nu puteam distinge nici un fel de urme, nici măcar cu lupa. Extrema izolare a acelui loc ieşea în evidenţă din mulţimea fără număr a munţilor neumblaţi care formau fundalul şi se întindeau până-n orizontul învăluit în neguri.

Dar dacă cea mai tulburătoare dintre toate imaginile era cea a urmei de picior, cea mai bizar sugestivă era cea a marii pietre negre găsită în codrii din Round Hill. Akeley o fotografiase chiar pe masa lui de lucru, căci puteam zări teancul de cărţi şi un bust al lui Milton în spate. Obiectul, aşa cum ar putea ghici oricine, fusese fotografiat pe verticală, ilustrând o suprafaţă curbată oarecum neregulată, între treizeci şi şaizeci de centimetri. Însă a descrie cât de cât acea suprafaţă, sau forma întregului în general, este aproape o sfidare la adresa puterii de expresie a cuvintelor. Ce principii geometrice nepământene îi ghidaseră şlefuirea, dat fiind că era vorba cu siguranţă de o tăiere artificială, nu izbuteam nici măcar să ghicesc, şi nicicând nu-mi mai fusese dat să văd ceva care să mă izbească prin alteritatea sa de netăgăduit faţă de lumea noastră. Cât despre hieroglifele de pe suprafaţa ei, puteam desluşi foarte puţine, dar una sau două pe care totuşi le-am descifrat mai degrabă m-au şocat. Desigur, s-ar putea să fie un fals, căci şi alţii, nu numai eu, citiseră monstruosul şi detestatul *Necronomicon* al arabului smintit Abdul Alhazred. Cu toate acestea, am simţit fiori pe şira spinării când am identificat anumite ideograme pe care studiul mă învăţase să le leg de cele mai blasfematoare şi mai cumplite zvonuri despre unele lucruri caracterizate de un soi de semiexistenţă aberantă înainte ca Pământul şi celelalte lumi ale sistemului solar să se fi format.

Dintre cele cinci fotografii care mai rămăseseră, trei erau cadrele unei mlaştini şi ale vârfului unei coline, unde păreau să se observe urme ale unor fiinţe nepământene, ascunse şi sinistre. O alta era imortalizarea unei urme

ciudate, foarte aproape de casa lui Akeley. Despre aceasta el povestea că o fotografiase în dimineaţa de după o noapte în care câinii lătraseră mai violent decât de obicei. Era foarte neclară şi nu se puteau trage nici un fel de concluzii precise din ea, însă părea drăcesc de similară cu cealaltă urmă de cleşti fotografiată pe platoul pustiu. În ultima poză se vedea chiar gospodăria lui Akeley, o casă albă, curată, cu două etaje şi un pod, veche de peste un secol, cu o peluză îngrijită şi o alee pavată cu lespezi din piatră, până la uşa sculptată cu gust, în stil georgian. Erau mai mulţi câini-lupi pe peluză, aşezaţi lângă un bărbat cu un chip plăcut, încadrat de o barbă sură, tunsă îngrijit, pe care l-am luat drept Akeley însuşi — propriul său fotograf, din câte ar lăsa să se înţeleagă becul conectat la cameră din mâna lui dreaptă.

Lăsând fotografiile deoparte, am trecut la scrisoarea stufoasă, scrisă înghesuit. În următoarele trei ore, m-am scufundat în abisul unei groaze de nedescris. De unde Akeley nu dăduse mai înainte decât o schiţă sumară, acum intra în cele mai mici detalii, prezentând lungi transcrieri ale cuvintelor auzite de el în pădure noaptea, minuţioase descrieri ale monstruoaselor forme rozalii, pândite prin crângurile de pe dealuri în lumina asfinţitului, şi aşternând pe hârtie o concepţie cosmică înspăimântătoare, rezultată din aplicarea unei profunde şi vaste erudiţii asupra nesfârşitelor mărturisiri de odinioară ale spionului dement care se sinucisese. Mă confruntam cu denumiri şi termeni întâlniţi în alte contexte şi în cele mai hidoase dintre înlănţuiri: Yuggoth, Marele Cthulhu, Tsathoggua, Yog-Sothoth, R’lyeh, Nyarlathotep, Azathoth, Hastur, Yian, Leng, Lacul lui Hali, Bethmoora, Semnul Galben, L’mur-Kathulos, Bran şi Magnum Innominandum. Eram silit să cobor în timp, cu nenumăraţi eoni în urmă, şi să străbat dimensiunile de neconceput ale lumilor unei entităţi străvechi, de dincolo, la care smintitul autor al *Necronomiconului* făcea aluziile cele mai vagi. Mi se povestea de hăurile vieţii primordiale şi de curenţii care se scurseseră din ea, iar în final, de micuţul pârâiaş ce ţâşnise dintr-un asemenea curent şi care se împletise cu destinele propriei noastre planete.

Mi se învârtea capul. Dacă mai înainte încercasem să găsesc o explicaţie raţională pentru aceste lucruri, acum începeam să cred în cele mai supranaturale şi mai incredibile minuni. Mulţimea de probe cruciale era diabolic de vastă şi de copleşitoare, iar atitudinea rece, ştiinţifică, a lui Akeley — mult prea departe de orice speculaţii fanatice, isterice, sau măcar extravagante — avu un efect imens asupra gândirii şi judecăţii mele. Când am lăsat din mână înfricoşătoarea scrisoare, eram capabil să înţeleg spaimele prin care trebuia el să treacă. Eram gata să fac tot ce-mi stătea în putere ca să-i ţin pe oameni departe de acele dealuri sălbatice şi bântuite. Chiar şi acum, când trecerea timpului mi-a mai tocit impresiile şi mi-a strecurat o umbră de îndoială asupra propriei experienţe şi a oribilelor mele suspiciuni, există elemente în epistola lui Akeley pe care nu le-aş cita şi nici măcar n-aş îndrăzni să le parafrazez în scris. Mă bucură faptul că nu mai am scrisoarea, înregistrările şi fotografiile şi aş dori, din motive pe care le voi

clarifica în curând, ca noua planetă de dincolo de Neptun să nu fi fost nicicând descoperită.

Odată cu citirea acelei scrisori, dezbaterea mea publică legată de calvarul din Vermont încetă pentru totdeauna. Contraargumentele avansate de oponenţii mei rămaseră fără răspuns sau amânate cu promisiuni. În cele din urmă, controversa se pierdu treptat în uitare. În ultima parte a lunii mai şi în decursul lunii iunie m-am aflat într-o corespondenţă constantă cu Akeley, deşi, câteodată, se mai rătăcea câte o scrisoare, aşa încât eram obligaţi să rescriem anumite pasaje şi să facem o muncă trudnică de copiere. Ce încercam noi să întreprindem, în mare, era să ne comparăm observaţiile în chestiuni referitoare la obscure cunoştinţe mitologice, ca să ajungem la o corelare mai limpede a ororilor din Vermont cu corpul general al legendelor din epocile primitive ale omenirii.

În primul rând, am hotărât că, teoretic, aceste morbidităţi şi drăcescul cult himalaian al lui *Mi-Go* erau unul şi acelaşi coşmar încarnat. Mai erau şi unele ipoteze zoologice captivante, pentru care m-aş fi adresat profesorului Dexter de la universitatea mea, să nu fi fost ordinul imperativ al lui Akeley de a nu mai divulga nimic nimănui. Dacă par să încalc acum acea poruncă, o fac numai pentru că, în această etapă, sunt de părere că o avertizare privitoare la acele coline îndepărtate din Vermont, precum şi la acele piscuri himalaiene pe care exploratorii îndrăzneţi sunt tot mai hotărâţi să le urce ar fi mai eficace pentru siguranţa publică decât tăcerea. Un obiectiv concret pe care-l urmăream era descifrarea hieroglifelor de pe acea infamă rocă neagră, ceea ce ne-ar fi putut pune la dispoziţie secrete atât de adânci şi de năucitoare cum niciodată nu le mai fusese dat oamenilor să afle.

III

Spre sfârşitul lunii iunie, am primit înregistrarea fonografică — expediată cu vaporul din Brattleboro, de vreme ce Akeley nu dorea să se încreadă în calea ferată de la nord. Începuse să fie chinuit de obsesia că era spionat, obsesie sporită şi de pierderea unora dintre scrisorile noastre, şi vorbea mereu despre actele insidioase ale anumitor indivizi pe care îi credea uneltele şi agenţii fiinţelor ascunse. Cel mai tare îl suspecta pe posacul fermier Walter Brown, care locuia singur într-o clădire dărăpănată pe un deal, la marginea codrilor adânci. Acesta fusese văzut adesea învârtindu-se prin Brattleboro, Bellows Falls, Newfane şi South Londonderry fără nici un motiv aparent. Glasul lui Brown, era convins Akeley, se număra printre cele auzite de el cu un anumit prilej într-o conversaţie îngrozitoare. Ba mai găsise şi o urmă de picior, sau de cleşti, lângă casa lui Brown, ceea ce ar putea avea cea mai cumplită semnificaţie. Urma se aflase ciudat de aproape de unele urme lăsate de ţăran, şi îndreptate către ele.

Aşadar, înregistrarea îmi era trimisă cu vaporul din Brattleboro, spre care Akeley se îndreptase în Fordul lui, de-a lungul singuraticelor drumuri lăturalnice ale statului Vermont. Mărturisea, într-un bilet ataşat, că începea

să se teamă de acele şosele şi că nu s-ar mai duce acum nici până-n Townshend pentru provizii, decât numai la lumina zilei. Nu merita, tot repeta el, să ştii prea multe, doar în cazul în care te aflai foarte departe de acele coline tăcute şi enigmatice. Avea să se mute cât de curând în California, în casa fiului său, deşi îi era greu să părăsească un loc de care se legau atâtea amintiri de familie şi obiceiuri ancestrale.

Înainte de a încerca să ascult înregistrarea la aparatul împrumutat de la administraţia universităţii, m-am mai uitat o dată cu multă grijă peste toate explicaţiile oferite de Akeley în paginile numeroaselor sale scrisori. Această înregistrare, zicea el, a fost făcută în jurul orei unu noaptea, la data de 1 mai 1915, lângă intrarea blocată a unei peşteri, unde panta vestică, împădurită, a Muntelui Întunecat se înalţă din Smârcul lui Lee. Locul fusese mereu bântuit de voci stranii, acesta fiind motivul pentru care şi-a adus fonograful, dictafonul şi un cilindru pentru înregistrare, în aşteptarea unor rezultate. Din experienţele sale anterioare, învăţase că ajunul datei de 1 mai, hidoasa noapte în care are loc sabatul vrăjitoarelor, conform tainicei legende europene, avea, probabil, să fie mai rodnică decât orice altă perioadă a anului. Şi n-a fost dezamăgit. Era demn de luat în seamă, totuşi, faptul că nu avea să mai audă niciodată glasuri în acele împrejurimi.

Spre deosebire de majoritatea glasurilor auzite în păduri, caracterul acestei înregistrări era cvasiritualic şi includea o voce omenească pe care Akeley nu fusese în stare s-o identifice. Nu-i aparţinea lui Brown, însă părea a fi a unui om mult mai cultivat. Cel de-al doilea glas, totuşi, era adevăratul actor principal al întregii manifestări, căci el era acel blestemat *bâzâit*, total neomenesc, în ciuda cuvintelor pe care le articula într-o engleză corectă din punct de vedere gramatical şi cu un accent academic.

Fonograful şi dictafonul la care se făcuse înregistrarea nu lucraseră la fel de bine, ba chiar întâmpinaseră cele mai mari obstacole din cauza sunetului slab şi înăbuşit al ritualului care fusese auzit de departe, aşa încât discursurile înregistrate erau extrem de fragmentare. Akeley îmi dăduse o transcriere a ceea ce credea el că s-ar fi spus acolo şi am aruncat încă o dată o privire asupra ei, în vreme ce pregăteam aparatul ca să-i dau drumul. Textul era mai degrabă misterios decât detestabil, deşi cunoaşterea sursei sale şi a manierei de culegere a datelor îi conferea toată oroarea ce ar putea fi descrisă în cuvinte. Am să-l prezint aici în întregime, pe cât mi-l aduc aminte — şi sunt pe deplin încredinţat că îl ştiu pe dinafară, nu numai din citirea transcrierii, dar şi din ascultarea înregistrării de mai multe ori. Nu este un lucru care s-ar putea uita cu uşurinţă!

(ZGOMOTE NEDESLUŞITE)

(O VOCE UMANĂ CULTIVATĂ, DE BĂRBAT)

…este Stăpânul Pădurilor, până şi al… iar darurile oamenilor din Leng… aşadar, din fântânile nopţii până-n abisurile spaţiului şi din abisurile spaţiului până-n fântânile nopţii, veşnică pomenire Marelui Cthulhu, lui Tsathoggua şi Celui Care Nu Trebuie Numit. Veşnică pomenire şi belşug Caprei Negre a Pădurilor. Ia! Shub-Niggurath! Capra cu O Mie de Iezi!

(O IMITAŢIE BÂZÂITĂ A VORBIRII OMENEŞTI)

Ia! Shub-Niggurath! Capra Neagră a Pădurilor cu O Mie de Iezi!

(VOCE UMANĂ)

Şi aşa a ajuns să se spună că Stăpânul Pădurilor, fiind… şapte şi nouă, în jos pe treptele de onix… (tri)buturi Lui din Hău, Azathoth, El prin care ne-aţi învăţat minu(ni)… pe aripile nopţii dincolo de spaţiu, dincolo de… spre Acela căruia Yuggoth îi este mezin, rotindu-se singur prin eterul negru la marginea…

(GLAZ BÂZÂIT)

…du-te-n mijlocul oamenilor şi găseşte făgaşuri printre ei, de care El în Hău ar putea să ştie. Lui Nyarlathotep, Atotputernicul Mesager, trebuie să-i spunem totul. Iar El va lua chip de om, va purta mască de ceară şi strai care ascunde, va pogorî din lumea celor Şapte Sori să-şi râdă de…

(VOCE UMANĂ)

…(Nyar)lathotep, Marele Mesager, aducătorul bucuriei stranii către Yuggoth prin vid, Tatăl Celor Un Milion de Favoriţi, Iscoadă printre…

(DISCURS ÎNTRERUPT DE SFÂRŞITUL ÎNREGISTRĂRII)

Aşa sunau cuvintele pe care aveam să le ascult când am pornit fonograful. Mă încercă o umbră de spaimă şi de repulsie când am apăsat braţul aparatului şi am auzit preliminarul pârâit al acului de safir. Am fost bucuros că primele cuvinte răzleţe, auzite slab, erau rostite de o voce umană, un glas blând, cultivat, cu un vag accent bostonian, din câte-mi lăsa impresia, şi care, cu siguranţă, nu aparţinea nici unui localnic de pe colinele din Vermont. Pe măsură ce ascultam chinuitoarea înregistrare care abia se auzea, mi se părea că găsesc discursul identic cu cel redactat cu grijă de Akeley, în transcrierea sa. La fonograf se scanda, în acel blând glas cu accent bostonian: *Ia! Shub-Niggurath! Capra cu O Mie de Iezi!*

După aceea am auzit şi cealaltă voce. Chiar şi în această clipă mă mai cutremur, după atâta timp, când mă gândesc cum m-a răscolit, deşi eram pregătit de relatările lui Akeley. Cei cărora le-am descris de atunci înregistrarea susţin că nu găsesc nimic aici decât cea mai ieftină impostură sau dementă. *S-o fi auzit ei cu urechile lor*, ori să fi citit voluminoasa corespondenţă a lui Akeley (mai ales cea de-a doua scrisoare, enciclopedică şi înspăimântătoare), ştiu c-ar fi gândit altfel. La urma urmei, este mare păcat că m-am supus orbeşte amicului meu de condei şi că n-am pus înregistrarea şi altora, după cum este o mare tragedie că s-au pierdut toate scrisorile lui. Pentru mine, înarmat cu impresiile culese din ascultarea acelor sunete şi cu ceea ce ştiam până atunci, glasul acela era ceva monstruos. Urma la iuţeală vocea umană dându-i replica ritualică, dar în fantezia mea era un ecou morbid, venind în zbor din neînchipuitele abisuri ale iadurilor inimaginabile. Au trecut mai mult de doi ani de când am ascultat ultima oară acel blestemat cilindru, dar, în momentul de faţă, ca-n orice clipă, îmi mai răsună încă în urechi acel bâzâit slab, funest, aşa cum l-am auzit pentru prima oară.

Ia! Shub-Niggurath! Capra Neagră a Pădurilor cu O Mie de Iezi! Însă, deşi aud permanent acel glas, n-am fost în stare până acum să-l analizez

destul de bine încât să-i fac o descriere elocventă. Era ca zumzetul unei insecte uriaşe, odioase, adaptat cu acribie la vorbirea articulată a unor specii străine, şi am certitudinea că organele care-l produceau nu aduceau nici pe departe cu aparatul vocal al omului şi nici cu cele ale altor mamifere. Erau calităţi singulare ale timbrului, registrului şi modulaţiilor care plasau întregul fenomen pe de-a-ntregul în afara sferei umane şi terestre. Prima dată când l-am auzit m-a înmărmurit şi am ascultat restul înregistrării într-un soi de buimăceală distrată. Când se auzi fragmentul mai lung al bâzâitului, am simţit o acutizare a senzaţiei de infinitate sinistră care mă izbise în cursul pasajului mai scurt de dinainte. La sfârşit, înregistrarea se întrerupea brusc, în timpul unui discurs neobişnuit de coerent al vocii umane cu accent bostonian, însă eu am rămas încremenit în scaun, într-o stare de stupefacţie, multă vreme după ce aparatul se oprise automat.

Nu mai trebuie să adaug că am ascultat tulburătoarea înregistrare de nenumărate ori şi că m-am străduit din toate puterile să o analizez şi să o comentez, comparându-mi observaţiile cu cele ale lui Akeley. Ar fi atât inutil, cât şi neliniştitor să repet aici toate concluziile noastre, dar voi aminti doar că am căzut amândoi de acord asupra faptului că obţinusem un indiciu în privinţa sursei unora dintre cele mai respingătoare obiceiuri primitive din străvechile religii ezoterice ale omenirii. Ni se părea la fel de clar că existau alianţe preistorice şi complicate ale creaturilor ascunse, care veneau din spaţiul cosmic, cu anumiţi exponenţi ai speciei umane. Cât de extinse erau aceste alianţe şi cum s-ar putea compara starea lor actuală cu cea din trecutul mai îndepărtat, nu aveam nici cea mai vagă idee; cu toate acestea, în cel mai bun caz era loc destul pentru nesfârşite speculaţii înfricoşate. Se pare c-ar exista o legătură cumplită, din timpuri imemoriale, în mai multe etape definite, între oameni şi infinitatea fără nume. Blasfemiile care-şi făceau apariţia pe Pământ, din câte s-ar înţelege, proveneau de pe obscura planetă Yuggoth, situată la marginea sistemului solar, însă aceasta nu constituia decât populatul avanpost al unei înspăimântătoare rase interstelare, a cărei ultimă sursă trebuia să se afle dincolo până şi de einsteinianul continuum spaţiu-timp sau de Universul cunoscut.

Între timp, continuam să discutăm despre piatra neagră şi cel mai bun mod de a o aduce la Arkham. Akeley socotea că era total imprudent să mă duc să-l vizitez pe terenul cercetărilor sale de coşmar. Dintr-un motiv sau altul, îi era frică să lase acel obiect în grija oricărui mijloc de transport obişnuit. Hotărârea lui finală a fost să străbată ţinutul până la Bellows Falls şi s-o expedieze pe ruta Boston–Maine, via Keene, Winchendon şi Fitchburg, chiar dacă asta ar însemna să şofeze de-a lungul unor şosele care traversau dealurile împădurite, mai singuratice şi mai lăturalnice decât autostrada principală către Brattleboro. El zicea că atunci când trimisese înregistrarea fonografică observase un bărbat în preajma oficiului de mesagerie de acolo, ale cărui acţiuni şi căutătură fuseseră în măsură să-l neliniştească. Omul păruse foarte dornic să discute cu funcţionarii şi se urcase în trenul în care se afla înregistrarea. Akeley mărturisea că tot timpul dusese grija ei, până când a auzit de la mine că o primisem cu bine.

În dimineaţa de miercuri 18 iulie, am primit o telegramă de la Bellows Falls, în care Akeley mă anunţa că îmi expedia piatra neagră în colet expres prin serviciul B & M[26], cu trenul numărul 5508, care pleca din Bellows Falls la 12:15 p.m., ora locală, şi urma să sosească în Gara de Nord din Boston la 4:12 după-amiaza. Trebuia, din câte calculasem eu, să ajungă la Arkham cel mai devreme a doua zi la prânz. Aşadar, am rămas toată dimineaţa de joi acasă, ca să preiau pachetul. Dar ceasul amiezii veni şi trecu fără să-mi aducă nimic, iar când am telefonat la mesagerie, am fost informat că nu sosise nici un pachet pentru mine. Următoarea mea măsură, luată pe fondul unei alarme crescânde, a fost să dau un telefon interurban la biroul de mesagerie de la Gara de Nord din Boston şi n-am fost prea surprins când am aflat că pachetul adresat mie nu apăruse. Trenul numărul 5508 intrase în gară cu o întârziere de numai 35 de minute, în ziua precedentă, fără să conţină vreun colet cu adresa mea. Agentul îmi promise, totuşi, să iniţieze o anchetă şi mi-am terminat ziua trimiţându-i lui Akeley o telegramă în care-i prezentam pe scurt întreaga situaţie.

Cu o promptitudine vrednică de toată lauda, în după-amiaza următoare sosi un raport din partea biroului de mesagerie din Boston, în care se arăta că agentul telefonase imediat ce aflase cum stăteau lucrurile. Se pare că funcţionarul feroviar de la mesagerie responsabil pentru trenul numărul 5508 reuşise să-şi amintească un incident ce s-ar putea să aibă într-adevăr de-a face cu pierderea mea, fiind vorba de o discuţie avută cu un bărbat slab, cu păr cânepiu şi cu o înfăţişare de ţăran, care vorbea cu un glas ciudat, pe când trenul aştepta în gară la Keene, în New Hampshire, la câteva minute după 1:00, ora locală.

Omul, zicea el, era foarte interesat de o cutie grea pe care pretindea că o aşteaptă, dar care nu se afla nici în tren şi nici nu fusese trecută în registrele companiei. Se prezentase cu numele de Stanley Adams, cu o voce hârâită, groasă şi atât de bizară, încât îi provocase funcţionarului o stare anormală de somnolenţă şi ameţeală în timp ce-l asculta vorbind. Funcţionarul nu-şi mai amintea exact cum se terminase conversaţia, ci doar că se trezise brusc, tresărind, când trenul se pusese în mişcare. Agentul din Boston mai adăugă că acest funcţionar era un tânăr de o neîndoielnică sinceritate şi credibilitate, cu un dosar bun şi de multă vreme angajat în companie.

În aceeaşi seară, m-am dus la Boston ca să-l chestionez personal pe funcţionar, după ce-i aflasem numele şi adresa de la oficiu. Era un tip sincer, simpatic, dar am priceput că nu mai putea adăuga nimic la relatarea iniţială. În mod curios, nici nu prea era sigur că l-ar mai putea recunoaşte pe ciudatul solicitant. Înţelegând că nu mai avea ce să-mi spună, m-am întors la Arkham şi n-am mai dormit până dimineaţa, scriind scrisori lui Akeley, serviciului de mesagerie expresă, secţiei de poliţie şi funcţionarului de la gara din Keene. Intuiam că omul cu voce bizară, care avusese o influenţă atât de ciudată asupra funcţionarului, trebuie să fi jucat un rol crucial în funesta chestiune. Am sperat că angajaţii gării din Keene şi înregistrările oficiului telegrafic ar putea să-mi dezvăluie ceva privitor la el,

la demersurile lui, la locul şi la data la care le-a făcut.

Trebuie să admit, totuşi, că toate investigaţiile mele se dovediră zadarnice. Omul cu voce stranie fusese, într-adevăr, observat prin jurul gării din Keene în după-amiaza zilei de 18 iulie, iar un vagabond avea impresia că l-ar fi văzut cu un pachet greu, dar era o figură cu totul necunoscută, nemaifiind zărit pe acolo până atunci şi nici de atunci încoace. Nu trecuse pe la oficiul telegrafic şi nici nu primise până atunci vreun mesaj de care să se afle, nici nu ajunsese vreun alt mesaj la oficiu care să poată fi socotit pe drept o menţiune a prezenţei pietrei negre în trenul cu numărul 5508. Cum era şi firesc, Akeley mi se alătură în efectuarea acestor investigaţii, ba chiar făcu personal un drum până la Keene, ca să-i descoasă pe oamenii din jurul gării; dar atitudinea lui asupra chestiunii era mai fatalistă decât a mea. Părea să considere pierderea pachetului o împlinire de rău augur şi periculoasă a tendinţelor ce se manifestau inevitabil şi nu-şi mai punea nici o speranţă în regăsirea lui. El vorbea de neîndoielnicele puteri telepatice şi hipnotice ale creaturilor de pe dealuri şi ale agenţilor lor, iar într-o scrisoare dădea de înţeles că nu mai credea că piatra se mai afla pe planeta noastră. Cât despre mine, mă înfuriasem pe drept cuvânt, intuind că pierdusem şansa de a afla lucruri profunde şi uimitoare din străvechile şi tocitele hieroglife. Păţania mi-ar fi otrăvit cugetul dacă n-ar fi sosit imediat următoarele scrisori din partea lui Akeley, dezvăluindu-mi o nouă fază a întregii probleme detestabile a colinelor din Vermont, care imediat îmi solicită întreaga atenţie.

IV

Fiinţele necunoscute — îmi mărturisea Akeley într-un scris tot mai tremurător, care-mi stârnea mila — începuseră să-l împresoare din ce în ce mai hotărâte. Lătrăturile nocturne ale câinilor, ori de câte ori luna era în descreştere sau se ascundea după nori, erau de-acum sinistre, şi existaseră tentative de a-l molesta pe drumurile singuratice, străbătute de nevoie în timpul zilei. Pe data de 2 august, în timp ce se îndrepta spre sat în automobilul său, găsise un trunchi de copac barându-i calea într-un punct în care şoseaua trecea printr-o pădure deasă, în vreme ce lătrăturile turbate ale celor doi câini pe care-i luase cu el trădau prea limpede prezenţa acelor creaturi, pândindu-l prin preajmă. Ce s-ar fi întâmplat dacă n-ar fi fost câinii cu el, nu îndrăznea nici măcar să se gândească, însă nu se mai încumeta de-acum să mai iasă fără doi patrupezi din haita lui puternică şi devotată. Alte experienţe rutiere s-au mai petrecut pe 5 şi pe 6 august. Prima dată, un glonţ îi zgârie capota maşinii, iar a doua oară, lătrăturile câinilor îl înştiinţară de prezenţele macabre din pădure.

La data de 15 ale lunii am primit o scrisoare neliniştită care mă tulbură foarte mult şi care mă făcu să doresc ca Akeley să-şi lase deoparte reticenţele de solitar şi să cheme în ajutorul său justiţia. Se petrecuseră lucruri înfiorătoare în noaptea dintre 12 şi 13 august. Gloanţe zburaseră în

jurul gospodăriei, iar trei dintre cei doisprezece câini vânjoşi fuseseră găsiţi morţi a doua zi dimineaţă. Erau miriade de urme de cleşti pe alee, printre care şi urmele omeneşti ale lui Walter Brown. Akeley începuse să telefoneze la Brattleboro ca să-şi comande mai mulţi câini, însă conexiunea se întrerupse înainte de a avea vreo şansă să zică ceva. Mai târziu, făcu un drum până acolo în maşina lui şi află că lucrătorii de la telefoane descoperiseră principalul cablu telefonic aproape tăiat, într-un punct care trecea prin colinele nelocuite, la nord de Newfane. Dar acum se pregătea s-o pornească înapoi spre casă cu patru noi câini şi cu mai multe lăzi de muniţie pentru puşca lui cu repetiţie, cu care vâna animale de talie mare. Scrisoarea fusese trimisă de la oficiul poştal din Brattleboro şi am primit-o fără întârziere.

De data aceasta, atitudinea mea faţă de întreaga chestiune se schimbă cu repeziciune dintr-o poziţie ştiinţifică într-una alarmant de personală. Începusem să mă tem pentru Akeley, singur în gospodăria lui îndepărtată, şi mi se făcuse pe jumătate frică şi pentru mine, datorită de-acum directei mele legături cu strania problemă a colinelor din Vermont. Treaba *se agrava* într-un asemenea hal! Avea să mă cuprindă şi să mă copleşească şi pe mine? Răspunzându-i la scrisoare, l-am îndemnat să solicite ajutor şi i-am propus să întreprind eu ceva dacă el nu lua nici o măsură. I-am vorbit de eventualitatea de a-l vizita în Vermont, în pofida voinţei lui, ca să-l ajut să explice dinaintea autorităţilor situaţia în care se găsea. În schimb, am primit doar o telegramă din Bellows Falls în care-mi scria:

APRECIEZ POZIŢIA DUMITALE DAR NU POT FACE NIMIC. NU ÎNTREPRINDE CEVA NICI DUMNEATA. S-AR PUTEA SĂ NE DĂUNEZE AMÂNDURORA. AŞTEAPTĂ EXPLICAŢII.

HENRY AKELY

Dar afacerea lua treptat amploare. După ce i-am răspuns la telegramă, am primit un bilet de la Akeley, cu un scris tremurat, în care mă înştiinţa, spre marea mea uimire, nu numai că nu trimisese el telegrama, însă nici nu primise ultima scrisoare de la mine la care telegrama părea să răspundă. Investigaţiile grăbite pe care le efectuă la Bellows Falls scoaseră la iveală faptul că mesajul fusese trimis de un bărbat dubios, cu păr cânepiu, cu o voce groasă, hârâită, deşi mai mult de atât nu mai putu afla. Funcţionarul îi arătă textul original, aşa cum fusese mâzgălit cu creionul de expeditor, însă scrierea de mână îi era total necunoscută. Sărea în ochi faptul că semnătura conţinea o greşeală de ortografie, fiind omis cel de-al doilea „e” din numele său de familie. Anumite ipoteze erau inevitabile, dar, în toiul crizei reale, nu pierdu vremea cu dezvoltarea lor.

Îmi relată despre moartea mai multor câini şi despre achiziţionarea altora, de schimbul de focuri ce devenise tipic fiecărei nopţi fără lună. Urmele lui Brown şi ale cel puţin încă uneia, dacă nu chiar două perechi de încălţări bărbăteşti se găseau de-acum regulat printre urmele de cleşti de pe potecă, precum şi în spatele casei. Era, după cum recunoscu chiar Akeley, o treabă destul de urâtă. Foarte curând avea să fie silit, probabil, să se mute la fiul său în California, fie că reuşea sau nu să-şi vândă vechea

locuinţă. Dar nu era uşor să părăsească singurul loc în care se simţea cu adevărat acasă. Trebuia să facă un efort să mai reziste puţin, poate izbutea să-i gonească pe intruşi, mai ales dacă renunţa pe faţă să mai încerce să le afle secretele.

Scriindu-i îndată lui Akeley, mi-am exprimat din nou intenţia de a-l ajuta şi de a-l vizita, ca să-l secondez în faţa autorităţilor pentru a le convinge de pericolul cumplit în care se afla. În răspunsul său, îmi lăsă impresia că se opunea mai puţin acestui plan decât m-ar fi făcut să cred atitudinea lui din trecut, însă îmi atrase atenţia că i-ar plăcea să mă mai ţină puţin la distanţă, atât cât să-şi pună lucrurile în ordine şi să se împace cu ideea că urma să-şi părăsească locul natal la care ţinea aproape ca un nebun. Vecinii se uitau chiorâş la speculaţiile şi cercetările lui şi ar fi fost mai bine dacă s-ar fi retras discret, fără să stârnească vreun tărăboi prin sat şi să trezească îndoieli asupra sănătăţii sale mintale. Îi ajunsese până peste cap, mărturisea el, însă dorea să plece pe cât de demn i-ar fi fost cu putinţă.

Această scrisoare mi-a parvenit la data de 27 august. Am scris şi expediat un răspuns la ea, pe cât mai încurajator posibil. Se pare că a avut efect, căci, de astă dată, Akeley a avut mai puţine temeri de raportat când mi-a confirmat primirea biletului meu. Nu era totuşi nici prea optimist, şi îşi exprima convingerea că numai luna plină le tăiase avântul creaturilor în ultima vreme. Spera să nu vină prea multe nopţi înnorate şi se referea vag la eventualitatea de a se muta într-o pensiune la Brattleboro când luna intra în fazele ei de descreştere. Din nou i-am trimis câteva încurajări, însă la data de 5 septembrie îmi veni o altă scrisoare care, evident, se intersectase cu a mea prin poştă, iar celei din urmă nu-i mai puteam răspunde cu tot atâta speranţă. Dată fiind importanţa ei, cred că este mai bine s-o redau mai jos în întregime, pe cât pot mai precis, aşa cum mi s-a întipărit în memorie scrisul ei tremurat. În mare, cuprindea următoarele rânduri:

Luni

Dragă Wilmarth,

Mai curând un deznădăjduit P.S. la ultima mea scrisoare. Azi-noapte au fost nişte nori groşi, deşi n-a plouat, şi n-a răzbătut nici măcar o rază de lună. Lucrurile au fost destul de grave şi cred că sfârşitul e pe aproape, în ciuda tuturor speranţelor noastre. După miezul nopţii, ceva a aterizat pe acoperişul casei. Toţi câinii s-au repezit să vadă ce era. I-am auzit cum muşcau şi sfâşiau ceva. Apoi, unul dintre ei reuşi să ajungă pe acoperiş, sărind de pe copertina joasă. Se dădu acolo sus o luptă teribilă şi am auzit un înfricoşător *bâzâit* pe care n-am să-l uit câte zile oi mai trăi. După aceea se răspândi o duhoare insuportabilă. În acelaşi timp, gloanţele pătrunseră prin fereastră şi aproape că mă atinseră. Cred că primele rânduri ale creaturilor de pe deal s-au apropiat de casă atunci când câinii s-au divizat din cauza chestiei de pe acoperiş. Ce-a fost acolo sus încă n-am aflat, dar mă tem că arătările învaţă să-şi folosească mai bine aripile prin spaţiul terestru. Am stins lumina şi am folosit ferestrele pe post de creneluri. Am tras din toate ungherele casei cu puşca, destul de sus ca să nu-mi nimeresc câinii, ceea ce a părut să pună capăt asaltului, dar dimineaţa am găsit

băltoace mari de sânge în curte, lângă alte băltoace de un lichid verzui, lipicios, ce răspândeau cel mai infect miros din câte mi-au ajuns la nas vreodată. M-am căţărat pe acoperiş şi am găsit şi mai mult lichid lipicios acolo sus. Cinci dintre câini au fost ucişi. Mă tem că am nimerit unul ţintind prea jos, căci era împuşcat în spate. Acum repar obloanele sparte de gloanţe şi mă duc la Brattleboro după alţi câini. Bănuiesc că cei de la canisă mă cred dement. Am să-ţi trimit încă un bilet, mai târziu. Presupun că voi fi gata să mă mut într-o săptămână sau două, deşi gândul aproape mă omoară.

În mare grabă, al dumitale,

AKELEY

Dar nu a fost singura scrisoare de la Akeley care se intersectă cu a mea. În dimineaţa următoare, pe data de 6 septembrie, mai veni una. De data aceasta era o mâzgălitură delirantă, care mă slei cu totul şi mă lăsă fără cuvinte, neştiind ce să mai fac. Iarăşi, mai bine aş cita textul, pe cât de fidel îmi permite memoria:

Marţi

Norii nu s-au risipit, deci iarăşi o noapte fără lună… şi, oricum, este în descreştere. Aş electrifica toată casa şi mi-aş pune reflectoare dacă n-aş şti că ar tăia firele la fel de repede pe cât le-aş repara.

Cred că am ajuns să-mi pierd minţile. Se prea poate ca tot ce ţi-am scris până acum să nu fie decât un vis ori o halucinaţie de nebun. Era destul de grav şi înainte, dar de data aceasta s-a umplut paharul. *Mi-au vorbit azi-noapte*, în acel blestemat glas bâzâit, şi mi-au zis lucruri *pe care nu îndrăznesc să le repet faţă de dumneata.* I-am auzit clar printre lătrăturile câinilor şi, la un moment dat, când au fost acoperiţi, *i-a ajutat o voce umană.* Nu te amesteca, Wilmarth, este mai rău decât ţi-ai fi putut sau mi-aş fi putut imagina. *Acum nu mai vor să mă lase să plec în California, vor să mă ia de viu, sau ceea ce mai poate însemna „viu” din punct de vedere teoretic şi conceptual*, nu numai pe Yuggoth, ci şi mai departe, dincolo de galaxie *şi, dacă-i posibil, dincolo de ultima margine curbată a spaţiului.* Le-am spus că nu voi merge unde vor ei, *sau în felul îngrozitor în care-mi propun să mă ducă*, dar mă tem că-i în zadar. Locuinţa mea este atât de izolată încât ar putea să pătrundă oricând, zi sau noapte. Încă şase câini ucişi şi le-am simţit prezenţa de-a lungul tuturor porţiunilor împădurite ale drumului pe care am condus astăzi, până la Brattleboro.

Am făcut o greşeală când ţi-am trimis acea înregistrare fonografică şi piatra neagră. Mai bine ai distruge înregistrarea înainte să fie prea târziu. Am să-ţi mai trimit câteva rânduri mâine, dacă mai sunt pe aici. Ce bine mi-ar prinde să-mi aduc cărţile şi lucrurile în Brattleboro şi să trag în oraş la o pensiune! Aş fugi şi aş lăsa totul în urma mea dac-aş putea, însă ceva în cugetul meu mă ţine pe loc. Pot să mă mai strecor până la Brattleboro, unde ar trebui să mă simt mai în siguranţă, dar şi acolo mă simt la fel de prizonier ca şi acasă. Şi mi se pare evident că n-aş putea ajunge prea departe, nici dacă aş încerca să las totul baltă. Este oribil… nu te amesteca în aşa ceva.

Al dumitale,
AKELEY

N-am închis ochii toată noaptea după ce am primit teribilul bilet, şi eram complet nelămurit în ceea ce priveşte bruma de sănătate mintală care-i mai rămăsese lui Akeley. Biletul părea scris de un nebun, deşi stilul — în lumina întregii noastre corespondenţe din trecut — avea o macabră forţă de convingere. N-am încercat să-i răspund, gândindu-mă că era mai bine să aştept până când Akeley ar fi avut destul timp să-mi trimită o replică la ultima mea depeşă. Un asemenea răspuns sosi, într-adevăr, în ziua următoare, deşi noile informaţii conţinute în el puneau în umbră toate celelalte aspecte indicate de scrisoarea la care părea să răspundă. Iată ceea ce-mi amintesc din textul mâzgălit şi plin de pete de cerneală, cum fusese scris în graba mare, în decursul unui proces frenetic de compunere:

Miercuri
W…,

Am primit scrisoarea dumitale, dar nu mai are nici un rost să mai discutăm. M-am resemnat pe deplin. Mă întreb dacă mi-a mai rămas vreo brumă de voinţă ca să mă mai lupt cu ei. Nu mai am scăpare nici dacă aş mai vrea să renunţ la tot şi să fug. Tot mă vor prinde.

Mi-a venit o scrisoare ieri de la ei... Poştaşul mi-a adus-o în timp ce mă aflam la Brattleboro. Bătută la maşină şi expediată din Bellows Falls. Mi se aduce la cunoştinţă ce vor să facă ei cu mine… nu pot să repet. Ai grijă de dumneata! Distruge înregistrarea. Nopţile noroase îşi continuă şirul neîntrerupt, iar luna se face tot mai mică. Mi-aş dori să mă încumet să cer ajutor — asta mi-ar întări voinţa — dar oricine ar îndrăzni să vină până la mine m-ar face nebun, nu m-ar crede decât în cazul în care mi s-ar întâmpla să am la îndemână vreo dovadă. Nu pot să-mi permit să le cer oamenilor să vină fără nici un motiv… n-am ţinut cu nimeni legătura de ani de zile.

Dar nu ţi-am povestit încă ce-a fost mai rău, Wilmarth. Ţine-te bine când citeşti aceste rânduri, căci îţi vor produce un şoc. Îţi spun adevărul, totuşi. Chestia este că *am văzut şi am atins una dintre fiinţe, sau o parte a uneia dintre ele.* Doamne, omule, dar este groaznic! Era moartă, bineînţeles. Unul dintre câini a răpus-o, iar eu am găsit-o lângă cuşca lor azi-dimineaţă. Am încercat s-o păstrez în şopronul cu lemne ca să le-o arăt oamenilor, să se convingă — văzând-o cu propriii ochi — de toate astea, dar s-a evaporat cu totul în câteva ore. Nimic n-a mai rămas din ea. Ştii, toate creaturile alea din râuri au fost văzute numai în prima dimineaţă de după inundaţii. Şi iată culmea răului. Am încercat s-o fotografiez pentru tine, dar când am developat filmul *nu se mai vedea nimic altceva în afară de şopron.* Din ce putea să fie făcută fiinţa aia? Am văzut-o şi am pipăit-o şi toate lasă urme. Cu siguranţă era făcută din materie… dar ce fel de materie? Forma ei nu poate fi descrisă. Era un crustaceu uriaş, cu o mulţime de cercuri cărnoase, aşezate piramidal, sau din noduri de substanţă groasă, ca de frânghie, acoperite cu tentacule acolo unde ar trebui să se afle capul. Lichidul ăla verzui şi lipicios este sângele sau seva lor. Numărul lor pe

Pământ creşte cu fiecare minut.

Walter Brown a dispărut… n-a mai fost văzut învârtindu-se prin cotloanele sale obişnuite din satele vecine. Trebuie să-l fi nimerit cu vreun glonţ, dar se pare că arătările nu-şi lasă niciodată în urmă morţii şi răniţii.

M-am dus în oraş în după-masa asta fără nici un fel de incidente, însă mă tem că ei încep să se retragă, pentru că s-au asigurat în privinţa mea. Îţi aştern aceste rânduri la poşta din Brattleboro. S-ar putea ca ăsta să fie un rămas-bun… dacă aşa-i, atunci scrie-i băiatului meu, George Good- enough Akeley, pe adresa următoare: Pleasant Street nr. 176, San Diego, California, *dar nu veni aici*. Ia legătura cu el dacă nu mai primeşti nici o veste de la mine timp de o săptămână şi urmăreşte noutăţile din ziare.

Îmi voi juca ultimele două cărţi, dacă mi-a mai rămas vreun pic de voinţă. Mai întâi voi încerca să le otrăvesc pe fiinţe cu gaz. Am substanţele chimice potrivite şi am confecţionat măşti pentru mine şi pentru câini. Dacă nici aşa nu merge, am să-i spun şerifului. N-au decât să mă închidă într-un ospiciu dacă vor, oricum va fi mai bine decât ce au de gând să-mi facă *celelalte creaturi*. Poate voi izbuti să le atrag atenţia asupra urmelor din jurul casei. Sunt şterse, dar le găsesc în fiecare dimineaţă. Să presupunem, totuşi, că poliţia ar declara că le-am falsificat în vreun fel sau altul, căci toată lumea mă crede smintit.

Trebuie să încerc să conving un poliţist să stea de veghe noaptea pe aici şi să vadă cu ochii lui… deşi creaturile ar putea foarte bine să afle despre asta şi să se ţină deoparte în noaptea respectivă. Îmi taie firele ori de câte ori încerc să telefonez noaptea… instalatorii sunt de părere că este foarte ciudat şi s-ar putea să depună mărturie pentru mine, dacă nu cumva îşi închipuie că mi le tai singur. N-am mai încercat de o săptămână să chem pe cineva să mi le repare.

Aş putea să-i aduc pe unii dintre vecinii mei mai ignoranţi să depună mărturie pentru mine despre realitatea ororilor, dar toată lumea râde de ce zic ei şi, oricum, mă ocolesc de atâta amar de vreme, încât au pierdut firul evenimentelor. Nu-i mai poţi aduce pe ţăranii ăia scăpătaţi să parcurgă o milă până la mine acasă, pentru nimic în lume. Poştaşul aude ce spun ei şi face glume pe seama mea… Dumnezeule! Măcar de-aş avea puterea să-i spun cât de adevărat este totul! Am să încerc să-i atrag atenţia asupra urmelor, însă vine numai după-amiaza, la ceasul când, de obicei, ele nu se mai disting. Dac-aş izbuti să păstrez una, aşezând o cutie sau o cratiţă peste ea, cu siguranţă ar crede că este un fals sau o glumă.

Ce bine era să nu fi ajuns ca un sihastru, căci lumea nu mai trece pe la mine aşa cum făcea înainte. Nu m-am încumetat niciodată să arăt nimănui, în afara celor ignoranţi, piatra neagră sau pozele, ori înregistrarea. Alţii ar spune că am falsificat totul şi n-ar face decât să se amuze. Şi totuşi, aş încerca să arăt instantaneele. Ele reflectă clar acele urme de cleşti, chiar dacă fiinţele care le-au făcut nu pot fi imortalizate de obiectivul camerei. Ce păcat că n-a mai văzut nimeni altcineva *chestia* aia azi-dimineaţă, înainte să dispară!

Dar nu mai ştiu şi nici nu-mi mai pasă. După toate prin câte am trecut,

un ospiciu este un loc la fel de bun sub soare ca oricare altul. Doctorii m-ar putea ajuta să mă hotărăsc să plec odată de acasă, ceea ce m-ar salva.

Scrie-i fiului meu, George, dacă nu mai primeşti de la mine nici un fel de veşti cât de curând. Rămâi cu bine, distruge înregistrarea şi nu te mai amesteca în treaba asta.

Al dumitale,
AKELEY

Epistola lui mă aruncă în ghearele celei mai negre terori. Nu mai ştiam nici cum să-i răspund. Am mâzgălit doar câteva sfaturi şi încurajări incoerente pe care i le-am trimis într-o recomandată. Îmi amintesc că-l îndemnam pe Akeley să se mute imediat la Brattleboro şi să se pună sub protecţia autorităţilor, adăugând că aveam să vin şi eu în acel oraş cu înregistrarea fonografică, pentru a-l ajuta să convingă tribunalul de sănătatea lui mintală. Mai era încă vreme, cred că i-am mai scris, să dăm alarma generală asupra întregii chestiuni. Se va observa că, în acest moment de tensiune, credeam orbeşte în tot ceea ce pretindea corespondentul meu, deşi îmi închipuiam că eşecul lui de a fotografia cadavrul mon-strului nu se datora vreunui capriciu al Naturii, ci vreunei greşeli proprii datorate stării lui de profundă tulburare.

V

Apoi, intersectându-se cu biletul meu incoerent şi ajungând în mâinile mele sâmbătă după-amiază, la data de 8 septembrie, veni acea scrisoare ciudat de împăcată şi de diferită, bătută îngrijit la o maşină nou-nouţă. Epistola aceea stranie, de liniştire, constituind, totodată, o invitaţie, trebuie să fi marcat în chip pregnant o schimbare crucială în calvarul de pe acele coline singuratice. Din nou, am s-o redau din memorie, căutând, din motive speciale, să-i păstrez savoarea stilului pe cât de mult am să pot. A fost trimisă prin poştă din Bellows Falls, iar semnătura a fost bătută la maşină, la fel ca şi conţinutul scrisorii, aşa cum dactilografiază adesea începătorii. Textul, totuşi, avea o acurateţe mult prea minunată ca să fie opera vreunui novice şi am tras concluzia că Akeley trebuie să mai fi folosit cândva, într-o perioadă anterioară, poate în anii săi de colegiu, vreo maşină de scris. A spune că scrisoarea m-a făcut să mă simt uşurat ar fi destul de corect, deşi în spatele uşurării mele subzista o oarecare nelinişte. Dacă Akeley avusese mintea întreagă în intervalul său de teroare, mai era sănătos la minte în atitudinea sa din prezent? Iar „raportul ameliorat” menţionat anume… ce voia să însemne? Întreaga problemă implica un revers atât de diametral opus întregii poziţii de mai înainte a corespondentului meu! Dar iată esenţa textului, transcrisă de mine cu grijă, din memoria cu care mă mândresc:

Townshend, Vermont,
Joi, 6 septembrie 1928
Dragul meu Wilmarth,

Îmi face o imensă plăcere să te liniştesc în privinţa prostiilor pe care ţi le-am tot scris. Spun „prostii”, deşi prin această sintagmă mă refer mai degrabă la atitudinea mea speriată şi mai puţin la descrierile anumitor fenomene, destul de reale şi de importante. Greşeala mea a constat în adoptarea unei atitudini anormale faţă de ele.

Am mai menţionat, cred, faptul că bizarii mei musafiri începuseră să intre în relaţii cu mine într-o tentativă de dialog. Noaptea trecută, acest schimb de replici a fost unul real. Ca răspuns la anumite semnale, i-am dat voie unui mesager al celor de afară să intre în casă, unui semen de-al nostru, mă grăbesc să adaug. Mi-a zis o mulţime de lucruri pe care nici dumneata, nici eu, nu le bănuiam măcar, arătându-mi clar cât de total greşit judecam şi interpretam ţelul Celor de Dincolo în menţinerea coloniei lor secrete pe această planetă.

Se pare că legendele funeste despre ceea ce au ei de oferit oamenilor şi ce ar dori în legătură cu Pământul sunt pe deplin rezultatul unei înţelegeri greşite, bazate pe ignoranţă, în privinţa discursului lor alegoric — conturat, bineînţeles, de niveluri culturale şi obiceiuri de gândire total diferite de tot ce ştim. Propriile mele ipoteze, recunosc de bunăvoie, au fost la fel de aberante ca şi elucubraţiile oricăror ţărani analfabeţi şi indieni sălbatici. Ceea ce socoteam eu că este morbid, ruşinos şi infam este în realitate copleşitor, subtil, ba chiar *glorios*, estimările mele anterioare nefiind decât o manifestare a eternei tendinţe a omului de a detesta şi a se teme de ceea ce-i este *complet diferit*.

Acum regret pierderile provocate în rândul acestor fiinţe nepământeşti şi incredibile, în cursul încăierărilor noastre nocturne. Măcar de-aş fi consimţit să discut cu ele în pace şi în mod raţional de la bun început! Însă ele nu-mi poartă pică, emoţiile lor fiind organizate foarte diferit de ale noastre. Este neşansa lor de a-şi fi găsit prin Vermont drept agenţi umani nişte specimene inferioare, cum ar fi răposatul Walter Brown, de pildă. El m-a întors împotriva lor, într-o foarte mare măsură. De fapt, nimeni nu ştie ca ele să fi vătămat alţi oameni, în schimb au fost adesea tratate în mod crud şi nedrept de semenii noştri, care le-au spionat. Există un cult strict secret al bestiilor umane, iar un om de erudiţia dumitale mistică mă va înţelege când le voi pune în legătură cu Hastur şi cu Semnul Galben. Aceşti oameni şi-au luat misiunea de a le da de urmă şi a le vătăma în numele unor forţe monstruoase din alte dimensiuni. Împotriva acestor agresori ai lor, nu împotriva masei de oameni normali, sunt îndreptate măsurile drastice de precauţie ale Celor de Dincolo. Întâmplător, am aflat că multe dintre scrisorile noastre pierdute au fost furate, nu de Cei de Dincolo, ci de emisarii acestui cult malefic.

Tot ceea ce doresc Cei de Dincolo de la specia umană este convieţuirea în pace, fără molestări, şi o cooperare intelectuală sporită. Ultimul factor amintit aici este imperios necesar acum, când invenţiile şi mecanismele noastre ne lărgesc câmpul de cunoaştere şi spaţiul de mişcare, lipsindu-i treptat pe Cei de Dincolo de posibilitatea de a-şi păstra *în secret* necesarele lor avanposturi pe planeta noastră. Fiinţele nepământeşti doresc

să cunoască omenirea mai îndeaproape şi ca o seamă de exponenţi ai omenirii în filosofie şi ştiinţe să afle de existenţa lor. Cu un asemenea schimb de experienţă, toate pericolele vor dispărea şi se va instaura un *modus vivendi* mulţumitor. Însăşi ideea de a *înrobi* sau *degrada* specia umană este ridicolă.

Ca un început al unui asemenea raport ameliorat, Cei de Dincolo m-au ales pe mine, cum era şi firesc, ca interpret principal al lor pe Pământ, întrucât cunoştinţele mele în ceea ce-i priveşte sunt deja substanţiale. Multe mi s-au dezvăluit noaptea trecută, fiind vorba de fapte a căror natură uimitoare este deschizătoare de noi drumuri în cunoaştere. Încă mai multe îmi vor fi comunicate în viitor, atât în scris, cât şi pe cale orală. Nu mă vor convoca deocamdată să fac vreo excursie *dincolo*, deşi, probabil, *îmi voi dori* aşa ceva mai târziu, fiind nevoie de mijloace speciale şi de pregătirea mea pentru transcenderea a tot ceea ce până acum ne-am obişnuit să privim drept experienţă umană. Casa mea nu va mai fi asediată de-acum încolo. Totul s-a reîntors la normal, iar câinii nu vor mai avea cu ce să-şi omoare timpul. În locul terorii, mi s-a oferit o cunoaştere bogată şi perspectiva unei aventuri intelectuale pe care puţini muritori ca mine le-au împărtăşit vreodată.

Fiinţele de Dincolo posedă, poate, cel mai minunat organism dinăuntrul sau din afara continuumului spaţiu-timp. Ele aparţin unei rase răspândite în întregul cosmos, faţă de care toate celelalte forme de viaţă nu sunt decât variante degenerate. Aparţin mai curând regnului vegetal decât celui animal, dacă aceste concepte se mai pot aplica tipului de materie din care sunt compuse, şi au o structură oarecum fungiformă, deşi prezenţa unei substanţe asemănătoare clorofilei şi un sistem de nutriţie unic le diferenţiază de toate ciupercile cormofite. Într-adevăr, fenotipul lor este compus dintr-o formă de materie total necunoscută galaxiei noastre, cu electroni care au o rată a vibraţiilor complet diferită. Iată de ce fiinţele nu pot fi fotografiate de filmele şi de plăcile fotografice *obişnuite* în Universul nostru cunoscut, chiar dacă le putem vedea cu ochii. Având toate cunoştinţele necesare, totuşi, un bun chimist ar putea inventa o emulsie fotografică în stare să le fixeze pe peliculă.

Genul lor este unic în abilitatea sa de a traversa vidul interstelar lipsit de căldură şi de aer, păstrându-şi întreagă forma corporală, iar unele dintre speciile lui nu pot s-o facă fără instrumente mecanice sau anumite permutări chirurgicale ciudate. Numai câteva specii sunt înzestrate cu aripile rezistente la eter, caracteristice varietăţii din Vermont. Cele care locuiesc în anumite piscuri de munţi îndepărtaţi din Lumea Veche au fost aduse pe Pământ pe alte căi. Similarităţile lor exterioare cu regnul animal şi cu tipul de structură pe care-l socotim material ţin mai mult de o evoluţie în paralel decât de o rudenie apropiată. Volumul materiei lor cenuşii îl depăşeşte pe al oricărei forme de viaţă existente în prezent, deşi rasele înaripate, precum cea din ţinutul nostru deluros, nu sunt nici pe departe cele mai dezvoltate. Telepatia este modul lor obişnuit de comunicare, chiar dacă mai prezintă unele organe vocale rudimentare. Acestea, după o

operaţie uşoară (căci chirurgia este un domeniu incredibil de banal şi de avansat pentru ei), ar putea reproduce cu aproximaţie graiul unor tipuri de organisme care încă mai folosesc vorbirea articulată.

Principalul lor adăpost, cel mai apropiat de noi, este o planetă încă nedescoperită de oameni şi lipsită aproape total de lumină, aflată chiar la marginea sistemului nostru solar, dincolo de Neptun, şi fiind a noua planetă ca distanţă faţă de Soare. Este, aşa cum am dedus şi noi, tărâmul la care se referă numele mistic de „Yuggoth" în anumite scrieri străvechi şi prohibite. În curând, un puternic curent psihic va fi focalizat de acolo asupra lumii noastre, într-un efort de facilitare a raportului mental. Nu m-aş mira defel dacă astronomii vor deveni suficient de sensibili la acest curent psihic pentru a descoperi planeta Yuggoth, la dorinţa Celor de Dincolo. Principalul sediu al acestor fiinţe este localizat în abisuri straniu organizate, dincolo de tot ce ne-am putea imagina noi, oamenii. Sfera spaţiu-timp pe care o recunoaştem ca totalitate a cosmosului este doar un atom într-o adevărată infinitate care le aparţine. *Şi, într-un final, un crâmpei din infinitatea aceasta, pe cât o va putea pătrunde un creier omenesc, mi se va deschide dinainte-mi, aşa cum s-a întâmplat cu peste cincizeci de alţi semeni, de la începutul istoriei omenirii şi până acum.*

Probabil că la început ţi se va părea că delirez, Wilmarth, dar cu timpul vei ajunge să apreciezi norocul extraordinar care a dat peste mine. Aş dori să-ţi ofer şi dumitale ceva din şansa mea. În această ordine de idei, trebuie să-ţi dezvălui o mie de lucruri pe care hârtia nu le mai poate cuprinde. Te-am avertizat, în trecut, să nu vii să mă vezi. Acum că mă aflu în cea mai deplină siguranţă, mi-ar face plăcere să-mi retractez acel avertisment şi să te invit la mine.

Nu poţi să te repezi într-o mică excursie până aici, înainte să se deschidă universitatea? Aş fi din cale-afară de încântat dac-ai putea. Adu cu tine înregistrarea fonografică şi toate scrisorile mele ca date de referinţă — vom avea nevoie de ele pentru a pune cap la cap întreaga istorie fascinantă. N-ar fi rău să iei la tine şi pozele, întrucât mi se pare că am rătăcit negativele şi propriile-mi fotografii în toată agitaţia din ultima vreme. Dar ce abundenţă de fapte mai am de adăugat la tot acest material insuficient — *şi ce fantastic dispozitiv am la îndemână pentru suplimentarea adăugirilor mele!*

Nu ezita. Nu mai sunt spionat de-acum şi nu vei da peste nimic anormal sau nefiresc. Vino, doar, şi lasă-mă să te iau cu maşina din gară de la Brattleboro. Pregăteşte-te să rămâi cât de mult ai să poţi. Aşteaptă-te la multe seri în care vom discuta despre lucruri dincolo de puterea omenească de înţelegere. Nu mai spune nimănui, desigur, căci această treabă nu trebuie să mai ajungă la urechile vulgului.

Serviciul feroviar de la Brattleboro nu este rău. Poţi obţine un mers al trenurilor din Boston. Ia B & M până la Greenfield, apoi schimbi trenul pentru puţinul care a mai rămas din drum. Îţi propun să iei unul care pleacă la ora convenabilă de 4:10 după-masa — ora locală — din Boston. Acesta te va lăsa la Greenfield la 7:35, de unde un alt tren pleacă la 9:19, ajungând la

Brattleboro la 10:01. Acesta este programul în zilele lucrătoare. Anunţă-mi ora şi data la care vei sosi, ca să te pot aştepta cu maşina la gară.

Iartă această scrisoare bătută la maşină, dar mâinile au ajuns să-mi tremure prea rău în ultima vreme ca să mai pot scrie, şi nu mă mai simt în stare să fac faţă unor scrisori atât de lungi. Ieri am găsit în Brattleboro această maşină de scris Corona, nou-nouţă, Pare chiar foarte bună.

Aştept un cuvânt de la dumneata şi, în speranţa că te voi vedea în curând, cu înregistrarea fonografică şi cu scrisorile mele — şi să nu uiţi de poze —

Al dumitale, aşteptându-te nerăbdător,
HENRY W. AKELEY

Domnului Albert N. Wilmarth,
Universitatea Miskatonic,
Arkham, Mass.

Complexitatea simţămintelor mele la citirea, recitirea şi analizarea acestei scrisori bizare şi neaşteptate nu poate fi descrisă cu precizie. Am mai spus că mă făcuse să mă simt uşurat şi, în acelaşi timp, neliniştit, dar aceste cuvinte nu exprimă decât vag nuanţele diverselor şi copleşitoarelor sentimente trezite în subconştientul meu, printre care se numărau atât uşurarea, cât şi neliniştea. Mai întâi de toate, textul se plasa la un antipod atât de discrepant faţă de întregul lanţ de orori care-l precedase — schimbarea de ton de la cea mai cumplită teroare la automulţumirea senină şi chiar până la jubilaţie era aşa de imprevizibilă, de fulgerătoare, de totală! Nu puteam crede că o singură zi putea altera atât de profund perspectiva psihologică a cuiva care aşternuse pe hârtie delirantul jurnal de miercuri, indiferent de revelaţiile liniştitoare pe care le-ar fi putut aduce. În anumite momente, senzaţia unor iluzii ce se băteau cap în cap mă făcea să mă întreb dacă toată această dramă relatată de la distanţă, în care se încleştau forţe fantastice, nu era cumva vreun vis zămislit în mintea mea. Pe urmă, gândul îmi zbură la înregistrarea fonografică şi mă cuprinse o uimire şi mai adâncă.

Scrisoarea nu părea defel să fie ceva la care te-ai fi putut aştepta! Pe măsură ce-mi analizam impresiile, am observat că existau două aspecte distincte. În primul rând, presupunând că Akeley fusese în deplinătatea facultăţilor sale mintale mai înainte şi mai era şi acum, schimbarea indicată de situaţie ca atare era foarte rapidă şi de neconceput. Iar a doua, diferenţa de manieră, de atitudine şi de limbaj a corespondentului meu depăşea orice limită a normalităţii şi a previzibilului. Întreaga lui personalitate părea să fi suferit o mutaţie insidioasă, atât de profundă, încât cu greu se puteau reconcilia cele două aspecte ale sale cu premisa că amândouă dovedeau în mod egal sănătatea mintală a omului. Alegerea cuvintelor, ortografia, toate acestea erau schimbate în mod subtil. Şi, cu sensibilitatea mea academică în privinţa stilului narativ, am putut trasa divergenţe profunde în cele mai obişnuite reacţii şi cadenţe. Desigur, cataclismul sau revelaţia emoţională ce putea produce o răsturnare atât de radicală trebuia să fi fost cu adevărat

extremă! Cu toate acestea, dintr-un alt punct de vedere, scrisoarea părea chiar să-l caracterizeze pe Akeley — aceeaşi veche pasiune pentru Infinit, aceeaşi veche sete de cunoaştere. Am respins din prima clipă ideea că ar fi vorba de vreun fals sau de vreo substituire funestă. Oare nu tocmai invitaţia cuprinsă în rândurile ei — îndemnul de a proba eu însumi adevărul epistolei — îi dovedea autenticitatea?

N-am mai dormit în noaptea de sâmbătă, ci am rămas de veghe, gândindu-mă la ascunzişurile şi minunile din spatele scrisorii primite. Mintea mea, epuizată de succesiunea rapidă a monstruoaselor evenimente cărora fusese obligată să le facă faţă în ultimele patru luni, digera acest nou material, uluitor, într-un ciclu de îndoieli şi de acceptări ce repetară majoritatea paşilor făcuţi în experienţele anterioare. Cu mult înainte de venirea zorilor, o curiozitate arzătoare începu să ia locul perplexităţii şi neliniştii de la început. Sănătos la minte sau nu, metamorfozat ori pur şi simplu uşurat, Akeley ar fi putut prea bine să treacă printr-o reconsiderare radicală a propriei optici în cursul cercetărilor sale riscante, care să fi diminuat pericolul, fie el real sau închipuit, şi să-i deschidă drumuri noi şi ameţitoare de cunoaştere cosmică şi supraumană. Propriul avânt de a mă aventura în necunoscut se aprinse în mine, asemenea lui, şi m-am simţit atins de morbul sfărâmării barierelor. A înlătura înnebunitoarele şi obositoarele limitări în spaţiu şi timp, cadrul îngust al legilor naturale, a intra în legătură cu imensitatea lumilor de *Dincolo*, a te apropia de obscurele şi abisalele taine ale Infinitului şi ale transcendentalului, sigur că pentru aşa ceva merita să-ţi rişti viaţa, sufletul, sănătatea! Iar Akeley zisese că nu mai exista nici o primejdie, mă invitase să-l vizitez, în loc să mă avertizeze ca nu cumva să mă apropii de acele locuri, ca mai înainte. Mă înfioră gândul la ceea ce ar fi putut avea acum să-mi povestească. Ideea de a şedea în singuratica gospodărie, asediată nu cu mult timp în urmă, alături de un om care discutase cu emisari adevăraţi din alte lumi nepământene exercita asupra mea o fascinaţie aproape paralizantă. Să stau la taclale acolo, având alături îngrozitoarea înregistrare şi teancul de scrisori în care Akeley îşi prezentase sumar concluziile anterioare!

Aşadar, duminică, spre prânz, i-am telegrafiat lui Akeley că aveam să sosesc în Brattleboro miercurea următoare, în data de 12 septembrie, dacă îi convenea şi lui. Numai într-o singură privinţă m-am abătut de la sugestiile lui, şi anume în cea a alegerii trenului. Sincer vorbind, nu prea îmi surâdea să ajung pe timp de noapte în acea regiune bântuită din Vermont. Prin urmare, în loc să plec cu trenul pe care mi-l alesese el, am telefonat la gară şi am făcut un alt aranjament: să mă scol devreme, ca să prind trenul de ora 8:07 dimineaţa (ora locală) spre Boston, iar apoi pe cel de 9:25 spre Greenfield, unde urma să ajung la 12:22, pe la prânz. Acesta putea fi schimbat la ţanc cu un alt tren care sosea în Brattleboro la 1:08 după-amiaza, o oră mult mai confortabilă decât 10:01 seara pentru a mă întâlni cu Akeley şi a străbate în automobilul său colinele compacte şi misterioase.

Am menţionat această opţiune în telegrama mea şi m-am bucurat să

aflu, în răspunsul ce-mi parveni spre seară, că primisem consimţământul viitorului meu amfitrion. Telegrama lui suna aşa:

ARANJAMENT MULŢUMITOR. NE VOM ÎNTÂLNI LA TRENUL DE 1:08 MIERCURI. NU UITA ÎNREGISTRAREA, SCRISORILE ŞI POZELE. PĂSTREAZĂ TĂCEREA ASUPRA DESTINAŢIEI. AŞTEAPTĂ-TE LA MARI REVELAŢII.

AKELEY

Primirea acestui mesaj ca răspuns direct la cel trimis de mine lui — trebuie să-i fi fost adus la cunoştinţă, fără discuţie, de la postul telegrafic din Townshend de curierul oficial sau de serviciul telefonic reinstalat — alungă din subconştientul meu orice îndoială pe care o mai păstram în legătură cu autorul acelei scrisori năucitoare. Uşurarea mea a fost mare. Într-adevăr, a fost mai mare decât aş fi crezut la momentul respectiv, de vreme ce toate suspiciunile mele rămaseră îngropate adânc în cugetul meu. Dar am avut parte de un somn profund şi îndelungat în noaptea aceea, iar în următoarele două zile m-am ocupat, entuziasmat, de pregătirile pentru călătorie.

VI

Miercuri am plecat la drum, aşa cum era stabilit, purtând cu mine o valiză plină cu strictul necesar şi cu date ştiinţifice, printre care hidoasa înregistrare fonografică, pozele, împreună cu întregul dosar al corespondenţei cu Akeley. Aşa cum mi se ceruse, nu destăinuisem nimănui încotro mă îndreptam, înţelegând că această chestiune necesită cea mai deplină confidenţialitate, chiar şi în lumina noilor răsturnări favorabile de situaţie. Gândul la contactul mental real cu entităţile nepământene era îndeajuns de năucitor pentru gândirea mea, deja antrenată în asemenea fenomene şi oarecum pregătită pentru ceea ce avea să urmeze. Aşa stând lucrurile, ce s-ar putea crede despre efectul lor asupra marilor mase de ignoranţi? N-am habar dacă spaima sau spiritul de aventură prevala în sinea mea, pe când schimbam trenul la Boston şi o porneam pe lungul drum spre apus, părăsind locurile familiare mie şi intrând pe meleaguri care-mi erau străine: Waltham, Concord, Ayer, Fitchburg, Gardner, Athol…

Trenul meu sosi la Greenfield cu şapte minute întârziere, dar expresul în care trebuia să mă transfer şi care urma să se îndrepte spre nord fusese reţinut în gară. Grăbindu-mă să mă transfer în el, mă încercă o teamă ciudată, pe măsură ce vagoanele lui pătrundeau huruind, sub razele soarelui de amiază, în ţinuturi despre care citisem o mulţime de lucruri, dar în care nu mai pusesem piciorul vreodată. Realizam că intram într-o Nouă Anglie de modă veche şi mai primitivă decât regiunile ei de coastă şi din sud, mecanizate şi urbanizate, unde mi-am petrecut toată viaţa. Intram într-o Nouă Anglie pură, ancestrală, fără străini, fără fumul fabricilor, fără

panouri publicitare şi drumuri asfaltate atât de tipice zonelor moderne. Acolo se aflau vestigii stranii ale multimilenarelor tradiţii şi obiceiuri. Rădăcinile lor adânci făceau parte din peisaj, fiind tradiţii şi obiceiuri care păstrează vii amintirile străbunilor, fertilizând solul credinţelor spectrale, mirabile, despre care nu se prea vorbea.

Din când în când, întrezăream albastrele unde ale fluviului Connecticut scânteind în lumina soarelui, iar după ce-am lăsat în urmă Northfield l-am traversat. În faţă se întindeau coline verzi şi misterioase, iar când controlorul trecu prin vagon am aflat că, în sfârşit, eram în Vermont. M-a sfătuit să-mi dau ceasul cu o oră în urmă, de vreme ce ţinutul deluros de la nord nu avea de-a face cu noua oră de vară modernă[27]. Ascultându-i povaţa, am simţit că, aşijderea, întorceam calendarul în urmă cu un secol.

Trenul continua să gonească de-a lungul fluviului şi, străbătând ţinutul New Hampshire, am putut vedea tot mai aproape povârnişul abruptului Wantastiquet, despre care există legende vechi şi unice. Apoi în stânga mea se iviră străzi, şi în dreapta apăru o insulă verde pe cursul apei. Oamenii se ridicară şi se îngrămădiră la uşa vagonului, iar eu i-am urmat. Vagonul se opri, iar eu am coborât pe lungul peron acoperit al gării din Brattleboro.

Aruncându-mi privirea peste şirul de automobile ce aşteptau, am ezitat o clipă ca să văd care dintre ele ar fi putut fi Fordul lui Akeley, dar identitatea mi-a fost ghicită înainte de a lua vreo iniţiativă. Şi totuşi, nu era defel Akeley în persoană cel care înainta să mă întâmpine cu o mână întinsă şi o întrebare rostită pe un ton blând, dacă într-adevăr eu eram domnul Albert N. Wilmarth din Arkham. Acel bărbat nu semăna câtuşi de puţin cu bărbosul, căruntul Akeley din fotografie. Era, mai curând, o persoană tânără şi citadină, îmbrăcată la modă şi cu o mustăcioară neagră. Vocea lui cultivată îmi lăsă impresia bizară, aproape tulburătoare, a unei vagi familiarităţi, deşi nu-i puteam găsi un loc precis în memoria mea.

Pe măsură ce-l cântăream din priviri, mă lămuri că era un prieten de-al gazdei mele, care coborâse din Townshend în locul său. Akeley, susţinea el, suferise un atac subit, de natură oarecum astmatică, şi nu se simţea în stare să facă o plimbare în aer liber. Nu era grav, totuşi, şi nu schimba cu nimic planul vizitei mele. Nu-mi puteam da seama în ce măsură acest domn Noyes, aşa cum se prezentase, era la curent cu cercetările şi descoperirile lui Akeley, deşi mi se părea că aerul dezinvolt îi trăda relativa ignoranţă. Amintindu-mi în ce sihăstrie se complăcuse Akeley, am fost uşor surprins cu câtă uşurinţă dispunea de un asemenea amic, dar nelămurirea mea nu mă împiedică să mă urc în automobilul în care mă invită, cu un gest politicos. Nu era micuţa maşină veche, aşa cum mi-o închipuiam din descrierile lui Akeley, ci un exemplar spaţios şi imaculat, un model recent, probabil proprietatea lui Noyes, având număr de înregistrare din statul Massachusetts cu amuzantul „cod sacru”[28], emblema la modă în acel an. Călăuza mea, am tras eu concluzia, trebuie să fie vreun vilegiaturist de vară în satul Townshend.

Noyes se urcă lângă mine în maşină şi porni motorul pe dată. Mă

bucuram că nu mă copleşea cu întrebări, dat fiind că simţeam în aer o stranie tensiune care îmi tăia pofta de vorbă. Oraşul părea foarte atrăgător în lumina soarelui de după-amiază, pe când urcam în goană un taluz şi o coteam la dreapta, ieşind pe strada principală. Somnola, aşa cum apar localităţile mai vechi din Noua Anglie în amintirile cuiva din copilărie. Ceva din dispunerea acoperişurilor, turlelor, hornurilor şi a zidurilor de cărămidă atingea profunda coardă a emoţiilor ancestrale. Îmi dădeam seama că mă aflam la porţile unei regiuni fermecate, pe alte coordonate temporale, o zonă unde lucrurile vechi şi ciudate avuseseră şansa să se dezvolte şi să se păstreze pentru că niciodată nu fuseseră tulburate.

Pe măsură ce ieşeam din Brattleboro, mi se accentuară presimţirile negre şi senzaţia de opresiune, căci un aspect inefabil al ţinutului încununat de coline, cu pantele lor semeţe, ameninţătoare, asediatoare, în care verdeaţa se îmbina cu granitul, trimitea la ezotericele taine şi imemorialele fiinţe care puteau, sau nu, să fie ostile omenirii. Pentru o vreme, urmarăm cursul unui râu lat, cu ape puţin adânci, ce cobora din necunoscutele coline de la nord. M-am cutremurat când însoţitorul meu mi-a spus că era râul West, căci pe undele acestuia, după cum îmi aduceam aminte din articolele de ziar, fusese văzută plutind, după inundaţii, una dintre acele arătări macabre asemănătoare crabilor.

Treptat, peisajul devenea mai sălbatic şi mai pustiu. Poduri acoperite arhaice, ieşind fioroase din ascunzişurile colinelor, mai aminteau încă de trecut, iar calea ferată pe jumătate abandonată, ce se întindea în paralel cu râul, părea să răspândească în jur un aer nedefinit de părăsire. Treceam pe lângă imensa vale din care se înălţau stânci ameţitoare, crestele pure de granit ale Noii Anglii arătându-se sure şi austere prin vegetaţia care le escalada până sus, pe lângă defileuri din care ţâşneau izvoare neîmblânzite, vărsând în râu inimaginabilele secrete ale miilor de piscuri nebătute de pasul omului. Drumeaguri pe jumătate ascunse se mai bifurcau din când în când, croindu-şi făgaş prin pădurea deasă, luxuriantă, ai cărei arbori puteau ascunde foarte bine armate întregi de spirite elementare la pândă. Pe măsură ce vedeam cu ochii mei toate aceste lucruri, mi-am adus aminte cum fusese Akeley molestat de forţe nevăzute în drumurile lui, chiar pe acest traseu, şi nu m-am mai mirat că se puteau întâmpla asemenea lucruri.

Pitorescul şi atrăgătorul sat Newfane, în care am ajuns în mai puţin de o oră, a fost ultima legătură cu acel univers despre care omul poate spune hotărât că-i aparţine, pe temeiul cuceririi şi al populării lui. După aceea, ne-am lepădat de orice pretenţie la lucrurile mărunte, palpabile, aflate sub semnul timpului, şi am pătruns într-o lume fantastică, de o irealitate tăcută, prin care şoseaua îngustă ca o panglică urca şi cobora, şerpuind, urmându-şi parcă intenţionat capriciile, în mijlocul neumblatelor piscuri înverzite şi al văilor pe jumătate părăsite. În afară de zgomotul motorului şi de slabele sunete de la cele câteva ferme izolate pe lângă care treceam la intervale neregulate, singurul lucru care mai ajungea la urechile mele era clipocitul insidios, bolborosit, al nenumăratelor izvoare ascunse în umbra codrilor.

Apropierea de colinele pitice, rotunjite îţi tăia de-acum respiraţia. Povârnişurile lor abrupte erau mai înclinate decât mi le închipuisem din auzite, lăsând impresia că nu aveau nimic în comun cu lumea prozaică a realităţii obiective, aşa cum o ştim cu toţii. Codrii deşi, unde picior de om nu călcase şi care acopereau acele inaccesibile pante, păreau să ascundă în ei lucruri incredibile şi nepământene. Am avut senzaţia că înseşi contururile acelor dealuri aveau un sens straniu şi de neuitat, de parcă ar fi fost hieroglife imense, lăsate pe pământ de o rasă titanică, legendară, ale cărei glorii dăinuie numai în vise rare şi adânci. Toate miturile trecutului şi toate stupefiantele insinuări din scrisorile şi fotografiile lui Henry Akeley mi se perindară în amintire ca-ntr-o cascadă, amplificând atmosfera de tensiune şi de pericol iminent. Obiectivul vizitei mele şi înfricoşătoarele anomalii pe care le postula treziră dintr-odată în mine un fior ce îmi cumpăni, aproape, ardoarea pentru acele investigaţii bizare.

Călăuza mea trebuie să-mi fi observat tulburarea, căci, pe măsură ce peisajul devenea tot mai sălbatic şi mai accidentat, iar mersul automobilului mai lent şi mai hurducat, nostimele lui remarci sporadice se prelungiră într-un discurs verbal continuu. Îmi vorbi despre frumuseţea şi stranietatea ţinutului, dezvăluindu-şi unele cunoştinţe legate de studiile de folclor ale prietenului meu de condei. Din întrebările lui politicoase era evident că ştia de faptul că venisem în scopuri ştiinţifice şi că aduceam date de o anumită importanţă. Dar nu lăsă de înţeles că ar fi apreciat profunzimea şi vastitatea erudiţiei atinse, într-un final, de Akeley.

Maniera în care mi se adresa era aşa de exuberantă, normală şi urbană, încât observaţiile lui ar fi trebuit să mă liniştească şi să mă facă să mă simt în siguranţă. Destul de bizar, însă, m-am simţit mai tulburat pe măsură ce maşina vira poticnit înainte, prin neştiuta sălbăticie a colinelor şi a pădurilor. La răstimpuri, îmi dădea impresia că mă trăgea de limbă, ca să vadă cât cunoşteam din monstruoasele secrete de prin partea locului. La fiecare cuvânt, acea *familiaritate* vagă, ironică, tulburătoare, din vocea lui sporea. Nu era genul de intimitate normală sau obişnuită, în ciuda vocii lui cultivate şi sănătoase. În mintea mea, glasul lui se lega de coşmaruri căzute-n uitare. Simţeam că mi-aş fi pierdut minţile dacă aş fi recunoscut-o. Să fi găsit o scuză bună, aş fi renunţat în acea clipă la vizita mea şi m-aş fi întors acasă. După cum stăteau însă lucrurile, nu puteam face asta — şi m-am gândit că o conversaţie la rece, ştiinţifică, în doi, cu Akeley mă va ajuta foarte mult să-mi vin în fire.

De altfel, exista un element liniştitor de frumuseţe cosmică în hipnoticul peisaj prin care urcam şi ne prăvăleam ca-ntr-o fantasmă. Timpul se pierduse în labirinturile din urmă. Ne învăluiau numai miresmele de flori ale basmelor şi regăsitul farmec al veacurilor trecute — venerabilele păduri, neatinsele păşuni mărginite de veselii muguri tomnatici, iar la intervale mari, mici gospodării cafenii cuibărindu-se printre arborii uriaşi, sub râpele acoperite de măceşi înmiresmaţi şi de firuţe. Până şi lumina soarelui răspândea în jur o vrajă celestă, ca şi cum vreun aer sau vreo exalaţie specială domnea peste întreaga regiune. Nu mai văzusem nimic asemănător

în viaţa mea, în afară de priveliştile magice care formează uneori fundalul picturilor „primitivilor” italieni. Sodoma[29] şi Leonardo au conceput asemenea întinderi, dar numai la distanţă şi prin arcuitele galerii ale Renaşterii. Ne afundam acum în adâncurile regiunii şi mi se păru că găsesc în necromanţia ei un element pe care-l ştiam sau îl moştenisem din naştere şi pe care mereu îl căutasem în van.

Deodată, după un ocol într-un unghi obtuz, la finalul unei ascensiuni abrupte, maşina se opri. În stânga mea — la capătul unei peluze bine îngrijite ce se întindea până la şosea, dezvăluind privirilor o bordură de pietre văruite în alb — se afla o casă albă ca neaua, cu două etaje, de o mărime şi de o eleganţă neaşteptate pentru acea regiune, dispunând de mai multe hambare legate prin pasaje, iar în spate şi la dreapta, de şoproane şi o moară de vânt. Am identificat-o imediat cu cea din fotografie. Nu m-a surprins să văd numele lui Henry Akeley pe cutia poştală din fier zincat de lângă şosea. La o oarecare distanţă, în spatele casei, se întrezăreau o întindere mlăştinoasă şi o pădure rară, dincolo de care se ridica o coamă de deal râpoasă, cu desiş stufos, şi o creastă stâncoasă. Aceasta din urmă, din câte ştiam, trebuia să fie culmea Muntelui Întunecat, urcat deja pe jumătate.

Ieşind din maşină şi luându-mi valiza, Noyes mă rugă să mai aştept cât intra să-l anunţe pe Akeley de sosirea mea. Cât despre el, mai adăugă, era prins cu treburi importante în altă parte şi mai mult de o clipă nu putea să mai rămână. Pe când o porni pe potecă în pas vioi, am ieşit din automobil, dorind să-mi întind picioarele înainte de a mă aşeza la o conversaţie sedentară. Nervozitatea şi tensiunea mea atinseseră iar punctul maxim, acum că mă aflam la locul de desfăşurare al macabrului asediu descris atât de obsedant în scrisorile lui Akeley. Ca să fiu cinstit, mă temeam de discuţiile la care aveam să iau parte, implicându-mă în asemenea universuri interzise şi nepământene.

Strânsa legătură cu bizareria extremă este adesea mai degrabă terifiantă decât inspiratoare. Gândul că tocmai peticul acela infim de şosea era locul unde se găsiseră urmele monstruoase şi fetidul lichid verzui, după nopţile fără lună, de spaimă şi de moarte, nu mă încuraja defel. Am observat, în treacăt, că nu se vedea nici unul dintre câinii lui Akeley. Să-i fi vândut de îndată ce Fiinţele de Dincolo căzuseră la pace cu el? Oricât m-aş fi străduit, nu mai puteam să am aceeaşi încredere în profunzimea şi sinceritatea acelei păci menţionate în ultima scrisoare a lui Akeley, epistolă ce se distingea în mod bizar de toate celelalte. La urma urmei, era un om simplu, nu prea umblat prin lume. Să fi fost, oare, vreo tainică şi sinistră uneltire în spatele noii alianţe?

Mânat de gândurile mele, ochii îmi coborâră asupra drumului prăfos care deţinuse asemenea mărturii hidoase. Nu mai plouase în ultimele zile. Urme de toate felurile se aglomerau pe accidentata şi brăzdata şosea, în ciuda faptului că ţinutul era foarte puţin frecventat. Cu o vagă curiozitate, am început să trasez contururile câtorva amprente eterogene, străduindu-mă între timp să-mi cenzurez avântul imaginaţiei macabre,

trezite de locul în care mă găseam şi de amintirile legate de el. Se simţea ceva ameninţător şi ostil în liniştea de mormânt din jur, în înăbuşitul, subtilul clipocit al pâraielor din depărtare, în aglomerarea crestelor înverzite şi a râpelor împădurite ce acopereau orizontul îngust.

Apoi, o imagine mă izbi. Acum, acele vagi pericole şi fantezii mi se păreau blânde şi insignifiante. Am mai spus că studiam urmele amestecate de pe drum cu un soi de curiozitate detaşată. Dintr-odată, elanul mi-a fost retezat de o răbufnire subită şi paralizantă a terorii. Căci, deşi amprentele din praf erau în general confuze şi suprapuse, neavând cum să atragă privirile, vederea mea neliniştită surprinsese câteva detalii lângă locul unde aleea care ducea la casă întâlnea şoseaua. Am recunoscut, fără nici o îndoială, înfricoşătoarea lor relevanţă. Nu degeaba, din păcate, studiasem ore în şir instantaneele urmelor de cleşti lăsate de Cei de Dincolo, trimise mie de Akeley. Cunoşteam prea bine amprentele acelor cleşti hidoşi şi acea impresie de ambiguitate a direcţiei lor ce trăda prezenţa unor vieţuitoare oribile, aşa cum nu existau pe această planetă. Nu era nici o greşeală. Nu se poate să se fi strecurat vreo eroare în observaţiile mele. Aici, într-adevăr, luând forma realităţii obiective dinaintea ochilor mei, şi lăsate nu cu multe ore în urmă, se aflau cel puţin trei amprente care ieşeau în chip monstruos în evidenţă în surprinzătoarea abundenţă a urmelor de paşi înspre şi dinspre gospodăria lui Akeley. *Erau urmele drăceşti ale creaturilor de pe Yuggoth.*

Mi-am venit la timp în fire, ca să nu scot un ţipăt. La urma urmei, ce mai speram, având în vedere că dădusem, într-adevăr, crezare scrisorii lui Akeley? El menţionase faptul că făcuse pace cu ele. Atunci de ce mi se mai părea atât de ciudat că unele dintre ele îi vizitaseră căminul? Însă teroarea era mai puternică decât toate asigurările. Era oare de aşteptat ca un om să rămână indiferent la vederea, pentru prima oară în viaţa lui, a urmelor unor fiinţe venite din hăurile spaţiului cosmic? Tocmai atunci l-am zărit pe Noyes ieşind pe uşă şi apropiindu-se cu un pas sprinten. Trebuia, îmi ziceam în sinea mea, să mă stăpânesc, căci era foarte probabil ca amabilul prieten al lui Akeley să nu ştie nimic de sondările lui cele mai profunde şi mai prodigioase în acea lume interzisă.

Akeley, din câte se grăbi să mă lămurească Noyes, se bucura şi era gata să mă primească, deşi subitul lui atac de astm bronşic îl împiedica, pentru o zi sau două, să-şi intre în atribuţiile de gazdă. Aceste crize îl loveau greu atunci când apăreau, însoţite mereu de febră şi de o slăbiciune generală. Nu mai era bun de nimic, atâta vreme cât îl ţineau, fiind nevoit să vorbească în şoaptă, mişcându-se foarte anevoios, pentru că abia se mai ţinea pe picioare. Totodată, labele picioarelor şi gleznele i se umflau, aşa încât era silit să şi le bandajeze, ca un moşneag suferind de gută. Astăzi se afla mai curând într-o stare proastă, aşadar trebuia să-mi port singur de grijă. Cu toate acestea, sănătatea precară nu-i retezase cheful de vorbă. Aveam să-l găsesc în camera lui de lucru, unde intram făcând la stânga din holul principal. Era camera cu storurile trase. Trebuia să se ferească de lumina soarelui când era suferind, căci ochii îi erau foarte sensibili.

Noyes îşi luă rămas-bun de la mine şi o porni spre nord în maşina lui, iar eu am început să mă îndrept agale spre casă. Uşa fusese lăsată întredeschisă pentru mine, dar înainte de a pătrunde înăuntru am aruncat o privire cercetătoare prin împrejurimi, încercând să identific stranietatea inefabilă care mă izbise în legătură cu acele locuri. Hambarele şi şoproanele erau curate, dar obişnuite, şi am observat jerpelitul Ford al lui Akeley în adăpostul său spaţios şi nepăzit. Apoi am descoperit cheia ciudăţeniei din jurul meu. Era tăcerea deplină. În mod obişnuit, într-o fermă există anumite zgomote constante, de tipuri variate, provocate de animalele domestice, dar aici lipseau toate semnele vieţii. Cum rămânea cu găinile şi cu porcii? Vacile, despre care Akeley îmi povestise că avea mai multe, s-ar fi putut afla la păşunat, iar câinii, probabil, au fost vânduţi. Însă absenţa oricărui cotcodăcit sau grohăit era cu adevărat ceva unic.

N-am rămas multă vreme pe alee, ci am intrat cu hotărâre pe uşa deschisă, pe care am închis-o în urma mea, ceea ce mă costă un anume efort psihologic. Acum că mă vedeam închis înăuntru, am avut, preţ de o clipă, o dorinţă arzătoare să mă retrag în grabă. Nu că locul mi-ar fi oferit vreo privelişte sinistră. Din contră, am găsit graţiosul hol, în stil colonial târziu, decorat judicios şi cu mult bun-gust. Am admirat evidenta educaţie a celui care-l mobilase. Ceea ce-mi stârnea dorinţa de a fugi era ceva estompat şi inefabil. Poate că era un anumit miros bizar pe care mi se părea că-l percep — cu toate că ştiu prea bine cum obişnuitul aer stătut adastă până şi în cele mai bine întreţinute dintre bătrânele case ţărăneşti.

VII

Refuzând să mă las stăpânit de aceste sumbre presimţiri, mi-am amintit de instrucţiunile lui Noyes şi am deschis uşa albă, cu şase panouri şi broască de alamă, din stânga mea. Camera din spatele ei era umbrită, aşa cum şi aflasem în prealabil. Pe măsură ce intram, am remarcat că acel miros bizar era mai puternic aici, unde, totodată, se simţea în aer o anumită pulsaţie, sau vibraţie, aproape imperceptibilă. Preţ de o clipă, storurile trase nu-mi permiseră să disting prea multe în jurul meu, dar după aceea, un soi de tuse sau de şoaptă îmi ghidă atenţia către un fotoliu uriaş, aşezat într-un colţ mai îndepărtat şi mai întunecos al încăperii. Prin vălul acelei obscurităţi, am zărit chipul şi mâinile unui bărbat reliefându-se ca nişte pete albicioase pe fundalul de semiîntuneric. Imediat m-am apropiat ca să salut acea figură, care se trudea să vorbească. În lumina firavă, am perceput totuşi că acela era într-adevăr amfitrionul meu. Studiasem fotografia lui în repetate rânduri, aşadar nu putea fi nici o greşeală în privinţa acelui chip dârz, bătut de vânt, cu barba sură, tunsă îngrijit.

Însă când m-am uitat mai bine, la recunoaşterea mea se adăugară sentimente de tristeţe şi nelinişte. Sigur că da, fizionomia aceea era a unui om foarte bolnav. Am simţit că o maladie mai gravă decât astmul trebuia să se ascundă în spatele acelei expresii încordate, rigide, imobile şi a ochilor

lui sticloşi, care nu clipeau. Mi-am dat seama cât de teribilă fusese tensiunea în care-l ţinuseră înspăimântătoarele lui experienţe, lăsând urme în carnea lui. Nu era oare suficient ca să zdrobească orice fiinţă umană — până şi un om ceva mai tânăr decât acest întreprinzător cercetător al ştiinţelor interzise? Strania şi subita uşurare, mă temeam eu, survenise prea târziu ca să-l mai salveze de la o şubrezire generală a sănătăţii. Felul flasc, lipsit de viaţă în care-şi ţinea mâinile slabe în poală stârnea mila. Purta un halat larg şi era legat în jurul capului şi al gâtului cu un fular sau o căciulă de un galben viu.

Apoi am remarcat că încerca să vorbească, în aceeaşi şoaptă tuşită cu care mă întâmpinase. Era un sunet greu de perceput la început, de vreme ce mustaţa cenuşie îi ascundea mişcările buzelor. Ceva din timbrul acelei voci mă tulbură din cale-afară. Concentrându-mi, însă, atenţia, curând am putut desluşi surprinzător de bine sensurile acelor articulări. Accentul era, fără îndoială, unul ţărănesc, iar graiul îi era mai ales decât m-aş fi aşteptat din corespondenţă.

— Domnul Wilmarth, presupun? Trebuie să mă ierţi că nu mă pot ridica de aici. Mă simt foarte rău, aşa cum te-a prevenit domnul Noyes. Cu toate acestea, n-am putut renunţa la vizita dumitale. Ştii ce ţi-am scris în ultima mea scrisoare. Am aşa de multe să-ţi povestesc mâine, când mă voi simţi mai bine. Nu pot să-ţi spun cât de mult mă bucur să te văd în persoană, după schimbul nenumăratelor noastre scrisori. Ai dosarul la dumneata, nu-i aşa? Instantaneele şi înregistrarea? Noyes ţi-a pus valiza în hol, presupun că ai văzut-o. Diseară, mă tem, va trebui să-ţi porţi singur de grijă. Camera dumitale este la etaj, cea de deasupra, şi vei vedea uşa de la baie deschisă, la capătul scărilor. Ţi-am pregătit o masă în camera de zi — ieşi pe uşa asta şi faci imediat la dreapta — la care te poţi aşeza oricând ai chef. Am să fiu o gazdă mai bună mâine; în momentul de faţă, slăbiciunea mă face neputincios. Simte-te ca acasă. Ai putea scoate scrisorile, instantaneele şi înregistrarea, ca să le aşezi pe masa asta de aici înainte să urci scările cu bagajul. În această încăpere le vom discuta, poţi să vezi fonograful meu pe pupitrul din colţ... Nu, mulţumesc, n-ai cum să mă ajuţi. Crizele astea mă chinuie de-o viaţă. Numai să vii să mă vezi din nou înainte să te duci la culcare. Poţi să te bagi în pat oricând doreşti. Eu am să mă odihnesc chiar aici. S-ar putea chiar să rămân să dorm în camera asta peste noapte, aşa cum mi se întâmplă adesea. Mâine-dimineaţă mă voi simţi cu mult mai bine şi vom putea să ne apucăm de treaba pe care trebuie s-o facem. Îţi dai seama, desigur, de natura cu totul extraordinară a subiectului nostru de discuţie. Nouă, aşa cum puţini oameni vor avea parte pe acest pământ, ni se vor deschide străfundurile spaţiului, timpului, cunoaşterii, dincolo de orice concept al ştiinţei şi filosofiei omeneşti. Ştii că Einstein greşeşte, că anumite obiecte şi forţe *se pot deplasa* cu o viteză mai mare decât cea a luminii? Cu ajutorul cuvenit, am speranţa să pot merge înainte şi înapoi în timp, *să văd şi să simt* efectiv lumea epocilor din trecut şi din viitor. Nici nu-ţi imaginezi gradul la care acele fiinţe au progresat în ştiinţă. Nu există nimic pe care ele să nu-l poată face cu mintea şi trupul

organismelor vii. Aştept cu nerăbdare să vizitez alte planete, chiar alte constelaţii şi galaxii. Prima excursie o voi face în Yuggoth, cea mai apropiată lume populată pe deplin de ele. Este o planetă stranie, întunecată, chiar la marginea sistemului nostru solar, necunoscută până acum astronomilor pământeni. Dar trebuie să-ţi fi scris despre asta. La momentul potrivit, ştii, fiinţele de acolo vor trimite curenţi psihici în direcţia noastră şi ne vor face s-o descoperim sau poate că îl vor lăsa pe unul dintre aliaţii lor umani să ofere un indiciu oamenilor de ştiinţă. Există metropole gigantice pe Yuggoth, şiruri uriaşe de turnuri cu terase, clădite din piatră neagră, ca specimenul de rocă pe care am încercat să ţi-l trimit. Acela provenea de pe Yuggoth. Acolo, soarele nu străluceşte mai tare decât o stea oarecare, dar fiinţele n-au nevoie de lumină. Au alte simţuri, mai subtile, nu-şi croiesc ferestre în marile lor palate şi temple. Lumina chiar le răneşte, le stânjeneşte şi le zăpăceşte, căci nu există deloc în negrul cosmos din afara spaţiului şi timpului, din care se trag. Orice om slab de înger şi-ar pierde minţile dac-ar vizita Yuggoth. Totuşi, eu am să mă duc acolo. Râurile negre, de smoală, ce curg pe sub acele misterioase poduri ciclopice — clădite de vreo rasă mai veche, stinsă şi căzută în uitare, înainte ca fiinţele să ajungă pe Yuggoth din hăurile primordiale — ar trebui să fie îndeajuns pentru a face din oricine un Dante sau un Poe ca să povestească cele văzute, dac-ar putea să-şi păstreze suficient timp sănătatea mintală. Dar ţine minte: universul înnegurat al grădinilor fungoide şi al oraşelor fără ferestre nu este chiar atât de groaznic! Numai nouă ni s-ar părea aşa. Probabil că lumea noastră le-o fi părut la fel de înfricoşătoare acestor fiinţe când au explorat-o pentru prima oară, la începutul veacurilor. Ştii bine că se aflau aici cu mult înainte de a se termina fabuloasa epocă a lui Cthulhu. Adu-ţi aminte de cetatea R’lyeh, cea înghiţită de mare, pe când încă se mai afla la suprafaţa apelor. Au scormonit şi sub pământ. Există treceri de care oamenii habar n-au — unele chiar în colinele din Vermont — spre universuri semeţe ale unor forme neştiute de viaţă acolo jos: K’n-yan cu lumina lui albastră, Yoth cu lumina lui roşie şi întunecatul N’kai, lipsit de lumină. Din N’kai venea înspăimântătorul Tsathoggua — ştii dumneata, zeul amorf, asemenea unei broaşte, menţionat în Manuscrisele Pnakotice, în *Necronomicon* şi în ciclul de mituri ale cetăţii Commoriom, păstrat de marele preot atlant Klarkash-Ton. Dar despre asta vom mai vorbi. Ceasul trebuie să fie vreo patru sau cinci. Mai bine scoate documentele din valiză, mănâncă ceva, şi apoi întoarce-te ca să mai stăm la taclale.

Foarte încet, m-am întors şi am început să fac ce-mi spunea gazda. Mi-am adus valiza, am scos obiectele dorite şi le-am pus pe masă. Într-un târziu, am urcat până în dormitorul care-mi fusese alocat. Păstrând în minte amintirea încă proaspătă a urmelor de cleşti pe şosea, cuvintele şoptite de Akeley mă influenţară în mod straniu, iar semnele de familiaritate cu acel univers necunoscut de vieţuitoare fungiforme — nebănuita Yuggoth — îmi îngheţa sângele în vine mai mult decât îndrăzneam să admit. Regretam nespus că Akeley se simţea atât de rău, dar trebuie să mărturisesc că şoaptele lui răguşite îmi stârneau atât mila, cât şi repulsia. De n-ar fi

trăncănit cu atâta *încântare* despre Yuggoth şi funestele ei secrete!

Dormitorul meu se dovedi foarte plăcut şi bine mobilat, fără acea duhoare îmbâcsită şi neliniştitoarea senzaţie de vibraţie. După ce mi-am lăsat valiza acolo, am coborât iar, pentru prânzul care-mi fusese pregătit. Camera de zi era imediat după biroul lui. Am remarcat o bucătărioară, situată ceva mai departe, în aceeaşi direcţie. Pe masa din camera de zi se aflau o mulţime de sendviciuri, de prăjituri şi de brânzeturi care mă aşteptau, alături de un termos lângă o ceaşcă şi o farfurioară, ce arătau că nu fusese uitată nici cafeaua fierbinte. După o masă copioasă, mi-am turnat o ceaşcă plină ochi, dar am găsit că nu era atât de savuroasă pe cât mă aşteptasem. Prima mea sorbitură avu un gust uşor înţepător, foarte neplăcut, aşa încât n-am mai băut-o. Pe tot parcursul mesei, gândul îmi zbura la Akeley, rămas singur în marele fotoliu din întunecoasa cameră de alături. La un moment dat, m-am dus să-l implor să mănânce cu mine, dar îmi şopti că nu putea înghiţi nimic deocamdată, dar că mai târziu, chiar înainte de a se culca, avea să bea nişte lapte degresat — era tot ce avea voie în ziua aceea.

După ce am terminat de mâncat, am strâns masa şi am spălat vasele în chiuveta din bucătărie, aruncând în grabă cafeaua care nu-mi plăcuse. După aceea, întorcându-mă în întunecoasa cameră de lucru, mi-am tras un scaun lângă colţul în care stătea amfitrionul meu şi m-am pregătit pentru conversaţia pe care avea de gând s-o înceapă. Scrisorile, fotografiile şi înregistrarea se mai aflau încă pe încăpătoarea masă din centrul încăperii, dar deocamdată nu era nevoie să le aducem în discuţie. În scurt timp, am uitat de mirosul bizar şi de curioasele senzaţii de vibraţie.

Am mai spus că în unele scrisori ale lui Akeley — mai ales în cea de-a doua şi cea mai lungă dintre toate — existau lucruri pe care nu îndrăznesc să le citez ori, măcar, să le redau în cuvinte pe hârtie. Această şovăială o am, încă şi mai puternic, faţă de cele auzite în şoaptă în acea seară, la adăpostul întunecoasei camere, în inima colinelor bântuite. Nici măcar nu pot să dau indicii privind toată gama de orori cosmice dezvăluite mie de acel glas hârâit. Mai întâlnise amfitrionul meu hidoşenii şi înainte, dar ceea ce aflase, de când făcuse pactul cu Cei de Dincolo, era chiar prea mult pentru sănătatea unei minţi omeneşti. Şi acum refuz total să cred ceea ce insinuase el referitor la structura Infinităţii supreme, a juxtapunerii dimensiunilor şi a îngrozitoarei poziţii în care se află Universul nostru cunoscut, compus din spaţiu şi timp, în nesfârşitul lanţ de atomi-universuri intercorelaţi, din care se alcătuieşte supercosmosul cel mai apropiat de noi, format din curbe, unghiuri şi agregări electronice materiale şi semimateriale.

Niciodată nu se mai găsise vreun om cu mintea întreagă într-o proximitate atât de periculoasă faţă de arcanele entităţii fundamentale. Nicicând un creier din materie cenuşie nu se apropiase mai mult de totala anihilare în haosul ce transcende forma, forţa şi simetria. Am aflat de unde a venit *prima oară* Cthulhu şi de ce jumătate dintre stelele căzătoare pomenite în istorie străluciseră pe cer mult timp după ce se stinseseră. Am

întrezărit, din aluziile care-l făceau până şi pe interlocutorul meu să se oprească timid din vorbă, secretul ascuns în spatele Norilor lui Magelan şi al nebuloaselor difuze, cruntul adevăr învăluit de imemoriala alegorie a Căii Tao. Natura dolilor mi se revelă în întregime şi am aflat esenţa, chiar dacă nu sursa, Câinilor lui Tindalos. Legenda lui Yig, Părintele Tuturor Şerpilor, a fost despuiată de sensul ei metaforic şi am tresărit cu repulsie la monstruosul haos nuclear de dincolo de spaţiul unghiular pe care *Necronomiconul* îl mascase, plin de îndurare, sub numele de „Azathoth”. Era tulburător să-ţi fie limpezite cele mai odioase şi mai de coşmar mituri ezoterice în termeni concreţi a căror hidoşenie morbidă, puternică, depăşea de departe cele mai îndrăzneţe aluzii ale misticilor antici şi medievali. În mod ineluctabil mi s-a dat de înţeles că primii care divulgaseră pe şoptite aceste taine blestemate trebuie să fi intrat în contact cu Cei de Dincolo, despre care-mi pomenise Akeley, şi, probabil, să fi vizitat tărâmurile cosmice din afara spaţiului terestru, aşa cum preconiza el acum să călătorească până la ele.

Mi-a povestit despre piatra neagră şi despre semnificaţia ei. M-am bucurat că n-a mai ajuns la mine. Presupunerile mele legate de acele hieroglife fuseseră cum nu se poate mai corecte! Şi, cu toate acestea, Akeley părea acum împăcat cu întregul sistem odios de care se izbise şi nerăbdător să se aventureze în monstruoasele abisuri nepământene. Mă întrebam cu ce fiinţe discutase el de la ultima lui scrisoare pe care mi-o adresase şi dacă erau la fel de umane ca şi primul emisar pe care-l menţionase. Neliniştea din sufletul meu deveni insuportabilă, şi am început să concep tot felul de teorii ieşite din comun despre ciudatul, persistentul miros şi insidioasele senzaţii de vibraţie din încăperea cufundată în obscuritate.

Se înseră şi, pe măsură ce-mi aduceam aminte ce-mi scrisese Akeley despre acele nopţi din trecutul nu prea îndepărtat, m-am cutremurat la gândul că n-avea să fie lună. Nu-mi convenea deloc felul în care gospodăria era cuibărită în coasta acelui colosal povârniş împădurit ce urca până în vârful neumblat al Muntelui Întunecat. Cu permisiunea gazdei mele, am aprins o mică lampă cu gaz, am dat flacăra la minimum şi am aşezat-o pe raftul unei biblioteci mai îndepărtate, lângă spectralul bust al lui Milton. Dar, după aceea, îmi păru rău că am făcut aşa, căci punea chipul crispat, imobil şi mâinile apatice ale amfitrionului meu într-o lumină macabră, cadaverică. Părea aproape incapabil să se mişte, deşi am observat cum din când în când mai dădea ţeapăn din cap, în semn de încuviinţare.

După tot ce-mi dezvăluise, cu greu îmi puteam închipui tainele mai adânci pe care le păstra pentru dimineaţa următoare, dar în cele din urmă a reieşit din spusele lui că plănuita sa excursie pe Yuggoth şi dincolo de sistemul nostru solar — precum şi posibila mea *participare la ea* — aveau să constituie subiectul discuţiei de a doua zi. Trebuie să-l fi amuzat copios fiorul de groază care mă scuturã când am auzit despre călătoria cosmică ce mi se propunea, căci capul lui se bălăbăni violent când mi-am arătat frica. Ulterior, îmi vorbi cu multă blândeţe despre modul în care ar putea reuşi

fiinţele umane să efectueze deplasarea, în aparenţă imposibilă, prin vidul interstelar. Se pare că *trupurile umane nu puteau, într-adevăr, suporta călătoria în integritatea lor,* însă, cu ajutorul unor prodigioase abilităţi chirurgicale, biologice, chimice şi mecanice, Cei de Dincolo găsiseră o cale de a transporta creierii omeneşti fără suportul lor fizic.

Exista o modalitate inofensivă de a extrage un creier şi de a menţine în viaţă restul organic al trupului în decursul absenţei lui. Materia cerebrală, detaşată, compactă, era apoi scufundată într-un lichid, care se reumplea la anumite intervale, înăuntrul unui cilindru ermetic făcut dintr-un metal extras din minele de pe Yuggoth. Prin anumiţi electrozi putea fi conectată, după voie, la instrumente complicate, capabile de a duplica cele trei facultăţi vitale: vederea, auzul şi vorbirea. Era floare la ureche pentru fiinţele acelea rapide să transporte intacţi cilindrii cu creieri prin spaţiul cosmic. După aceea, pe fiecare planetă cucerită de civilizaţia lor, găseau o puzderie de asemenea instrumente la care se puteau conecta creierii încapsulaţi. Aşadar, după o mică ajustare, aceste inteligenţe călătoare puteau să se bucure de o viaţă pe deplin senzorială şi articulată, chiar dacă una acorporală şi mecanică, în fiecare stadiu al periplului lor prin şi dincolo de continuumul spaţiu-timp. Era la fel de simplu ca şi a lua la drum o placă de fonograf şi a o pune oriunde s-ar găsi un aparat pe măsură. Succesul acestei proceduri era mai presus de orice îndoială. Lui Akeley nu-i era frică. Nu mai dăduse în repetate rânduri rezultate strălucite?

Pentru prima oară, una dintre mâinile lui inerte, sleite se ridică şi îmi arătă un raft înalt în celălalt capăt al încăperii. Acolo, într-un şir ordonat, stăteau mai bine de o duzină de cilindri dintr-un metal cum nu mai văzusem, cam de treizeci de centimetri înălţime şi ceva mai înguste în diametru, cu trei mufe ciudate aranjate într-un triunghi isoscel pe faţa convexă a fiecăruia. Unul dintre ele avea două dintre mufe cablate la o pereche de aparate, cu o înfăţişare nemaiîntâlnită, care se găseau mai în spate. Despre utilitatea lor nu mai trebuia să mi se spună şi m-am cutremurat, cuprins de febră parcă. Apoi am observat că mâna lui îmi indica un colţ mult mai apropiat, unde se aflau îngrămădite tot felul de instrumente complicate, la care erau ataşate diverse fire şi prize, multe dintre ele aducând cu cele două dispozitive de pe raftul din spatele cilindrilor.

— Există patru tipuri de instrumente aici, Wilmarth, şopti glasul. Patru tipuri, servind câte trei facultăţi fiecare, ceea ce face douăsprezece cu totul. Vezi tu, există patru categorii diferite de vieţuitoare comprimate în acele cilindre de sus. Trei oameni, şase exemplare dintr-o specie fungiformă care nu poate naviga corporal în spaţiu, două vieţuitoare de pe Neptun (Dumnezeule! Dac-ai putea vedea trupul cu care specia lor este înzestrată pe această planetă!), iar restul, entităţi din cavernele centrale ale unei stele întunecate, deosebit de interesante, aflată dincolo de galaxia asta. În avanpostul principal din subteranele colinei Round Hill vei putea găsi, uneori, mai mulţi cilindri cu aparatele lor, încapsulând creierii unor extratereştri cu simţuri total diferite de tot ce ştim noi, ale unor exploratori şi aliaţi de-ai noştri din cele mai îndepărtate regiuni ale cosmosului, cuplate

la maşini speciale, care le ajută să-şi formeze impresiile şi să se exprime în multiplele feluri simultane, specifice lor, adaptându-i totodată la diversele genuri de înţelegere ale variatelor clase de ascultători. Round Hill, ca majoritatea bastioanelor acestor fiinţe, răspândite prin nenumărate universuri, este un loc foarte cosmopolit. Desigur, numai tipurile cele mai obişnuite mi-au fost împrumutate spre experimentare. Uite aici! Ia aceste trei aparate pe care ţi le arăt cu degetul şi aşază-le pe masă. Cel înalt cu cele două lentile de sticlă în faţă, apoi cutia la care sunt ataşate tuburile electronice cu vid şi placa de rezonanţă. Acum, ia-o pe cea cu discul de metal în vârf. Vezi cilindrul pe eticheta căruia scrie „B-67”? Urcă-te, numai, pe scaunul ăla, ca să poţi ajunge la raft. E greu? Nu contează! Fii sigur că ăsta-i numărul: B-67. Nu te-ncurca cu cilindrul ăla proaspăt, lucitor, cuplat la două instrumente de testare, cel cu numele meu trecut pe etichetă. Aşază B-67 pe masă, lângă aparate. Vezi dacă tasta care pune în funcţiune toate cele trei aparate este dată spre stânga. Conectează firul aparatului cu lentile la mufa de sus a cilindrului… aşa! Cuplează maşina cu tuburi la mufa de jos din stânga, iar aparatul cu disc la cea din margine. Acum întoarce toate butoanele aparatelor spre dreapta, primul să fie aparatul cu lentile, apoi cel cu discul, şi la urmă cel cu tuburi. Foarte bine. Pot să-ţi spun că ai să întâlneşti chiar o fiinţă omenească, la fel ca oricare alta. Mâine am să-ţi mai fac cunoştinţă şi cu altele.

Până astăzi, n-am reuşit să-mi dau seama de ce m-am supus ca un sclav acelor ordine rostite în şoaptă, ori dacă îl mai credeam pe Akeley întreg la minte sau nu. După tot ce se întâmplase înainte, ar fi trebuit să fiu pregătit pentru orice. Însă această mascaradă tehnică aducea atât de bine cu născocirile inventatorilor şi ale oamenilor de ştiinţă demenţi, încât îmi strecură o undă de îndoială, lucru pe care nu-l reuşiseră nici măcar explicaţiile precedente. Ceea ce lăsa de înţeles vocea care şuşotea era de neconceput pentru mintea omenească. Totuşi, nu erau şi toate celelalte aluzii încă mai de necrezut, părând mai puţin aberante mulţumită tocmai imposibilităţii de a le găsi dovezi concrete, palpabile?

În vreme ce-mi frământam mintea prin tot acel haos, am perceput un amestec de hârşâituri şi de zbârnâituri de la toate cele trei aparate abia cuplate la cilindru, un zgomot care, foarte repede, lăsă locul tăcerii. Ce mai urma? Aveam să aud o voce? Şi dacă da, ce dovadă aveam că nu era vorba de vreo născocire radiofonică abilă, redând vorbirea vreunui martor ascuns, dar foarte aproape, care ne-ar fi putut urmări? Chiar şi acum, n-aş putea băga mâna-n foc pentru ce-am auzit atunci, ori pentru fenomenul ce s-a produs sub ochii mei. Însă cert este că ceva s-a petrecut în acea clipă.

Ca să fiu scurt şi la obiect, aparatul cu tuburi şi cutia de sunet au început să grăiască, dar cu un miez şi cu o inteligenţă care nu mai lăsau loc de îndoială în privinţa faptului că vorbitorul se afla în aceeaşi cameră cu noi, observându-ne. Vocea lui se auzea tare, metalic, era lipsită de viaţă şi suna mecanic la cel mai mic detaliu al discursului său. Era lipsită de inflexiuni sau de expresivitate. Doar hârâia şi cârâia înainte, cu o lentoare şi o precizie maşinală.

— Domnule Wilmarth, mi se adresă, sper că nu te-ai speriat. Sunt şi eu un om la fel ca dumneata, deşi corpul meu odihneşte acum, în siguranţă, supus tratamentului cuvenit de vitalizare în subteranele din Round Hill, la vreo doi kilometri distanţă de aici, la răsărit. Mă aflu aici, de faţă cu dumneata — creierul îmi este încapsulat în cilindrul ăsta şi văd, aud, şi vorbesc prin oscilatorii electronici. Într-o săptămână voi străbate vidul, aşa cum am mai făcut-o de multe ori în trecut. Sper să am plăcerea să călătoresc de data asta în compania domnului Akeley, ca şi a dumitale. Căci te cunosc din vedere şi din auzite, urmărindu-ţi îndeaproape corespondenţa cu prietenul nostru comun. Eu, bineînţeles, sunt unul dintre semenii dumitale, care m-am aliat cu fiinţele nepământene aflate în vizită pe planeta noastră. Le-am întâlnit pentru prima oară în Munţii Himalaia şi le-am acordat ajutorul meu în diverse feluri. În schimb, ele mi-au dat posibilitatea să trec prin experienţe de care puţini semeni de-ai noştri au mai avut parte. Îţi dai seama la ce mă refer când spun că am fost pe treizeci şi şapte de corpuri cereşti diferite, pe planete, stele întunecate şi pe altele mai greu de definit, între care opt se află în afara galaxiei noastre iar două dincolo de sfera spaţio-temporală? Toate astea nu mi-au dăunat absolut deloc. Creierul mi-a fost separat de trup prin intermediul unor fisiuni atât de dibace, încât ar fi grosolan să numeşti operaţia „chirurgicală”. Musafirii noştri nepământeni au metode care fac din aceste extracţii nişte procese nedureroase şi aproape fireşti, iar trupul pacientului nu mai îmbătrâneşte defel după ce i-a fost scos creierul. Acesta, aş mai adăuga, este de fapt nemuritor, păstrându-şi toate facultăţile mecanice şi fiind hrănit minimal, prin schimbarea, la răstimpuri, a lichidului de conservare. Una peste alta, sper din toată inima să te hotărăşti să ne însoţeşti, pe domnul Akeley şi pe mine. Oaspeţii noştri sunt nerăbdători să întâlnească oameni de erudiţia dumitale şi să le arate marile abisuri pe care majoritatea dintre noi abia dacă le-am visat în ignoranţa noastră închipuită. La început, s-ar putea să ţi se pară ciudată întâlnirea cu ei, dar sunt sigur că te vei ridica

deasupra acestor impresii meschine. Cred că o să mai vină cu noi şi domnul Noyes, bărbatul care te-a adus până aici în maşina lui. De ani de zile este unul de-ai noştri. Presupun că i-ai recunoscut vocea din înregistrarea primită de la domnul Akeley.

Am tresărit violent, iar vorbitorul se opri o clipă înainte de a încheia:

— Aşadar, domnule Wilmarth, am să las chestiunea la latitudinea dumitale. Vreau numai să adaug că cineva cu pasiunea dumitale pentru ciudăţenii şi folclor n-ar trebui nicicând să lase să treacă pe lângă el o asemenea şansă. N-ai de ce te teme. Toate tranziţiile sunt nedureroase şi este foarte distractiv să te afli într-o stare senzorială pe deplin mecanizată. Când electrozii sunt decuplaţi, te cuprinde un somn în care ai parte numai de vise fantastice şi intense. Iar acum, dacă nu te superi, vom întrerupe această sesiune până mâine. Noapte bună! Tot ce ai de făcut e să răsuceşti toate butoanele înapoi la stânga. Nu contează ordinea exactă, deşi ai putea lăsa la urmă aparatul cu lentile. Noapte bună, domnule Akeley! Tratează-l bine pe oaspetele nostru! Eşti gata cu butoanele alea?

Asta a fost tot. M-am supus maşinal şi am închis toate cele trei butoane, deşi nu-mi venea să-mi cred ochilor şi urechilor. Capul încă mi se învârtea, când l-am auzit pe Akeley şoptindu-mi că puteam lăsa toată aparatura pe masă, aşa cum era. Nu încercă să facă nici un comentariu asupra celor întâmplate şi, într-adevăr, nici o remarcă n-ar mai fi adus ceva în plus pentru împovăratele mele facultăţi de percepţie. L-am auzit spunând că puteam să iau lampa la mine în cameră şi am dedus că dorea să fie lăsat singur, să se odihnească în întuneric. Cu siguranţă, sosise pentru el ora somnului, căci toate lămuririle pe care mi le dăduse în acea după-amiază şi seară l-ar fi putut vlăgui până şi pe un bărbat zdravăn şi sănătos. Încă ameţit, i-am urat gazdei mele noapte bună şi am urcat scara cu lampa, deşi aveam la mine o excelentă lanternă de buzunar.

Mă bucuram să părăsesc acea cameră de la parter, cu ciudatul ei miros şi cu vagile senzaţii de vibraţii, deşi nu puteam să scap de hidoasa impresie că mă pândea un pericol iminent, căci mă aflam în proximitatea unei anomalii cosmice înspăimântătoare, după cum consideram locul în care mă găseam şi forţele cu care mă confruntam. Regiunea izolată, sălbatică, panta umbrită de codri adânci, plini de taine, ce se înălţa atât de aproape în spatele casei, urmele de pe şosea, bolnavul amorţit care şuşotea în întuneric, cilindrii şi aparatele diabolice, iar mai presus de toate, invitaţia de a mă lăsa în seama bizarelor intervenţii chirurgicale numai pentru a accede la posibilitatea unor călătorii încă şi mai stranii, lucrurile acestea, atât de inedite, ivindu-se într-o succesiune atât de rapidă, se năpustiră asupra mea cu o forţă acumulată care-mi seca voinţa şi mai că-mi submina puterea fizică.

Descoperirea că Noyes, cel care mă călăuzise până acolo, era un idolatru uman al monstruosului şi străvechiului ritual sabatic din înregistrarea fonografică îmi stârnise o tulburare nemăsurată, deşi simţisem mai dinainte o vagă familiaritate respingătoare în vocea lui. Un alt şoc teribil îmi provocă propria mea atitudine faţă de gazda mea, ori de câte ori încercam s-o analizez. Oricât de mult îmi plăcuse Akeley din instinct, aşa cum mi se revelase în scrisorile sale, acum găseam că îmi stârnea o repulsie cumplită. Indispoziţia lui ar fi trebuit să-mi stârnească mila, în schimb mă făcea să mă înfior. Era aşa de rigid şi de inert, de cadaveric, iar acele şuşoteli neîncetate erau atât de sinistre şi de neomeneşti!

Îmi trecu prin minte că murmurele lui difereau de oricare altele pe care le mai auzisem vreodată, că, în ciuda straniei nemişcări a buzelor acoperite de mustaţă, ele aveau o forţă latentă şi o putere hipnotică de-a dreptul remarcabilă pentru respiraţia unui astmatic. Fusesem în stare să-mi înţeleg interlocutorul, chiar şi atunci când mă aflam în celălalt capăt al încăperii. O dată sau de două ori îmi lăsă impresia că sunetele slabe, dar pătrunzătoare, nu trădau atât slăbiciune, cât o reprimare deliberată — din ce motiv nu puteam ghici. De prima dată am simţit un aspect tulburător al timbrului său. Acum, când încercam să cântăresc în sinea mea întreaga chestiune, credeam să pot pune această impresie pe seama unui soi de familiaritate subconştientă, ca aceea ce conferise vocii lui Noyes un

nedesluşit caracter malefic. Dar când şi unde să fi dat peste acel ceva la care trimitea, n-aveam de unde să ştiu.

Un lucru era sigur: nu aveam să mai petrec încă o noapte acolo. Entuziasmul meu ştiinţific dispăruse, lăsând locul spaimelor şi al scârbei, iar acum nu mai ştiam cum să scap din această plasă de revelaţii odioase şi morbide. Aflasem destul. Trebuie să fie cât se poate de adevărat că există conexiuni extraterestre, dar oamenii normali nu erau făcuţi să se amestece în asemenea treburi.

Aveam impresia că eram înconjurat de influenţe blasfematorii, care-mi sufocau simţurile. M-am hotărât că nici nu se punea problema de somn; aşa că am stins lampa şi m-am aruncat în pat, îmbrăcat cum eram. Fără îndoială că era absurd, dar mă păstram treaz pentru vreo urgenţă nebănuită, strângând în mâna dreaptă revolverul pe care-l adusesem cu mine şi ţinând lanterna de buzunar cu stânga. Nu se auzi nici un sunet de jos şi mi l-am închipuit pe amfitrionul meu şezând în beznă, în imobilitatea lui cadaverică.

De undeva se auzea un ticăit de ceas şi mă cuprinse un sentiment de oarecare recunoştinţă faţă de normalitatea acelui sunet. Îmi amintea, totuşi, de un alt lucru prin care mă tulbura acea regiune, şi anume totala absenţă a animalelor vii. Cu siguranţă nu existau nici un fel de dobitoace la acea fermă şi sesizam că nu se desluşeau nici măcar obişnuitele zgomote nocturne ale sălbăticiunilor. În afară de sinistrul clipocit al unor cursuri de apă, nevăzute, îndepărtate, acea încremenire era nefirească — interplanetară — şi mă întrebam ce urgie intangibilă, venită din alte stele, se abătuse peste întregul ţinut. Îmi aduceam aminte, cum se zicea în legendele străvechi, că vieţuitoarele Pământului, precum câinii şi alte dobitoace, întotdeauna îi detestaseră pe Cei de Dincolo, şi îmi frământam mintea să desluşesc semnificaţia posibilă a acelor urme de pe şosea.

VIII

Nu mă-ntrebaţi cât a durat somnul profund în care-am căzut pe neaşteptate sau cât de mult din ceea ce a urmat s-a petrecut numai în vis. Dacă vă spun că m-am trezit la un moment dat şi am auzit şi văzut anumite lucruri, nu-mi veţi răspunde decât că, de fapt, nu mă trezisem atunci şi că totul nu a fost decât un vis până-n clipa în care am ieşit în goană din casă, m-am împleticit până la şopronul unde văzusem vechiul Ford şi mi-am însuşit acel vehicul demodat, pornind într-o cursă nebună, fără ţintă, peste colinele bântuite, care mă aduse într-un târziu — după ore de viraje hurducate prin codrii labirintici şi ameninţători — într-un sat care se dovedi a fi Townshend.

Veţi desconsidera, totodată, orice altceva din raportul meu şi veţi declara că toate fotografiile, sunetele înregistrate, cele scoase de cilindru şi de aparate, alături de alte probe similare erau ingredientele unei farse grosolane, pusă la cale de dispărutul Henry Akeley. Veţi sugera chiar că a complotat, împreună cu alţi excentrici, să-mi joace un renghi prostesc şi

complicat, că el însuşi a aranjat ca acea expediere prin serviciul expres să fie anulată la Keene, că el l-a pus pe Noyes să înscenеze acea terifiantă înregistrare fonografică. Este bizar, totuşi, că cel din urmă nici măcar n-a fost identificat, că le era total necunoscut tuturor celor din satele învecinate cu locuinţa lui Akeley, deşi trebuie să fi frecventat de multe ori acea regiune. Ce n-aş da să-i fi reţinut numărul de la maşină — sau, poate, e mai bine până la urmă că n-am făcut-o. Cât despre mine, ziceţi voi ce vreţi, dar, în pofida a tot ceea ce încerc să-mi spun în sinea mea, acum am certitudinea că acele îngrozitoare influenţe nepământene trebuie să pândească acolo, în colinele pe jumătate necunoscute, şi că ele îşi au spionii şi emisarii lor în lumea oamenilor. A mă ţine cât mai departe posibil de asemenea forţe, cu emisarii lor cu tot — atât îmi mai doresc de la viaţă pentru viitor.

Când, după relatarea mea năucitoare, a fost trimis un detaşament al şerifului la fermă, Akeley se făcuse nevăzut, fără să lase nici o urmă. Halatul său larg, fularul galben şi bandajele de la picioare zăceau pe podeaua camerei de lucru, lângă colţul în care se afla fotoliul său, şi nu s-a putut stabili dacă vreo altă piesă din îmbrăcămintea lui dispăruse odată cu el. Câinii şi celelalte animale domestice într-adevăr lipseau şi se mai găsiră câteva urme bizare de gloanţe atât pe faţada exterioară a casei, cât şi pe pereţii dinăuntru. Dar dincolo de asta, oamenii nu mai văzură nimic neobişnuit. Nu se mai găsiră la faţa locului nici cilindrii, nici aparatele, nimic din probele pe care le adusesem în valiza mea, nici un fel de miros ciudat sau de senzaţie vibratorie, nici un fel de urme de paşi pe şosea, nimic din lucrurile enigmatice pe care le-am avut sub ochi până-n final.

Am rămas o săptămână în Brattleboro după fuga mea, efectuând anumite anchete printre oameni de toate tipurile care-l cunoscuseră pe Akeley, iar rezultatele la care am ajuns mă convinseră că problema nu este deloc rodul imaginaţiei mele sau vreo năzărire. Curioasele lui achiziţii în materie de câini, de muniţie şi de substanţe chimice, tăierea firelor de telefon sunt susţinute de documente. Toţi cei care-l ştiau, inclusiv fiul său din California, mărturisesc că rarele sale remarci privitoare la unele cercetări mai stranii aveau o anumită consecvenţă. Cetăţeni demni de încredere sunt convinşi că nu era întreg la minte şi afirmă fără şovăire că toate acele probe pomenite de mine nu sunt decât nişte păcăleli, înscenate cu o dexteritate morbidă şi, poate, susţinute de asociaţi excentrici, dar lumea de la ţară, mai din topor, îi confirmă declaraţiile în cele mai mărunte detalii. Le-a arătat, într-adevăr, unora dintre ţărani fotografiile şi piatra neagră, punându-i să asculte hidoasa înregistrare. Toţi au fost de acord că urmele de paşi şi glasul bâzâit erau asemenea celor descrise în legendele străмoşeşti.

Mai spuneau, totodată, că observaseră tot mai frecvent arătări şi zgomote dubioase în jurul casei lui Akeley după ce găsise piatra neagră şi că locul era acum evitat de toţi, în afară de poştaş şi, rareori, de alţi oaspeţi ocazionali, cu capul pe umeri. Muntele Întunecat şi Round Hill erau locuri renumite ca fiind bântuite şi n-am putut găsi pe nimeni care să le fi explorat mai îndeaproape. Dispariţiile sporadice din rândul localnicilor, atestate în

întreaga istorie a ţinutului, erau bine cunoscute, acestea incluzând acum şi cazul vagabondului Walter Brown, pomenit în scrisorile lui Akeley. Am izbutit chiar să dau de un fermier care era convins că văzuse cu ochii lui unul dintre ciudatele organisme, în perioada inundaţiilor, plutind pe apele umflate ale râului West, dar povestea lui era prea confuză ca să aibă vreo relevanţă reală.

Când am plecat din Brattleboro, m-am decis să nu mai calc în viaţa mea prin Vermont şi sunt foarte sigur că mă voi ţine de această hotărâre. Acele dealuri sălbatice sunt cu siguranţă avanpostul vreunei rase cosmice înfricoşătoare, căci mă îndoiesc tot mai puţin de acest lucru de când am citit despre descoperirea unei a noua planete, dincolo de Neptun, aşa cum preziseseră acele forţe. Astronomii, cu o sinistră îndreptăţire pe care nici n-o bănuiesc, au numit-o „Pluto”. Sunt convins, fără nici o discuţie, că este chiar înnegurata Yuggoth, şi mă înfior de câte ori încerc să-mi dau seama de *motivele* pentru care locuitorii săi monstruoşi doresc s-o aducă astfel la cunoştinţa omenirii, în acest ceas fatidic. În zadar încerc să mă liniştesc la gândul că acele creaturi demonice nu clădesc treptat vreo nouă politică, vătămătoare pentru Pământ şi pentru locuitorii lui fireşti.

Însă mi-a mai rămas încă de povestit deznodământul acelei terifiante nopţi de la fermă. Aşa cum am zis deja, am sfârşit prin a mă lăsa toropit de un somn frământat, răvăşit de crâmpeie de vise în care întrezăream privelişti monstruoase. Ce m-a trezit nu pot spune exact, dar de faptul că m-am trezit, într-adevăr, tocmai în acel moment sunt foarte convins. Prima mea impresie confuză a fost aceea a unor scârţâituri furişe a scândurilor podelei afară pe coridor, în faţa uşii de la camera mea, şi de zgomotul înăbuşit al clanţei încercate cu stângăcie, ceea ce, totuşi, încetă imediat. Aşadar, senzaţiile mele cu adevărat limpezi începură la auzul vocilor care veneau din camera de jos. Păreau să fie mai mulţi vorbitori şi am dedus că erau prinşi într-o dispută.

După doar câteva secunde mă trezisem complet, căci vocile auzite erau de aşa natură încât şi simplul gând la somn părea ridicol. Tonurile variau în mod ciudat, şi oricine ar fi ascultat acea blestemată înregistrare fonografică n-ar fi putut pune la îndoială caracterul a cel puţin două dintre ele. Oricât de sinistră era această idee, mi-am dat seama că mă aflam sub acelaşi acoperiş cu fiinţe ieşite din comun, venite din nebănuite abisuri spaţiale, căci cele două glasuri erau fără discuţie acele zumzete odioase pe care Cei de Dincolo le utilizau în comunicarea lor cu oamenii. Cele două erau cu totul diferite ca volum, accent şi tempo, dar aparţineau amândouă aceluiaşi soi drăcesc.

Cel de-al treilea glas era indubitabil al maşinii vorbitoare conectată la unul dintre creierii detaşaţi de corp şi încapsulaţi în cilindri. Nici el nu lăsa vreo urmă de îndoială asupra naturii lui, la fel ca şi zumzetele, căci timbrul pronunţat, metalic, lipsit de viaţă din seara precedentă, cu lipsa lui de modulaţii şi de expresivitate, scârţâind şi hârâind cu o lentoare şi o precizie impersonală, era de neuitat. Pentru o vreme, nu mi-am pus întrebarea dacă inteligenţa din spatele acelui cârâit era aceeaşi cu cea care mi se adresase,

dar la puţin timp după aceea am cugetat că *orice* creier putea emite sunete vocale de aceeaşi calitate dacă era cuplat la acel aparat producător de articulaţii mecanice. Singurele diferenţe posibile ar fi fost legate de limbaj, de ritm, de viteză şi de pronunţie. Ca să închei această digresiune groaznică, nu se auzeau decât două voci umane: una era vorba grosolană a unui necunoscut, evident un ţăran, iar cealaltă avea suavele accente bostoniene ale lui Noyes, fosta mea călăuză.

Pe măsură ce încercam să prind cuvintele articulate pe care le puteam intercepta atât de uluitor prin podeaua solidă, mai percepeam totodată şi mulţimea de foieli, de scârţâituri, de târşâituri din camera de jos, aşa încât aveam impresia certă că era plină de mai multe fiinţe decât ar fi lăsat să se înţeleagă cele câteva voci pe care le-am putut desluşi. Natura exactă a acestei vânzoleli este peste putinţă de descris, căci există foarte puţine criterii potrivite pentru a încerca o comparaţie. Mi se părea că erau mutate la răstimpuri unele obiecte de-a curmezişul încăperii de către entităţi conştiente, ai căror paşi se auzeau pe podea, ca şi cum ar fi căzut pe o suprafaţă definită de coordonate morbide, făcută din corn sau cauciuc tare. Era — ca să folosesc un termen de comparaţie mai concret, dar mai puţin riguros — ca şi cum nişte oameni încălţaţi cu saboţi largi, crăpaţi, din lemn, şi-ar fi târşâit picioarele pe podeaua bine lustruită, din scânduri care scârţâiau sub greutatea lor. Cât despre soiul şi înfăţişarea celor care scoteau asemenea zgomote, nu m-am obosit să speculez.

Destul de curând am înţeles că avea să-mi fie imposibil să disting vreo convorbire. Cuvinte izolate, între care şi numele meu şi al lui Akeley, mai ajungeau până la mine, mai ales când erau rostite de vorbitorul mecanic, dar adevărata lor semnificaţie se pierdea din lipsa unei fluenţe contextuale. Astăzi, refuz să trag orice concluzii definite din aceste impresii. Până şi efectul lor înspăimântător asupra mea era unul legat mai mult de *sugestie* decât de *revelaţie*. Un conclav terifiant şi anormal, eram convins, se întrunise sub camera mea, însă pentru ce deliberări odioase, n-aş fi putut preciza. Era bizar cum această senzaţie nelămurită de malefic şi de blasfemie mă copleşea, în ciuda asigurărilor lui Akeley privitoare la intenţiile amicale ale Celor de Dincolo.

Având răbdarea să le ascult, am început să disting mai clar între diversele glasuri, chiar dacă nu puteam să prind prea mult din ceea ce discutau. Mi se părea că surprind anumite emoţii tipice în tonul unora dintre vorbitori. Una dintre vocile bâzâite, de exemplu, avea negreşit o nuanţă de autoritate, în vreme ce glasul mecanic, lăsând deoparte regularitatea şi volumul său artificiale, părea să fie într-o poziţie de subordonare, de parcă ar fi implorat. Modulaţiile lui Noyes lăsau impresia unui soi de intenţie conciliatoare. N-am mai stat să interpretez şi vocile celorlalţi. Nu auzeam, însă, familiarele şuşoteli ale lui Akeley, dar îmi dădeam seama prea bine că asemenea sunete nu puteau pătrunde prin podeaua solidă a dormitorului meu.

Am să încerc să transcriu câteva dintre cuvintele şi sunetele răzleţe pe care le-am surprins, etichetându-i pe vorbitori pe cât mai bine am să pot.

Primul a fost aparatul vorbitor de la care am desluşit câteva fraze recognoscibile.

(MAŞINA VORBITOARE)

…atras chiar asupra mea… trimis înapoi scrisorile şi înregistrarea… termin cu asta… reţinut… auzind şi văzând… lua-te-ar dracul… forţă impersonală, la urma urmei… cilindru nou, lucitor… Dumnezeule mare…

(PRIMA VOCE BÂZÂITĂ)

…timpul să ne oprim… mărunt şi uman… Akeley… creier… zicând…

(A DOUA VOCE BÂZÂITĂ)

…Nyarlathotep… Wilmarth… înregistrări şi scrisori… crasă impostură…

(NOYES)

…(un cuvânt sau nume imposibil de pronunţat, probabil *N'gahKthun*) … inofensiv… pace… câteva săptămâni… teatral… ţi-am mai zis…

(PRIMA VOCE BÂZÂITĂ)

…fără motiv… planul iniţial… efectele… Noyes ar putea urmări… Round Hill… cilindru nou… maşina lui Noyes…

(NOYES)

…mă rog… e al tău… aici jos… restul… locul…

(MAI MULTE VOCI ÎNTR-UN COR CONFUZ)

(MAI MULŢI PAŞI, ÎNTRE CARE ŞI ACEA BIZARĂ FOIALĂ SAU ACEL TÂRŞÂIT)

(UN SOI CURIOS DE FÂLFÂIT)

(SUNETUL UNUI AUTOMOBIL DEPĂRTÂNDU-SE)

(TĂCERE)

Iată cam ce ajunse până la urechile mele, în vreme ce rămăsesem crispat, întins pe patul de la etaj din bântuita gospodărie, în inima diabolicelor coline, cu hainele pe mine, cu un revolver strâns în mâna dreaptă şi o lanternă de buzunar în stânga. După cum am mai zis, eram complet treaz, însă un soi de paralizie inexplicabilă mă ţinu în inerţie multă vreme după ce ultimele ecouri ale acelor sunete se risipiră în neant. Auzeam ticăitul lent al acelui ceasornic, undeva departe, sub mine. Într-un târziu, am desluşit sforăitul cuiva cufundat în somn. Akeley trebuie să fi adormit după ciudata întrevedere, iar eu eram convins că avea mare nevoie de odihnă.

Ce era de făcut sau la ce trebuia să mă gândesc nu mă puteam hotărî. La urma urmei, ce auzisem nu depăşea lucrurile la care mă puteam aştepta după tot ceea ce aflasem până atunci. Nu ştiusem că Cei de Dincolo aveau cale liberă în acea fermă? Fără îndoială că Akeley fusese surprins de o vizită inopinată a lor. Totuşi, ceva din crâmpeiele de conversaţie îmi dădea fiori reci pe şira spinării, îmi trezea cele mai groteşti şi mai oribile bănuieli şi mă făcea să-mi doresc cu ardoare să mă scol şi să-mi dovedesc mie însumi că totul nu era decât un vis urât. Cred că în subconştientul meu trebuie să fi înţeles ceva de care conştiinţa mea nici nu voia să ştie. Dar cum rămânea cu Akeley? Nu era prietenul meu şi n-ar fi ripostat dacă mie mi se întâmpla ceva rău? Sforăitul liniştit de dedesubt părea să ia în râs toate spaimele

mele care se accentuaseră subit.

Era posibil să se fi profitat de Akeley, să fi fost folosit ca momeală, pentru ca eu să fiu atras în inima acestor dealuri cu scrisorile, fotografiile şi înregistrările fonografice? Intenţionau acele creaturi să ne prindă pe amândoi în capcana unei anihilări comune, fiindcă ajunsesem să ştim prea multe despre ele? Din nou îmi zbură gândul la subita şi nefireasca răsturnare de situaţie care trebuie să se fi petrecut între ultimele lui scrisori adresate mie. Ceva, îmi spunea instinctul, nu era deloc în regulă. Nimic nu era precum părea. Acea cafea cu gust înţepător pe care o refuzasem să fi fost vreo tentativă a acelei entităţi tainice de a mă droga? Trebuia să vorbesc cu Akeley pe dată şi să-l ajut să-şi vină în fire. Îi suciseră mintea cu promisiunile lor legate de acele revelaţii cosmice, dar acum trebuia să asculte de glasul raţiunii. Trebuia să fugim de acolo înainte de a fi prea târziu. Dacă îi lipsea voinţa de a face saltul spre libertate, aveam să-l oblig eu. Ori, dacă nu puteam să-l conving, cel puţin scăpam eu. Cu siguranţă mi-ar fi permis să-i împrumut Fordul şi să i-l las într-un garaj din Brattleboro. Remarcasem faptul că uşa de la şopronul în care era păstrat rămăsese deschisă, acum că pericolul părea îndepărtat, şi mă gândeam că exista şansa să fie pregătit spre a putea fi folosit imediat. Acea aversiune de moment pe care o simţisem faţă de amfitrionul meu, în timpul şi după conversaţia din seara trecută, o uitasem cu totul. Ne aflam amândoi în situaţii foarte similare şi trebuia să rămânem uniţi. Ştiind cât de precară îi era sănătatea, îmi părea rău că eram nevoit să-l trezesc în acea clipă, dar îmi dădeam seama că n-aveam de ales. Aşa cum stăteau lucrurile, nu mai puteam rămâne în locul acela până a doua zi de dimineaţă.

În sfârşit, mă simţeam în stare să acţionez. M-am întins ca să-mi recâştig controlul asupra muşchilor. Ridicându-mă cu o prudenţă mai curând instinctivă decât deliberată, mi-am găsit şi mi-am pus pălăria în cap, mi-am luat valiza şi am pornit să cobor scările, cu ajutorul lanternei. În încordarea mea, ţineam mâna dreaptă încleştată pe revolver, iar în stânga duceam şi valiza, şi lanterna. De ce îmi luam toate aceste precauţii habar n-aveam, de fapt, de vreme ce eram pregătit să-l trezesc pe singurul locuitor al acelei case.

Pe când coboram în vârful picioarelor pe treptele scârţâitoare până-n coridorul de la parter, l-am auzit mai limpede pe cel care dormea şi am remarcat că era în camera din stânga mea, în sufrageria în care nu mai intrasem. La dreapta se căsca intrarea în biroul cufundat în beznă, din care surprinsesem acele voci. Deschizând mai larg uşa neîncuiată a sufrageriei, am căutat cu lanterna să-l văd pe cel care sforăia şi, într-un târziu, i-am luminat chipul. Însă în următoarea secundă m-am grăbit să întorc fasciculul de raze şi am început să mă retrag ca o pisică înapoi în hol, precauţia mea venind de data aceasta atât din raţiune, cât şi din instinct. Căci cel care dormea pe canapea nu era defel Akeley, ci Noyes, fosta mea călăuză.

Care era, de fapt, situaţia, nu puteam ghici, dar bunul-simţ îmi spunea că cel mai înţelept lucru era să aflu cât mai mult posibil înainte să scol pe careva din somn. Ajuns din nou în hol, am închis fără zgomot uşa de la

sufragerie după mine, întorcând cheia în broască, pentru ca nu cumva să-l trezesc pe Noyes. Apoi am intrat tiptil în întunericul camerei de lucru, unde mă aşteptam să-l găsesc pe Akeley, fie treaz, fie dormind, în marele fotoliu din colţ, locul lui favorit, evident. Pe măsură ce înaintam, lanterna mea prinse în raza ei marea masă din mijlocul încăperii, scoţând la iveală unul dintre drăceştii cilindri, ataşat la aparatele de văzut şi de auzit, lângă o maşină vorbitoare pregătită pentru a fi conectată în orice moment. Acesta, m-am gândit eu, trebuie să fie creierul încapsulat pe care l-am auzit în cursul înfricoşătoarei întruniri. Preţ de o clipă, m-a încercat imboldul pervers să-l cuplez la vorbitorul mecanic şi să văd ce avea de spus.

Trebuia, îmi ziceam în gând, să fie conştient de prezenţa mea chiar şi în acel moment, de vreme ce aparatele pentru vedere şi pentru auz conectate la el nu aveau cum să nu-i dezvăluie lumina lanternei mele şi uşorul scârţâit al podelei sub paşii mei. Dar, într-un final, nu m-am mai încumetat să mă încurc şi cu acel lucru, observând în treacăt că era cilindrul nou şi lucitor, cu numele lui Akeley trecut pe etichetă, pe care îl zărisem pe raft mai devreme, iar gazda mă sfătuise să-l ignor. Privind în urmă la acel episod, nu mă pot opri să nu-mi regret timiditatea şi să-mi doresc să fi pus în funcţiune acel aparat vorbitor. Dumnezeu ştie ce mistere şi ce bănuieli oribile, ce probleme legate de identitate ar fi putut clarifica! În acest caz, însă, s-ar putea să fie un adevărat noroc că l-am lăsat în pace.

De la masă, mi-am întors lanterna spre colţul unde credeam că se află Akeley, dar am descoperit, spre stupoarea mea, că marele fotoliu era gol, că nici o fiinţă umană nu-l mai ocupa, fie veghind, fie dormind. Vechiul halat de casă, atât de larg, care-mi era familiar, zăcea aruncat, răsfirându-se atât pe fotoliu, cât şi pe podea, iar lângă el căzuseră fularul galben şi bandajele late de la picioare ce-mi lăsaseră o impresie atât de stranie. Pe când şovăiam, încercând să ghicesc unde ar putea fi Akeley şi pentru ce motiv se debarasase atât de brusc de cele necesare unui om în suferinţă, am remarcat că ciudatul miros şi senzaţia de vibraţie nu se mai simţeau nicăieri în acea încăpere. Care să fi fost cauza lor? Îmi trecu un gând bizar prin minte şi anume că mirosul şi vibraţia le simţisem numai în apropierea amfitrionului meu. Fuseseră mai intense acolo unde şezuse Akeley, lipsind cu desăvârşire în restul locuinţei, cu excepţia camerei ocupate de el, ori numai în jurul uşilor acelei camere. M-am oprit, plimbându-mi lanterna prin biroul întunecat şi storcându-mi mintea în căutarea unor explicaţii privind întorsătura pe care o luase întreaga afacere.

De s-ar fi îndurat Cerul de mine şi să-mi fi dat gândul să părăsesc locul acela fără să mai îndrept, iar, lumina spre acel fotoliu gol! Aşa cum au decurs lucrurile, n-am plecat în linişte, ci cu un ţipăt înăbuşit, care trebuie să fi deranjat, dacă nu chiar trezit, santinela adormită de vizavi. Acel strigăt, alături de sforăitul nestingherit al lui Noyes, sunt ultimele sunete pe care mi-a mai fost dat să le aud în acea gospodărie cotropită de morbiditate, dincolo de creasta împădurită a muntelui bântuit, acel focar de oroare transcosmică în mijlocul singuraticelor dealuri înverzite şi al pâraielor susurând blesteme, prin spectralele meleaguri rurale.

Este o minune că nu mi-au scăpat lanterna, valiza şi revolverul din mâini în zorul meu nebun, dar, cumva, am izbutit să nu le pierd. Am ieşit din acea încăpere şi din casă fără să mai fac nici un alt zgomot. M-am târât cu tot bagajul, nevătămat, până la vechiul Ford din şopron şi am pornit acel vehicul demodat spre un punct necunoscut, unde să mă aflu în siguranţă, prin noaptea neagră şi fără lună. Cursa care a urmat a fost ca un delir demn de condeiul unui Poe sau al unui Rimbaud, ori de penelul unui Doré, dar, într-un final, am ajuns în Townshend. Asta-i tot. Dacă am rămas cu mintea întreagă, înseamnă că am noroc. Uneori, mă tem de ce vor mai aduce anii care vor urma, mai ales de când noua planetă Pluto a fost descoperită într-un mod atât de curios.

Aşa cum am spus, mi-am întors lanterna spre fotoliul liber şi, după ce o învârtisem prin toată camera, am remarcat, pentru prima oară, prezenţa unor anumite obiecte pe fotoliu, ascunse între faldurile largi ale halatului gol. Acestea sunt obiectele, trei la număr, pe care anchetatorii n-au reuşit să le găsească la sosirea lor de mai târziu. Aşa cum v-am atras atenţia de la bun început, ele în sine nu reprezentau o imagine de groază. Problema consta în ceea ce implicau ele. Chiar şi astăzi, am clipele mele de îndoială — momente în care accept pe jumătate scepticismul celor care pun toată această experienţă a mea pe seama visului, a nervilor şi a halucinaţiilor.

Cele trei lucruri erau plăsmuiri care trădau, în felul lor, o măiestrie odioasă, fiind dotate cu ingenioase cârlige metalice pentru a fi ataşate unor extensii organice pe care nici nu îndrăznesc să mi le închipui. Sper, din toată inima, că erau produse din ceară, ieşite din mâinile unui maestru, în ciuda a ceea ce-mi şoptesc temerile îngropate adânc în sinea mea. Dumnezeule mare! Cel care şuşotea în întuneric, cu mirosul morbid şi vibraţiile pe care le răspândea în jurul lui! Vrăjitor, emisar, hibrid, extraterestru… acel bâzâit hidos, reprimat… iar în tot acel timp, în acel cilindru lucitor de pe raft… Bietul om!… „Prodigioasele abilităţi chirurgicale, biologice, chimice şi mecanice…”

Căci lucrurile de pe fotoliu, desăvârşite până la detaliile cele mai mărunte şi mai subtile ale unei asemănări — ori chiar identităţi — microscopice erau faţa şi mâinile lui Henry Wentworth Akeley.

[23]Este vorba, de fapt, de Confederaţia sau Liga Irocheză, din care, la început au făcut parte cinci triburi de indieni: Seneca, Onandaga, Oneida, Cayuga şi Mohawk. Ulterior, li s-a mai adăugat o „naţiune”, tribul Tuscarora.

[24]Charles Hoy Fort (1874–1932), scriitor american, cercetător al unor diferite fenomene anormale (n.red.).

[25]„Nimic nu iese din nimic”, renumit proverb latin, o postulare a principiului conform căruia materia nu poate fi nici creată, nici distrusă.

[26]Calea Ferată *Boston & Maine*, înregistrată ca persoană juridică în 1835. Iniţial era destinată să ofere servicii feroviare între Boston şi Portland, din Maine. Au existat într-adevăr linii derivate la Rowley şi Ipswich.

[27]În decursul secolului al XX-lea au fost adoptate individual, prin

deciziile municipalităţilor şi legislaturilor diverselor state, fusuri orare diferite, ca o măsură pentru economisirea energiei şi timpului. Abia în 1967 s-a uniformizat fusul orar pe întreg cuprinsul teritoriului Statelor Unite ale Americii.

[28]Codul Sacru este o sculptură din lemn de pin, lungă de 1,5 m, a unui cod, agăţată în Massachusetts House of Representatives, simbolizând importanţa industriei pescuitului în istoria acestui stat (n. red.).

[29]Giovanni Antonio Bazzi, zis Il Sadoma (1477–1549), pictor italian (n.red.).

Coşmarul din Innsmouth

I

În cursul iernii 1927–1928, oficialităţile din guvernul federal demarară o anchetă stranie şi secretă în privinţa anumitor situaţii ivite în bătrânul port maritim Innsmouth, din statul Massachusetts. Lumea a aflat prima oară de ea prin februarie, când avu loc o vastă serie de raiduri şi de arestări, urmate de incendieri şi dinamitări deliberate, cu toate precauţiile prealabile, a unui număr enorm de clădiri dărăpănate, mâncate de cari şi presupuse a fi nelocuite, aflate de-a lungul coastei părăsite. Minţile superficiale puseră această întâmplare pe seama unor ciocniri majore în decursul unui război spasmodic împotriva contrabandei cu alcool.

Spiritele mai iscoditoare şi mai atente la natura ştirilor se mirară, totuşi, de numărul prodigios de arestări, de forţele exagerat de numeroase şi de tot secretul care înconjurase evacuarea arestaţilor. Nu se raportară nici un fel de procese sau măcar nişte acuzaţii concrete. Nici unul dintre acei deţinuţi nu au mai fost întâlniţi după aceea prin puşcăriile obişnuite ale statului. Se făcură unele declaraţii vagi, referitoare la o epidemie şi la carantină, iar mai târziu se auzi de o dispersare a celor reţinuţi prin diferite închisori militare, dar nu se luă nici o măsură hotărâtă în acest sens. Oraşul ca atare rămase aproape depopulat şi abia acum încep să se vadă unele semne vagi de refacere lentă.

Plângerile din partea mai multor organizaţii liberale au avut ca răspuns lungi întrevederi confidenţiale, iar delegaţii lor au fost conduşi să viziteze anumite lagăre şi închisori. Drept rezultat, aceste societăţi deveniră surprinzător de pasive şi de reticente. Jurnaliştii erau mai greu de potolit, dar până la urmă se dovediră cooperanţi, în majoritatea lor, faţă de guvern. Numai un singur ziar de scandal, mereu discreditat pentru politica lui nesăbuită, menţionă submarinul care arunca torpile în abisul marin, chiar sub Stânca Dracului. Acea ştire, culeasă întâmplător, dintr-o cârciumă a marinarilor, părea, într-adevăr, exagerată, de vreme ce acea stâncă neagră, scundă, încă se mai întinde la aproape doi kilometri şi jumătate în larg de portul Innsmouth.

Cei din jurul satelor şi oraşelor învecinate bombăniră destul, dar nu dezvăluiră nimic publicului larg din ceea ce ştiau. Vorbeau de aproape un secol despre acest oraş muribund, pe jumătate depopulat, şi nimic nu putea fi mai ieşit din comun şi mai hidos decât cele povestite de ei cu ani în urmă, în şoaptă şi aluziv. Experienţa i-a învăţat să păstreze secretul şi acum nici nu mai era nevoie de ceva care să-i oblige la aceasta. De altfel, chiar ştiau foarte puţine, căci întinsele mlaştini de apă sărată, pustii, îi ţineau departe pe aceşti vecini de Innsmouth, cât privea partea dinspre uscat.

Dar, în sfârşit, eu am de gând să rup tăcerea. Sunt convins că rezultatele anchetei sunt atât de complete, încât aluziile mele la ceea ce acei detectivi înfricoşaţi au descoperit în Innsmouth n-ar mai putea face nici

un rău publicului larg — poate doar ar aduce şocul repulsiei. Mai mult, ceea ce s-a găsit ar putea avea mai multe explicaţii. Nu ştiu nici măcar dacă eu însumi am aflat toată povestea şi am multe motive să nu doresc să sondez mai adânc. Căci legătura mea cu întreaga afacere a fost mai strânsă decât a oricărui alt profan şi mi-a lăsat impresii care mă îmboldesc, totuşi, să trec la măsuri drastice.

Eu am fost cel care a fugit mâncând pământul din Innsmouth, în primele ore ale dimineţii de 16 iulie 1927, şi ale cărui apeluri disperate pentru demararea unei anchete şi a unor acţiuni guvernamentale au scos la iveală întregul episod relatat în presă. Am preferat să păstrez tăcerea atâta timp cât treaba era proaspătă şi nesigură; dar astăzi, când povestea ţine deja de domeniul trecutului, iar interesul şi curiozitatea publicului s-au stins, am o dorinţă ciudată de a descrie în şoaptă acele câteva ore de spaimă petrecute în inima portului maritim stăpânit de umbra morţii, a proscrierii şi a degenerescenţei. Simpla povestire a faptelor îmi redă încrederea în deplinătatea facultăţilor mele mintale, îmi dă certitudinea că n-am fost primul care să sucombe în faţa unei halucinaţii contagioase, de coşmar. Mă mai ajută şi să mă decid asupra unui pas crucial pe care urmează să-l fac.

Nu mai auzisem în viaţa mea de Innsmouth, până în ziua în care l-am văzut pentru prima şi, până acum, ultima oară. Îmi sărbătoream atingerea maturităţii printr-un tur al Noii Anglii, pentru a vedea peisaje, vestigii şi a spicui date genealogice. Plănuisem să mă duc direct din bătrânul Newburyport la Arkham, de unde se trăgea familia mamei mele. Nu dispuneam de un automobil, ci călătoream cu trenul şi cu autocarul, mereu în căutarea celei mai ieftine rute. În Newburyport mi-au zis că trenul cu aburi era mijlocul cel mai indicat de transport spre Arkham. Numai la ghişeul de bilete al gării, când am protestat faţă de preţul ridicat, am aflat de Innsmouth. Agentul vânjos, cu ochi pătrunzători, al cărui grai îl trăda ca nefiind de prin părţile locului, păru să-mi înţeleagă eforturile de a face economie şi-mi dădu o sugestie nemaiîntâlnită la nici una dintre sursele mele de informare.

— *Ai putea* să te urci în autocaru’ ăla vechi, zic eu, spuse el, cu o anume ezitare, da’ nu se prea obişnuieşte pe-aci. Trece prin Innsmouth, poate oi fi auzit de el, de-aia nu le place oamenilor. E condus de unu’ din Innsmouth, Joe Sargent, da’ nu ia nici un muşteriu de pe-aci, nici din Arkham, pare-mi-se. Mă mir că nu-l desfiinţează. Eu zic că tre’ să fie destul de ieftin, da’ nu văd mai mult de doi or trei muşterii-n el, nimeni în afară de-ăia din Innsmouth. Pleacă din piaţă, din faţa drogheriei lu’ Hammond, la zece dimineaţa şi la şapte seara, dacă nu cumva i-or fi schimbat oraru’. Arată ca o hodoroagă împuţită, nu m-am urcat niciodată în el.

Aceasta a fost prima oară când am auzit de sumbrul Innsmouth. Orice referinţă la o localitate care nu era trecută pe hărţile obişnuite sau în indexurile celor mai recente ghiduri mi-ar fi stârnit interesul, iar felul straniu, aluziv, al agentului de a-mi acorda lămuriri îmi provocă cea mai vie curiozitate. O aşezare capabilă să inspire o asemenea aversiune în rândul

vecinilor ei, îmi spuneam în gând, trebuie să fie cel puţin neobişnuită şi merita atenţia unui turist. Dacă se afla în drum spre Arkham, aveam să mă opresc acolo; aşadar, l-am rugat pe agent să-mi spună câte ceva despre acel loc. El se arătă plin de solicitudine şi îmi vorbi cu un aer de uşor dispreţ faţă de subiectul în cauză.

— Innsmouth? Apoi, e un târg mai ciudat, la gura râului Manuxet. Pe vremuri era aproape oraş — chiar port, înainte de războiu' din 1812 — da' s-a dărâmat de tot în veacu' din urmă. Nu mai trece nici un tren pe-acolo. B & M n-a avut niciodată drum prin oraş, iară calea derivată către Rowley au lăsat-o de izbelişte cu ani în urmă. Sunt mai multe case goale decât oameni, cred eu, şi nici un fel de muncă, în afară de pescuit. Toată lumea lucrează mai mult pe-aci or în Arkham, or în Ipswich. Odată au avut chiar câteva mori, da' n-a mai rămas nimic, doar rafinăria de aur care merge numa' cu program redus. Rafinăria aia a fost pe vremuri lucru mare, iar bătrânu' Marsh, proprietaru', tre' să fie mai bogat decât Cresus. Sărit de pe fix moşu', stă închis în casă. Se zice că a căpătat vreo boală de piele sau vreo diformitate spre bătrâneţe care-l face să se ţină departe de ochii lumii. E nepotu' căpitanului Obed Marsh, care a-nceput afacerea. Mama lui parc-a venit de pe alte meleaguri — se zice c-ar fi de fel de pe-o insulă din Mările Sudului — aşa că toată lumea a cârcotit când el s-a-nsurat c-o fătucă din Ipswich acu' cin'zeci de ani. Aşa fac dumnealor mereu când vine vorba despre cei din Innsmouth, iar ăia de pe-aci şi din vecini tot timpu' se trudesc s-ascundă c-ar curge cât de puţin sânge din Innsmouth în venele lor. Da' odraslele lu' Marsh şi nepoţii arată ca nişte oameni normali, din câte pot eu să văd. Mi-au fost arătaţi cu degetu' p-aci — chit că, dacă stau să judec mai drept, copiii mai mari nu s-au mai arătat la faţă în ultimu' timp. Cât despre moşneag, nu l-am văzut niciodată. Şi de ce toată lumea are ce are cu târgu' Innsmouth? Apoi, tinere, nu tre' să iei seamă la ce zic ăia de pe-aci. Se lasă greu la-nceput, da' odată ce se pornesc, nu se mai opresc. Tot trăncănesc vrute şi nevrute despre Innsmouth — mai mult şuşotesc în barbă — de-un veac întreg, din câte bănuiesc eu, şi socot că mai degrabă sunt speriaţi. Unele poveşti îţi stârnesc râsu', cum e cea despre căpitanu' Marsh când se tocmeşte cu Necuratu' şi aduce drăcuşori din iad ca să rămână-n Innsmouth, ori alea despre un fel de cult al Diavolului şi jertfe săvârşite undeva pe lângă cheiuri, aflate acolo de unii pe la 1845, da' eu vin taman din Panton, Vermont, aşa că poveştile astea nu merg la mine. Numa' să auzi ce zic unii dintre moşi despre stânca cea neagră din largu' coastei, Stânca Dracului, cum i se spune. Se iţeşte deasupra apei o bună vreme şi niciodată nu intră prea mult sub ea, da' nu prea poţi să o numeşti insulă. Se zice că uneori se vede câte-o legiune de draci pe stânca aia, stând întinşi la soare ori zburdând printr-un fel de peşteri aproape de vârf. Are o formă neregulată, nu-i dreaptă defel, e la mai mult de o milă în largu' mării, iară când se termină ziua de lucru pe vapor, marinarii fac un ocol mare ca să se ferească de ea. Adică marinarii care nu vin din Innsmouth. O cauză pentru care oamenii nu-l plac pe căpitanu' Marsh e că dumnealui, se zice, a coborât câteodată, noaptea, pe bucata aia de uscat, când fluxu' nu-i sta împotrivă.

Aşa o fi, fiin’că aş zice că stânca aia e bătătoare la ochi şi poate că bătrânu’ căuta pe-acolo prăzi ascunse de piraţi. Poate să le fi şi aflat, da’ mai umblă vorba de tocmelile lui cu dracii de-acolo. Adevăru’ e că numa’ din vina lui are stânca aia o reputaţie aşa proastă. Asta a fost înainte de marea molimă din 1846, când mai bine de jumate din locuitorii din Innsmouth au fost răpuşi de boală. N-a priceput lumea niciodată prea bine care a fost necazu’, poate era vreo boală străină adusă de prin China sau de altundeva, de pe un vapor. A fost necaz mare, fireşte — au fost răzmeriţe şi tot felu’ de grozăvii, da’ din câte mi se pare doar în interioru’ târgului. A lăsat numa’ necaz în urma ei. În ziua de azi nu poţi să vezi acolo mai mult de 300-400 de locuitori. Da’ adevărata pricină pentru sentimentele lor e doar ura de rasă, şi nu spun asta ca să-i fac de ocară pe cei care simt asta. Şi eu îi am pe ăia din Innsmouth ca sarea-n ochi şi nu m-aş duce-n târgu’ ăla nici în ruptu’ capului. Cred că ştii — chit că pot să văd, după vorba dumitale, că vii de la soare-apune — cât de mult au avut de-a face vasele nostre din Noua Anglie cu porturi ciudate din Africa, Asia, Mările Sudului şi câte şi mai câte, şi ce oameni pestriţi au adus câteodată cu ele. Poate ţi-a ajuns la urechi povestea bărbatului din Salem care s-a-ntors acasă c-o nevastă taman din China, şi poate ai aflat de mâna ceea de băştinaşi din Insulele Fiji care-şi mai duc încă veacu’ pe undeva prin Cape Cod. Ceva de felu’ ăsta tre’ să fie şi cu ăia din Innsmouth. Locu’ a fost toată vremea prea izolat de restu’ lumii prin mlaştini şi pâraie, şi n-avem cum să ştim toate amănuntele. Da-i destul de clar că bătrânu’ căpitan Marsh tre’ să fi adus acasă niscai oameni pestriţi, pe când îşi scotea-n largu’ mării toate cele trei vase, prin anii ’20 ori ’30. Azi e sigur că lumea din Innsmouth a rămas c-o trăsătură pocită — nu ştiu cum să-ţi explic, da’ te cam ia cu fiori. Ai să vezi asta mai bine în Sargent, dacă te hotărăşti să iei autocaru’ ăla. Unii din ei au ţeste strâmte, cu nasuri turtite şi ochi bulbucaţi şi holbaţi, care par să nu se-nchidă niciodată, iar pielea nu prea le e cum trebuie. E aspră şi răpănoasă, iar cefele le sunt acoperite de zbârcituri. Mai şi chelesc de tineri. Moşii arată cel mai urât, chit că nu cred să fi zărit vreodat’ pe vreunu’ la faţă. Bănuiesc că-şi dau duhu’ numa’ când se uită-n oglindă! Animalele îi urăsc, au avut o grămadă de necazuri cu caii înainte să apară automobilele. Nimeni de pe-aci, din Arkham ori din Ipswich nu vrea să aibă de-a face cu ei, şi ei se poartă cam băţos când vin la oraş, ori când careva se-ncumetă să pescuiască pe pământurile lor. E curios cum peştii se-nghesuie numa’ la Innsmouth şi nu se mai găsesc şi prin alte locuri, da’ numa-ncearcă să dai la peşte acolo şi-o să vezi cum or să te ia la goană! Obişnuiau să vină pe vremuri cu trenu’ aici — mergeau pe jos o bucată de drum şi apoi luau trenul în gara din Rowley după ce s-a tăiat calea derivată — da’ acum merg numa’ cu autocaru’ ăla. Da, e un hotel în Innsmouth, îi zice Casa Gilman, da’ nu cred să fie prea scump. Nu te-aş povăţui să-l încerci. Mai bine rămâi aici la noapte şi ia mâine-n zori cursa de zece, apoi te urci într-un autobuz de seară, care pleacă la opt spre Arkham. Un inspector de fabrică a tras la Gilman acu’ câţiva ani şi nu a avut lucruri bune de spus despre locu’ ăla. Se zice că bântuie lume pestriţă pe-acolo, fiin’că omu’ a auzit voci în alte camere —

chit că majoritatea erau goale — ceea ce îi dădu fiori pe şira spinării. Vorbeau în alte limbi, din câte i s-a părut, da' zicea că cel mai grozav lucru fusese glasu' care se auzea când şi când. Suna aşa de-anapoda, parcă aiura, că omu' nici nu mai cuteză să se dezbrace şi să se bage-n aşternut. A aşteptat zorile-n picioare şi-a părăsit hotelu' când s-a crăpat de ziuă. Vocile au vorbit aproape toată noaptea. Omu' asta, Casey îl cheamă, povestea despre felu-n care-l priveau cei din Innsmouth şi cum păreau foarte suspicioşi. A zis că rafinăria Marsh e un loc drăcesc — se află într-o veche moară, la gura râului Manuxet. Ce mi-a zis el s-a potrivit cu ce mai auzisem de la alţii. Registre vraişte şi nici o factură cinstită din care să reiasă vreun fel de negoţ. Ştii, tot timpul a fost misterul ăsta, de unde iau cei din familia Marsh auru' pe care-l prelucrează. Nu prea au dat vreodat' semne că l-ar cumpăra, da' cu ani în urmă au trimis pe mare o grămadă de lingouri. Altădată se vorbea de-un fel de giuvaiericale de pe alte meleaguri pe care marinarii şi ăia de la rafinărie le mai vindeau pe-ascuns, sau care au fost zărite când şi când la femeile din neamu' Marsh. Oamenii se gândeau că poate bătrânu' căpitan Obed le cumpărase în vreun port păgânesc, mai ales că tot timpul comanda grămezi de mărgele din sticlă şi tot felul de bagatele din care obişnuiau cei care călătoreau pe mare să ia pentru negoţul cu băştinaşii. Alţii au crezut, şi încă mai cred, c-a pus mâna pe o pradă de piraţi, îngropată undeva pe Stânca Dracului. Da' uite-un lucru ciudat: bătrânu' căpitan e răposat de vreo şaizeci de ani şi din port n-a mai ieşit vreun vas cu o încărcătură serioasă de la Războiu' Civil încoace, da' cei din neamu' dumnealui tot mai cumpără câte ceva de pe la băştinaşii ăia, mai ales zorzoane din sticlă şi din cauciuc, din câte aud. Poate că ălora din Innsmouth le place să se privească-n oglindă — Dumnezeu ştie că au ajuns la fel de rău ca sălbaticii din Guineea şi canibalii din Mările Sudului! Molima din '46 i-a atins pe cei mai răsăriţi de prin partea aia. Oricum, au mai rămas doar câţiva mai dubioşi, iară ăia din neamul Marsh şi ceilalţi bogătani din oraş nu-s mai acătării. Da' cum îţi ziceam, nu poa' să fie mai mult de 400 în tot oraşu', cu toate străzile pe care, cică, le au. Au ajuns „gunoi alb", vorba celor din Sud, fără de lege şi plini de ascunzişuri. Prind o groază de peşte şi de homari, pe care-i trimit spre vânzare cu nişte camioane. E curios cum de dau peştii iama taman acolo şi nu-n altă parte. Nimeni nu poate şti câţi sunt exact, iar cenzorii şi revizorii de şcoală au avut mult de furcă cu ei. Poţi fii sigur că veneticii băgăcioşi nu-s bine-veniţi în Innsmouth. Mi-a ajuns pe la urechi ceva despre un neguţător ori vreunul din guvern care a dispărut pe-acolo, şi se mai vorbeşte-n treacăt şi de unu' care a-nnebunit, iar acu' cică-i la balamucu' din Danvers. Tre' să-l fi băgat rău de tot în sperieţi. De-aia nu m-aş duce noaptea, să fiu în locu' dumitale. N-am fost niciodată pe-acolo şi nici că-mi doresc, da' zic că o mică drumeţie pe timpul zilei n-are cum să-ţi strice, chit că alţii te-or sfătui să nu mergi. Dacă vrei doar s-admiri priveliştile şi să cauţi vechituri, apoi Innsmouth tre' să fie pe placu' dumitale.

Şi aşa mi-am petrecut acea seară în Biblioteca Publică din Newburyport, căutând informaţii despre Innsmouth. Când încercasem să-i

iscodesc pe localnicii din prăvălii, din cârciumi, garaje şi de la staţia de pompieri, găsisem că erau mult mai greu de urnit decât îmi spusese omul de la bilete, şi mi-am dat seama că nu-mi puteam irosi timpul alungându-le reticenţele instinctive. Manifestau un soi de suspiciune ascunsă, de parcă era ceva în neregulă cu oricine se arăta prea interesat de Innsmouth. La YMCA[30], unde rămâneam peste noapte, recepţionerul s-a mulţumit să mă descurajeze în privinţa planului meu de a trece printr-un loc aşa de deprimant şi decăzut, iar oamenii de la bibliotecă au avut cam aceeaşi atitudine. Era clar că în ochii lor de persoane cultivate, Innsmouth nu reprezenta decât un caz extrem de degenerare civică.

Volumele de istorie a ţinutului Essex de pe rafturile bibliotecii aveau prea puţine lucruri să-mi destăinuiască, în afară de faptul că oraşul a fost înfiinţat în 1643, s-a remarcat prin construcţia de nave înainte de Revoluţie, fiind o aşezare de mare prosperitate, dobândită pe mare, la începutul secolului al XIX-lea, iar mai târziu, cu ajutorul unui mic centru industrial, ce utiliza apele râului Manuxet ca sursă de energie. Molima şi răscoalele din 1846 erau tratate foarte sumar, ca şi cum ar fi constituit o ruşine a ţinutului.

Referinţele la declinul său erau puţine, deşi relevanţa analelor recente era neîndoielnică. După Războiul Civil, întreaga activitate industrială se limita la Compania de Rafinare Marsh, iar cea comercială, la vânzarea lingourilor de aur, care forma ultima rămăşiţă a unui schimb de mărfuri variat, pe lângă ceea ce dădea eternul pescuit. Treptat, peştele se vându tot mai puţin, odată ce preţul acestei mărfi scăzu, iar concurenţa marilor corporaţii deveni acerbă, însă niciodată nu a fost vorba despre dispariţia peştelui în apele din apropierea portului. Străinii rareori se aşezau prin părţile lui, ba chiar existau câteva mărturii, făcute cu o mare discreţie, în ceea ce privea un număr de polonezi şi de portughezi care încercaseră să se stabilească acolo, dar fuseseră îndepărtaţi într-o manieră bizar de drastică.

Cea mai interesantă dintre toate era o referinţă indirectă privitoare la ciudatele bijuterii asociate vag cu Innsmouth. Era evident că impresionaseră pe toată lumea destul de mult, căci se menţiona existenţa unor piese la Muzeul Universităţii Miskatonic din Arkham, precum şi în sala de expoziţii de la Historical Society of Old Newbury. Descrierile fragmentate ale acestor obiecte, deşi sărace în detalii şi prozaice, îmi sugerau, însă, implicaţii ascunse de o stranietate stăruitoare. Ceva în legătură cu ele părea atât de vechi şi de provocator, încât n-am mai reuşit să mi le scot din minte şi, în ciuda orei relativ înaintate, m-am hotărât să văd cu ochii mei mostra locală — despre care se zicea că era un obiect mare, de proporţii bizare, ce se voia a fi, în mod evident, o tiară — dacă se putea aranja o vizită.

Bibliotecara îmi dădu o recomandare către custodele de la Historical Society of Old Newbury, o anume Miss Anna Tilton, care locuia prin apropiere. După o scurtă lămurire, bătrâna doamnă se arătă îndeajuns de amabilă să mă călăuzească prin vechea clădire, de vreme ce ora nu era exagerat de târzie. Colecţia era într-adevăr remarcabilă, dar în dispoziţia mea de atunci nu mai aveam ochi decât pentru bizarul obiect care sclipea într-un dulap din colţ, luminat de becurile electrice.

Nu era nevoie de vreo hipersensibilitate faţă de frumos ca să rămân, pur şi simplu, cu gura căscată la splendoarea stranie, nepământeană, a acelei fantezii opulente, venită de pe alte tărâmuri, aşezată acolo pe o perniţă de catifea purpurie. Chiar şi acum îmi vine greu să relatez ce am văzut, deşi reprezenta destul de clar o tiară, aşa cum mi-a fost descrisă. Era înaltă în faţă şi cu o margine foarte lată şi ciudat de neregulată, ca şi cum ar fi fost destinată unui creştet aproape elipsoidal. Materialul părea să fie în mare parte aur, deşi o strălucire mai deschisă sugera că era vorba de vreun aliaj bizar cu un metal la fel de frumos, dar neidentificabil. Se găsea într-o stare aproape perfectă. Te puteai uita ore în şir la uimitoarele şi tulburătoarele motive — unele doar geometrice, iar altele vădit marine —, gravate sau modelate, în relief înalt, pe suprafaţa aliajului, cu o măiestrie de o incredibilă graţie şi desăvârşire.

Cu cât o priveam mai mult, cu atât mă fascina mai tare, iar în fascinaţia mea se ascundea un element ciudat de tulburător, greu de clasificat sau de explicat. La început m-am gândit că sentimentul acesta era provocat de acea înfăţişare de pe altă lume a obiectului de artă. Toate celelalte valori artistice pe care le văzusem fie aparţineau vreunor tradiţii rasiale sau etnice, fie erau sfidări moderniste ale vreunei şcoli universal recunoscute. Această tiară nu era nici una, nici alta. Ţinea în mod clar de o tehnică tradiţională, ajunsă la o infinită maturitate şi perfecţiune, deşi se detaşa net de oricare alta, orientală sau occidentală, antică ori modernă, despre care auzisem sau pe care o văzusem exemplificată. Ca şi cum manopera venea de pe altă planetă.

Cu toate acestea, am înţeles curând că tulburarea mea avea o a doua cauză, poate la fel de puternică, ce rezida în sugestiile picturale şi matematice ale bizarelor motive. Acele prototipuri sugerau secrete de mult îngropate şi hăuri inimaginabile ale timpului şi spaţiului, iar monotona natură acvatică a acestor motive în relief căpătă o alură aproape sinistră. Printre ele se găseau monştri fabuloşi, cu o înfăţişare grotescă şi malefică, siluete cu o aparenţă pe jumătate ihtiologică, pe jumătate batraciană, ce trezeau în mine un anume sentiment obsedant şi tulburător de pseudoamintire, ca şi cum ar fi înrâurit conturarea în minte a unei imagini pornind din cele mai elementare ţesuturi şi celule, ale căror funcţii de memorare sunt îngrozitor de atavice, de ancestrale. Când şi când, îmi închipuiam că din fiecare contur al acestor funeşti peşti batracieni se revărsa suprema chintesenţă a răului necunoscut şi inuman din Univers.

Într-un contrast bizar cu aspectul tiarei a fost scurta şi prozaica ei poveste, aşa cum mi-a fost istorisită de Miss Tilton. Fusese amanetată, pentru o sumă ridicolă, într-o prăvălie din State Street în 1873, de către un beţiv din Innsmouth, care, la scurt timp după aceea, a fost asasinat în cursul unei lupte de stradă. Historical Society of Newbury o achiziţionă direct de la cel care o luase în amanet, oferind pe dată o sumă demnă de valoarea ei. A fost etichetată ca având o provenienţă probabilă din Indii sau din Indochina, deşi acea atribuire era total nesigură.

Miss Tilton, comparând între ele toate ipotezele posibile asupra

originii şi prezenţei ei în Noua Anglie, era înclinată să creadă că făcea parte integrantă din vreun exotic tezaur pirateresc descoperit de bătrânul căpitan Obed Marsh. Această opinie a fost chiar susţinută de insistentele oferte de cumpărare, la un preţ substanţial, pe care familia Marsh începu să le facă imediat ce află unde se găsea tiara, solicitări care nu conteniră până astăzi, în ciuda refuzului hotărât şi de neclintit al celor de la Historical Society of Newbury.

În timp ce buna doamnă mă conducea afară din clădire, mă lămuri foarte clar că teoria potrivit căreia Marsh şi-ar fi clădit averea pe spinarea piraţilor era foarte răspândită în rândul intelectualităţii locale. Propria-i atitudine faţă de stigmatizatul Innsmouth, unde nu pusese piciorul niciodată, era una de dezgust faţă de o comunitate care cobora vertiginos pe scara civilizaţiei şi culturii; şi mă asigură că zvonurile referitoare la cultul diavolesc erau parţial justificate de strania religie secretă care se impusese aici şi la care se convertiseră toate bisericile tradiţionale.

Acest cult clandestin se numea, îmi povesti ea, „Ordinul Ezoteric al Zeului Dagon” şi era, mai presus de orice îndoială, o religie perversă, cvasipăgână, adusă din Orient cu un veac în urmă, într-o epocă în care pescăriile din Innsmouth lăsau impresia că sărăceau. Persistenţa cultului în rândul oamenilor simpli era chiar logică, din perspectiva revenirii subite şi permanente a unui belşug de peşte, şi curând ajunse să exercite cea mai puternică influenţă asupra comunităţii, luând locul masoneriei şi instalându-şi sediul în vechea Casă Masonică, aflată pe Islazul Bisericii Noi.

Toate acestea, în ochii pioasei Miss Tilton, formau un motiv excelent de a ocoli acea străveche localitate, în care, la ora actuală, nu mai domneau decât ruina şi pustiul. Dar pentru mine era o mină de aur. Anticipaţiilor mele arhitecturale şi istorice li se mai adăuga acum şi un înfocat entuziasm antropologic. Abia dac-am putut închide un ochi în micuţa cameră de la Y, pe măsură ce noaptea lăsa locul zorilor.

II

Cu puţin înainte de ora zece, a doua zi de dimineaţă, aşteptam cursa de Innsmouth cu o valijoară în mână, în faţa drogheriei lui Hammond din vechea Market Square. Pe măsură ce se apropia ora sosirii autocarului, am observat că în general vagabonzii se îndepărtau, luând-o în sus pe stradă, sau către taverna Ideal Lunch, în celălalt capăt al pieţei. Evident, omul de la bilete nu exagerase defel antipatia pe care localnicii o purtau portului Innsmouth şi locuitorilor lui. În câteva clipe, un mic autobuz, extrem de dărăpănat, colorat într-un cenuşiu murdar, coborî hodorogind pe State Street, făcu un ocol şi opri la bordură, în dreptul meu. Mi-am dat seama imediat că era „autocaru’” aşteptat, o presupunere pe care inscripţia pe jumătate ilizibilă de pe parbriz — „*Arkham–Innsmouth–Newb’port*” — mi-o confirmă curând.

Înăuntru erau numai trei pasageri, bărbaţi negricioşi, neîngrijiţi, cu

chipuri morocănoase şi o înfăţişare oarecum tinerească. Cei trei se dădură jos cu stângăcie şi o porniră în sus, pe State Street, în tăcere, aproape furişându-se. Şoferul coborî şi el. L-am urmărit pe când intra în drogherie după vreo cumpărătură. Acesta, mi-am zis în gând, trebuie să fie acel Joe Sargent de care îmi vorbise omul de la bilete; şi, chiar înainte de a apuca să observ orice detaliu, mă cuprinse un val de aversiune spontană ce nu putea fi nici controlată, nici justificată. Mă izbi deodată gândul că era foarte firesc ca localnicii să nu-şi dorească să urce în acel autobuz deţinut şi condus de un asemenea om, ori să nu viziteze decât foarte rar locul în care trăiau el şi semenii săi.

Când şoferul ieşi din prăvălie, m-am uitat la el mai atent şi am încercat să identific motivul impresiei mele negative. Era un bărbat slab, cu umerii căzuţi, de vreun metru optzeci, îmbrăcat în haine civile ponosite, de culoare albastră, şi purtând pe cap o şapcă de golf cenuşie, uzată. Să tot fi avut, probabil, treizeci şi cinci de ani, dar ciudatele pliuri adânci de la ceafă îl făceau să pară mai bătrân atunci când nu i se vedea faţa goală de expresie, apatică. Avea un cap îngust, ochi bulbucaţi, de un albastru apos, care păreau să nu clipească niciodată, un nas turtit, o frunte şi o bărbie teşite şi urechi surprinzător de mici. Buza de jos era prelungă şi groasă, iar obrajii cenuşii, cu pori mari, nu păreau să fie acoperiţi de barbă, cu excepţia câtorva fire răzleţe de păr blond care se încâlceau şi se încârligau ici şi colo; pe alocuri, pielea părea să i se cojească, de parcă ar fi suferit de vreo maladie. Mâinile îi erau foarte mari, cu vene proeminente, şi aveau o neobişnuită tentă cenuşiu-albăstruie. Degetele păreau izbitor de scurte faţă de restul constituţiei sale, şi aveau tendinţa de a se îndoi în palma uriaşă. Pe când se îndrepta spre maşină, i-am observat legănarea specială a pasului şi am remarcat că labele picioarelor sale erau nefiresc de mari. Cu cât le studiam mai mult, cu atât mă minunam mai tare: oare unde găsea să cumpere pantofi pe măsura lor?

O anumită murdărie a insului îmi accentuă antipatia. Era evident că lucra sau se învârtea în jurul porturilor pescăreşti, căci lăsa în urma lui mirosul lor caracteristic. Cam cât sânge străin îi curgea în vene nu-mi puteam da seama. Trăsăturile lui aparte nu semănau cu siguranţă nici cu cele asiatice, polineziene, nici cu cele semite ori negroide. Cu toate acestea, puteam să înţeleg pentru care motiv li se părea atât de neobişnuit celorlalţi oameni. Eu m-aş fi gândit mai degrabă la degenerare biologică decât la diferenţe rasiale.

Mi-a părut rău când am văzut că n-avea să mai urce nici un alt pasager în acel autobuz. Nu-mi surâdea ideea de a călători singur cu acest şofer. Dar, pe măsură ce se apropia clipa plecării, mi-am biruit negrele presimţiri şi am urcat înăuntru după el, întinzându-i o bancnotă de un dolar şi murmurând un singur cuvânt:

— Innsmouth!

El se uită ciudat la mine preţ de o secundă, apoi îmi dădu în tăcere restul de patruzeci de cenţi. Am ocupat un loc în spate, departe de el, însă pe partea lui, de vreme ce doream să privesc ţărmul mării în cursul

călătoriei.

Într-un târziu, vehiculul ponosit se puse în mişcare cu o smucitură şi hurui zgomotos pe lângă clădirile vechi din cărămidă de pe State Street, răspândind un fum gros pe ţeava de eşapament. Uitându-mă la trecătorii de pe trotuare, am avut impresia că percepeam în ei un imbold ciudat de a-şi întoarce privirile de la autobuz. După aceea, am virat la stânga, intrând pe High Street, unde mersul a fost mai lin. Gonind pe lângă bătrânele conace ale primilor ani ai Republicii şi pe lângă gospodăriile coloniale încă şi mai vechi, pe lângă Islazul de Jos şi râul Parker, într-un târziu ni se deschise în faţa ochilor o întindere monotonă şi lungă de ţărm marin.

Ziua era însorită şi caldă, însă priveliştea nisipului, a algelor şi a tufelor pitice deveni tot mai dezolantă pe măsură ce înaintam. Pe fereastră, puteam zări undele albastre ale oceanului şi ţărmul de nisip de pe Plum Island. În acel moment, ne ţineam foarte aproape de plajă, căci şoseaua noastră îngustă se despărţise de autostrada principală spre Rowley şi Ipswich. Nu se vedeau case şi puteam să-mi dau seama, după starea drumului, că traficul era foarte rar prin aceste locuri. Stâlpii scunzi de telefon, măcinaţi de vreme, susţineau numai două fire. Din când în când, mai traversam poduri grosolane de lemn peste râuri care şerpuiau departe în inima ţinutului şi care contribuiau la izolarea generală a regiunii.

La răstimpuri, mai întâlneam cioturi moarte şi ziduri de temelie năruite deasupra nisipurilor înşelătoare, care-mi aduceau aminte de vechea tradiţie menţionată în relatările pe care le citisem, că odinioară acesta era un colţ de ţară fertil şi foarte populat. Schimbarea, din câte se zicea, survenise simultan cu izbucnirea epidemiei din 1846 la Innsmouth, iar oamenii simpli o atribuiră unei conexiuni sumbre cu forţele tainice ale răului. De fapt, s-a produs în urma defrişărilor necugetate ale pădurilor din apropierea ţărmului, lipsind solul de cel mai bun mijloc al său de protecţie şi deschizând calea dunelor de nisip, în bătaia vântului.

În sfârşit, Plum Island dispăru din vedere şi zărirăm întinderea vastă a Oceanului Atlantic în stânga noastră. Drumul îngust începu să urce o pantă abruptă şi mă încercă o senzaţie aparte de nelinişte, tot uitându-mă la culmea singuratică dinaintea noastră, unde şoseaua brăzdată întâlnea cerul. Era ca şi cum autobuzul urma să urce fără încetare, desprinzându-se cu totul de pământ şi topindu-se în necunoscutele arcane ale stratosferei şi ale văzduhului enigmatic. Briza mării purta cu ea implicaţii sumbre, iar spatele încovoiat, rigid, şi capul lunguieţ ale tăcutului şofer îmi deveniră din ce în ce mai nesuferite. În timp ce-l măsuram din priviri, am remarcat că ceafa lui era aproape la fel de spână ca şi chipul, având doar câteva fire gălbui pe pielea răpănoasă şi cenuşie.

Apoi am ajuns în vârf şi am zărit o vale întinsă la poalele colinei, unde Manuxet se varsă în mare la nord de lungul şir de stânci ce culminează cu Promontoriul Kingsport şi cotesc apoi spre Cape Ann. În depărtare, în zarea învăluită în ceţuri, am desluşit profilul ameţitor al promontoriului, dominat de vechea casă despre care se spun atâtea legende, dar în clipa aceea întreaga mea atenţie era atrasă de panorama care se desfăşura sub mine.

Mi-am dat seama că aveam să văd cu ochii mei portul Innsmouth, despre care auzisem atâtea lucruri rele.

Era un oraş de dimensiuni considerabile şi cu o mulţime de construcţii, însă unul în care viaţa socială era neobişnuit de puţin vizibilă. Din încrengătura de coşuri cu greu puteai zări ridicându-se vreo dâră de fum, iar cele trei clopotniţe înalte se profilau golaşe pe fundalul orizontului mării. Una dintre ele se năruia de la vârf. În locul cadranelor de ceas se căscau găuri negre pe faţadele a două dintre ele. Imensa aglomerare de acoperişuri olandeze, încovoiate, şi de frontoane ascuţite trăda cu o limpezime agresivă starea de putreziciune găunoasă, iar pe măsură ce ne apropiam de-a lungul şoselei care, de-acum, cobora, am remarcat că multe dintre acoperişuri se prăbuşiseră cu totul. Erau şi câteva clădiri largi, pătrate, în stil georgian, cu acoperişuri înclinate, cupole şi terase supraetajate, cu balustrade. Acestea erau, în majoritatea lor, cu spatele la apă, iar vreo două mi se părură într-o stare destul de bună. Pătrunzând mai adânc în interiorul uscatului, printre ele am întrezărit şinele ruginite, năpădite de ierburi, ale căii ferate părăsite, cu stâlpi de telegraf înclinaţi, acum lipsiţi de fire, şi făgaşurile pe jumătate ascunse ale vechilor drumuri de căruţe spre Rowley şi Ipswich.

Părăginirea era mai accentuată lângă coastă, deşi, prin negurile ei, am putut întrezări turla albă a unei structuri din cărămidă, păstrată destul de bine, ce dădea impresia unei făbricuţe. Dana portului, de mult astupată de nisip, era îngrădită de un vechi dig de piatră, pe care am putut distinge siluetele câtorva pescari aşezaţi. În capătul lui se găsea ceva ce aducea cu fundaţiile unui far de altădată. O limbă de nisip se formase înăuntrul acestui hotar, iar pe ea am zărit câteva cabine ponosite, câteva bărci pescăreşti acostate la ţărm şi plase pentru homari împrăştiate. Singurul loc în care apa era adâncă părea să se afle acolo unde râul se vărsa în ocean, rostogolindu-se pe lângă construcţia cu turn, la capătul digului, spre miazăzi.

Ici şi colo, ruinele debarcaderelor se iveau pe faleză pentru a recădea în putregaiul atotstăpânitor, cele mai depărtate, de la miazăzi, părând şi cele mai dărâmate. În largul mării, în ciuda fluxului, am întrezărit o lungă linie cernită ce abia se ridica deasupra apei, sugerând totuşi o bizară ameninţare latentă. Aceasta, am dedus, trebuia să fie Stânca Dracului. Pe măsură ce o priveam, o senzaţie curioasă, subtilă, că de-acolo venea un soi de semnalizare, părea să se suprapună peste repulsia macabră şi, destul de ciudat, am găsit această nouă nuanţă mai tulburătoare decât prima impresie.

Nu ne-am întâlnit cu nimeni pe drumul care trecea acum pe lângă ferme părăsite, în variate stadii de ruină. Apoi am observat şi câteva case locuite, ale căror ferestre erau acoperite cu zdrenţe, iar prin curţile pline de gunoaie zăceau peşti morţi şi cochilii de scoici. O dată sau de două ori, am văzut oameni cu o căutătură apatică lucrând în grădinile sterpe sau pescuind stridii pe plaja de jos, ce duhnea a peşte. Grupuri de copii murdari, cu trăsături simiene, se jucau lângă pragurile năpădite de

buruieni. Cumva, aceste fiinţe umane păreau mai neliniştitoare decât clădirile în ruină, căci aproape fiecare dintre ele avea anumite particularităţi în privinţa feţei şi a mişcărilor care-mi repugnară din instinct, fără să fiu în stare să le definesc sau să le înţeleg. Preţ de o clipă, am avut impresia că această înfăţişare tipică îmi sugera o imagine pe care o mai văzusem, poate în paginile unei cărţi, într-o situaţie mai specială, în care eram stăpânit de oroare sau de melancolie. Dar această pseudoamintire îmi dispăru foarte repede din minte.

Pe când autobuzul continua să coboare în pantă, am început să disting în tăcerea nefirească susurul neîncetat al unei cascade. Casele înclinate, nevăruite, se înmulţiră, aliniindu-se pe ambele margini ale şoselei, etalând unele tendinţe mai urbane decât cele lăsate în urmă. Panorama din faţa noastră se reduse la un peisaj stradal, iar pe alocuri am putut zări zonele în care odinioară existase un pavaj din bolovani şi benzi de trotuare din cărămizi. Toate casele păreau să fie pustii. Uneori se vedeau hăuri acolo unde coşurile prăvălite şi zidurile pivniţelor mai indicau existenţa anterioară a unor clădiri care se prăbuşiseră. Peste tot domnea cea mai greţoasă duhoare de peşte imaginabilă.

Curând, începură să apară intersecţii şi joncţiuni; cele din stânga duceau spre zonele de la ţărm, pline de mizerie şi putregai, în timp ce în dreapta se deschideau căi de o grandoare de mult apusă. Până acum nu văzusem nici un trecător prin oraş, dar se iviră semnele unei locuiri ocazionale: ferestre acoperite de perdele ici şi colo, câte o rablă de automobil când şi când, parcată la marginea carosabilului. Asfaltul şi trotuarele deveneau tot mai distincte şi, deşi majoritatea caselor aveau o vechime considerabilă — construcţii de lemn şi cărămidă specifice începutului de secol XIX —, era evident că erau întreţinute pentru a fi locuite. Pasiunea mea pentru antichităţi mă făcea acum nici să nu mai iau în seamă dezgustul olfactiv şi senzaţia de ameninţare şi de repulsie în acest bogat şi nealterat vestigiu al trecutului.

Dar nu aveam să ajung la destinaţie fără să mă încerce o puternică impresie extrem de neplăcută. Autobuzul ajunsese într-un soi de loc deschis sau de punct radial, cu biserici pe ambele laturi şi cu rămăşiţele mocirloase ale unui spaţiu verde, circular, în centru. Privirea mi se îndreptă către o clădire uriaşă, cu coloane, aflată în joncţiunea din dreapta mea, în faţă. Albul de odinioară al pereţilor văruiţi era acum cenuşiu şi scorojit, iar plăcuţa cu negru şi auriu de pe fronton era atât de ştearsă, încât abia am putut descifra cuvintele „Ordinul Ezoteric al Zeului Dagon”. Acolo, deci, se afla fosta lojă masonică substituită astăzi cu un cult degenerat. Pe măsură ce mă încordam să desluşesc inscripţia, atenţia mi-a fost atrasă de dangătele răguşite ale unui clopot crăpat de peste drum. M-am întors repede să mă uit pe fereastra din dreptul meu.

Zgomotul venea dintr-o biserică de piatră, cu clopotniţă scundă, de dată mai recentă decât majoritatea caselor, clădită într-un stil neogotic stângaci, având un demisol disproporţionat de înalt, cu ferestre acoperite de storuri. Deşi îi lipseau limbile de la ceas pe partea întrezărită de mine, am

ghicit că acele zgomote hârâite băteau ora unsprezece. Apoi, deodată, toate gândurile privitoare la oră au fost alungate de o imagine care-mi apăru cu o intensitate acută, trezind în sinea mea o groază inexplicabilă, înainte de a-mi da seama ce era cu adevărat. Uşa demisolului bisericii era deschisă, dezvăluind înăuntru un dreptunghi de întuneric. Şi pe măsură ce mă uitam, un anumit obiect străbătu, sau aşa lăsă impresia, dreptunghiul cufundat în beznă, aprinzându-mi în cuget vedenia de-o clipă a unui coşmar, cu atât mai înnebunitor cu cât, gândindu-mă mai bine, nu ieşea la iveală nici un singur aspect macabru.

Era o fiinţă vie, prima, în afară de şofer, pe care mi-a fost dat s-o văd de când intrasem în centrul oraşului. Să fi fost într-o dispoziţie mai echilibrată, n-aş fi găsit nimic care să-mi provoace asemenea spaime. În mod clar, aşa cum am priceput o clipă mai târziu, era pastorul, îmbrăcat în veşminte bizare, introduse, neîndoielnic, odată ce „Ordinul Zeului Dagon” schimbase ritualul bisericilor din localitate. Lucrul care îmi atrăsese probabil privirea în mod inconştient şi aducea cu sine o undă de teroare stranie era tiara înaltă de pe creştetul lui, un duplicat aproape desăvârşit al celei pe care Miss Tilton mi-o arătase în seara precedentă. Acest obiect, acţionând asupra imaginaţiei mele, conferea caracteristici sinistre şi indescriptibile nedefinitului chip şi trupului care se târa, înveşmântat în strania rasă. Nu exista, m-am gândit îndată după aceea, nici cel mai mic motiv pentru care să fi simţit acea undă înfiorătoare de perfidă pseudoamintire. Oare nu era firesc ca un cult local misterios să dispună în accesoriile lui de un soi nemaiîntâlnit de diademă, cu care comunitatea se va fi familiarizat într-un chip curios, poate ca piesă a unei comori găsite din întâmplare?

Pe trotuare se iviră mai mulţi tineri dizgraţioşi, fie singuri, fie în grupuri tăcute de doi sau de trei. Parterele caselor în ruină mai adăposteau, uneori, prăvălioare cu vechituri, şi am remarcat câteva camioane parcate pe când autobuzul îşi continua drumul, huruind. Mugetul cascadelor se auzea tot mai distinct, ba chiar am şi zărit în faţa mea albia unui râu, destul de adâncă, traversată de un pod rutier lat, cu balustrade din fier, la capătul căruia se deschidea o piaţă largă. Pe măsură ce-l traversam în zgomotul motorului, m-am uitat pe ambele laturi şi am observat câteva fabrici la marginea falezei înverzite şi pe panta ce cobora până spre ţărm. Apa, în părţile acelea, se revărsa îmbelşugat şi am putut vedea în dreapta mea două cascade în amonte şi cel puţin una în stânga, în aval. Din acest punct zgomotul lor era chiar asurzitor. Apoi am intrat în uriaşa piaţă semicirculară de pe celălalt mal al râului şi ne-am oprit pe partea dreaptă, în faţa unei clădiri înalte, încununate de o cupolă, cu câteva petice de zugrăveală galbenă şi o firmă pe jumătate ştearsă, pe care încă se mai putea citi „Casa Gilman”.

Am fost bucuros să cobor, în sfârşit, din acel autobuz şi am intrat, îndată, ca să-mi las valiza la recepţia dărăpănatului hotel. Nu se zărea decât o singură persoană, un bătrânel care nu avea ceea ce ajunsesem să denumesc „înfăţişarea din Innsmouth.” M-am hotărât să nu-i pun nici una

dintre întrebările care mă chinuiau, aducându-mi aminte că se petrecuseră lucruri ciudate în acest hotel. În schimb, am ieşit afară în piaţa din care autobuzul plecase deja şi am studiat peisajul cu atenţie şi spirit critic.

Pe o latură a spaţiului deschis pietruit se afla albia dreaptă a râului, pe cealaltă se găseau, dispuse în semicerc, clădiri din cărămidă, cu acoperişuri înclinate, datând din secolul al XIX-lea, de la care porneau mai multe străzi spre sud-est, sud şi sud-vest. Felinarele erau deprimant de puţine şi de mici, toate arzând cu becuri slabe, şi m-am bucurat că plănuisem să plec din oraş înainte de lăsarea întunericului, deşi ştiam prea bine că luna avea să strălucească din plin. Toate clădirile de aici erau în stare bună. Printre ele se numărau vreo duzină de prăvălii deschise publicului. Una era o băcănie din lanţul de magazine First National, iar celelalte, un restaurant jalnic, o drogherie şi o pescărie angro. La extremitatea de răsărit a pieţei se mai afla sediul singurei industrii a oraşului: Compania de Rafinare Marsh. Acolo se puteau zări vreo zece oameni, iar patru sau cinci automobile şi camioane aşteptau parcate prin diverse locuri. Nu trebuia să mi se spună că acesta era centrul civic din Innsmouth. La est, puteam întrezări sclipirile albăstrui ale cheiului, pe fundalul căruia se profilau dărâmăturile putrezinde a trei turle în stil georgian, odinioară atât de frumoase. Iar spre ţărm, pe malul opus al râului, am observat clopotniţa albă care domina ceea ce credeam eu că este rafinăria Marsh.

Dintr-un motiv oarecare, am ales să-mi încep cercetările la băcănia al cărei vânzător nu părea să fie un localnic din Innsmouth. Am cunoscut un băiat solitar de vreo şaptesprezece ani, care stătea în spatele tejghelei şi de la care puteam spera obţinerea de informaţii din abundenţă, şi i-am remarcat cu plăcere isteţimea şi afabilitatea. Părea deosebit de dispus să discute, şi am înţeles curând că nu-i plăcea locul, izul său de peşte şi oamenii lui ascunşi. Orice cuvânt schimbat cu un străin era pentru el o adevărată plăcere. El se trăgea din Arkham şi locuia în gazdă la o familie care venea din Ipswich. Se întorcea acasă ori de câte ori îşi lua liber. Familiei lui nu-i plăcea defel că el lucra la Innsmouth, dar de la sediul central al lanţului comercial îl transferaseră aici şi nu dorea să renunţe la slujbă.

Nu exista, din câte-mi povesti, nici o bibliotecă publică sau cameră de comerţ la Innsmouth, însă mă puteam orienta prin oraş chiar şi aşa. Strada pe care coborâsem se numea Federală. La vest de ea se găseau străzile alesei zone rezidenţiale — Largă, Washington, Lafayette şi Adams — iar la est de ea erau mahalalele de lângă ţărm. În acel cartier al săracilor, mergând de-a lungul Străzii Principale, aveam să găsesc vechile biserici în stil georgian — toate, însă, părăsite de multă vreme. Era mai bine să nu mă fac prea remarcat în asemenea vecinătăţi, mai ales în nordul râului, căci lumea era morocănoasă şi ostilă. Unii străini au mai şi dispărut.

Anumite locuri erau aproape prohibite, aşa cum învăţase pe pielea lui. Nu trebuia, de pildă, să zăboveşti prea mult în jurul rafinăriei Marsh sau al oricăruia dintre lăcaşurile de cult încă folosite, ori pe lângă Sediul Ordinului

Zeului Dagon, pe Islazul Bisericii Noi. Aceste biserici erau foarte ciudate — toate fiind discreditate cu vehemenţă de eparhiile corespunzătoare lor din alte părţi — şi se pare că foloseau cele mai bizare soiuri de ceremoniale şi de veşminte preoţeşti. Credinţa lor era heterodoxă şi misterioasă, oferind indiciile unor anumite transformări miraculoase al căror rezultat era imortalitatea trupului, sau ceva de genul ăsta. Confesorul tânărului, doctorul Wallace, pastorul bisericii episcopale metodiste Asbury din Arkham, îl sfătuise în cel mai serios mod cu putinţă să nu se alăture nici unei biserici din Innsmouth.

Cât despre locuitorii oraşului, puştiul nu prea ştia ce să-mi spună. Erau la fel de ascunşi şi de scumpi la vedere ca jivinele care îşi sapă tunele în pământ, şi cu greu îţi puteai închipui cum îşi petreceau timpul în afara orelor lor sporadice de pescuit. Probabil că, judecând după cantităţile de băuturi cumpărate la negru pe care le consumau, zăceau în cea mai mare parte a zilei într-un soi de toropeală alcoolică. Părea să-i lege un soi funest de frăţie, sau de înţelegere, dispreţuind restul lumii, ca şi cum ar fi avut acces la alte, şi preferabile, sfere ale fiinţei. Înfăţişarea lor, mai ales ochii holbaţi ce nu clipeau defel, ale căror pleoape nu se mai închideau niciodată, te tulbura îndeajuns, iar vocile le erau dezgustătoare. Noaptea, îţi zgâriau urechile cu incantaţiile lor în biserici, însă cel mai rău era în timpul principalelor lor sărbători sau procesiuni religioase, care aveau loc de două ori pe an, la 30 aprilie şi la 31 octombrie[31].

Erau foarte legaţi de apă şi înotau mult, atât în râu, cât şi în mare. Concursurile de înot până la Stânca Dracului erau ceva obişnuit. Toată lumea părea să fie capabilă să participe la aceste competiţii sportive epuizante. Dacă stăteai să te gândeşti mai bine, în general numai tineretul se arăta în public, iar în rândul lui, cei ceva mai înaintaţi în vârstă păreau deja atinşi de ciudata maladie. Când se mai iveau şi excepţii, erau mai ales persoane fără urmă de anomalii, precum bătrânul recepţioner de la hotel. Te întrebai ce se întâmplase cu majoritatea celorlalţi oameni şi dacă „înfăţişarea din Innsmouth” nu era cumva vreun fenomen maladiv, straniu şi insidios, care se agrava odată cu trecerea anilor.

Numai o boală foarte rară, desigur, putea să producă asemenea schimbări anatomice masive şi radicale la un singur individ după ce atingea vârsta maturităţii. Aceste modificări erau de natură osoasă, afectând până şi forma craniului — dar chiar şi acest aspect nu era mai năucitor şi mai uluitor decât toate semnele vizibile, luate împreună, ale maladiei. Ar fi fost dificil, mai adăugă tânărul, să ajungi la o concluzie în această problemă, de vreme ce nimeni nu reuşea vreodată să-i cunoască personal pe localnici, oricât de mult ar fi trăit în Innsmouth.

Adolescentul era convins că multe persoane a căror condiţie era mai serioasă decât cei mai grav atinşi dintre cei care se mai arătau prin oraş erau ţinute sub cheie în anumite locuri. Uneori se puteau auzi cele mai stranii zgomote. Se spunea că şubredele cocioabe de pe coastă, de la nord de râu, erau legate între ele prin tuneluri ascunse, constituind astfel veritabile labirinturi de tăinuite grozăvii. Ce fel de sânge neomenesc, dacă

aşa ceva era posibil, ar fi curs în venele acestor fiinţe, era imposibil de precizat. Uneori, pe cei cu trăsături mai respingătoare îi ascundeau de oamenii guvernului şi de străinii care mai poposeau prin port.

N-ar fi fost de nici un folos, mă lămuri interlocutorul meu, să le pun localnicilor vreo întrebare despre acele locuri. Singurul care ar fi scos vreun cuvânt erau un om foarte bătrân, dar cu o înfăţişare normală, care locuia într-un azil de săraci de la marginea de miazănoapte a oraşului şi care-şi petrecea timpul vagabondând sau trândăvind în jurul remizei de pompieri. Acest personaj cărunt, Zadok Allen, avea nouăzeci şi şase de ani şi nu prea mai era întreg la minte, pe lângă faptul că era beţivul oraşului. Părea să fie o creatură ascunsă, bizară, care tot timpul se uita peste umăr, ca şi cum se temea de ceva. Când era treaz, nu putea fi convins cu nici un chip să stea de vorbă cu străinii. Nu putea, totuşi, să-i reziste cuiva care îl îmbia cu „otrava” lui preferată şi, odată ce se îmbăta, dădea glas celor mai uimitoare amintiri, mărturisite în şoaptă.

Până la urmă, totuşi, nu puteai afla prea multe lucruri utile de la el, de vreme ce poveştile lui erau năzăriri, aluzii dezarticulate la minuni şi orori imposibile care nu-şi aveau vreo altă sursă decât fantezia lui dereglată. Nimeni nu stătea să-l creadă, însă localnicilor nu le plăcea ca el să bea şi să trăncănească apoi cu drumeţii care se aflau în trecere prin oraş. Nu era întotdeauna bine să fii văzut în compania lui. Probabil că el răspândise cele mai năstruşnice scorneli din care au luat naştere mari mistificări.

Mai mulţi oameni de prin alte părţi relataseră unele lucruri monstruoase, întrezărite uneori de ei, dar de la anecdotele bătrânului Zadok până la locuitorii cu malformaţii, nici nu era de mirare că se vehiculau asemenea născociri. Nici unul dintre cei care nu erau de felul lor din oraş nu rămânea pe afară până noaptea târziu, impresia generală fiind aceea că nu era înţelept. De altfel, străzile erau sinistru de întunecate.

Cât despre comerţ, abundenţa în peşte era, cu siguranţă, aproape supranaturală, dar localnicii profitau tot mai puţin de ea. Mai mult, preţurile erau în scădere, iar concurenţa devenea acerbă. Bineînţeles, adevărata activitate industrială a oraşului se concentra în jurul rafinăriei, al cărei birou comercial se afla în piaţă, la câteva clădiri mai spre sud de locul în care ne găseam. Bătrânul Marsh nu se arăta niciodată la faţă. Uneori, însă, se mai ducea la lucru într-o maşină cu perdeluţe la geamuri.

Circulau tot felul de zvonuri despre felul în care ajunsese Marsh să arate. Odinioară fusese un mare dandy, iar oamenii povesteau că încă mai purta redingota din epoca edwardiană, adaptată în mod curios anumitor diformităţi. Fiii lui administraseră mai înainte biroul din piaţă, dar în ultima vreme începuseră şi ei, destul de frecvent, să se ferească să mai iasă în public, lăsând greul afacerilor pe umerii generaţiilor mai tinere. Fraţii şi surorile ajunseseră să arate foarte bizar, mai ales cei mai în vârstă, şi se mai povestea că starea sănătăţii lor se înrăutăţea.

Una dintre fiicele lui Marsh era respingătoare, o femeie cu înfăţişare de reptilă, care purta exagerat de multe bijuterii, provenind în mod evident din aceeaşi tradiţie exotică precum strania tiară. Interlocutorul meu o

observase în mai multe rânduri şi auzise spunându-se despre diademă că provenea dintr-un tezaur secret, fie al unor piraţi, fie al unor demoni. Clericii — sau preoţii, sau cum s-or mai numi ei astăzi — purtau şi ei acest soi de ornament pe cap, dar rareori puteau fi văzuţi. Alte specimene băiatul nu mai remarcase, deşi multe mai existau încă în jurul portului, din câte se zvonea.

Familia Marsh, la fel ca şi celelalte trei neamuri de viţă aleasă din oraş — Waite, Gilman şi Eliot — era foarte retrasă. Membrii ei locuiau în case imense, în Strada Washington, şi despre mai multe asemenea locuinţe se spunea că adăposteau pe ascuns rude de-ale lor, încă în viaţă, al căror aspect fizic nu putea fi arătat în public, dar despre care se pretindea oficial că răposaseră.

Avertizându-mă că multe dintre indicatoarele stradale erau doborâte la pământ, băiatul îmi schiţă o hartă amplă şi minuţioasă a oraşului, chiar dacă era mai mult o ciornă. După ce am studiat-o preţ de o clipă, m-am convins că avea să-mi fie de mare ajutor şi am băgat-o în buzunar, cu mii de mulţumiri. Negăsind pe placul meu murdăria din singurul restaurant pe care-l văzusem, mi-am cumpărat o rezervă substanţială de biscuiţi săraţi şi de turtă dulce ca să mănânc la prânz, ceva mai târziu. M-am decis să cutreier străzile principale, să intru în vorbă cu cei care nu erau de prin partea locului şi pe care i-aş fi putut eventual întâlni în drumul meu, şi să prind cursa de ora opt spre Arkham. Oraşul, din câte-mi dădeam seama, constituia un exemplu grăitor şi exagerat de declin comunitar; dar, nefiind sociolog, aveam să-mi limitez observaţiile la arhitectură.

Astfel, am pornit în turul meu sistematic al arterelor înguste şi lovite de blestem ale portului Innsmouth, deşi nu izbutisem să mă lămuresc pe deplin. Trecând podul şi îndreptându-mă în direcţia vuietului cascadelor din aval, am trecut foarte aproape de rafinăria Marsh, din care nu venea nici un fel de zgomot care să trădeze vreo activitate industrială, ceea ce era cât se poate de ciudat. Această clădire se înălţa pe malul povârnit al râului, lângă un pod şi o intersecţie de străzi ce-mi lăsau impresia că mai înainte ar fi constituit centrul civic, înlocuit după Revoluţie cu prezenta Piaţă Centrală.

Traversând iar albia râului pe podul Străzii Principale, am ajuns într-o zonă de totală părăsire, care mă făcu oarecum să mă înfior. Grămezi dărăpănate de acoperişuri olandeze se profilau pe cer într-un mod straniu, iar deasupra lor se ridica macabra turlă decapitată a unei vechi biserici. Unele case de-a lungul Străzii Principale erau locuite, dar majoritatea erau acoperite pe de-a-ntregul cu scânduri. În josul străzilor laterale nepavate, am zărit căscându-se negre ferestrele cocioabelor părăsite, dintre care nu puţine se înclinau periculos în unghiuri incredibile, datorită faptului că anumite părţi din temeliile lor se afundaseră mai adânc în sol. Acele ferestre se holbau atât de spectral, încât îţi trebuia curaj s-o coteşti spre răsărit, în direcţia ţărmului. Desigur, teroarea unei case pustii se intensifică în progresie mai curând geometrică decât aritmetică, pe măsură ce aceste clădiri se multiplică, formând o aşezare rămasă într-o cumplită părăginire. Priveliştea unor asemenea străzi fără sfârşit, sugerând o secătuire şi o

moarte cu ochi de peşte, şi numai gândul la asemenea infinităţi întreţesute ale unor spaţii tenebroase, învăluitoare, lăsate în seama pânzelor de păianjen, a amintirilor şi a viermelui biruitor, trezesc spaime şi aversiuni atavice pe care nici cea mai solidă filosofie nu le mai poate alunga.

Strada Peştelui era la fel de goală ca şi cea Principală, deşi se deosebea prin prezenţa aici a numeroase depozite de cărămidă şi de piatră, încă în stare excelentă. Strada Apei era aproape identică, în afară de faptul că acolo se găseau către ţărm gropi uriaşe, unde altădată fuseseră debarcaderele. N-am văzut picior de om, cu excepţia câtorva pescari împrăştiaţi pe digul din depărtare, şi n-am auzit nici un zgomot în afară de vuietul valurilor care se spărgeau de dana portului şi sunetul cascadelor de la gura râului Manuxet. Oraşul mă călca din ce în ce mai mult pe nervi, şi m-am uitat pe furiş în urma mea pe când treceam înapoi pe şubredul pod al Străzii Apei. Podul Străzii Peştelui, potrivit hărţii, era în ruină.

În nordul oraşului mai existau unele semne firave de viaţă, cherhanale încă active pe Strada Apei, coşuri fumegânde şi acoperişuri peticite pe ici pe colo, sunete răzleţe venind din surse neidentificabile şi rare siluete târşâindu-şi picioarele pe uliţele mohorâte şi aleile nepavate, dar mi s-au părut încă şi mai deprimante decât pustiul din partea sudică a oraşului. Un lucru era sigur: oamenii erau mai hidoşi şi mai degradaţi decât cei din centru, aşa încât de mai multe ori îmi amintiră, prin prezenţa lor, deşi într-un fel neclar, de ceva cu totul fantastic. Indiscutabil, latura neomenească la cei din Innsmouth se simţea mai pregnant aici decât în alte părţi mai depărtate de mare, dacă nu cumva, într-adevăr, „înfăţişarea din Innsmouth” era mai degrabă o maladie decât o moştenire ereditară şi atunci în acel cartier se aflau cele mai avansate cazuri de boală.

Un detaliu care mă deranja era *distribuţia* în spaţiu a celor câteva zgomote slabe care ajunseră la urechile mele. Ar fi trebuit să provină, în mod firesc, din casele locuite. Cu toate acestea, în realitate, se auzeau adesea mai puternic din spatele majorităţii faţadelor acoperite de scânduri. Percepeam scârţâituri, tropăieli şi sunete dubioase, răguşite, şi m-am gândit, stânjenit, la tunelurile ascunse sugerate de băiatul de la băcănie. Dintr-odată m-am întrebat cum puteau suna vocile acestor locuitori. Nu auzisem până acum nici o vorbă în acest cartier şi, în mod inexplicabil, nici nu-mi doream să aud vreuna.

Oprindu-mă numai cât să contemplu două biserici frumoase, dar vechi şi năruite, la intersecţia Străzii Principale cu Strada Bisericilor, m-am grăbit să ies din acea odioasă mahala de la ţărm. Următorul meu obiectiv logic era Islazul Bisericii Noi, dar într-un fel sau altul nu puteam suporta să mai trec o dată pe lângă lăcaşul de cult în al cărui demisol întrezărisem silueta acelui preot sau pastor cu strania lui tiară, care stârnea în mine acea spaimă inexplicabilă. De altfel, tânărul vânzător de la băcănie îmi atrăsese atenţia că în jurul bisericilor, precum şi al sediului Ordinului Zeului Dagon, nu era bine să fie văzuţi străinii.

Ascultându-i sfatul, m-am îndreptat spre miazănoapte, de-a lungul Străzii Principale spre Strada Martin, apoi, îndepărtându-mă de ţărm, am

traversat Strada Federală, la nord de Islaz, şi am pătruns în dărăpănatul cartier patrician al străzilor Largă, Washington, Lafayette şi Adams. Deşi aceste vechi bulevarde erau prost asfaltate şi neîntreţinute, demnitatea lor, accentuată de umbra ulmilor, nu se pierduse cu totul. Conac după conac îmi furau ochii, cele mai multe dintre ele fiind deteriorate şi acoperite cu scânduri, în mijlocul grădinilor neîngrijite, însă unul sau două din fiecare stradă mai vădeau semne de locuire. În Strada Washington era un şir de patru sau cinci minunat restaurate, cu peluze şi grădini aranjate cu mult bun-gust. Despre cele mai somptuoase dintre ele, cele cu partere largi, terasate, ce se întindeau în spate până-n Strada Lafayette, am presupus că se aflau în proprietatea bătrânului Marsh, patronul desfigurat al rafinăriei.

Pe toate aceste străzi nu se găsea nici o suflare de om şi m-a mirat completa absenţă a pisicilor şi căţeilor din Innsmouth. Un alt lucru care m-a uluit şi m-a tulburat era faptul că multe dintre conace, până şi cele mai bine păstrate, aveau etajul trei şi ferestrele de la pod acoperite etanş cu scânduri. Pânda şi secretul păreau să domnească în acest oraş taciturn al alienării şi al morţii. Aveam în permanenţă senzaţia că eram urmărit, pe ascuns, la orice pas, de ochi vicleni şi ficşi, ale căror pleoape nu se mai închideau niciodată.

M-am cutremurat când bătaia spartă a ceasului din vârful turlei de la stânga mea anunţă ora trei. Mi se întipărise adânc în memorie biserica pitică de la care veneau acele sunete. Urmând Strada Washington, în direcţia râului, am întâlnit o nouă zonă unde odinioară se făceau comerţ şi industrie. Am remarcat ruinele unei fabrici în faţa mea, ba am mai zărit şi altele, alături de urmele unei vechi gări şi ale unui pod feroviar acoperit — dincolo de ea, până la albia râului din dreapta mea.

Podul şubred care se arcuia înainte avea postat un semn de avertizare, însă mi-am asumat riscul şi am trecut din nou pe malul sudic, unde reapărură urmele de viaţă. Creaturi care se furişau cu paşi târşâiţi se holbau enigmatic în direcţia mea, iar figuri mai normale mă măsurau cu o privire rece şi curioasă. Innsmouth devenea foarte repede intolerabil, iar eu am luat-o pe Strada Paine, în direcţia pieţei, cu speranţa de a găsi vreun vehicul care să mă ia până la Arkham, înaintea orei de plecare, încă foarte îndepărtate, a sinistrului autobuz.

Tocmai atunci am zărit, în stânga mea, dărăpănata remiză de pompieri şi îmi sări în ochi moşneagul cu faţa roşie, barba stufoasă şi ochi apoşi, îmbrăcat în nişte zdrenţe indescriptibile, care şedea pe o bancă în faţa clădirii, vorbind cu doi pompieri în haine mototolite, dar care arătau normal. Sigur că da, acesta trebuia să fie Zadok Allen, nonagenarul alcoolic, pe jumătate nebun, ale cărui istorii despre vechiul Innsmouth şi blestemul său erau atât de hidoase şi de fantasmagorice.

III

Numai vreun drăcuşor încăpăţânat — ori vreo sardonică înrâurire a

unor forţe tainice, obscure — trebuie să mă fi determinat să-mi schimb planul iniţial. De multă vreme mă hotărâsem să-mi limitez observaţiile doar la arhitectură, şi chiar în acel moment mă grăbeam spre piaţă, într-un efort de a găsi un vehicul care să mă scoată cât mai iute din acest oraş decăzut, al descompunerii şi al morţii, dar la vederea bătrânului Zadok Allen, noi gânduri îmi veniră în minte şi mă făcură să-mi încetinesc şovăitor pasul.

Fusesem avertizat că moşneagul nu-mi putea oferi decât unele aluzii vagi la legende halucinante, incoerente şi incredibile, că localnicii te luau la ochi dacă te vedeau făcând conversaţie cu el. Cu toate acestea, gândul la martorul atât de înaintat în vârstă al declinului acestui oraş, ale cărui amintiri se întorceau în timp până-n vremurile sale de înflorire comercială, maritimă şi industrială, era o ispită căreia nici un munte de înţelepciune nu m-ar fi putut face să-i rezist. La urma urmei, cel mai straniu şi mai demenţial dintre mituri conţine adesea simboluri sau alegorii ce au în ele un sâmbure de adevăr, iar bătrânul Zadok trebuie să fi văzut tot ce se petrecuse în Innsmouth în ultimii nouăzeci de ani. Curiozitatea vie o luă înaintea presimţirilor şi a prudenţei. Îmi închipuiam, în egoismul meu tineresc, că aş fi fost în stare să extrag un nucleu de istorie adevărată din vorbăria confuză, extragavantă, pe care aveam s-o scot de la el cu ajutorul unei sticle de whisky.

Ştiam că nu-l puteam aborda atunci, căci pompierii ar fi observat, cu siguranţă, şi ar fi obiectat. În schimb, am reflectat eu, aveam să mă pregătesc, făcând rost de ceva băutură la negru într-un loc în care se găsea din abundenţă, din câte mă învăţase băiatul de la băcănie. După aceea, aveam să mă învârt în apropierea staţiei de pompieri, ca din întâmplare, şi să mă ciocnesc de bătrânul Zadok după ce-şi relua frecventele sale plimbări. Adolescentul îmi povestise că nu-şi găsea locul, rareori zăbovind pe acolo mai mult de unul sau două ceasuri.

O sticlă de un litru de whisky a fost uşor de cumpărat, chit că nu era ieftin, în spatele unui magazin universal dărăpănat, imediat după piaţă, în Strada Eliot. Insul soios care m-a servit avea ceva din căutătura tipică, holbată, a „înfăţişării din Innsmouth”, însă a fost chiar politicos în felul lui, fiind, probabil, obişnuit cu oaspeţii plini de voie bună din rândul camionagiilor, al cumpărătorilor de aur şi al multor altor trecători ocazionali.

Întorcându-mă în piaţă, am văzut că norocul era de partea mea, căci ieşind, împleticindu-se, din Strada Paine, pe lângă colţul Casei Gilman, se zărea chiar silueta înaltă, uscăţivă, în zdrenţe, a bătrânului Zadok Allen. Urmându-mi planul, i-am atras atenţia, fluturând sticla pe care abia o cumpărasem şi, curând, am sesizat că începuse să se târască plin de ardoare după mine pe când intram în Strada Waite, în căutarea unui loc cât mai pustiu posibil.

Mă ghidam în drumul meu după harta pe care mi-o schiţase băiatul de la băcănie şi mă îndreptam spre limba de nisip, complet pustie, a ţărmului sudic pe care o vizitasem mai înainte. Singurii oameni care se vedeau acolo erau pescarii de pe digul îndepărtat şi, înaintând ceva mai la miazăzi, aş fi

putut ieşi din raza lor de vedere şi găsi un loc în care să ne aşezăm pe vreun debarcader părăsit, liber să-l iau la întrebări pe moşneag, trecând neobservaţi pentru o perioadă nelimitată de timp. Înainte să ajung în Strada Principală îmi ajunse la urechi, din spate, un glas pierit şi astmatic:

— Hei, domnu'!

Atunci i-am permis moşului să mă ajungă din urmă şi să tragă duşti copioase din sticla de un litru.

Am început să tatonez terenul, pe măsură ce mergeam de-a lungul Străzii Apei, apoi o coteam spre sud, prin omniprezenta singurătate şi ruinele rămase într-o rână, dar am descoperit că moşul nu-şi dezlega limba pe cât de repede mă aşteptasem. Într-un târziu, am zărit o plajă năpădită de bălării, lângă mare, între zidurile de cărămidă năruite, prelungindu-se în larg printr-un debarcarder îngust, din pământ şi zidărie. Grămezi de bolovani acoperiţi cu muşchi, lângă malul apei, aveau să ne slujească drept fotolii confortabile, iar locul era ferit vederii de un depozit în ruină către nord. Aici, mi-am zis în gând, era locul ideal pentru o lungă conversaţie. Aşadar, mi-am condus tovarăşul de drum pe alee şi am ales unde să ne aşezăm printre bolovanii plini de muşchi. Atmosfera de moarte şi de părăsire era macabră, iar duhoarea de peşte aproape insuportabilă. Dar eram hotărât să nu las nimic să mă abată din drum.

Îmi mai rămâneau aproape patru ore pentru taifas, dacă mai aveam de gând să prind cursa de opt seara spre Arkham, şi am început să-i dau mai mult alcool bătrânului pilangiu. Între timp, mă înfruptam din prânzul meu frugal. Am avut totuşi grijă să nu exagerez în generozitatea mea, căci nu doream ca limbuţia lui de beţiv să lase locul unei toropeli. După o oră, tăcerea lui plină de ascunzişuri începu să dea semne de dispariţie, dar, spre marea mea dezamăgire, încă-mi mai ocolea întrebările privitoare la Innsmouth şi la trecutul său bântuit de blestem. Prefera să flecărească pe subiecte de actualitate, dezvăluindu-şi erudiţia pigulită din ziare şi o tendinţă accentuată de a filosofa în stilul sentenţios al celor de la ţară.

Spre sfârşitul celui de-al doilea ceas, mă temeam că litrul meu de whisky nu era de-ajuns ca să dea roade, şi mă întrebam dacă nu era mai bine să-l las acolo pe bătrânul Zadok şi să mă întorc în oraş, ca să mai cumpăr. Tocmai atunci, totuşi, norocul sparse gheaţa, ceea ce nu reuşiseră iscodirile mele, iar divagaţiile răguşite ale moşneagului atinseră un subiect care mă făcu să mă aplec înainte şi să ciulesc urechile. Eu şedeam cu spatele la marea duhnind a peşte, dar el era cu faţa la ea. Ceva îi atrase neastâmpărul ochilor spre lumină, în direcţia îndepărtatei Stânci a Dracului, care se vedea limpede şi aproape fascinantă deasupra valurilor. Ceea ce zărea păru să nu-i fie pe plac, căci se porni pe o serie de înjurături, cu glasul lui lipsit de vlagă, care se sfârşiră cu o şoaptă confidenţială şi un rânjet atotştiutor. Se aplecă spre mine, mă apucă de reverul hainei şi şuieră câteva aluzii pe o temă inconfundabilă:

— Uite de-acolo s-a pornit totu', locu' ăla blestemat, de toată netrebnicia, unde-i apa mai adâncă. Poarta iadu¬ lui, nu al'ceva! De laşi să cază o linie de sondare, n-ai cum să găseşti fundu'. Bătrânu' căpitan Obed,

ăla fu, ăl de-a aflat prea multe pentru binele lui prin ostroavele din Marea de la Miazănoapte. Toată lumea o ducea greu în zilele alea. Negoţu' se cam lăsa pe tânjală, mo¬ rile se duceau de râpă, pân' şi alea mai noi. Toată floarea bărbaţilor noştri căzuse la datorie-n Războiu' din 1812, or nu se mai întoarse de pe bricu' *Elizy* şi de pe puntea lu' *Ranger*, tusdouă din zestrea lu' Gilman. Obed Marsh avea trei la apă, brigantina *Columbia*, bricu' *Hetty* ş-un baracaz, *Regina din Sumatra*. Rămase singuru' de mai negoţuia cu Indiile de Răsărit şi-n Pacific, chit că barchentina lu' Esdras Martin mai cercase prin douăş'opt. Nu mai era nimenea ca Obed căpitanu', mădular bătrân a lu' Satana! He, he! Parcă-l şi văz ce mai îndruga el de meleaguri de peste mări şi ţări, şi-i făcea pe toţi nărozi că se duceau la diva¬ nu¬ rile creştineşti şi-şi purtau crucile făr' de crâcneală. Zicea că tre' să ne-nchinăm la dumnezei mai breji, ca unii din Indii, care le dădea lor puhoi de peşti în locu' jertfelor, şi care să răspunză aievea la rugăciu¬ nile bieţilor oameni. Matt Eliot, mâna lui d¬ reap¬ tă, îndruga şi el verzi şi uscate, numa' că se-m¬ potrivi ca lumea să s-apuce de vreo trebuşoară păgâ¬ nească. Grăia d-un ostrov la răsărit de Otaheite[32], unde cică era o puzderie de ruine de piatră, aşa de vechi, că nimenea nu mai ştia nimica de ele, de felu' ălora din Ponape, în Caroline, da' cu feţe cioplite ca ciopliturile alea mari din Ostrovu' Paştilor. Mai era ş-un ostrovel vulcanic tot p-acolea, unde era altă ruină cu alte ciopliturі, tot aşa de zdru¬ micate parc-ar fi fost sub ape odat', cu zugrăveli de balauri înfricoşaţi pe faţa lor. Zău, domnu', zicea Matt că băştinaşii din jur, kanakiii aveau peşti din belşug, şi mai aveau brăţări pe braţe şi coroniţe pe capete, făcute dintr-un soi de aur, coperite cu icoane de balauri, după chipu' ălora ciopliţi peste ruinele din ostrovel, de felu' peştilor cu faţă de brotaci, sau brotaci cu faţă de peşte, zugrăviţi în toate chipurile, de parc-ar fi oameni. Nimenea n-a putut afla de la ei de unde luaseră toate chestiile astea, şi toţi ăialalţi băştinaşi se tot minunau cum de găseau atâta belşug de peşte, când până şi-n ostroavele din jur era aşa puţin. Matt se tot întreba şi el, ca şi căpitanu' Obed. Şi pe lângă asta, Obed mai văzuse cum o puzderie de flăcăi chipeşi piereau de la un an la altu', până nu se mai găseau decât moşnegi prinprejur. Tot aşa, începu să i se pară că unii arătau al dracu' de şui, chiar şi pentru kanakii. Obed se căzni destulă vreme să scoată adevăru' de la păgânii ceia. Nu ştiu cum a făcut, da' se porni să neguţească lucruşoare de-alea din aur cu care se-mpopoţonau ei. Îi iscodi de unde le luaseră şi dacă mai puteau face rost şi d-altele, şi pân' la urmă izbuti s-o tragă de limbă pe bătrâna căpetenie — Walakea, aşa-i ziceau. Nimenea-n afară de el n-ar fi dat crezare moşneagului, da' căpitanu' citea-n oameni ca-ntr-o carte. He, he! Nimenea nu mă mai crede acu când zic toate astea, şi nu prea cred să-mi dai nici matale crezare, tinere domn, chit că dacă mă uit mai bine la dumneata, aş zice că ai ochi pătrunzători, cum a avut şi Obed.

Şoapta nonagenarului slăbi şi m-am trezit cutremu¬ rându-mă la îngrozitoarea şi sincera prevestire funestă din intonaţia sa, chiar dacă ştiam prea bine că relatarea lui nu putea fi altceva decât fabulaţia unui beţiv.

— Şi aşa, domnu', prinse de veste Obed c-ar fi lucruri pe pământu'

ăsta de care prostimea n-a auzit vreodată, şi nici n-ar sta să crează dac-ar auzi. Cică ăştia, kanakiii, jertfeau puzderia de feciori şi fecioare pentru niscaiva dumnezei care trăiau pe fundu' mării, iar în schimb căpătau tot soiu' de favoruri. Au dat de arătările alea pe ostrovelu' cu ruini şuie, şi cică zugrăvelile alea cu peştii brotaci erau întocmai ca ele. Poate că alea să fi fost făpturile de la care ne vin toate braşoavele cu sirene şi cu multe altele. Aveau tot soiu' de cetăţi pe fundu' mării şi ostrovu' ăla se ridicase deasupra apelor. Parcă ar fi fost nişte făpturi vii în casa de piatră, când ostrovu' se ridică deodat' pe faţa apei. Aşa au prins de veste kanakiii că erau acolo. Îşi făcură semne şi aşa se înţeleseră, şi curând făcură un târg. Făpturile alea pofteau la jertfe omeneşti, de care mai avuseseră parte cu multe veacuri înainte, dar după un timp pierduseră urma vieţii de deasupra apei. Io n-am cum să ştiu ce le făceau ele victimelor, şi cred că nici Obed nu s-a gândit să-ntrebe. Da' păgânii căzură la învoială, fin'că vremurile erau grele şi ei disperaţi. Dădură un număr mare de flăcăi făpturilor din mare de două ori pe an, în ajun de-arminden şi de Hallowe'en. Şi le mai dădură tot felu' de flecuşteţe cioplite de ei. Şi se-nţeleseră cu făpturile să le dea în schimb belşug de peşti — îi mânau acolo de peste tot din mări — şi când şi când ceva giuvaiericale de aur. Ei, şi cum îţi ziceam, băştinaşii dădură ochii cu arătările alea pe ostrovelu' vulcanic, unde merseră în canoe, cu jertfele şi toate cele, şi se-nturnară cu giuvaiericalele de aur pe care le primiseră. La-nceput, făpturile alea nu se arătară niciodat' pe ostrovu' mai mare, da' după o vreme voiră s-ajungă şi-acolo. Pare-mi-se că le era dor să se amestece cu oamenii şi să chefuiască-mpreună la serbările celea, în ajun de-arminden şi de Hallowe'en. Vezi dumneata, stătea-n puterea lor să trăiască şi-n apă şi pe pământ, parcă se cheamă amfibieni. Kanakiii le-au zis cum că oamenii de pe ălelalte ostroave le-ar nimici dacă ar prinde de veste despre ele, da' ele au zis că nu le pasă câtuşi de puţin, că aveau puterea să stârpească toată seminţia omenească de-ar voi, adică pe toţi care nu erau însemnaţi într-un chip anumit, cu semne folosite odat' de Ăi Străvechi, cine-or mai fi şi ăia. Da' cum nu voiau să facă necazuri, or să stea feriţi când o să viziteze ostrovu' vreun străin. Ei, şi când se ajunse la împreunarea cu brotacii, kanakiii se cam codiră, da' pân' la urmă aflară ceva ce schimba treaba. Cică oamenii aveau un soi de legătură cu arătările din apă — că astea ieşeau din mare odat' şi tot ce trebuia era o mică schimbare să se ducă-ndărăt. Făpturile alea le ziseră kanakiilor că dacă-şi amestecau sângele, se zămisleau copii cu chip omenesc la-nceput, da' mai pe urmă se făceau tot mai abitir ca brotacii, până când, la urmă de tot, luau drumu' apelor şi erau una cu poporu' de sub mare. Şi ce-i important, tinere domn, ăia de se făceau peşti şi rămâneau în apă *nu mai mureau nicicând*. Arătările alea nu cunoşteau defel moartea, doar dacă le era curmată viaţa sălbăticeşte. Aşa, domnu', se pare că pe vremea în care Obed îi află pe oamenii de pe ostrov, le curgea destul sânge de peşte prin vine de la făpturile de sub ape. Când îmbătrâneau şi începea să se vadă, erau ţinuţi pitiţi pân' ce le venea pofta să ia calea apei şi să lase în urmă uscatu'. Unii erau mai pricepuţi decât alţii, iar alţii nu se schimbară destul ca să-şi ducă

traiul sub apă, da’ cei mai mulţi se făcură aşa cum ziseseră făpturile alea. Ăi de se născură mai asemănători cu făpturile se schimbară mai repede, da’ cei mai mulţi rămaseră pe ostrov până ce ajunseră la şaptezeci de ani, chit că se mai duceau când şi când sub ape, de-ncercare. Ăi de luau drumu’ apei se mai întorceau pe pământ, aşa se făcea că unu’ mai schimba câte-o vorbă cu un strămoş de-al lui ce lăsase uscatu’ cu mai multe veacuri în urmă… Ş-aşa toată lumea uită de moarte — afară de luptele în canoe cu alţi băştinaşi, sau jertfele aduse zeilor din mare, ori muşcăturile de şarpe, ori de dădea boala-n ei, or ciuma, or al’ceva ’nainte să poată lua drumu’ mării — şi aştepta numa’ o schimbare care nu mai părea aşa înfricoşătoare după o vreme. Socoteau că ce capătă face cu prisosinţă toate cele la care au renunţat, iar eu cred c-Obed ajunse la acelaşi gând şi el, după ce rumegă istoria bătrânului Walakea. Walakea ăsta era unu’ din cei puţini care nu aveau nici un strop de sânge de peşte-n ei, fiind de viţă-mpărătească ce se legase cu alte viţe de acelaşi soi din ălelalte ostroave. Walakea îi arătă lui Obed multe rugi şi-nchinăciuni către făpturile din mare, şi-l lăsă să vadă pe unii din sat care nu prea mai arătau a oameni. Da’ nu-l lăsă să vadă nici o făptură de sub ape. Până la urmă îi dădu o parascovenie făcută dintr-un soi de plumb, care zicea că aduce peştii din adâncul apei, de oriunde stau ei adunaţi. Trebuia doar s-o lase-n jos şi să rostească rugăciunea potrivită. Walakea îngăduia asta fin’că peştii erau peste tot în lume, aşa că oricine îi căta le putea găsi cuibu’ şi-i putea aduce sus dacă voia… Lui Matt nu-i plăcu defel toată istoria asta şi-i zise lui Obed să se ţină departe de-ostrovu’ ăla, da’ căpitanu’ era doritor de câştig şi văzu că poa’ să le ia lucruri de aur mai pe nimica, şi să facă o meserie din asta. Şi lucrurile merseră aşa mulţi ani de-a rându’, şi Obed căpătă destule giuvaiericale cât să facă rafinăria pe locul vechii pive dărăpănate a lui Waite. Nu-ndrăznea să vândă giuvaiericalele aşa cum erau, că oamenii îl tot iscodeau cu întrebările. Când şi când oamenii lui căpătau câte vreo podoabă pe care-o vindeau, deşi se juraseră să n-o facă; şi mai îngăduia vreunei muieri să se-mpodobească doar cu alea care arătau ca făcute de om… Ei, şi să fi fost prin treiş’opt — când io aveam vreo şapte anişori — când Obed n-a mai găsit nici picior de om pe ostrov. Se pare că ăialalţi băştinaşi de pe ălelalte ostroave au prins de veste ce se petrecea şi le-au făcut de petrecanie. Bănui că tre’ să fi avut, la urmă, vechile semne fermecate de care ziceau făpturile din mare că se speriau. Nu se ştie peste ce au dat kanakiii ăia când din fundu’ mării s-a ridicat ostrovu’ cu ruine mai vechi decât Potopu’. Făpturi îndurătoare, ast-au fost — n-au lăsat nimica în picioare, nici pe ostrovu’ ăl mare, nici pe ostrovelu’ vulcanic, afar’ de ce era prea mare ca să fie dărâmat. În unele locuri s-au mai găsit nişte pietre răsfirate — de parcă se făcură niscaiva vrăji cu ele — cu ceva pe ele care azi se cheamă zvastică. Tre’ să fi fost semnele Ălora Străvechi. Toţi oamenii pierise, nu se vedea nici urmă de giuvaiericale de aur, şi nimeni din juru’ ostrovului nu suflă o vorbă despre kanakiii duşi. Ba nici nu recunoscură cum

c-ar fi fost vreodat’ oameni pe-ostrov… Pentru Obed asta fu mare supărare când văzu că negoţu’ lui de atâta amar de vreme se cam isprăvise.

Năpasta căzu pe tot Innsmouth-u', fin'că-n vremurile de mers pe mări, câştigu' căpitanului ajungea şi la vaporenii lui. Cei mai mulţi din târg se supuseră ca oile şi se-mpăcară cu restriştea, da' o duceau tare greu, fin'că peşti nu prea mai erau, iar morile mergeau prost. Cam atunci începu Obed să-i afurisească pe-ai săi că erau nerozi de se rugau la un dumnezeu care nu-i ajuta deloc. Le zise că ştia oameni care se rugau la dumnezei ce le dădeau ceva ce le era de-adevăratelea de trebuinţă, şi mai zise că dac-ar avea de partea lui o seamă de bărbaţi, poate c-ar aduna anumite puteri care să aducă-n dar belşug de peşti, ba chiar şi ceva aur. Sigur că ăi de fuseseră pe *Regina din Sumatra* şi văzuseră ostrovu' ştiau ce vorbea el, şi nu le prea dădea inima ghes să vadă făpturile din mare de care auziseră, da' ăi de nu ştiau plecau urechea la vorbele lui Obed şi se porniră să se roage de el să-i îndrepte spre credinţa ce-avea să le-aducă ceva.

Aici moşneagul se bâlbâi, mai bâigui ceva şi căzu într-o tăcere posomorâtă şi înspăimântată, aruncând peste umăr câte-o privire nervoasă şi, apoi, întorcându-se să contemple fascinat stânca neagră din depărtare. Când i-am vorbit, nu mi-a răspuns, aşadar mi-am dat seama că eram silit să-l las să-şi termine sticla. Smintita scorneală pe care o ascultam mă interesa profund, căci îmi închipuiam că ar fi conţinut un fel de naivă alegorie ce avea la bază ciudăţenia portului Innsmouth, plăsmuită de o imaginaţie deopotrivă creativă şi plină de o mulţime de legende exotice. Nici măcar pentru o clipă n-am crezut că povestea ar fi avut vreun temei real, de substanţă, dar nu era mai puţin adevărat că istorisirea lăsa o impresie de teroare autentică, fie şi numai pentru că menţiona bijuterii stranii, în mod evident asemănătoare cu acea tiară diabolică pe care o văzusem în Newburyport. Poate că acele ornamente proveneau, până la urmă, din vreo insulă bizară, şi era posibil ca poveştile nemaiauzite să nu fie decât minciunile răposatului Obed, nu ale acestui beţivan nonagenar.

I-am pus în mână sticla, iar el o dădu pe gât, până la fund. Era curios cum putea să reziste la atâta tărie, căci glasul lui subţire, astmatic, nu se poticni nici măcar o singură dată. Linse gura sticlei şi o băgă-n buzunar, apoi începu să dea din cap şi să-şi şoptească-n barbă. M-am aplecat înainte, ca să prind cu urechea cuvintele articulate pe care le-ar fi putut rosti, şi parc-am zărit un surâs sardonic ascuns de favoriţii lui stufoşi, stropiţi cu alcool. Da, chiar îşi mişca buzele şi am putut desluşi o mare parte din spusele sale.

— Bietu' Matt, ăla tot se-mponcişa, a-ncercat să adune oamenii de partea sa şi stătea de vorbă cu propovăduitorii, da-n zadar. L-au alungat din oraş pe popa enoriei, şi pe popa metodistu' — şi nici pe Resolved Babcock, popa baptistu', nu l-am mai văzut de-atunci — mânia lu' Iehova! — io eram doar un ţânc, da' am auzit ce-am auzit ş-am văzut ce-am văzut — Dagon şi Ashtoreth[33] — Belial şi Belzebut — Viţelu' d-Aur şi idolii Canaanului şi ai filistinilor — blasfemii babiloneşti — *Mene, mene, tekel, upharsin…!*[34]

Se opri iar şi din privirea ochilor săi de un albastru apos am priceput cu groază că era pe punctul de a cădea, până la urmă, în apatie. Când, însă, l-am scuturat cu blândeţe de un umăr, se întoarse spre mine cu o vioiciune

surprinzătoare şi mai rosti vreo câteva fraze obscure.

— Sau nu-mi dai crezare, eh? He, he, he — atunci zi dumneata, tinere domn, de ce căpitanu' Obed cu douăş'cinci de fârtaţi se duceau cu barca pân' la Stânca Dracului în faptu' nopţii şi înălţau rugăciuni aşa de tare că se auzea în tot târgu' când bătea vântu' din partea aia? Ia zi! Şi să-mi mai zici de ce Obed lăsa întruna tot soiu' de lucruri grele în aialaltă parte a stâncii, unde apa e-aşa adâncă de zici că nici n-ajungi la fund vreodată? Şi ce-a făcut el cu drăcovenia aia şuie de plumb pe care i-o dete Walakea? Ei, ia zi, tinere domn! Şi de ce tot hăuleau în ajun de-arminden şi de Hallowe'en? Şi de ce popii noii biserici — care pe vremuri băteau mările — se-mbracă-n sutanele alea caraghioase şi pun pe ei giuvaiericale de aur aduse de Obed? Eh?

Ochii apoşi aveau acum o căutătură sălbatică, de nebun, iar barba colilie şi murdară era toată zbârlită. Bătrânul Zadok observă, probabil, că mă trăgeam înapoi, căci se porni să chicotească răutăcios.

— He, he, he, he! Începi să pricepi, ai? Poa' să-ţi fi plăcut să fii în locu' meu pe vremea aia, când vedeam lucruri noaptea hăt departe, tocma-n largu' mării, de pe-acoperişu' casei mele. Mă-ncumet să-ţi zic că ţâncii au auzu' ager şi nu mi-a scăpat nimica din tot ce se bârfea de căpitanu' Obed şi oamenii lui cu care ieşea pe stei! He, he, he! Ca-n noaptea când am luat binoclu' tatei sus pe-acoperiş şi-am văzut stânca-mpânzită de năluci care săriră-n apă cum răsări luna. Obed şi oamenii lui erau într-o luntre, da' nălucile ţuşti în apa adâncă şi nu mai ieşiră nicicând la mal… Cum ţi-ar plăcea să fii un plod singurel pe-acoperiş, holbându-te la năluci ce *n-arătau a oameni*?… Eh?… He, he, he, he…

Moşneagul devenea isteric, iar eu m-am cutremurat de-o spaimă nemaipomenită. Mă apucă de umăr cu-o gheară noduroasă şi am avut senzaţia că, de fapt, nu râsul îi zgâlţâia trupul firav.

— Să zicem că-ntr-o noapte zăreşti că ceva greu e slobozit în apă de pe luntrea lui Obed dincolo de stei, apoi a doua zi afli că un băiat a dispărut din casa lui. Eh? A mai văzut careva pe Hiram Gilman? A mai văzut? Şi pe Nick Pierce, şi Luelly Waite, şi Adoniram Southwick, şi Henry Garrison? Eh? He, he, he, he… Arătări care făceau semne cu mâna… de parc-aveau mâini de-adevăratelea… Ei bine, domnu', aia a fost vremea când Obed a-nceput să se pună pe picioare iar. Oamenii le vedeau pe cele trei fete ale lui împodobite cu lucruşoare de aur cum nu le mai văzuseră 'nainte, şi fumu'-ncepea să se ridice iar din coşu' rafinăriei. Şi alţii începură s-o ducă bine — peştii mişunau din belşug în juru' cheiului, şi Dumnezeu mai ştie câte cargouri mari ne-am pornit să trimitem către Newb'ryport, Arkham şi Boston. Atunci dădu Obed drumu' la calea ferată. Câţiva pescari din Kingsport auziră de peştii ce se prindeau aci şi veniră-n barcazuri, dar se pierdură cu toţii. Nimenea nu-i mai văzu vreodat'. Şi chiar atunci ai noştri făuriră Ordinu' Ezoteric al lui Dagon, şi cumpărară Loja Masonică pentru el… he, he, he! Matt Eliot era mason şi se-mponcişa vânzării, da' se făcu nevăzut tocma' atunci. Ia aminte: nu zic că Obed era pornit să facă treburile taman cum erau pe ostrovu' kanakiilor. Nu prea cred că voise de la început

împreunarea cu arătările, sau odrasle care să ia calea apei şi să ajungă peşti nemuritori. El voia numa' giuvaiericalele de aur, şi era gata să plătească orişicât. Şi cred că o vreme şi *ăialalţi* fură mulţumiţi… Da' prin patruş'şase, oamenii se socotiră şi apoi ţinură sfat. Prea multă lume dispărea, prea multă propovăduire turbată la adunările de duminică, prea multă vorbărie de steiu' ăla. Socotesc c-am pus şi io ceva paie pe foc când i-am zis epitropului Mowry ce-am văzut de pe-acoperiş. Într-o noapte se-adunară unii ca să ia urma lui Obed pân' la stei, şi-am auzit împuşcături între luntre. A doua zi, Obed şi treij'doi de oameni de-ai lui erau băgaţi la temniţă, şi toată lumea se-ntreba ce se-ntâmpla şi de ce erau acuzaţi. Doamne, dac-ar fi ştiut cineva ce urma… câteva săptămâni mai încolo, când nimic nu mai fusese aruncat de-atâta vreme în mare…

Zadok dădea semne de frică şi de epuizare, aşa încât l-am lăsat să tacă un timp, deşi mai aruncam câte-o ocheadă temătoare la ceas. Fluxul se schimbase, acum era în creştere, iar zgomotul valurilor păru să-l scoată pe bătrân din toropeală. Mă bucuram că fluxul era în creştere, căci valurile puternice ar mai fi alungat, poate, duhoarea de peşte atât de pregnantă. Din nou, m-am încordat să-i prind şoaptele.

— În noaptea aia-nfricoşată… îi văzui… eram sus pe-acoperiş…. hoarde… roiuri… peste tot steiu' şi-notând în sus pe Manuxet…Dumnezeule, ce se petrecu pe străzile din Innsmouth în acea noapte… împinseră şi-n uşa noastră, da' tata nu deschise… apoi ieşi cu muscheta pe geamu' de la bucătărie să-l găsească pe epitropu' Mowry şi să vadă ce era de făcut… Mormane de morţi şi muribunzi… împuşcături şi zbierete… ţipete prin Piaţa Centrală şi Islazu' Bisericii Noi… uşile temniţei vraişte… proclamaţie… trădare… s-a zis că e ciumă când lumea a găsit jumătate dintr-ai noştri dispăruţi… nimeni nu plecase, doar cine nu se întovărăşea cu Obed şi arătările şi nu tăcea… de-atunci n-am mai auzit de taică-meu…

Moşneagul gâfâia şi transpira din greu. Îmi strânse şi mai tare umărul.

— În zori totu' era curăţat, da' mai rămaseră *urme*… Obed cam luase frâiele-n mâini şi zicea c-o să fie bine… *ăştilalţi* or să se-nchine cu noi la ceasu' de-adunare, iar niscaiva case or să primească *oaspeţi*… *ăia* voiau să se-mpreuneze aşa ca şi cu kanakiii, iar el nu voia să se pună contra. Că avea mintea tare rătăcită Obed… ca un smintit! Mai zicea că *ăia* ne aduceau peşti şi comori şi acu' trebuia să primească tot ce pofteau… Nimica n-avea să fie altfel pe dinafară, numa' că trebuia să ne ferim de străini dacă voiam să ne fie bine. Trebuirăm să ne legăm cu toţii cu Legământul lui Dagon, apoi veni un al doilea Legământ, şi un al treilea pentru unii din noi. Cine ajuta mai mult, primea mai mult — aur şi alte alea… În zadar te puneai contra, fin'că erau cu milioanele sub apă. Nu voiau să iasă şi să radă neamu' omenesc de pe faţa pământului, da' dacă-i întărâtam, le stătea-n putere să ne nimicească. N-aveam vrăji vechi să ne ferim de ei ca ăia din Marea de la Miazăzi, iar kanakiii n-aveau să-şi spună nicicând tainele. Primiră destule sacrificii, şi parascovenii de-ale păgânilor, şi oraşu' la dispoziţia lor când îl voiră, şi lăsară oamenii-n pace. Nu-i tulburară nici pe străini, ca să nu ducă

vorba mai departe. Toţi ăi din tagma cuvioşilor — din Ordinu’ lui Dagon — şi copiii lor nu mai răposau, ci se-ntorceau la Maica Hidra şi Tata Dagon, din care ne-am tras cu toţii: *Ia! Ia! Cthulhu fhtagn! Ph’nglui mglw’nafh Cthulhu R’lyeh wgah-nagl fhtagn…*

Bătrânul Zadok se prăbuşea rapid într-un delir dezlănţuit, iar eu mi-am ţinut respiraţia. Bietul moşneag, până la ce halucinaţii îl făcuse să se afunde băutura, la care se mai adăuga ura faţă de putregaiul, alienarea şi năpasta din jurul lui. Ce se alesese din mintea lui fertilă, plină de imaginaţie! Se porni pe vaiete şi lacrimi se revărsară pe obrajii brăzdaţi de riduri adânci, dispărând în barba stufoasă.

— Doamne, ce le-a fost dat ochilor mei să vadă de la cinşpe ani, *Mene, mene, tekel, upharsin!*… ăi de lipseau şi ăialalţi de-şi luau viaţa, iar ăi de mai scăpau vreo vorbă prin Arkham sau Ipswich sau alte locuri asemenea erau socotiţi cu toţii smintiţi, aşa cum îmi ziseşi şi dumneata acu’ — da’, Dumnezeule, ce-am văzut — m-ar fi omorât cu mult timp în urmă pentru tot ce ştiu, numa’ că m-am legat cu primu’ şi-al doilea legământ al lui Dagon dinaintea lui Obed, şi asta m-a protejat, doar dac-un juriu de-al lor poa’ s-aducă mărturie că am vorbit dinadins… da’ n-am vrut să mă leg şi cu-al treilea, mai bine să mor decât s-o fac… A fost şi mai rău la Războiu’ Civil, *când copiii născuţi după patruş’şase se porniră să crească* — unii din ei, adică. Eram tare speriat — nicicând n-am mai stat la pândă după noaptea aia, şi nicicând n-am mai văzut pe vreunu’ din *ei* aşa aproape. Adică nici unu’ pursânge. M-am dus la război, şi dac-aş fi avut ceva minte şi bărbăţie n-aş mai fi venit ’napoi, ci m-aş fi aşezat undeva departe de-aci. Da’ oamenii îmi scriseră că treburile nu merg chiar atât de rău. Asta era, cred eu, fin’că oamenii de la cârmuire umblau prin târg după şaiş’trei. Da’ după război se-ntoarse rău’. Lumea-ncepu să sărăcească — prăvăliile şi fabrica se-nchiseră, negoţu’ pe mare se-opri şi portu’ rămase de izbelişte, calea ferată o năpădiră buruienile — da’ *ei*… înotau fără stavilă în şi din râu de la blestematu’ ăla de stei al Satanei — şi tot mai multe ferestre de la pod se-acoperiră cu scânduri, şi tot mai multe zgomote se-auziră din case unde cică nu locuia nimenea… Lumea din afară zice tot soiu’ de poveşti despre noi, cred c-ai auzit şi dumneata o parte din ele, după întrebările cu care m-ai iscodit, poveşti despre câte-au mai zărit când şi când, şi despre giuvaiericalele ciudate care mai apar şi care nu-s date la topit — da’ nimica nu se ştie limpede. Nimenea nu crede nimica. Zice că-s pradă de la piraţi, şi că oamenii din Innsmouth au sânge venetic sau spurcat sau altceva. Iară cei care stau aci îi alungă pe străini şi nu-i lasă să-şi bage nasu’-n toate cele, mai cu seamă-n timpu’ nopţii. Dobitoacele latră la ei — caii fac mai rău decât catârii — da’ când sunt în maşini e bine… Prin patruş’şase căpitanu’ Obed îşi luă a doua soaţă, *pe care nimenea din oraş n-o văzu la faţă* — unii zic că nu voia, da’ l-au silit ăia de i-a chemat — avu trei copii cu ea — doi dispărură de mici, da’ pe fata ce arăta ca toată lumea o trimise la şcoală în Europa. Pân’ la urmă Obed o mărită printr-o şmecherie cu un tip din Arkham, ce nu bănuia nimica. Da’ acuma nimeni din afară nu vrea să aibă de-a face cu ăi din Innsmouth. Barnabas Marsh care conduce acu rafinăria e

nepotu’ lui Obed după prima soaţă — fiu’ lu’ Onesiphorus, primu’ născut, da’ *mamă-sa e tot una din ei că n-o văzu nimenea la faţă afar’ din casă.* Chiar acu Barnabas se sluţeşte la chip. Nu mai poa’ să-nchidă ochii şi trupu’ i se schimbă. Lumea zice că mai umblă-n veşminte. Da’ curând o să ia şi el calea apei. Poate c-a-ncercat deja — uneori ăştia mai coboară câte puţin ’nainte să se ducă de tot la fundu’ mării. N-a mai ieşit în lume de vreo nouă sau zece ani. Zău nu ştiu cum s-o simţi biată nevastă-sa, ea-i din Ipswich, şi ăi de-acolo mai să-l omoare pe Barnabas când a venit s-o peţească acu’ cinzeci de ani. Obed s-a prăpădit în şapteş’opt, şi toată generaţia ce-i urmă e dusă acu’, copiii de la prima nevastă-s morţi, şi restu’… Dumnezeu mai ştie!…

Zgomotul mareei era de-acum foarte pregnant şi, încet-încet, părea să-i schimbe moşneagului dispoziţia, din mahmureală lăcrămoasă într-o veghe înspăimântată. Făcea pauze mai dese, ca să-şi reia vechiul tic, al ocheadelor nervoase aruncate peste umăr sau spre stâncă. În ciuda absurdităţii ieşite din comun a istorisirii sale, nu mă puteam abţine să nu-i împărtăşesc vagile temeri. Glasul lui Zadok deveni acum mai sfredelitor, iar el părea să-şi adune curajul vorbind pe un ton mai răsunător.

— Hei, domnu’, da’ de ce nu zici nimica? Cum ţi-ar place să-ţi duci viaţa într-un târguşor ca ăsta, unde totu’-n juru’ tău putrezeşte şi-i sortit pieirii, unde monştri închişi îndărătu’ unor scânduri se târăsc de-a buşilea şi behăie şi latră şi ţopăie prin bezna din hrube şi din podu’ caselor în fieşcare zi? Eh? Cum ţi-ar place s-auzi noapte de noapte urletu’ din biserici şi din Casa Ordinului lu’ Dagon, *ba să ştii şi cine scoate o parte din urletele astea?* Cum ţi-ar place s-auzi ce vine de pe steiu’ ăla blestemat la fiecare ajun de-arminden şi de Hallowe’en? Eh? Socoţi că moşu’ s-a smintit, eh? Ei bine, domnu’, îngăduie-mi să-ţi zic că *încă nu-i cel mai rău!*

Zadok chiar răcnea acum, iar frenezia dementă a vocii sale mă tulbură mai tare decât aş fi vrut să recunosc.

— Afurisit să fii, nu sta acolo să te holbezi la mine cu ochii lor — îţi zic c-Obed Marsh e-n iad şi-acolo tre’ să rămână! He, he, în iad am zis! Pe mine nu mă poate-atinge — n-am făcut nimica şi n-am spus nimica la nimenea… Iar dumneata, tinere domn? Ei bine, chit că n-am zis nimica la nimenea încă, am de gând să zic acu. Doar să stai s-asculţi la mine, băiete — asta-i ce n-am mai zis la nimenea… Am zis că după noaptea aia n-am mai pândit — *da’ tot am aflat ce era de aflat!* Vrei să ştii care-i cea mai cumplită chestie, eh? Păi asta-i: nu-i *ce-au făcut* peştii ăia diavoleşti, *ci ce-au de gând să facă*! Tot aduc drăcovenii în târg de pe tărâmul lor de sub ape — fac asta de ani de zile, dar în ultima vreme au lăsat-o mai moale. Casele alea de la nord de râu, între străzile Apei şi Principală, îs pline de ele — de diavolii ăia *şi de ce aduc cu ei* — şi când or fi gata… Zic io, când *or fi gata*… auzit-ai vreodat’ de un *shoggoth*?… Hei, m-auzi? Îţi zic că *io ştiu ce-s lucrurile alea — le-am văzut într-o noapte când*…. EH–AHHHH–AH! E IAAHHHH…

Ţipătul bătrânului, hidos şi neaşteptat, în care se simţea o spaimă neomenească, mă făcu aproape să-mi pierd cunoştinţa. Ochii lui, care căutau ceva peste creştetul meu spre marea rău mirositoare, îi ieşiseră pur

şi simplu din orbite, în vreme ce pe chip i se aşternea expresia unei măşti de groază demnă de tragediile Greciei antice. Gheara lui descărnată se afundă monstruos în umărul meu, iar el încremeni lângă mine, pe când eu întorceam capul să mă uit la ceea ce zărise.

Nu vedeam nimic. Numai valurile fluxului în creştere, poate clipocitul lor să fi fost mai apropiat de noi decât talazurile care se aliniau departe în zare. Dar acum Zadok mă scutura, şi m-am întors să urmăresc cum figura lui îngheţată de spaimă se descompunea în mişcări convulsive şi haotice ale pleoapelor şi în molfăieli ale gingiilor goale. Acum îşi recăpătă glasul, chiar dacă numai sub forma unei şoapte înfiorate.

— *Fugi de-aci!* Fugi de-aci! *Ne-au văzut* — fugi de-aci, de mai ţii la viaţa matale! Nu mai adăsta, *au prins de veste-acu*. Fugi, iute, *afar' din târgu' ăsta*!…

Un alt val greu se sparse de năruita zidărie a debarcaderului de altădată şi preschimbă şoapta nonagenarului într-un alt strigăt neomenesc, care-mi îngheţă sângele-n vine.

— E–IAAHHHH!… IHAAAAAA!…

Înainte să-mi pot reveni din copleşitoarea tulburare, îmi eliberă umărul din strânsoare şi o zbughi ca un nebun spre centrul oraşului, apucând-o pe stradă în goana mare, către nord, ocolind zidul depozitului în ruină. M-am uitat înapoi la ţărmul mării, dar n-am zărit nimic acolo. Şi când am ajuns pe Strada Apei şi am căutat cu ochii spre miazănoapte, n-am mai zărit nici urmă din Zadok Allen.

IV

Cu greu pot să descriu în aceste rânduri starea în care mă lăsase moşneagul în urma acestui episod chinuitor — atât nebunesc, cât şi demn de milă, atât grotesc, cât şi terifiant. Băiatul de la băcănie mă pregătise pentru aşa ceva şi, totuşi, realitatea nu mă lăsase mai puţin înmărmurit şi tulburat. Oricât de puerilă era povestea aceea, sinceritatea şi spaima maladivă ale bătrânului Zadok îmi transmiseră o nelinişte crescândă, ce se adăuga repulsiei mele de mai înainte faţă de oraş şi faţă de stigmatul intangibil care-l lovise.

Mai târziu, aveam să cern povestea şi să extrag un nucleu de fapte istorice ascunse în alegorie; în clipa aceasta, însă, doream să mi-o scot din minte. Ora se făcuse periculos de înaintată, ceasul îmi indica şapte şi un sfert, iar cursa de Arkham pleca din Piaţa Centrală la opt. Aşadar, am încercat să dau gândurilor mele o turnură pe cât posibil mai practică şi mai neutră. Între timp, îmi iuţeam pasul pe străzile pustii, încadrate de acoperişuri sparte şi de case încovoiate, spre hotelul unde-mi lăsasem valiza în păstrare şi în preajma căruia aveam să găsesc autobuzul.

Deşi razele aurii ale după-amiezii care se apropia de sfârşit învăluiau într-un aer de frumuseţe şi seninătate mistică acoperişurile bătrâneşti şi coşurile dărăpănate, nu mă puteam opri să nu mai arunc câte-o privire

peste umăr. Cu siguranţă, m-aş fi bucurat foarte mult să pot ieşi din Innsmouth, portul urât mirositor şi apăsat de blestemul său cumplit. Îmi doream să mai fi trecut şi alte maşini prin oraş decât autobuzul condus de acel Sargent, cu înfăţişarea lui atât de sinistră. Cu toate acestea, nu mă grăbeam prea tare, căci la fiecare colţ tăcut de stradă descopeream detalii arhitecturale ce meritau să fie văzute; şi puteam, cu uşurinţă, să parcurg distanţa într-o jumătate de oră, după propriile-mi calcule.

Studiind harta băiatului de la băcănie şi căutând un traseu pe care să nu-l mai fi străbătut înainte, am preferat să merg pe Strada Marsh în loc de Strada Statului pentru a ajunge în Piaţa Centrală. Lângă colţul cu Strada Toamnei, am început să observ grupuri răzleţe de localnici, care îmi aruncau ocheade piezişe şi şuşoteau între ei, şi când, în sfârşit, am ajuns în piaţă, am văzut că aproape toate haimanalele se adunaseră în pragul uşii Casei Gilman. Mi se părea că toţi acei ochi bulbucaţi, apoşi, care nu puteau clipi, se uitau curios la mine, pe când îmi ceream valiza la recepţie, şi speram ca nici una dintre aceste creaturi hidoase să nu urce alături de mine în autobuz.

Huruitul maşinii se auzi cam devreme, înainte de ora opt, aducând trei pasageri la bord, iar un ins urâcios de pe trotuar mormăi câteva cuvinte nedesluşite la urechea şoferului. Sargent aruncă un sac de scrisori şi un teanc de ziare şi îşi făcu intrarea în hotel, în vreme ce călătorii, aceiaşi oameni pe care-i văzusem sosind în Newburyport în dimineaţa aceea, coborâră şontâcăind pe trotuar şi schimbară câteva vorbe guturale cu un vagabond, într-o limbă despre care puteam să jur că nu era engleză. Am urcat în cursa goală şi m-am aşezat pe acelaşi scaun ca la venire, dar abia apucasem să mă instalez pe locul meu, când Sargent se ivi din nou şi începu să mormăie cu un glas gâtuit, ciudat de respingător.

Se părea că aveam un ghinion foarte mare. Era ceva în neregulă cu motorul, în ciuda timpului excelent pe care-l făcuseră din Newburyport, iar maşina nu mai putea ajunge până-n Arkham. Nu, nu putea fi reparată în noaptea aceasta, nici nu exista vreun alt mijloc de transport care să mă scoată din Innsmouth, fie la Arkham sau oriunde în altă parte. Sargent regreta, dar eu trebuia să rămân peste noapte la Gilman. Probabil că recepţionerul avea să-mi ofere un preţ convenabil, însă nu mai era nimic de făcut. Aproape năucit de acest obstacol neaşteptat şi nutrind o spaimă cumplită la gândul că lăsarea întunericului avea să mă prindă în acest oraş în ruine şi atât de slab luminat, m-am dat jos din autobuz şi am intrat iar în holul hotelului, unde morocănosul recepţioner din schimbul de noapte, cu o înfăţişare atât de stranie, mă informă că puteam să iau camera 428, de la penultimul etaj. Era spaţioasă, dar fără chiuvetă. Îmi ceru pe ea un dolar.

În ciuda celor auzite în Newburyport despre acest hotel, am semnat în registru, am scos un dolar şi l-am lăsat pe recepţioner să-mi ia valiza. L-am urmat pe acel funcţionar taciturn şi acru pe cele trei rânduri de scări care scârţâiau, pe lângă coridoare pline de praf ce lăsau impresia că nu exista nici o suflare. Camera mea, printre ultimele de pe coridor, era întunecoasă, avea câteva piese de mobilier sărăcăcioase şi două ferestre cu vedere spre o

insalubră curte interioară — împresurată de clădiri scunde, din cărămidă, părăsite. În depărtare, se mai puteau zări acoperişurile dărăpănate de la apus, dincolo de care se aşternea un teren mlăştinos. La capătul coridorului se afla o cameră de baie, o relicvă dezolantă cu un lavoar antediluvian de marmură şi o cadă de tablă zincată luminate de un bec electric muribund, cu panouri de lemn mucegăit în jurul ţevăriei.

Dat fiind că încă mai era lumină afară, am coborât până-n piaţă în căutarea unui local unde să pot cina, remarcând căutăturile curioase pe care le primeam din partea haimanalelor morbide. De vreme ce băcănia se închisese deja, am fost obligat să mă resemnez cu restaurantul pe care-l ocolisem mai înainte, fiind servit de un bărbat ghebos, cu craniul îngust şi ochi holbaţi, ce nu mai puteau clipi, şi de o tânără cu nasul turtit şi cu mâini groase, incredibil de stângace. Am fost servit la tejghea şi am răsuflat uşurat când am remarcat că multe feluri erau servite din conserve şi din pachete. Un bol de supă cu legume şi crutoane mi-a fost de-ajuns şi curând m-am înapoiat în camera mea mohorâtă de la Gilman, cumpărându-mi un ziar de seară şi o revistă pătată de muşte de la recepţionerul care mă privea cu ochi răi.

Pe măsură ce amurgul lăsa locul înserării, am aprins unul dintre slabele becuri electrice de la capul patului de fier şi m-am străduit pe cât am putut mai bine să continui cu cititul. Simţeam că era mai înţelept să-mi ocup mintea în permanenţă cu ceva, căci nu mi-ar fi priit să-mi frământ creierul cu anomaliile acestui străvechi oraş — peste care se abătuse un greu blestem — cât timp mă mai aflam între hotarele lui. Scornelile smintite pe care mi le îndrugase bătrânul beţivan nu aveau să-mi dea vise prea plăcute şi intuiam că trebuia să-mi alung din cuget ochii lui apoşi.

Totodată, nu trebuia să zăbovesc prea mult cu gândul nici la ce-i povestise acel inspector de fabrică omului de la bilete din gara oraşului Newburyport despre Casa Gilman şi despre glasurile locuitorilor săi nocturni, nici la chipul de sub tiară din pragul cufundat în întuneric al acelei biserici, chip ce trezea în mine o oroare pentru care conştiinţa mea nu izbutea să găsească vreo explicaţie. Mi-ar fi fost poate mai uşor să-mi alung din minte toate acele subiecte tulburătoare de n-ar fi fost camera atât de îmbâcsită. Aşa cum era, starea ei de mucezeală cumplită se îmbina hidos cu izul de peşte ce domnea în tot oraşul, ceea ce ducea pe oricine cu gândul la moarte şi putreziciune.

Un alt aspect care mă tulbura era absenţa unui zăvor la uşa camerei mele. Existase unul, aşa cum indicau atât de clar urmele lăsate, dar erau semne că fusese scos de curând. Fără îndoială că se stricase, ca atâtea alte lucruri în acest edificiu în paragină. În nervozitatea mea, m-am uitat prin jur şi am descoperit unul la şifonier, cam de aceeaşi mărime cu cel dispărut de la uşă. Ca să ies cât de cât din tensiunea în care mă aflam, mi-am făcut de lucru potrivindu-l în locul gol cu ajutorul unui dispozitiv trei în unu, care includea şi o şurubelniţă şi pe care îl păstram la îndemână pe brelocul cu chei. Zăvorul intră perfect, şi m-am simţit ceva mai liniştit la gândul că puteam să-l trag la culcare. Nu că mi-ar fi fost imperios necesar, doar că

orice simbol de siguranţă era bine-venit într-un astfel de loc. Existau zăvoare adecvate la cele două uşi laterale de la camerele de alături, pe care m-am grăbit să le trag.

Nu m-am dezbrăcat, ci m-am decis să citesc până îmi venea somnul şi apoi să mă întind, scoţându-mi numai haina, gulerul şi pantofii. Luând din valiză o lanternă de buzunar, am băgat-o într-un buzunar de la pantaloni, ca să mă pot uita la ceas dacă mi se întâmpla să mă trezesc mai târziu, pe întuneric. Somnul, totuşi, se lăsă aşteptat şi când m-am oprit din citit să-mi analizez gândurile, am descoperit, spre neliniştea mea, că, de fapt, pândeam inconştient cu urechea ceva de care mă temeam, dar pe care nu-l puteam numi. Acea poveste a inspectorului trebuie să-mi fi înrâurit imaginaţia mult mai profund decât mă aşteptasem. Din nou, am încercat să citesc, dar mi-am dat seama că nu mă puteam concentra.

După o vreme, mi s-a părut că aud scârţâituri ca de paşi pe scări şi pe coridoare la anumite intervale. M-am întrebat dacă nu începeau şi alte camere să fie ocupate. Nu se auzeau nici un fel de voci totuşi, şi mi-am dat seama că era ceva furişat în acele zgomote. Nu-mi plăceau şi m-am gândit dacă nu era mai bine să-ncerc să adorm până la urmă. În oraşul acesta sălăşluiau nişte oameni ciudaţi şi, fără îndoială, se înregistraseră mai multe dispariţii. Să fi fost acesta unul dintre acele hanuri în care călătorii erau hăcuiţi pentru banii lor? Cu siguranţă nu dădeam impresia unei prosperităţi exagerate. Sau să-i fi detestat atât de mult locuitorii oraşului pe străinii curioşi? Să fi stârnit vreun resentiment prezenţa mea şi faptul că mă uitam atât de des pe hartă? Mi-am dat seama că trebuia să mă găsesc într-o stare de nervozitate maximă dacă îngăduiam câtorva scârţâieli la întâmplare să-mi trezească în minte asemenea speculaţii. Totuşi, îmi părea rău că n-aveam o armă la mine.

Într-un târziu, toropit de o sfârşeală care n-avea nici un strop de somn în ea, am zăvorât uşa dinspre coridor, am stins lumina şi m-am aruncat în patul tare, care nu mai era de mult neted, fără să-mi mai scot haina, gulerul şi pantofii. Prin bezna camerei, fiece zgomot de afară ajungea la mine amplificat, iar în cuget mi se revărsă un potop de gânduri înfricoşătoare. Îmi părea rău că stinsesem lumina. Totuşi, eram prea obosit ca să mă mai ridic şi s-o aprind la loc. Apoi, după un răstimp îndelungat şi monoton, şi anunţat de un nou scârţâit pe scări şi pe coridor, se auzi acel sunet uşor, inconfundabil, ce părea să fie o împlinire funestă a tuturor spaimelor mele. Fără să-mi lase cea mai mică urmă de îndoială, broasca uşii de la camera mea a fost încercată cu prudenţă — pe furiş, ca o tatonare — cu o cheie.

Vagile temeri pe care le avusesem înainte îmi obişnuiseră oarecum simţurile cu pericolul. Fusesem instinctiv în alertă, chiar dacă fără vreun motiv definit, ceea ce se dovedi un avantaj în noua situaţie de criză, indiferent cum avea să se termine. Cu toate acestea, prefacerea ameninţării din premoniţie vagă în realitate imediată îmi provoca un şoc profund şi o simţeam ca pe o adevărată lovitură. Nu-mi trecu nici o singură dată prin minte că acea încercare în uşă ar fi putut fi doar o greşeală. Nu m-am mai gândit decât la scopuri nelegiuite şi am păstrat o tăcere de moarte,

aşteptând următoarea mişcare a celui care, chipurile, voia să intre la mine în cameră.

După o vreme, zornăitul precaut nu se mai auzi şi am sesizat zgomotele cuiva care deschidea cu un şperaclu uşa camerei de la nord. Apoi, mânerul uşii de la camera de alături a fost încercat uşurel. Zăvorul nu se clinti, desigur, iar la urechi îmi ajunse scârţâitul podelei în vreme ce intrusul părăsea încăperea. După o clipă, se auzi un alt clinchet uşor şi am ghicit că cineva intrase în camera de la sud. Din nou am desluşit cum încerca pe furiş uşa zăvorâtă a unei camere de alături, şi, din nou, scârţâitul paşilor care se retrăgeau şi care, de această dată, se auziră de-a lungul coridorului şi pe scări, aşa încât mi-am dat seama că intrusul pricepuse şi el că îmi încuiasem uşile cu ivăre, ceea ce-l făcuse să renunţe la tentativa lui, pentru un răstimp mai scurt sau mai lung, aşa cum avea să se dovedească ceva mai târziu.

Promptitudinea cu care mi-am făcut un plan de acţiune dovedeşte că în subconştientul meu trebuie să mă fi temut de vreo ameninţare şi că îmi storceam mintea, de ore în şir, cu posibilităţile mele de salvare. De prima dată am simţit că plimbăreţul nevăzut prin clădire urmărea să mă pună într-un pericol pe care nu trebuia să-l înfrunt, ci de care trebuia să fug pe cât mai repede posibil. Singurul lucru care-mi mai rămânea de făcut era să ies încă viu din acel hotel, cât mai iute şi pe cu totul alte căi decât pe scări şi pe la recepţie.

Ridicându-mă fără zgomot şi găsind comutatorul cu lanterna, am încercat să aprind becul de deasupra patului meu, ca să-mi umplu buzunarele cu câteva lucruri de trebuinţă pentru o fugă în graba mare, fără să-mi mai iau şi valiza. Nimic nu se petrecu şi am înţeles că fusese întrerupt curentul electric. Era clar că se pusese la cale împotriva mea un complot în taină, cu rea intenţie, la scară mare, dar ce anume, mai exact, nu puteam spune. Pe când rămăsesem în picioare, îngândurat, cu mâna pe comutatorul inutil de-acum, am auzit un scârţâit înăbuşit pe podeaua camerei de sub mine şi am avut impresia că aş distinge glasuri prinse într-o conversaţie. O clipă mai târziu, nu mai eram atât de sigur că sunetele joase erau chiar voci, întrucât lătrăturile groase şi orăcăielile ce articulau silabe răzleţe semănau atât de puţin cu graiul omenesc. Apoi mi-am amintit cu o putere renăscută de cele auzite în faptul nopţii de către inspectorul de fabrică în această clădire mucezită şi pestilenţială.

Adunându-mi în buzunare, cu ajutorul lanternei, cele necesare, mi-am pus pălăria pe cap şi, în vârful picioarelor, m-am apropiat de ferestre pentru a putea calcula şansele unei coborâri. În ciuda reglementărilor statului pentru siguranţa locuinţelor, nu exista nici o scară de incendiu pe această latură a hotelului, şi am observat că ferestrele mele se ridicau la o distanţă de numai trei etaje de la curtea pietruită. La dreapta şi la stânga, totuşi, câteva clădiri de cărămidă se învecinau cu hotelul, iar acoperişurile lor înclinate erau suficient de înalte pentru a se ajunge pe ele printr-o săritură de la nivelul etajului meu. Dar pentru asta trebuia să mă aflu într-o cameră la două uşi depărtare de a mea, fie la nord, fie la sud, iar mintea mi se puse

imediat în mişcare, ca să calculeze şansele pe care le aveam pentru a mă muta.

Am hotărât că nu puteam să-mi asum riscul de a ieşi pe coridor, unde sunetul paşilor mei s-ar fi auzit cu siguranţă şi unde dificultăţile de a intra în camera dorită ar fi fost insurmontabile. Dacă aveam să înaintez cumva, până la urmă, trebuia să străbat camerele prin uşile de legătură, nu atât de solid construite, ale căror broaşte şi zăvoare urma să le forţez, folosindu-mă de umăr ca de un berbec, oriunde mi-ar fi stat în cale. Acest lucru, m-am gândit eu, ar fi fost posibil datorită stării şubrede a clădirii şi a stâlpilor săi de susţinere, dar mi-am dat seama că nu puteam s-o fac fără zgomot. Trebuia să mă bazez pe viteză şi pe norocul de a ajunge la o fereastră înainte ca forţele ostile să se organizeze îndeajuns încât să deschidă cu un şperaclu exact uşa din dreptul meu. Mi-am blocat uşa dinspre hol de la propria cameră, împingând masa de scris în dreptul ei, puţin câte puţin, ca să fac cât mai puţin zgomot.

Realizam că şansele mele erau foarte slabe şi eram pe deplin pregătit pentru orice nenorocire. Chiar şi dacă ajungeam pe un alt acoperiş n-aş fi rezolvat problema, căci mai trebuia să ajung şi pe sol, după care să găsesc o ieşire din oraş. Un lucru în favoarea mea era condiţia de părăsire şi de ruină în care se aflau clădirile învecinate, la care se mai adăugau lucarnele ce se căscau negre pe fiecare rând de acoperişuri.

Deducând din harta băiatului de la băcănie că drumul cel mai potrivit de ieşire din oraş era spre miazăzi, am aruncat întâi o privire asupra uşii de trecere din sudul camerei mele. Era prinsă în balamale în aşa fel încât să se deschidă în direcţia mea, de unde am priceput, după ce am tras de zăvor şi am mai găsit şi alte încuietori pe ea, că nu era bună să fie forţată. Atunci, renunţând la acest drum, am mutat cu precauţie patul în dreptul ei, ca să împiedic orice atac ce ar fi putut mai târziu să fie lansat din camera de alături. Uşa de la nord era prinsă în balamale în aşa fel încât să se deschidă înspre camera vecină şi, prin urmare — chiar dacă se dovedi că era zăvorâtă sau încuiată cu cheia de cealaltă parte — avea să fie ruta mea. De-aş fi ajuns pe acoperişurile clădirilor din Strada Paine şi aş fi coborât cu succes pe pământ, aş fi reuşit, poate, să fug prin curte şi prin clădirile adiacente şi de vizavi până-n Strada Washington sau Strada Bates, ori altfel să ajung în Strada Paine şi s-o cotesc în Strada Washington, pe la sud. În orice caz, aş fi ajuns cumva în Strada Washington şi aş fi ieşit cât mai iute din centru. Aş fi preferat să evit Strada Paine, de vreme ce staţia de pompieri de acolo ar fi putut să fie deschisă toată noaptea.

Pe când cugetam la toate aceste lucruri, m-am uitat peste marea de acoperişuri sordide, putrede, de sub mine, luminate acum de razele unei luni care, de puţină vreme, era în descreştere. La dreapta, gura neagră a albiei râului spinteca panorama, iar fabricile şi gara, pustii, erau agăţate ca scaiul de ambele ei laturi. Dincolo de ea, şinele ruginite de tren şi şoseaua spre Rowley treceau printr-un teren plat, mlăştinos, peticit cu insuliţe de pământ uscat, acoperit de tufăriş. La stânga, câmpia străbătută de albia râului era mai aproape, iar drumul îngust spre Ipswich strălucea alb în

lumina lunii. Nu puteam zări, de pe partea mea, ruta sudică ce ducea la Arkham şi pe care mă hotărâsem să merg.

Speculam indecis asupra clipei potrivite de a ataca uşa de la miazănoapte şi cum să mă fac cât mai puţin auzit, când am remarcat că zgomotele vagi de sub mine lăsaseră locul unor noi scârţâituri pe scări, mai apăsate. O geană de lumină se strecură pe sub uşă, iar scândurile coridorului începură să geamă sub paşi grei. Sunetele înăbuşite, posibil de origine vocală, se auziră tot mai aproape şi, într-un târziu, cineva ciocăni tare în uşa mea.

Preţ de o clipă, mi-am ţinut respiraţia şi am aşteptat. Mi se păru că trece o veşnicie şi că greţosul miros de peşte din jurul meu se accentuase deodată în mod dramatic. Apoi ciocăniturile se repetară, încontinuu şi cu o insistenţă sporită. Am ghicit că venise momentul acţiunii şi îndată am smuls zăvorul de la uşa de pe latura nordică, proptindu-mă bine ca să-i forţez deschiderea. Ciocănitul se auzi încă şi mai tare şi am sperat ca volumul său să acopere sunetul opintelilor mele. În sfârşit, pornind la treabă, am izbit iară şi iară în firavele scânduri ale uşii cu umărul meu stâng, neluând seama nici la şoc, nici la durere. Uşa rezista chiar mai mult decât m-aş fi aşteptat, dar nu m-am lăsat păgubaş. Şi, în tot acest timp, zarva de la uşa de afară crescu în intensitate.

Într-un final, uşa de legătură cedă, însă cu un asemenea bubuit că mi-am dat seama de faptul că cei de-afară trebuie să-l fi auzit. Imediat ciocănitul se prefăcu într-o bătaie violentă, în vreme ce cheile zornăiau ameninţător la uşile de pe coridor ale camerelor învecinate, de ambele laturi cu a mea. Repezindu-mă prin noua cale de trecere pe care mi-o deschisesem, am izbutit să trag zăvorul la uşa dinspre coridor a camerei de la nord, înainte să fie deschisă cu cheia, însă, pe când îmi terminam treaba, am auzit uşa dinspre coridor a celei de-a treia camere — cea de la a cărei fereastră speram să ajung pe acoperişul de dedesubt — cum era încercată cu un şperaclu.

Pentru o secundă, mă cuprinse o totală disperare, de vreme ce urma să fiu prins într-o încăpere de la a cărei fereastră nu exista scăpare. Un val de spaimă aproape inumană mă străbătu, făcându-mă să atribui o unicitate terifiantă şi inexplicabilă urmelor de paşi prin praf, luminate acum de razele lanternei, pe care intrusul le lăsase cu puţin timp în urmă în această încăpere, când încercase să pătrundă de aici în camera mea. Apoi, cu un automatism buimac ce persista în ciuda deznădejdii crunte în care căzusem, m-am îndreptat spre următoarea uşă de trecere şi m-am împins în ea orbeşte, într-un efort să ajung dincolo şi, presupunând că încuietorile ar fi fost la fel de intacte ca în cea de-a doua cameră — de-aş fi avut şansa —, să încui cu zăvorul uşa dinspre coridor înainte să fie deschisă cu cheia de afară.

Am avut norocul chior de a câştiga un avans, căci uşa de trecere dinaintea mea nu numai că nu era încuiată, ba era chiar întredeschisă. Într-o secundă am pus piciorul în încăperea de alături şi am ţinut, cu genunchiul drept şi cu umărul, de uşa dinspre coridor care se deschidea

spre înăuntru. Apăsarea mea îl luă prin surprindere pe cel din coridor, căci uşa se închise imediat ce m-am împins în ea, aşa încât am putut să o încui cu zăvorul, aflat în stare bună, aşa cum mai făcusem şi cu cealaltă. Pe când dobândeam acest avans, am auzit cum slăbeau loviturile sălbatice la celelalte două uşi, în vreme ce o sporovăială confuză mă ajunse de la uşa de trecere pe care o blocasem cu patul. Evident că majoritatea atacatorilor mei pătrunseseră în camera de la sud şi se grupau pentru un asalt pe laterală. Dar în aceeaşi clipă, se auzi un şperaclu la următoarea uşă de la miazănoapte şi am ghicit că se profila o primejdie încă şi mai apropiată.

Uşa de trecere de la nord era larg deschisă, dar nu mai aveam timp să verific zăvorul care deja era pe punctul de a se deschide dinspre hol. Tot ce puteam face era să închid şi să încui cu zăvorul uşa de trecere care era deschisă, precum surata ei din celălalt colţ, împingând patul în dreptul uneia şi o masă de birou în al celeilalte, şi mutând un lavoar în dreptul celei dinspre coridor. Trebuia, din câte pricepeam, să mă încred în asemenea bariere provizorii ca să mă apere, până când puteam să ajung la fereastră şi să sar pe acoperişul clădirii din Strada Paine. Dar chiar şi în acel moment de cumpănă, principalul meu motiv de spaimă era ceva ce n-avea legătură cu precaritatea mijloacelor mele de apărare. Tremuram pentru faptul că nici unul dintre urmăritorii mei, în ciuda unor hidoase horcăieli, mormăituri şi lătrături în surdină, când şi când, nu articula o sintagmă clară, inteligibilă.

Pe măsură ce mutam mobila din loc şi mă repezeam la ferestre, am auzit o goană înfricoşătoare de-a lungul coridorului spre camera de la nord şi am perceput că bătăile dinspre sud încetaseră. Era evident că majoritatea adversarilor mei erau pe cale să-şi concentreze forţele asupra şubredei uşi de trecere ce urma să se deschidă în direcţia mea, după cum ştiau prea bine. Afară, razele lunii se jucau pe creasta acoperişului de dedesubt şi am observat că săritura avea să fie extraordinar de hazardată din cauza suprafeţei în pantă pe care trebuia să aterizez.

Cântărindu-mi mijloacele la îndemână, mi-am ales-o pe cea mai sudică dintre cele două ferestre ca mijloc de scăpare, plănuind să aterizez pe panta interioară a acoperişului şi să ajung până la cea mai apropiată lucarnă. Odată intrat în locuinţele de cărămidă, în paragină, aveam să mă confrunt cu urmărirea, însă trăgeam nădejde să cobor şi să mă ascund prin pragurile căscate de-a lungul înneguratei curţi, la urmă ieşind în Strada Washington şi strecurându-mă afară din oraş spre miazăzi.

Zarva de la uşa dinspre miazănoapte era acum asurzitoare şi am remarcat că scândurile şubrede începeau să crape. Era evident că asediatorii se înarmaseră cu vreun obiect greu pe care să-l folosească drept berbec. Scheletul patului proptit în uşă, totuşi, se ţinea încă tare, aşadar am priceput că mai aveam o brumă de speranţă să evadez. Pe când deschideam fereastra, am remarcat că era flancată de draperii grele, din velur, suspendate de o galerie cu inele de alamă şi că storurile de la exterior erau prevăzute cu un cârlig ieşit în afară. Concepând un posibil mijloc de a evita săritura primejdioasă, am smuls draperiile cu tot cu galerie, apoi, la iuţeală, am agăţat două dintre inele în cârligul storurilor, lăsând draperia să atârne

pe fereastră. Faldurile grele atingeau acoperişul învecinat şi am văzut că atât inelele, cât şi cârligul erau destul de solide ca să reziste sub greutatea mea. Aşadar, urcându-mă pe fereastră şi dându-mi drumul în jos, pe improvizata „scară de frânghie”, am lăsat în urmă, pentru totdeauna, edificiul morbid şi plin de orori al Casei Gilman.

Am coborât în siguranţă pe plăcile de ardezie desprinse ale acoperişului în pantă şi am înaintat spre lucarna ce se căsca neagră, fără să mă poticnesc. Uitându-mă în sus, la fereastra pe care o părăsisem, am observat că tot mai era cufundată în întuneric, deşi în zare, peste coşurile părăginite de la nord, zăream luminiţe, scânteind malefic în sediul Ordinului Zeului Dagon, în fosta biserică baptistă şi în cea congregaţională, a cărei amintire îmi trezea un fior de groază. Părea să nu fie nimeni în curtea de dedesubt şi trăgeam nădejde să existe o şansă de a scăpa înainte de a se da alarma în tot oraşul. Luminând cu lanterna mea de buzunar lucarna, am văzut că nu existau nici un fel de trepte. Distanţa era mică, totuşi, aşa încât m-am căţărat pe margine şi am sărit, căzând pe o podea prăfuită, plină de cutii şi de butoiaşe putrede.

Locul arăta îngrozitor, dar ajunsesem să nu mai iau în seamă astfel de impresii şi m-am îndreptat numaidecât spre scara pe care lanterna mi-o dezvălui, după ce-am mai aruncat o privire grăbită la ceasul de mână, care arăta ora două din noapte. Treptele scârţâiau sub paşii mei, dar nu foarte tare, şi am coborât în goană, trecând pe lângă un etaj cât un hambar, până la parter. Pustietatea era deplină şi numai ecourile mai răspundeau la paşii mei. În cele din urmă, am ajuns la antreul în al cărui capăt am zărit un dreptunghi luminat slab, ce marca pragul în ruină din Strada Paine. Luând-o în cealaltă direcţie, am găsit uşa din spate de asemenea deschisă şi am dat năvală afară, coborând cinci trepte de piatră, pe dalele năpădite de ierburi ale unei curţi interioare.

Razele lunii nu mai răzbăteau până aici, însă puteam să disting drumul fără să mă folosesc de lanternă. Unele dintre ferestrele de la Casa Gilman licăreau slab şi mi se păru că aud sunete confuze venind dintr-acolo. Îndreptându-mă fără zgomot spre latura din care aveam să ies în Strada Washington, am observat mai multe uşi deschise şi am ales-o pe cea mai apropiată drept cale de trecere. Coridorul dinăuntru era cufundat într-o beznă de smoală şi, când am ajuns la celălalt capăt al lui, am văzut că uşa de la stradă era blocată zdravăn. Hotărât să încerc o altă clădire, am orbecăit prin întuneric înapoi spre curtea interioară, dar m-am oprit pe dată, cât încă mai eram aproape de prag.

Căci dintr-o uşă deschisă a hotelului se revărsa o mulţime imensă de siluete dubioase, ale căror felinare zvâcneau în noapte, schimbând replici orăcăite, ce sigur nu erau rostite în limba engleză. Figurile se mişcau indecise şi mi-am dat seama, uşurat, că nu ştiau unde dispărusem. Cu toate acestea, tot mă străbătu un fior pe şira spinării. Nu le puteam distinge trăsăturile, dar croncăniturile lor şi mersul legănat erau abominabil de respingătoare. Cel mai groaznic era faptul că una dintre acele arătări, din câte puteam desluşi, era înveşmântată straniu şi încununată cu o înaltă

tiară de un soi mult prea familiar. Pe măsură ce se răspândiră prin curte, am simţit cum îmi sporea spaima. Dacă nu mai găseam nici o ieşire spre stradă din această clădire? Mirosul de peşte era insuportabil şi mă întrebam dacă mai rezistam fără să leşin. Din nou, orbecăind în direcţia străzii, am deschis uşa de la coridor şi am intrat într-o încăpere goală, cu ferestre acoperite etanş, însă fără cadre. Croindu-mi drum la lumina lanternei, am descoperit că puteam deschide storurile şi, în clipa următoare, am sărit de partea cealaltă şi le-am închis cu grijă.

Mă aflam de-acum în Strada Washington şi, preţ de o clipă, n-am zărit nici o suflare şi nici o lumină, în afară de razele lunii. În depărtare, din mai multe direcţii, totuşi, urechile mele puteau distinge sunetul vocilor răguşite, al paşilor, şi un soi straniu de lipăit care nu semăna cu zgomotul paşilor. Era clar că nu mai aveam timp de pierdut. Îmi era limpede pe unde urma s-o iau şi mă bucuram că toate felinarele erau stinse, aşa cum adesea se obişnuieşte în nopţile luminate de lună în regiunile rurale sărace. Unele dintre zgomote veneau de la sud. Cu toate acestea, mi-am păstrat speranţa de salvare în acea direcţie. Ştiam prea bine că aveau să fie nenumărate praguri pustii care să-mi ofere adăpost în cazul în care mă întâlneam cu vreo persoană sau vreun grup care să semene cu urmăritorii mei.

Am mers iute şi fără zgomot, ţinându-mă aproape de casele dărăpănate. Deşi îmi pierdusem pălăria şi îmi mototolisem hainele după căţăratul meu înfrigurat, nu eram bătător la ochi, ba chiar aveam o şansă mare de a trece neobservat dacă se întâmpla să mă ciocnesc din întâmplare cu vreun drumeţ. Pe Strada Bates am intrat într-un vestibul fără uşă, în vreme ce două siluete se apropiau — târşâindu-şi paşii — de spaţiul liber unde Strada Eliot se încrucişează oblic cu Strada Washington, la intersecţia cu Strada Sudului. Deşi nu mai văzusem locul acela niciodată, mi se păru periculos, aşa cum îmi era ilustrat de harta adolescentului de la băcănie, de vreme ce era posibil ca razele lunii să se reverse din plin asupra lui. N-avea nici un rost să încerc să-l evit, căci orice cale alternativă ar fi implicat ocoluri care m-ar fi făcut, probabil, în mod catastrofal vizibil şi m-ar fi întârziat prea mult. Singurul lucru pe care-l aveam de făcut era să-l traversez cu îndrăzneală, imitând mersul târşâit al celor din Innsmouth, pe cât de bine puteam, şi să trag nădejdea că nimeni, ori măcar nici unul dintre urmăritorii mei, nu s-ar afla prin preajmă.

Cam cât de bine era organizată urmărirea şi cam care ar fi fost scopul ei, nu-mi puteam da seama. Se pare că oraşul era cuprins de o activitate neobişnuită, dar m-am gândit că vestea evadării mele de la Gilman nu se răspândise încă pretutindeni. Curând, va trebui să trec din Strada Washington pe vreo altă stradă, mai sudică, deoarece grupul de la hotel avea cu siguranţă să vină după mine. Probabil că am lăsat urme prin praf în ultima clădire, care să le arate cum am ieşit în stradă.

Spaţiul liber era, aşa cum mă şi aşteptasem, luminat din plin de lună şi am zărit, în centrul lui, rămăşiţele unui petic de verdeaţă, îngrădit cu un grilaj de fier, care altădată ar fi putut constitui un părculeţ. Spre norocul meu, nu se afla nimeni prin preajmă, deşi se părea că un fel de bâzâit sau

vuiet bizar creştea din direcţia Pieţei Centrale. Strada Sudului era foarte largă şi cobora direct, povârnindu-se uşor, spre ţărm. În zare se vedea marea. Speram ca nimeni să nu-şi arunce un ochi de departe, în vreme ce eu o străbăteam sub razele sclipitoare ale lunii.

Înaintarea mea nu întâmpină nici un obstacol şi nu se auzi nici un alt zgomot care să-mi dea de ştire că eram pândit. Privind în jurul meu, mi-am încetinit involuntar pasul, o secundă, ca să văd mai bine marea, splendidă sub razele lunii, ivindu-se la capătul străzii. În zarea îndepărtată, dincolo de dig, se profila silueta întunecată, abia vizibilă, a Stâncii Dracului şi, pe măsură ce intra în câmpul meu vizual, nu m-am putut opri să nu mă gândesc la toate odioasele legende pe care le auzisem în ultimele treizeci şi patru de ore, legende care făceau din această stâncă zdrenţuită o adevărată poartă spre tărâmuri de groază insondabilă şi de o anormalitate incredibilă.

Apoi, fără nici un fel de avertizare, am văzut fascicolele intermitente de lumină de pe îndepărtata stâncă. Erau clare şi inconfundabile. Mă cuprinse o spaimă cu totul iraţională. Muşchii mi se încordară, pregătiţi pentru o goană panicată. Ceea ce mă mai ţinea pe loc era doar o prudenţă inconştientă şi o fascinaţie pe jumătate hipnotică. Şi ca să agraveze şi mai mult lucrurile, acum ţâşneau scântei de pe îndepărtata cupolă a Casei Gilman, care se înălţa la nord-est, în urma mea, într-o serie de străluciri analoage, deşi la alte intervale de timp, ceea ce nu putea constitui decât un semnal de răspuns.

Controlându-mi muşchii şi realizând încă o dată cât de vizibil eram, mi-am reluat mersul prefăcut, târşâit şi legănat. Continuam, însă, să-mi ţin ochii pironiţi asupra acelei stânci diavoleşti, pe cât îmi permitea panorama marină în care se termina Strada Sudului. Ce putea să însemne acel proces, nu reuşeam să-mi închipui, dacă nu cumva implica vreun ritual bizar în legătură cu Stânca Dracului, ori dacă nu cumva vreo nouă grupare debarcase de la bordul vreunei nave pe acel promontoriu sinistru. M-am aplecat acum spre stânga, cu privirea încă întoarsă spre oceanul care licărea în spectralele raze lunare ale unei nopţi de vară, urmărind scăpărările criptice ale acelor fascicule inexplicabile, ce n-aveau nume.

Tocmai atunci, cea mai oribilă impresie dintre toate mă pătrunse cu toată puterea, biruindu-mi şi ultimul rest de cumpănire, mânându-mă spre miazăzi într-o goană nebună, pe lângă pragurile uşilor ce se căscau negre ca smoala şi ferestrele ce se holbau ca nişte ochi de peşte, în acea stradă pustie, de coşmar. Căci la o privire mai atentă, am observat că valurile luminate de lună dintre stâncă şi ţărm erau însufleţite de un furnicar de siluete ce înotau spre port. Chiar şi de la marea distanţă la care mă aflam şi în singura clipă de percepţie, puteam să disting că acele capete ce se iveau din valuri şi acele braţe care băteau apa erau neomeneşti şi nemaiîntâlnite, într-o măsură ce nu putea fi redată sau zugrăvită în stare de conştienţă.

Nici nu străbătusem un cvartal, când m-am oprit din goana mea frenetică, căci din stânga îmi ajunse la ureche ceva ce aducea cu hărmălaia unei urmăriri organizate. Se auzeau paşi şi sunete guturale, iar duduitul unui motor şuieră spre sud de-a lungul Străzii Federale. Într-o secundă,

mi-am schimbat complet toate planurile. Dacă şoseaua spre miazăzi era blocată în faţa mea, era limpede că trebuia să găsesc o altă ieşire din Innsmouth. M-am oprit şi m-am tras în pragul unei uşi deschise, gândindu-mă cât de norocos eram că trecusem de spaţiul liber, luminat din plin de lună, înainte ca urmăritorii mei s-o fi luat pe strada paralelă.

A doua analiză a fost mai puţin reconfortantă. De vreme ce urmărirea mea se desfăşura pe o altă stradă, era clar că gruparea nu mă urmărea direct pe mine. Nu mă văzuseră, ci doar îndeplineau un plan de a-mi tăia orice cale de scăpare. Aceasta, totuşi, implica faptul că toate drumurile care duceau la ieşirea din Innsmouth erau patrulate în mod similar, căci localnicii n-aveau de unde şti ce direcţie aveam de gând să aleg. Dacă lucrurile stăteau aşa, eram nevoit să evit orice fel de şosele, luând-o peste câmp, dar cum să fac acest lucru, având în vedere natura mlăştinoasă şi accidentată a întregii regiuni dimprejur? Pentru o clipă am simţit că mă ia cu ameţeală, atât din cauza unei disperări cumplite, cât şi a accentuării rapide a duhorii de peşte omniprezente.

Apoi m-am gândit la linia de tren spre Rowley, abandonată, care încă se mai întindea spre nord-vest de la gara năruită, urmând malul râului. Aveam o şansă infimă ca locuitorilor din oraş să nu le treacă prin minte încotro o luasem, de vreme ce pustietatea o lăsase pradă tufelor de măceş, făcând-o pe jumătate inaccesibilă. Ar fi fost cea mai puţin probabilă dintre toate căile pe care un evadat şi le-ar fi ales. O văzusem limpede de la fereastra hotelului şi ştiam cam care-i era traseul. Cea mai mare parte a lungimii atinse în zilele de odinioară mai era vizibilă atât de pe şoseaua ce duce la Rowley, cât şi din înălţimile oraşului, însă te puteai strecura neobservat printre bălării. În orice caz, avea să constituie singura mea şansă de scăpare şi nu-mi mai rămăsese nimic altceva de făcut decât s-o încerc.

Pătrunzând în antreul adăpostului meu părăsit, am mai consultat o dată la lumina lanternei harta băiatului de la băcănie. Problema următoare era cum să ajung la vechiul drum de fier, şi am înţeles că ruta cea mai sigură era s-o iau înainte până-n Strada Babson, apoi la vest spre Strada Lafayette, ocolind, fără să traversez, un spaţiu deschis similar cu cel pe care tocmai îl străbătusem, ca pe urmă să mă întorc pe la miazănoapte şi pe la apus într-un zigzag ce trecea prin străzile Lafayette, Bates, Adams şi Bank, ultima învecinându-se cu albia râului, până la gara părăsită şi în ruină pe care o zărisem de la fereastra camerei mele de hotel. Motivul meu de a o lua drept înainte pe Strada Babson era că nu doream nici să mai traversez încă o dată spaţiul deschis de mai devreme, nici să-mi încep goana spre apus de-a lungul unei străzi atât de largi precum Strada Sudului.

Pornind încă o dată la drum, am traversat strada pe trotuarul din dreapta ca să o cotesc prin Strada Babson, pe cât mai neobservat puteam. Zarva continua să se audă pe Strada Federală şi, aruncând priviri furişe în urma mea, mi s-a părut că văd o rază de lumină în apropierea locuinţei prin care reuşisem să fug din hotel. Nerăbdător să las Strada Washington în urmă, am iuţit pasul, rugându-mă la Cel de Sus să nu mă ciocnesc de nici un

ochi scrutător. La următorul colţ cu Strada Babson, am remarcat, cu groază, că una dintre case mai era încă locuită, aşa cum arătau perdelele de la fereastră, dar nu se vedea nici o lumină înăuntru şi am trecut de ea fără probleme.

În Strada Babson, care se intersecta cu Strada Federală, ceea ce m-ar fi adus în raza vederii urmăritorilor mei, m-am ţinut pe cât am putut mai aproape posibil de clădirile încovoiate, nealiniate, oprindu-mă de două ori în câte un prag, pe măsură ce zarva din spate sporea pentru un timp. Spaţiul liber din faţa mea strălucea în vastitatea şi pustietatea lui sub razele lunii, însă traseul ales nu mă obliga să-l traversez. În cursul celei de-a doua opriri, am început să detectez o nouă distribuţie a zgomotelor vagi şi, aruncându-mi un ochi precaut din adăpost, am zărit un automobil ţâşnind ca o săgeată prin spaţiul liber, gonind spre marginea oraşului de-a lungul Străzii Eliot, acolo unde se intersecta cu străzile Babson şi Lafayette.

În timp ce urmăream această din urmă manevră, sufocat de o intensificare subită a duhorii de peşte după un scurt moment de diminuare, am văzut un şir de siluete neomeneşti, ghemuindu-se, ţopăind şi târşâindu-şi picioarele în aceeaşi direcţie. Am ghicit că trebuia să fie grupul care păzea drumul spre Ipswich, de vreme ce şoseaua se prelungeşte din Strada Eliot. Două dintre acele figuri pe care le întrezăream erau înveşmântate în rase voluminoase, iar una purta o diademă înaltă, ce răspândea scânteieri albe în lumina lunii. Mersul acestei arătări era atât de bizar, încât îmi trezi un fior pe şira spinării, căci îmi lăsa impresia c-ar înainta în *salturi*.

Când ultimul din ceată dispăru din raza vederii mele, mi-am reluat drumul, intrând în goana mare în Strada Lafayette, traversând Strada Eliot în cea mai mare viteză, ca nu cumva să dau nas în nas cu vreunul dintre urmăritorii mei, rămas în urma celorlalţi pe acea arteră. Încă mai auzeam unele orăcăieli şi zornăieli departe, spre Piaţa Centrală, dar am trecut fără surprize neplăcute. Spaima mea cea mai mare era să mai străbat încă o dată Strada Sudului, largă şi luminată din plin de lună, cu panorama ei marină. A trebuit să-mi adun toate forţele ca să ţin piept acelei grele încercări. Cineva m-ar fi putut zări cu uşurinţă şi era foarte posibil ca urmăritorii mei din Strada Eliot să dea cu ochii de mine în ambele direcţii. În ultima clipă, m-am hotărât că era mai bine să-mi încetinesc pasul şi să o traversez, ca mai înainte, în mersul târşâit al unui nativ oarecare din Innsmouth.

Când am văzut din nou marea, de data aceasta pe partea dreaptă, eram decis să nu mă uit la ea defel. N-am putut totuşi rezista tentaţiei şi mi-am plimbat privirea de-a lungul ţărmului, în timp ce imitam cu precauţie târşâitul localnicilor, îndreptându-mă spre umbra protectoare din faţa mea. Nu se vedea nici un vas, aşa cum sperasem. În schimb, primul lucru pe care-mi căzură ochii era o bărcuţă cu vâsle trăgând spre debarcaderele părăsite, încărcată cu un obiect mătăhălos, acoperit cu o prelată. Vâslaşii, deşi nu-i puteam decât întrezări de la acea distanţă, aveau o înfăţişare îngrozitor de respingătoare. Se mai puteau distinge mai multe făpturi care înotau, în vreme ce pe îndepărtata stâncă neagră am zărit o licărire slabă,

continuă, diferită de semnalizarea pâlpâitoare de dinainte, de o culoare stranie, pe care n-o puteam identifica precis. Deasupra acoperişurilor în pantă din faţa şi din dreapta mea se profila cupola înaltă a Casei Gilman, cufundată în cea mai neagră beznă. Duhoarea de peşte, împrăştiată pentru o clipă de o briză milostivă, se accentuă iar cu o intensitate înnebunitoare.

Nici nu trecusem bine de cealaltă parte a străzii, când îmi ajunse la urechi murmurul unui grup care înainta de-a lungul Străzii Washington, dinspre miazănoapte. Când ajunseră în spaţiul liber unde întrezărisem pentru prima oară neliniştitoarea apă a mării luminate de lună, i-am putut vedea pe deplin, la numai un cvartal distanţă, şi mă oripilă bestiala anormalitate a chipurilor lor şi a mersului lor gheboşat, subuman, câinesc. Unul dintre ei se mişca în mod evident ca o maimuţă, cu braţele-i lungi atingând frecvent pământul, în vreme ce altul, în rasă şi cu tiară pe cap, părea să înainteze într-un mod aproape ţopăit. Eram convins că această facţiune trebuia să fie cea pe care o zărisem în curtea de la Gilman, cea mai aproape de urmele mele. Întrucât unii dintre ei se întoarseră să privească în direcţia mea, am încremenit de frică, deşi am izbutit să-mi păstrez mersul agale, târşâit pe care-l adoptasem. Nici până astăzi nu ştiu dacă m-au văzut sau nu. Dacă da, trebuie să se fi lăsat înşelaţi de stratagema mea, căci trecură mai departe, traversând locul puternic luminat de lună, fără să-şi schimbe direcţia, sporovăind şi orăcăind într-un idiom gutural odios, pe care nu-l puteam identifica.

Ajuns iar într-o zonă de umbră, mi-am reluat pasul sprinten de dinainte, trecând pe lângă casele dărăpănate ce stăteau să cadă, holbându-se în noapte. Am traversat pe trotuarul de la vest şi am cotit la primul colţ, intrând în Strada Bates, unde m-am ţinut aproape de clădirile sudice. Am trecut de două case ce dădeau semne că ar fi locuite, dintre care una avea lumini firave în camerele de la etaj. Cu toate acestea, n-am întâmpinat nici un obstacol. Pe când intram în Strada Adams, mă simţeam mult mai în siguranţă, dar am avut un şoc când un trecător ţâşni afară din pragul întunecat al unei uşi, în faţa mea. Se dovedi, până la urmă, prea beat ca să reprezinte pentru mine vreo ameninţare. Aşadar, am ajuns la dezolantele ruine ale depozitelor din Strada Bank viu şi nevătămat.

N-am întâlnit nici o suflare de om pe acea stradă lipsită de viaţă din apropierea râului, iar vuietul cascadelor îmi acoperea zgomotul paşilor. Am alergat mult până la gara în ruină, iar zidurile marilor depozite de cărămidă din jurul meu păreau încă şi mai terifiante decât faţadele locuinţelor private. În sfârşit, am zărit gara cu arcadele ei vechi, sau ce mai rămăsese din gară, şi m-am îndreptat direct către şinele de tren care începeau din capătul ei îndepărtat.

Şinele erau ruginite dar intacte, în marea lor parte, şi doar jumătate dintre traverse putreziseră complet. A merge sau a fugi pe un asemenea teren era foarte dificil, însă am făcut tot ce-am putut şi am scos un timp foarte bun. Pe o distanţă destul de mare, linia ţinea drept, de-a lungul malului râului, însă într-un târziu am ajuns la podul lung, acoperit, ce traversa prăpastia la o înălţime ameţitoare. Aveam să mă decid asupra

pasului următor în funcţie de starea podului. Dacă era omeneşte posibil, aveam să-l trec, dacă nu, aveam să-mi asum riscul de a mai hoinări pe străzile oraşului, ca să ajung la cel mai apropiat pod rutier intact.

Vechiul pod, lung şi mare, ce semăna cu un hambar, licărea spectral sub razele lunii şi am remarcat că traversele erau sigure pe o distanţă considerabilă. Păşind pe el, am început să mă folosesc de lanternă, iar un nor de lilieci a fost cât pe ce să mă doboare când îşi fluturară aripile pe lângă mine. Pe la jumătatea drumului se căsca o gaură periculoasă între traverse în care, pentru o clipă, m-am temut că o să cad, dar până la urmă am riscat un salt disperat care, din fericire, îmi reuşi.

M-am bucurat să văd iar lumina lunii când am ieşit din macabrul tunel. Vechile şine treceau prin Strada Râului şi dintr-odată coteau într-o regiune tot mai rurală, în care pătrundea din ce în ce mai puţin dizgraţioasa duhoare de peşte a portului Innsmouth. Aici, buruienile şi tufişurile îmi încetineau mersul şi îmi sfâşiau hainele cu cruzime. Cu toate acestea, mă bucuram că se aflau în drumul meu, ca să-mi ofere adăpost în cazul unui pericol de moarte. Ştiam că o mare parte din traseul meu trebuia să fie vizibil din şoseaua spre Rowley.

Zona mlăştinoasă începu foarte curând, cu o singură linie ferată pe un terasament acoperit de iarbă, la un nivel mai coborât, unde desişul bălăriilor era ceva mai rar. Apoi am ajuns la un soi de dâmb, unde şina de tren trecea printr-un şanţ năpădit de mărăcini şi de tufe de mure. Mă bucuram de acest adăpost precar, de vreme ce în acel punct şoseaua spre Rowley se afla tulburător de aproape, potrivit vederii de la fereastra camerei mele de hotel. La capătul şanţului avea să se încrucişeze cu linia ferată, iar apoi să se îndepărteze la o distanţă ceva mai sigură, dar între timp eu trebuia să am mare grijă. La acea oră, aveam certitudinea că drumul de fier nu era patrulat, lucru pentru care simţeam o mare recunoştinţă.

Chiar înainte să pătrund în şanţ, am aruncat o privire în urma mea, dar n-am văzut nici un urmăritor. Bătrânele turle şi acoperişuri ale putredului Innsmouth aruncau sclipiri seducătoare şi diafane în magica lumină aurie a lunii şi mi-am închipuit cum trebuie să fi arătat ele în zilele de odinioară, înainte să se abată asupra lor blestemul. Apoi, pe când îmi luam privirea de la oraş, ceva mai puţin liniştitor îmi atrase atenţia şi mă ţintui în loc preţ de o secundă.

Ce am zărit — sau mi-am închipuit că văd — era sugestia tulburătoare a unei mişcări ondulatorii departe, în direcţia sudului, ceea ce mă făcu să deduc că o şleahtă foarte numeroasă trebuie să se fi năpustit afară din oraş, de-a lungul circulatei şosele spre Ipswich. Distanţa era mare şi n-am putut distinge nimic în amănunt, însă nu-mi plăcu defel cum arăta acea coloană în mişcare. Se ondula prea mult şi sticlea prea tare în razele lunii, care acum apunea. Am mai avut şi impresia că aud un zgomot, deşi vântul sufla în direcţia opusă, o idee de hârşâit şi de urlete bestiale, încă mai sinistre decât mormăiturile grupurilor pe care le auzisem fără să vreau, nu cu mult timp în urmă.

Toate soiurile de ipoteze pesimiste îmi trecură prin minte. M-am gândit la acele cazuri extreme din Innsmouth despre care se zvonea că au rămas ascunse prin labirinturile vechi de secole, în ruină, de la ţărmul mării. M-am mai gândit şi la acei înotători ieşiţi din comun pe care-i remarcasem. Comparând în minte grupurile pe care le întrezărisem până acum şi cele care probabil păzeau restul drumurilor pe care le-aş fi putut alege ca să scap, numărul urmăritorilor mei trebuie să fi fost bizar de mare pentru o aşezare atât de depopulată ca Innsmouth.

De unde putea să vină această mulţime câtă frunză şi iarbă, formând coloana pe care acum o priveam? Să mişune atâta viaţă contorsionată, nebănuită şi imposibil de catalogat în acele sordide fundături de demult? Ori vreo navă pe care n-o văzusem trăsese într-adevăr la ţărm şi din ea coborâse o legiune de aliaţi neştiuţi ce sălăşluiau pe acea stâncă de iad? Cine erau ei? De ce se aflau acolo? Iar dacă o asemenea coloană, formată din ei, trecea pe şoseaua spre Ipswich, oare şi celelalte patrule care aveau în grija lor alte rute îşi sporiseră numărul în aceeaşi măsură?

Intrasem în mărăcinişul şanţului şi mă luptam să înaintez foarte încet, când odiosul miros de peşte invadă iar împrejurimile. Să-şi fi schimbat deodată vântul direcţia spre răsărit, aşa încât acum bătea dinspre mare, deasupra oraşului? Aşa trebuie să se fi întâmplat, am tras eu concluzia, de vreme ce începură să se audă mormăieli guturale din acea direcţie, în care până atunci domnise tăcerea. Mai percepeam încă un zgomot, un soi de fâlfâit sau de răpăială colosală, în masă, care îmi trezi în cuget cele mai sinistre imagini. Mă făcu să mă abat de la logică, gândindu-mă la coloana ce se ondula atât de dizgraţios pe îndepărtata şosea spre Ipswich.

În clipa aceea, atât duhoarea cât şi zarva sporiră în intensitate, aşa încât m-am oprit tremurând şi am mulţumit Proniei Cereşti pentru protecţia pe care mi-o oferea şanţul. În acel punct, mi-am amintit, şoseaua spre Rowley trecea atât de aproape de vechea cale ferată, înainte să se bifurce spre vest. Ceva venea pe acel drum şi trebuia să mă ghemuiesc până când avea să treacă şi să dispară în zare. Slavă Domnului că acele creaturi nu aveau câini care să-mi dea de urmă, deşi, poate, le-ar fi fost chiar imposibil în izul specific regiunii. Pitit printre tufele acelui şanţ nisipos, mă simţeam la adăpost, chiar dacă ştiam că urmăritorii aveau să traverseze linia de tren prin faţa mea la nici o sută de metri distanţă. Aveam putinţa să-i observ, însă ei nu mă puteau vedea pe mine, decât doar printr-un miracol funest.

Deodată, mi se făcu frică să mă şi uit doar la ei, în cursul trecerii lor. Vedeam locul luminat de lună de unde aveau să se ivească şi idei curioase îmi veniră în minte, legate de spurcarea fără speranţă a acelui ţinut. Probabil că erau unele dintre cele mai grave cazuri din întregul Innsmouth şi pe care speram din toată inima să le pot uita cu desăvârşire.

Duhoarea se înteţi peste măsură, iar zgomotele se amplificară într-un babel bestial de croncănituri, hămăieli şi lătrături care nu aduceau nici pe departe cu graiul omenesc. Să fie acestea, într-adevăr, vocile urmăritorilor mei? Să aibă totuşi câini cu ei? Până atunci nu văzusem nici urmă din acele animale prin Innsmouth. Acel fâlfâit sau acea răpăială erau monstruoase,

iar eu nu puteam să-mi înalţ privirea la creaturile degenerate care produceau asemenea sunete. Aveam să-mi ţin ochii închişi până când se pierdeau în vest. Gloata era foarte aproape acum, umplând aerul cu mârâiturile lor răguşite, iar pământul aproape se clătina sub cadenţa grea a paşilor lor neomeneşti. Mi se tăie răsuflarea şi m-am stăpânit din toate puterile să nu deschid pleoapele.

Nici măcar acum nu m-am decis încă dacă ceea ce a urmat a fost hâda realitate sau doar o halucinaţie de coşmar. Măsurile ulterioare, întreprinse de guvern, în urma solicitărilor mele disperate, tind să confirme că a fost monstruosul adevăr, dar nu s-ar fi putut oare repeta o halucinaţie sub vraja cvasihipnotică a acelui port străvechi, bântuit şi blestemat? Asemenea locuri au proprietăţi stranii, iar moştenirea legendei nebuneşti ar fi putut înrâuri la fel de bine imaginaţia atât individuală cât şi colectivă, în inima acelor străzi lipsite de viaţă, stigmatizate, stăpânite de duhoare, a acelor grămezi de acoperişuri putrede şi de clopotniţe năruite. Nu era posibil ca germenele unei demenţe contagioase să pândească din străfundurile acelui blestem ce plana asupra oraşului Innsmouth? Cine poate şti cu certitudine care-i realitatea, după ce a ascultat lucruri precum povestea bătrânului Zadok Allen? Cei din guvern nu l-au mai găsit niciodată pe sărmanul Zadok şi n-aveau nici o idee ce s-ar fi putut alege de el. Unde se termină nebunia şi unde începe realitatea? Este posibil ca până şi cea din urmă spaimă a mea să nu fie decât o pură nălucire?

Dar trebuie să încerc să dezvălui ceea ce mi s-a părut că am zărit în acea noapte, în razele aurii ale lunii zeflemitoare, săltând şi sărind de-a lungul şoselei spre Rowley, trecând prin faţa mea, în prim-plan, în vreme ce mă ascundeam, ghemuindu-mă printre tufele de mure sălbatice din acel şanţ părăsit de lângă şina de tren. Sigur că n-am izbutit să mă ţin de hotărârea mea de a rămâne cu ochii închişi. Nici n-avea cum să fie dusă la îndeplinire, căci cine ar fi putut rămâne orb, în acea poziţie ghemuită, la o legiune de arătări venite nu se ştie de unde, în vreme ce treceau atât de aproape de mine, asurzindu-mă cu orăcăielile şi hămăielile lor?

Mă credeam pregătit pentru tot ce putea fi mai rău, chiar aşa şi trebuia să fiu, luând în considerare toate cele câte le văzusem până atunci. Ceilalţi urmăritori ai mei fuseseră îngrozitor de anormali, aşadar n-ar fi trebuit să mă aştept să mă confrunt cu o *accentuare* a acelei anomalii, să contemplu siluete în care să nu mai găsesc nici urmă de normalitate? N-am deschis ochii până când horcăielile lor nu mă asurziră, venind dintr-un punct care, în mod evident, se afla drept în faţa mea. Atunci am ghicit că o mare parte dintre ei trebuie să se afle în prim-plan, acolo unde pereţii şanţului se nivelau, iar şoseaua se încrucişa cu şinele. Nu m-am mai putut abţine să nu mă uit la ororile pe care razele chiorâşe ale lunii ar fi putut să mi le înfăţişeze.

Pentru tot restul zilelor pe care le mai am de trăit pe acest pământ, nu-mi mai rămase în cuget nici urmă de seninătate şi de încredere în integritatea Naturii şi minţii omeneşti. Nici o plăsmuire din imaginaţia mea, nici măcar vreo idee pe care mi-aş fi putut-o face, dacă aş fi dat crezare la

modul cel mai literal smintitelor scorneli ale bătrânului Zadok, nu s-ar putea compara cu realitatea demonică, degradantă pe care le-a fost dat ochilor mei s-o perceapă — sau poate a fost doar o halucinaţie. Am încercat să înţeleg ce era, pentru a mai amâna groaza de a o aşterne pe hârtie ca atare. Este posibil ca această planetă să fi zămislit asemenea fiinţe, ca ochiul unui om să vadă aievea, în carne şi oase, ceea ce el nu cunoscuse până atunci decât ca rod al unor fantezii dezlănţuite şi al unor zvonuri fără temei?

Şi totuşi, i-am zărit într-un şir fără capăt, ţopăind, săltând, orăcăind, behăind, tălăzuindu-se prin lumina spectrală a lunii într-o sarabandă grotescă, malefică, întocmai ca într-un fantastic coşmar. Iar unii dintre ei purtau pe cap tiare înalte din acel metal alb-auriu, fără nume… iar alţii purtau sutane ciudate… şi cel care deschidea drumul era înveşmântat într-o haină neagră ce acoperea un gheb hidos, şi într-o pereche de pantaloni dungaţi, purtând o pălărie de fetru pe capul diform…

Cred că predominantă la ei era o nuanţă de cenuşiu-verzui, deşi aveau pântece albe. Erau mai ales lucioşi şi alunecoşi, însă spatele le era acoperit cu solzi. Siluetele lor mai păstrau vagi urme antropoide, în vreme ce aveau capete de peşti, cu ochi ieşiţi din orbite, care nu clipeau niciodată. La cefele lor palpitau branhii, iar labele lor alungite erau palmate. Înaintau în salturi neregulate, uneori în două picioare, alteori în patru. Mă bucuram pe undeva că nu aveau decât patru membre. Vocile lor hămăite, orăcăite, care erau, evident, utilizate pentru un limbaj articulat, conţineau toate obscurele nuanţe de expresie de care chipurile le erau lipsite.

Dar cu toată monstruozitatea lor, nu-mi erau nefamiliari. Ştiam prea bine că ei trebuiau să fie. Căci nu-mi era oare încă proaspătă amintirea drăceştii tiare din Newburyport? Erau cumpliţii peşti batracieni, vii şi înfricoşători. Urmărindu-i cu privirea, mi-am dat seama şi ce anume îmi trezise în memorie vederea acelui preot cocoşat, încununat cu tiară, zărit în întunecatul subsol al bisericii. Numărul lor era nesfârşit. Mi se părea că furnicarul lor nu se mai termina. Cu siguranţă, privirea mea fugară nu putea să-mi dezvăluie decât o fracţiune infimă. În următoarea clipă, totul mi se şterse din faţa ochilor, cuprins fiind, ca o îndurare a Cerului, de primul leşin din viaţa mea.

V

O ploaie blândă mă trezi în plină zi din letargie, în şanţul plin de mărăcini al liniei de tren, şi când m-am îndreptat, împleticindu-mă, pe şosea, n-am mai văzut nici o urmă în noroiul proaspăt. Dusă era şi duhoarea de peşte. Acoperişurile în ruină şi clopotniţele în paragină ale portului Innsmouth se înălţau cenuşii în orizontul de la sud-est; n-am descoperit, însă, nici o vietate în mlaştinile sărate, pustii, din jur. Ceasul de la mână încă mai mergea şi-mi arăta că amiaza trecuse.

În sinea mea, mă îndoiam foarte tare de realitatea experienţelor prin care trecusem, dar simţeam că ceva hidos se ascundea în spatele

aparenţelor. Trebuia să mă îndepărtez degrabă de blestematul Innsmouth. Aşadar, am început să-mi pun la încercare picioarele vlăguite şi amorţite. În ciuda slăbiciunii, a foamei, a spaimei şi a consternării în care mă găseam, după un timp am descoperit că eram în stare să umblu. Am pornit-o agale prin noroiul drumului spre Rowley. Până seara am ajuns în sat, mi-am luat ceva de mâncare şi haine prezentabile. Am prins trenul de noapte spre Arkham, iar a doua zi am discutat îndelung, dând cărţile pe faţă cu autorităţile de acolo, lucru pe care l-am repetat mai târziu şi în Boston. Principalul rezultat al acestor discuţii este cunoscut acum opiniei publice. Sper, de dragul normalităţii, că n-ar mai fi nimic de adăugat. Poate că eu îmi pierd minţile, sau, poate, totuşi, că o grozăvie — ori o minune — şi mai mare se prefigurează.

Aşa cum era şi de aşteptat, am renunţat la cea mai mare parte din planul călătoriei mele şi anume la orice explorări de natură peisagistică, arhitecturală şi arheologică pe care înainte contam atât de mult. Nici n-am mai îndrăznit să caut piesa acelui tezaur straniu care ar exista, din câte se spune, la Muzeul Universităţii Miskatonic. Totuşi, n-am stat cu mâinile în sân la Arkham, ci am cules unele observaţii genealogice pe care de multă vreme doream să le deţin, date adunate în grabă şi în linii mari, este adevărat, dar putând să-mi fie de un real folos mai târziu, când voi avea timp să le compar şi să le ordonez. Directorul societăţii istorice de acolo, domnul E. Lapham Peabody, se arătă foarte amabil şi-mi oferi asistenţă, manifestând un interes neobişnuit când i-am spus că sunt nepotul Elizei Orne din Arkham, născută în 1867 şi măritată cu James Williamson din Ohio la vârsta de şaptesprezece ani.

Se pare că un unchi de-al meu pe linie maternă mai fusese aici cu ani în urmă, făcând cercetări similare cu ale mele, şi că familia bunicii mele fusese subiectul unor bârfe locale. Existaseră, îmi povestea domnul Peabody, numeroase discuţii despre căsătoria tatălui ei, Benjamin Orne, imediat după Războiul Civil, întrucât obârşia miresei lui fusese extrem de enigmatică. Se spunea că ea fusese o Marsh din New Hampshire, rămasă orfană, o verişoară a ramurii din Essex, însă fusese educată în Franţa şi ştiuse foarte puţine lucruri despre familia ei. Un protector îi depozitase unele fonduri într-o bancă din Boston, ca s-o poată întreţine în Franţa şi să-i plătească guvernanta franceză, însă numele aceluia nu le era cunoscut celor din Arkham, iar cu timpul se făcuse nevăzut, aşa încât guvernanta îi preluase rolul printr-o hotărâre judecătorească. Franţuzoaica, decedată de multă vreme, fusese foarte taciturnă. Ba unii ziceau că ştiuse mai multe decât fusese dispusă să arate.

Dar cel mai uluitor lucru era neputinţa tuturora de a-i localiza pe părinţii recunoscuţi oficial ai tinerei, Enoch şi Lydia (Meserve) Marsh, printre familiile cunoscute din New Hampshire. Era posibil, din câte bănuiseră mulţi, ca ea să fi fost fiica naturală a vreunui Marsh de vază. Avusese, cu siguranţă, ochii celor din acest neam. Cele mai multe enigme ieşiră la iveală după moartea ei timpurie, care surveni la naşterea bunicii mele, singurul ei copil. Formându-mi unele impresii dezagreabile în legătură

cu acest nume, nu-mi surâse vestea că apărea în propria-mi genealogie, nici nu mă încântă remarca domnului Peabody că şi eu aveam ochii neamului Marsh. Cu toate acestea, îi eram recunoscător pentru valoroasele informaţii. Mi-am luat notiţe din abundenţă şi am făcut liste cu cărţi de referinţă ce tratau despre familia Orne, care apărea în atâtea documente.

M-am întors direct acasă în Toledo de la Boston, iar ceva mai târziu am petrecut o lună în Maumee, ca să-mi revin din cumplitele încercări prin care trecusem. În septembrie am intrat în ultimul meu an la Colegiul Oberlin şi de atunci până-n iunie anul următor m-am ocupat de studii şi de alte activităţi sănătoase, amintindu-mi de teroarea îndurată numai cu ocazia vizitelor oficiale ale celor din guvern în legătură cu campania declanşată de pledoariile şi probele mele. Pe la mijlocul lunii iulie, la numai un an de la experienţa din Innsmouth, am petrecut o săptămână cu rudele mamei mele defuncte din Cleveland, verificând unele date noi ale genealogiei mele cu diverse însemnări, tradiţii, suveniruri de familie care mai existau pe acolo, şi văzând cum le puteam lega între ele.

Nu-mi prea făcea plăcere acest lucru, căci atmosfera din familia Williamson mă deprimase întotdeauna. Exista un iz de morbiditate acolo, iar mama nu mă încurajase niciodată să-i vizitez părinţii în copilărie, deşi întotdeauna îl primise bine pe tatăl ei când acesta mai trecea prin Toledo. Bunica mea, născută în Arkham, mi se păruse dintotdeauna stranie şi înfricoşătoare. Nu cred c-am plâns-o când a murit. Pe atunci aveam numai opt ani. Se povestea că nu mai avusese linişte după sinuciderea unchiului meu Douglas, fiul ei cel mai mare. Acesta se împuşcase după o excursie prin Noua Anglie, fără îndoială aceeaşi excursie care rămăsese întipărită în memoria celor de la Societatea Istorică din Arkham.

Acest unchi îi semănase şi nu-mi plăcuse nici de el vreodată. Ceva din expresia holbată a ochilor ce nu clipeau, caracteristici ambilor, stârnise în mine o vagă stânjeneală inexplicabilă. Mama şi unchiul Walter nu arătaseră ca ei, ci mai mult ca tatăl lor, deşi bietul verişor Lawrence, fiul lui Walter, semănase ca o picătură de apă cu bunica, înainte ca malformaţia lui să-l oblige la o recluziune permanentă într-un sanatoriu din Canton. Nu-l mai văzusem la faţă de patru ani de zile, dar unchiul meu sugerase o dată că starea lui, atât mintală cât şi fizică, era foarte gravă. Această îngrijorare fusese probabil cauza majoră a decesului mamei sale de acum doi ani.

Bunicul şi fiul său, Walter, rămas văduv, preluaseră gospodăria din Cleveland, însă amintirea zilelor de odinioară plana deasupra ei cu pregnanţă. Locul tot îmi displăcea şi am încercat să-mi termin cercetările cât mai repede cu putinţă. Documentele şi tradiţiile familiei Williamson mi le oferi din abundenţă bunicul meu, iar în ce privea materialul despre ramura Orne, a trebuit să mă bazez pe unchiul Walter, care-mi puse la dispoziţie dosarele lui, cu însemnări, scrisori, tăieturi din ziare, suveniruri, fotografii şi miniaturi.

Răsfoind scrisorile şi pozele ramurii Orne, am început să mă sperii oarecum de propria mea genealogie. După cum am mai spus, bunica şi unchiul Douglas mă tulburaseră dintotdeauna. Acum, după atâţia ani de la

moartea lor, le scrutez chipurile din fotografii cu o senzaţie accentuată de repulsie şi alienare. N-am putut înţelege schimbarea de prima dată, treptat însă un soi de oribilă *comparaţie* începu să-şi facă loc în subconştientul meu, în ciuda refuzului constant al conştiinţei mele de a recunoaşte cea mai mică urmă de bănuială în această privinţă. Era clar că expresia tipică a feţelor lor îmi sugera acum ceva, aşa cum nu mi se întâmplase mai înainte, un aspect care mi-ar fi stârnit o cruntă panică dacă aş fi stat să mă gândesc mai bine la el.

Însă cel mai groaznic şoc l-am avut când unchiul îmi arătă bijuteriile de familie ale ramurii Orne, păstrate în seiful unei bănci din centru. Unele dintre piese erau destul de delicate şi de atrăgătoare, dar mai exista o casetă cu ciudăţenii vechi, rămase de la misterioasa mea străbunică, pe care unchiul nu se grăbi prea tare s-o deschidă. Erau, mă avertiză el, de o lucrătură grotescă şi respingătoare. Din câte ştia el, nu fuseseră niciodată purtate în public, deşi bunicii mele îi plăcea să se uite la ele. Potrivit unor legende vagi, erau purtătoare de ghinion, iar guvernanta franceză a străbunicii mele remarcase că nu trebuiau purtate în Noua Anglie, deşi n-ar fi ieşit deloc în evidenţă în Europa.

Pe măsură ce unchiul se porni să le despacheteze încet şi morocănos, mă îndemnă să nu mă sperii de bizareria şi hidoşenia acelor lucrături. Artiştii şi arheologii care le văzuseră vorbiseră despre ele la superlativ, găsindu-le de o splendoare exotică, deşi nimeni nu părea să fie în stare a defini cu exactitate materialul din care erau făcute sau a le atribui vreunei tradiţii artistice specifice. Erau două brăţări, o tiară şi un soi de pieptar, ultimul având sculptate în basorelief anumite figuri de o ciudăţenie insuportabilă.

Cât timp mi le descrise, încercasem să-mi stăpânesc emoţiile ce mă copleşeau, însă chipul îmi trăda spaimele tot mai cumplite. Unchiul se arătă îngrijorat şi se opri din despachetare ca să vadă ce era cu mine. I-am cerut printr-un gest să continue, ceea ce şi făcu, însă cu şi mai multă şovăire. Părea să se aştepte la o oarecare izbucnire din partea mea când se ivi prima piesă, tiara, dar mă îndoiesc sincer că se aştepta la ceea ce se petrecu în realitate. Nici eu nu bănuisem nimic, căci mă credeam pe deplin avertizat în privinţa bijuteriilor. N-am făcut decât să leşin în tăcere, la fel ca-n şanţul liniei de tren năpădite de mărăcini, cu un an înainte.

Din acea zi, viaţa mea s-a transformat într-un coşmar de angoase şi de gânduri negre. Nici nu ştiu cât este cruntul adevăr şi cât este nebunie curată. Străbunica mea fusese o Marsh, dintr-o sursă necunoscută, al cărei soţ fusese din Arkham. Şi nu-mi spusese Zadok că fiica lui Obed Marsh şi a unei mame monstruoase se căsătorise cu un bărbat din Arkham printr-un şiretlic? Ce trăncănise pilangiul nonagenar despre asemănarea ochilor mei cu ai căpitanului Obed? Şi în Arkham, custodele remarcase că aveam ochii neamului Marsh. Să fi fost Obed Marsh propriu-mi stră-străbunic? Dar poate că toate acestea erau o nebunie. Acele ornamente dintr-un metal alb-auriu ar fi putut fi cumpărate de la vreun marinar din Innsmouth de către tatăl străbunicii mele, oricare o fi fost acela. Iar fizionomiile cu ochi

holbaţi ai rudelor mele ar fi putut fi, la fel de bine, pură iluzie, agravată de stigmatul din Innsmouth, care, în închipuirea mea, căpătase culori atât de întunecate. Dar de ce s-o fi sinucis unchiul meu după căutările lui genealogice în Noua Anglie?

Timp de peste doi ani m-am luptat cu aceste reflecţii, înregistrând un succes parţial. Tata îmi găsi un loc de muncă într-un birou de asigurări, unde m-am îngropat în rutina zilnică pe cât mai adânc posibil. În iarna dintre 1930 şi 1931, totuşi, începură visele. Erau foarte rare şi insidioase la început, dar îşi sporiră frecvenţa şi intensitatea pe măsură ce săptămânile trecură. Întinderi vaste de apă mi se deschideau în faţa ochilor şi aveam impresia că hoinăream prin titanicele porticuri şi labirinturi scufundate, trecând pe lângă ziduri ciclopice, acoperite de alge, în compania unor peşti groteşti. Apoi începură să apară şi *alte siluete*, care mă umpleau de o spaimă nemaiîntâlnită în clipa trezirii. Însă atâta timp cât visam, ele nu mă oripilau defel. Se făcea că eram unul de-al lor, purtând accesoriile lor neomeneşti, deplasându-mă în felurile lor acvatice şi înălţând rugăciuni monstruoase în templele lor funeste de pe fundul mării.

Am visat mult mai multe lucruri decât pot să-mi aduc aminte, dar până şi ce-mi aminteam în fiecare dimineaţă mi-ar fi fost de ajuns ca să fiu etichetat drept un smintit sau un geniu dacă m-aş fi încumetat vreodată să-mi notez visele pe hârtie. Simţeam cum o influenţă înfricoşătoare căuta să mă abată de la lumea normală a unei vieţi sănătoase înspre abisurile inefabile ale tenebrelor şi alienării, iar schimbările fizice prin care treceam deveniră pregnante. Sănătatea şi înfăţişarea mi se înrăutăţiră constant, până când, într-un târziu, am fost silit să-mi dau demisia şi să adopt traiul retras, pasiv, al unui invalid. Sufeream de o oarecare tulburare de ordin nervos. Uneori, mă trezeam că aproape nu mai eram în stare să clipesc.

Atunci am început să mă studiez în oglindă cu o îngrijorare crescândă. Ravagiile lente ale maladiei nu erau plăcute la privit, însă, în cazul meu, ceva mai subtil şi mai complex se ascundea în spatele aparenţelor. Şi tata păru să observe aceste schimbări, căci începu să se uite la mine curios şi aproape speriat. Ce se întâmpla cu mine? Aveam să ajung să le semăn bunicii şi unchiului Douglas?

Într-o noapte am avut un vis îngrozitor, în care se făcea că mă întâlnesc cu bunica pe fundul mării. Ea locuia într-un palat fosforescent, cu multe terase, cu grădini de corali bizari şi de groteşti eflorescenţe ramificate, şi mă întâmpină cu o căldură posibil sardonică. Se schimbase în felul celor care luau calea apei. Mi-a spus că n-a murit. În schimb, s-a dus într-un loc de care aflase fiul ei defunct şi pătrunsese într-un tărâm ale cărui minuni, destinate şi lui, le ratase cu un pistol fumegând. Acesta avea să fie şi universul meu, nu exista scăpare. N-aveam să mai pier vreodată, ci doar să trăiesc printre cei care dăinuiau încă dinainte de apariţia omului pe pământ.

Am mai cunoscut-o şi pe cea care-i fusese bunică. De optzeci de mii de ani, Pth’thya-l’yi trăia în Y’ha-nthlei, unde revenise după moartea lui Obed Marsh. Y’ha-nthlei nu a fost distrus când oamenii de pe pământ au răspândit

gloanţele morţii în valurile mării. A fost atins, dar nu distrus. Cei din Adâncuri n-ar putea fi distruşi, chiar dacă magia paleogenă a Marilor Strămoşi, căzuţi în uitare, îi mai încerca uneori. Deocamdată se odihneau, dar avea să vină o zi, dacă-şi mai aminteau, când se vor ridica iar, pentru a revendica tributul pe care-l cerea Marele Cthulhu. Avea să fie un oraş mai mare ca Innsmouth de data aceasta. Plănuiau să se răspândească şi îşi pregătiseră ceva ce avea să-i ajute, dar în clipa aceea trebuiau să mai aştepte. Pentru că pricinuisem moartea unor semeni de pe pământ, trebuia să trec printr-o pedeapsă care, însă, nu avea să fie prea grea. Acesta a fost visul în care am văzut pentru prima oară în viaţa mea un *shoggoth*, iar la vederea lui m-am trezit urlând. În acea dimineaţă, oglinda îmi arătă că dobândisem *înfăţişarea din Innsmouth*, odată pentru totdeauna.

Până acum, nu mi-am tras un glonţ, ca unchiul Douglas. Mi-am cumpărat un pistol automat şi eram chiar pe cale să mă sinucid, dar anumite vise mă împiedicară. Tensiunea extremă a terorii slăbeşte şi mă simt atras spre necunoscutele adâncuri marine, în loc să-mi fie frică de ele. Aud şi fac lucruri bizare în somn şi mă trezesc cu un soi de exaltare în loc de spaimă. Nu cred că trebuie să aştept pentru ca schimbarea să fie deplină, aşa cum a făcut majoritatea. Altfel, tata m-ar închide probabil într-un sanatoriu, la fel ca pe bietul meu verişor. Splendori mirabile şi nemaiauzite mă aşteaptă acolo jos şi am să pornesc curând în căutarea lor. *Ia-R'lyeh! Cthulhu fhtagn! Ia! Ia!* Nu, n-am să mă împuşc, nu mă poate nimeni face să-mi iau singur viaţa!

Am să pun la cale un plan de evadare pentru vărul meu, ca să-l scot din ospiciul de la Canton, şi împreună ne vom duce în binecuvântatul Innsmouth, însemnat de minuni. Vom înota până la acea stâncă roditoare şi ne vom scufunda în mare prin hăurile de smoală ale ciclopicului Y'ha-nthlei, cetatea cu multe coloane, iar în acel bârlog al Celor din Adâncuri vom locui de-a pururi în umbra miracolelor şi a gloriei.

[30]Young Men's Christian Association, prescurtată şi Y — Asociaţia Tinerilor Creştini organizaţie mondială non-sectară şi apolitică a tineretului.

[31]Două importante sabaturi ale vrăjitoarelor, Noaptea Valpurgiei şi Ziua Tuturor Sfinţilor.

[32]Nume arhaic al Insulei Tahiti, din Pacificul de Sud, descoperită în 1767 de navigatorul britanic Samuel Wallis (c.1720–1725).

[33]Pronunţie ebraică tendenţioasă a numelui zeiţei fertilităţii, *Astarte*, din panteonul canaaniţilor.

[34]Cuvinte apărute în mod miraculos pe zidurile palatului imperial din Babilon, în timpul ospăţului oferit de împăratul Belşaţar mai-marilor lui, pe care profetul Daniel i le-a tâlcuit. Aceste cuvinte marcau cucerirea Babilonului de imperiul medo-persan şi moartea violentă a lui Belşaţar (vezi Daniel 5).